

ÜNİVERSİTE HAZIRLIK
SORU KİTAPLARI

COĞRAFYA
1-2

ÜRÜN KODU: KD00-SS.05SB12

isbn: 978-605-380-108-5

fikir ve sanat eserleri kanununa göre her hakkı eksen yayıncılık ve eğitim malz. san. tic. a.ş.'ye aittir.
eksen yayıncılık'ın yazılı izni olmaksızın, kitabın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde
çoğaltılması, basım ve yayımı yasaktır.

copyright © 2012

basım yeri

Nesil Matbaacılık

Mermerciler Sanayi Sitesi, 2. Cadde No: 23

Yakuplu - Büyükçekmece / İstanbul tlf: 0212 876 38 68

iletişim

eksen yayıncılık

selahattin pınar caddesi cemal sururi sokak halim meriç iş merkezi no: 25/9 meclidiyeköy / istanbul
0 212 275 00 35 www.eksenyayinlari.com - info@eksenyayinlari.com

mayıs 2012

ÜNİVERSİTE HAZIRLIK
SORU KİTAPLARI

COĞRAFYA
1-2

MERHABA

Üniversite hazırlık programınızı yürütürken elinizden bırakamayacağınız kaynaklar hazırlamanın kıvancını yaşıyoruz. Bu kıvancımız, elinizdeki kitapların her yıl binlerce öğrenciyi üniversiteye taşımasından kaynaklanıyor. Ürünlerimiz, sınav sistemine ve müfredata birebir uygun nitelik taşıyor.

Kitaplarımız; bilimsel bakışa sahip, literatüre ve dile hakim kadrolarca hazırlanıyor; özenli dizgi, grafik ve baskı işlemlerinden geçerek sizlere ulaşıyor. Bu aşamaların her biri ülkemizin gençlerine, öğrencilerine layık olacak yoğun bir emek ve titiz işçilikle süsleniyor. Çünkü, insanın önemli ve değerli olduğunu biliyor; ona sunulacak her nesnenin özenle hazırlanması gerektiğine inanıyoruz.

Bu kaynakların gerçek değerini, siz değerli eğitimciler ve çalışmayı prensip edinen öğrencilerimiz belirleyecektir.

Aydınlık bir dünya ve başarılı bir gelecek dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

---

1. MEKANSAL BİR SENTEZ: TÜRKİYE - I

Medeniyet Merkezi Türkiye ve Arazi Kullanımı	8
Türkiye’de Ekonomi Politikaları ve Ekonomiyi Etki. Faktörler	12
Türkiye’de Tarım	14
Türkiye’de Hayvancılık ve Ormancılık	20
Türkiye’de Maden ve Enerji Kaynakları	22
Türkiye’de Sanayi	26
Türkiye’de Ulaşım ve Ticaret	30
Türkiye’de Turizm	34
Genel Tekrar	38

2. MEKANSAL BİR SENTEZ: TÜRKİYE - II

Türkiye’nin Coğrafi Konumu ve Jeopolitiği	44
Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Projeleri	48
Türkiye’nin Nüfus Politikaları ve Projeksiyonları	50
Türkiye’nin Kıyı Bölgeleri	52
Türkiye’nin İç Bölgeleri	60
Genel Tekrar	68

3. BEŞERİ SİSTEMLER

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri	74
Şehirler ve Etki Alanları	82
Ekonomik Faaliyet Türleri	86
Doğal Kaynaklar	92

4. DOĞAL SİSTEMLER

Biyçeşitlilik	100
Ekosistem, Enerji Akışı, Madde Döngüsü	108
Su Ekosistemleri ve Hidroelektrik Potansiyel	112
Doğadaki Ekstrem Olaylar	116

5. KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER ve ÜLKELER

Kültür Bölgelerinin Oluşumu ve Türk Kültürü	122
Küresel Ticaret ve Turizm	124
Coğrafi Özelliklerine Göre Ülkeler	130
Ülkelerin Özellikleri ve Gelişmişlik Düzeyleri	136
Uluslararası Örgütler, Sıcak Çatışma Bölgeleri	144

6. ÇEVRE ve TOPLUM

Çevre Sorunları	152
Doğal Kaynak Kullanımı ve Etkileri	162
Çevre Koruma Uygulamaları ve Doğal Mirasın Korunması	166

Cevap Anahtarı	174
----------------	-----

01

MEKANSAL BİR SENTEZ : TÜRKİYE - I

- Medeniyet merkezi Türkiye ve arazi kullanımı
- Türkiye'de ekonomi politikaları ve ekonomiyi etkileyen faktörler
- Türkiye'de tarım
- Türkiye'de hayvancılık ve ormancılık
- Türkiye'de madenler ve enerji kaynakları
- Türkiye'de sanayi
- Türkiye'de ulaşım ve ticaret
- Türkiye'de turizm
- Genel tekrar

1. Tarihin çeşitli dönemlerinde Anadolu'da büyük medeniyetler kurulmuş, bu medeniyetlerin uzaktaki birçok medeniyetle de etkileşim içinde olduğu görülmüştür.

Bu durum Anadolu'nun hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yer şekilleriyle
B) İklim çeşitliliği görülmesiyle
C) Coğrafi konumunun elverişli olmasıyla
D) Doğal kaynak çeşitliliğinin fazla olmasıyla
E) Çok nüfuslu uluslara ev sahipliği yapmasıyla

2.
Coğrafya

Yukarıdaki haritada Türkiye'de kurulan uygarlıkların bıraktıkları eserler numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre, uygarlıklara ait eser eşleştirmelerinden hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I. Osmanlı
B) II. Hitit
C) III. Bizans
D) IV. Frigya
E) V. Urartu

3. Anadolu'ya yerleşen ilk kavimlerin belirli alanlarda sıkışıp Anadolu geneline yayılma gösterememesinde aşağıdakilerden hangisi **daha fazla** etkili olmuştur?

- A) İklim koşullarının elverişsizliği
B) Yayılmacı politika uygulamamaları
C) Tarım alanlarının dar olması
D) Yer şekillerinin engebeli ve yüksek oluşu
E) Üç tarafının denizle çevrili olması

4. Anadolu'da çok eski çağlardan beri yerleşmelere rastlanır. Bu topraklar üzerinde pek çok farklı medeniyet kurulmuştur. Bu ve medeniyetlerin bıraktığı izler kendinden sonra gelenleri de etkilemiş ve bir kültür zenginliği ortaya çıkmıştır.

Bu açıklamaya göre, Türkiye'de aşağıdaki faaliyetlerden hangisinin daha zengin bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir?

- A) Madencilik
B) Ticaret
C) Turizm
D) Ulaşım
E) Sanayi

Eski medeniyetlere ait her türlü kalıntı insanların ilgisini çeken önemli değerlerdir.

5. Türkiye'de volkanik alanlardaki ova ve platolarda tarım ve hayvancılık faaliyetleri verimli topraklar etkisiyle gelişme göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek gösterebilecek bir yerleşim merkezidir?

- A) Nevşehir
B) İzmir
C) Adana
D) Edirne
E) Konya

6. Geçmişte Anadolu'ya yerleşmiş olan medeniyetler;

- I. tarım ve hayvancılık,
II. madencilik,
III. turizm,
IV. sanayi

faaliyetlerinden hangileriyle daha fazla uğraşmışlardır?

- A) Yalnız III
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) I ve IV
E) II ve III

7. Türkiye'de delta ovaları önemli tarım alanlarıdır. Yakın zamanda bu ovalarda sanayi faaliyetleri ve yerleşim birimleri de yoğunlaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür ovalara örnek olarak gösterilemez?

- A) Çukurova
B) Develi
C) Bafra
D) K. Menderes
E) Çarşamba

Deltalar; akarsu ağzlarında alüvyon malzemenin birikmesiyle oluşan, mineral maddece zengin ovalardır.

8

Türkiye'de mevcut ovalar toplam arazinin ancak %8'ini kapsar iken yürütülen ekonomik faaliyetlerin büyük kısmı çok geniş yer tutmayan bu alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Bu durum Türkiye ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Tarım arazilerindeki verimin yüksek olduğu
- B) Volkanik sahaların yüz ölçüme göre geniş yer kapladığı
- C) Ovaların büyük bir kısmında tahıl tarımının yoğunlaştığı
- D) Dağlık ve engebeli arazilerin geniş yer tuttuğu
- E) Sanayi faaliyetlerinin tamamının ovalar üzerinde kurulduğu

9.

Yükselti Basamağı (metre)	Ülke Topraklarındaki Payı (%)
0-250	10
251-500	7,5
501-1000	27
1001-1500	30
1501-2000	15,5
2001-daha yüksek	10

Yukarıdaki tabloda Türkiye arazisinin yükselti basamaklarına göre oranı verilmiştir.

Tablo incelendiğinde;

- I. Ülkemizde dağ sıraları doğu-batı yönünde uzanmaktadır.
- II. Yükselti ortalamasının 1000 metrenin üzerinde olduğu araziler ülke topraklarının yarısından fazladır.
- III. Türkiye'de az eğimli yüzeylerin tümünün yükselti değeri 250 metreden azdır.
- IV. 0-250 metre yükselti basamağındaki arazilerin oranı, 251-500 metre yükselti basamağındaki arazilerin oranının iki katından fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

10.

- I. Engebeli araziler
- II. Bataklık alanlar
- III. İnce toprak tabakası
- IV. Volkanik araziler

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Türkiye'de araziden yararlanmayı sınırlandıran unsurlardan olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

11. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki coğrafi bölgelerin yüzölçümleri içinde tarıma ayrılan arazi oranı yüzde (%) olarak gösterilmiştir.

Bölge	Tarıma ayrılan alan (%)
Karadeniz	17
Marmara	30
Ege	24
Akdeniz	18
Güneydoğu Anadolu	21
Doğu Anadolu	10
İç Anadolu	28

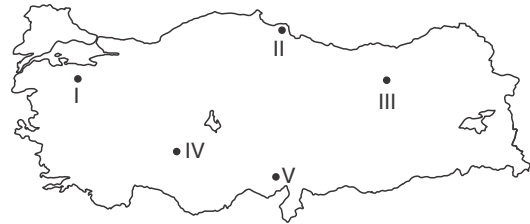
Buna göre, bölgelerimiz ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Denize kıyısı olan bölgeler içinde tarıma ayrılan arazi oranı en az olan bölge Karadeniz Bölgesi'dir.
- B) İç Anadolu ve Marmara bölgelerinde tarıma ayrılan alanların fazla olması tarımsal ürün çeşitliliğini artırmıştır.
- C) Marmara Bölgesi'nin yüzölçümünün yaklaşık üçte biri tarıma ayrılmıştır.
- D) Bölge yüzölçümü içinde tarıma ayrılan alanın en az olduğu yer Doğu Anadolu Bölgesi'dir.
- E) Tarımsal alanların bölge içindeki payları Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde yaklaşık aynıdır.

Tabloya göre Marmara Bölgesi'nin %30'u, Doğu Anadolu Bölgesi'nin sadece %10'u tarıma ayrılmıştır.

12. Türkiye'de yüzey şekillerinin yüksek ve engebeli olması tarım arazilerinin oranını azaltmış, tarımsal faaliyetlerde makine kullanımını zorlaştırmıştır.

Bu durumun, yukarıda verilen haritada numaralı merkezlerden hangisinde daha belirgin olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

1. Anadolu'da çeşitli uygarlıkların kurulmasında ve gelişmesinde aşağıda verilenlerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Coğrafi bakımdan çok elverişli ve stratejik bir bölgede bulunması
- B) İç ve doğu kesimlerinde karasallık şiddetinin fazla olması
- C) Verimli tarım alanlarının bulunması
- D) Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarıyla temas halinde bulunması
- E) Akarsu kaynaklarının bol olması

İklim ve yer şekillerinin elverişli olması yerleşmeyi etkileyen temel faktörlerdir.

2. Anadolu üzerinde geçmişte kurulan medeniyetlerden İyonyalılar ve Fenikeliler denizcilik faaliyetleriyle meşgul olmuşken, Urartular hayvancılıkla meşgul olmuşlardır.

Bu farklılık üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Kuruluş yerlerinin coğrafi özellikleri
- B) Sosyo kültürel yapıları
- C) Nüfus miktarları
- D) Savaşçı yapıya sahip olmamaları
- E) Dinsel inançlarının farklılık göstermesi

3

Türkiye'de arazi kullanımı ile ilgili olarak;

- I. Batı Karadeniz platoları tarım ve ormancılık amacıyla kullanılmaktadır.
- II. Volkanik sahalardaki ova ve platolarda verimli toprakların etkisiyle yerleşmeler büyüyüp gelişmiştir.
- III. Vadi kenarlarında yer alan alüvyon ovalarda küçükbaş hayvancılık faaliyetleri yoğunlaşmıştır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Ülkemizde kar kalınlığının fazla ve topoğrafik şartların uygun olduğu bazı dağlık alanlar kış sporları amacıyla kullanılmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada verilen merkezlerden hangisinde kış sporlarının gelişme gösterdiği söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki arazilerin eğim değerlerine göre kapladığı alan ve ülke toprakları içindeki oranları gösterilmiştir.

Eğim değeri (%)	Kapladığı alan (km ²)	Ülke toprakları içindeki oranı (%)
0-5	65.846	8,5
5-10	100.385	12,8
10-15	125.909	16,2
15 üstü	487.864	62,5

Yalnızca tablodaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye'nin ortalama yükseltisi 1132 m'dir.
- B) Batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti artmaktadır.
- C) Eğim değeri az olan arazilerde tarım, orta eğimli arazilerde hayvancılık yapılmaktadır.
- D) Türkiye arazisinin yarısından fazlası % 15 eğim değerinin altındadır.
- E) % 10-15 eğim değerine sahip araziler, % 15 üstü eğim değerine sahip arazilerden azdır.

6. Anadolu, tarihi çağlardan itibaren büyük ölçüde yerleşmelere sahne olmuş, çeşitli uygarlıkların kurulduğu ve geliştiği bir alan olmuştur.

Buna göre, aşağıda verilen medeniyetlerden hangisinin Anadolu'da kurulduğu söylenemez?

- A) Hitit
- B) Bizans
- C) Urartu
- D) Frigya
- E) Aztek

7. Türkiye'de dağların güney yamaçlarında bulunan alanlarda tarım ve yerleşme faaliyetleri açısından araziden faydalanma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu durum üzerinde etkili olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklık ortalamalarının yüksek olması
- B) Yükselti ortalamasının daha az olması
- C) Yağış rejiminin düzenli olması
- D) Volkanik arazilerin daha yaygın bulunması
- E) Yamaç eğimlerinin daha az olması

8. Türkiye'de yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi;

- I. arazi kullanımı,
- II. sıcaklık ve yağış,
- III. ekonomik faaliyetler,
- IV. maden çeşiti,
- V. jeopolitik önem

özelliklerinden hangileri üzerinde daha fazla etkiye sahiptir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız V
- C) I ve IV
- D) I, II ve III
- E) II, III ve V

9. Türkiye'de ulaşım ağının gelişmesi ile beraber kıyı kesimlerde turizm faaliyetleri canlılık kazanmış, bu kesimlerdeki araziler zamanla turistik tesislerin inşası için de kullanılmaya başlanmıştır.

Buna göre, yukarıda ifade edilen durum haritada numaralandırılan merkezlerden hangisinde daha fazla etkili olmaktadır?

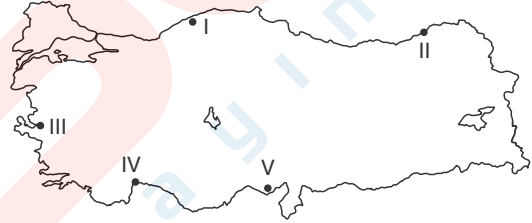
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Eğimin % 15'ten fazla olduğu sarp alanlar Türkiye topraklarının yaklaşık % 62.5'lik bir alanını kaplamaktadır.

Bu alanların faydalı hale getirilmesi ya da kullanılmasıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Taraçalar yapılarak tarım uygulanabilir.
- B) Geçici hayvancılık faaliyetleri yapılır.
- C) Ormancılık faaliyetleri yapılabilir.
- D) Yerleşim alanı olarak kullanılabilir.
- E) Çeşitli adrenalin sporları için uygun alanlardır.

11. Türkiye'de yaz mevsiminin genellikle yağışsız geçtiği kıyı bölgelerinde deniz turizmi gelişmiş; pamuk, susam, buğday, arpa gibi ürünlerin yetiştirilmesi kolaylaşmıştır.

Buna göre, haritada taranarak numaralandırılan kıyılardan hangilerinde bu durumun gözlenmesi beklenmez?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

12. Türkiye'de yükseltisi fazla olan bazı platolarda hayvancılık faaliyetleri yapılmakta ve bu faaliyetlere bağlı olarak kır yerleşmeleri kurulmaktadır.

Buna göre,

- I. Teke
- II. Çatalca - Kocaeli
- III. Taşeli
- IV. Cihanbeyli
- V. Ardahan

platolarından hangilerinde bu durumun daha belirgin olarak görüldüğü söylenebilir?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız V
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) IV ve V

1. Türkiye'de yükselti ve engebenin fazla olması pek çok olumsuzluğu da beraberinde getirmektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin bu olumsuzluklardan biri olduğu söylenemez?

- A) Akarsuların hidroelektrik potansiyellerinin artış göstermesi
B) Heyelan ve erozyon gibi doğal afetlerin yaygın olması
C) Tarım arazileri oranının ülke yüz ölçümüne göre az olması
D) Yol yapım masraflarının fazla olması
E) Tarımsal faaliyetlerde makine kullanımının zorlaşması

2. Cumhuriyetin ilk yıllarında tarımın milli gelir içindeki payı fazla iken, günümüzde bu oran azalmıştır.

Buna göre, tarımın milli gelir içindeki payının azalmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tarım arazilerinin azalması
B) Tarımsal faaliyetlerdeki verimin düşmesi
C) Tarımı yapılan ürün çeşitliliğinin artması
D) Hizmet ve sanayi sektörlerindeki gelirin artması
E) Tarım arazilerinde makine kullanımının yaygınlaşması

3. Aşağıdaki tabloda Türkiye ihracatının 2007 yılında sektörlere göre dağılımı oransal olarak verilmiştir.

Tarım ve hayvancılık	% 10,7
Madenler	% 2,6
Sanayi malları	% 86,7

Tablodaki bilgilerden aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

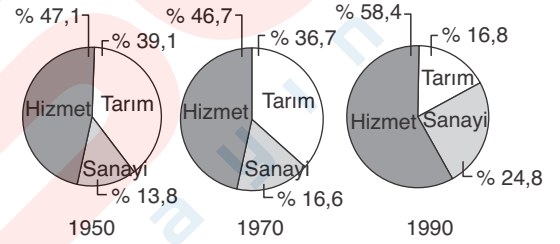
- A) Türkiye ihracatında sektörel bazda sanayi malları en fazla öneme sahiptir.
B) Maden sektöründe istihdam edilen nüfus miktarı en azdır.
C) Türkiye'de tarımsal arazi kullanımı giderek azalmıştır.
D) En fazla sanayi malları ithal edilmektedir.
E) Türkiye'de maden çeşiti ve rezervi azdır.

4. Ekonomik faaliyetlerin yürütülmesinde nüfus ve özellikleri önemli bir faktördür.

Buna göre, aşağıda verilen özelliklerden hangisinin ekonomiyi olumsuz yönde etkilediği söylenemez?

- A) Bağımlı nüfus oranının fazla olması
B) Nüfus artış hızının yükselme göstermesi
C) İşsizlik oranlarının artması
D) Eğitim hizmetlerinin yetersiz olması
E) Yeni iş alanlarının oluşturulması

5. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de milli gelirin bazı yıllara ait sektörel dağılımı gösterilmiştir.

Buna göre, Grafikler incelendiğinde aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Tarım gelirlerinin oranı verilen yıllarda sürekli azalmıştır.
B) 1950 yılında sanayi sektörünün milli gelir içindeki oranı, 1990 yılında tarım sektörünün oranından azdır.
C) 1970 yılında tarımın milli gelir içindeki payı sanayinin iki katı kadardır.
D) 1990 yılında milli gelirin yarıdan fazlası hizmet sektöründen elde edilmiştir.
E) 1970 yılında tarıma ayrılan arazi 1990 yılından fazladır.

6. Türkiye'de 1960'tan itibaren ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın hızlandırılması amacıyla beş yıllık kalkınma planlarının uygulanması fikri benimsenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla yapılan bir çalışmadır?

- A) Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulması
B) Yabancı sermayenin ülkeye davet edilmesi
C) Devletçilik politikasının benimsenmesi
D) Tarım sektörünü destekleyici politikaların izlenmesi
E) Çeşitli gelir vergilerinin kaldırılması

7.

Devletler ekonomik faaliyetlerini yürütürken önceden bazı planlamalar yapar.

- I. İstikrarlı kalkınmayı sağlamak
- II. Gelir dağılımını dengeli bir yapıya kavuşturmak
- III. Ülke kaynaklarını en iyi şekilde kullanmak
- IV. Bölgeler arasında kalkınmışlık farkını arttırmak

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'de uygulanan ekonomi politikalarının amaçları arasında gösterilemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. Türkiye'de mekanlar arasındaki gelişmişlik seviyesinin büyük ölçüde farklılık göstermesi çeşitli problemlere neden olmaktadır. Bu nedenle gelişmemiş yörelerde yapılacak yaptırımları özendirmek için bazı uygulamalar yapılmaktadır.

Buna göre;

- I. vergi indirimini veya ertelenmesi,
- II. araç gereç alımında gümrük vergisi indirimini,
- III. arsa temini ve ucuz enerji sağlama,
- IV. üretilen malların satışını üstlenme

uygulamalarından hangilerinin devletin sağladığı kolaylıklardan olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

9. I. Milli Ekonomiye Koruma Kanunu'nun çıkarılması
II. İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması
III. Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulması
IV. Planlı kalkınmanın Anayasa'da hükme bağlanması

Türkiye'nin ekonomi politikalarına bağlı olarak gerçekleştirilen yukarıdaki uygulamaların kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III - IV   B) IV - III - II - I
C) III - II - I - IV   D) II - I - III - IV
E) IV - II - I - III

Soruda verilen Türkiye'nin ekonomi politikalarına bağlı olarak yapılan uygulamalarla nelerin amaçlandığını bilelim.

10. Türkiye'de son yirmi yıllık süreç içerisindeki ekonomi politikalarıyla ilgili olarak;

- I. Ekonomide dışa açılma süreci başlamıştır.
- II. Devlet imalat sanayisi yatırımlarını önemli ölçüde arttırmıştır.
- III. Kalkınma planlarında özel sektör yatırıma teşvik edilmiştir.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

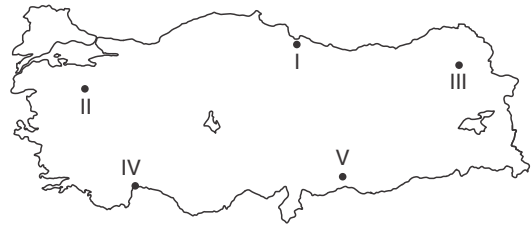
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

11. I. Yeraltı kaynakları bakımından zengin olması
II. Farklı mevsim özelliklerinin yaşanması
III. Üç tarafının denizlerle kaplı olması
IV. İç kesimlerde karasallık şiddetinin belirginleşmesi
V. Yüksek ve engebeli arazilerin geniş yer kaplaması

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye ekonomisini olumsuz etkileyen faktörlerdendir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

12. Türkiye'de iklim ve yüzey şekilleri gibi doğal faktörlerin olumsuz etkisine bağlı olarak nüfus miktarı azalmakta bu durum ise ekonomik faaliyetlerin canlılığını olumsuz etkilemektedir.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde bu durumun görüldüğü söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

13. Aşağıda verilen ekonomik sektörlerden hangisinin Türkiye ekonomisine sağladığı katkı ve gelir daha fazladır?

- A) Tarım   B) Hayvancılık   C) Turizm
D) Madencilik   E) Sanayi

1.

Tarımsal faaliyetler Türkiye'de ekonominin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'de tarımsal faaliyetlerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Tarımsal arazilerin büyük bir bölümünde tahıl tarımı yapılmaktadır.
- B) Yer şekillerinin sade olduğu bölgelerde tarımsal faaliyetlerde makine kullanımı yaygınlaşmaktadır.
- C) Yağış miktarının yeterli olmamasına bağlı olarak tarım arazilerinin yarısından fazlası nadasa bırakılır.
- D) İklim koşullarına bağımlılığın fazla olduğu yörelerde üretim miktarında dalgalanmalar görülür.
- E) Kıyı ve iç bölgelerde iklim koşullarının farklılık göstermesi tarımsal üretimdeki çeşitliliği arttırmıştır.

2.

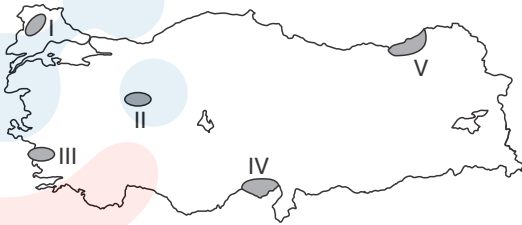
- I. Tarım arazileri üzerinde karayolu ağlarının yoğunlaşması
- II. Yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde arazinin tarçalandırılması
- III. Kurak bölgelerdeki tarım alanlarında aşırı su kullanımı nedeniyle toprakta tuzlanma olması
- IV. Sanayi atıklarının arıtılmadan akarsulara bırakılması

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'de tarım arazilerindeki verimliliği etkileyen olumsuzluklardan biri değildir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

3.

Tarım arazilerinde birim alandan elde edilen ürün miktarını arttırmak amacıyla sulama faaliyetleri yaygınlaştırılmaktadır.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılarak verilen alanlardan hangisinde verimi arttırmak amacıyla sulamanın yapılması ürün miktarındaki artışı daha az etkiler?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4.

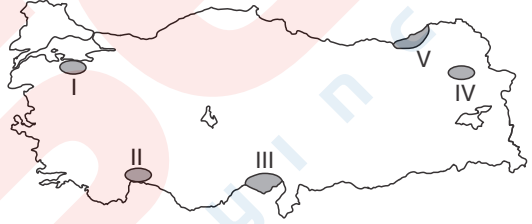
- I. Sulama olanaklarının artırılması
- II. Makine kullanımının yaygınlaştırılması
- III. Tarımda çalışan kişi sayısının artırılması
- IV. Mera ve ormanların tarım alanına dönüştürülmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'de tarla tarımında birim alandan alınan ürün miktarını arttıracak yöntemlerden biri değildir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5.

Kışların ılık geçtiği, güneşli gün sayısının fazla olduğu yörelerde seracılık faaliyetleri yaygındır.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli yörelerden hangilerinde seracılığın yaygın olarak yapılması beklenmez?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

6.

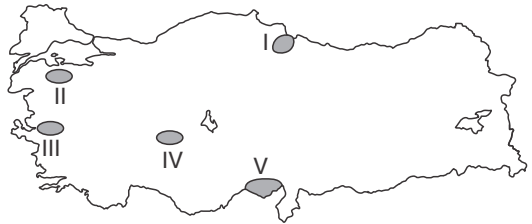
Türkiye'de bazı ürünlerin ekim alanı çeşitli faktörlere bağlı olarak sınırlandırılmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ürünlerden hangisinin ekim alanının devlet tarafından sınırlandırıldığı söylenemez?

- A) Kenevir
- B) Çavdar
- C) Haşhaş
- D) Tütün
- E) Pirinç

7.

Sulama ve mineral yetersizliğine bağlı olarak toprağın bir yıl dinlendirilip diğer yıl ekilmesine nadas denir.

Buna göre, yukarıda gösterilen taralı alanlardan hangisinde nadasa bırakılan arazi oranının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Sıcaklığın cam veya plastik malzemeyle kapatılmış mekânlarda kontrol altına alındığı, sebze ve meyvelerin mevsimi dışında üretildiği tarımsal faaliyetlere seracılık denir.

Buna göre, Türkiye'de seracılık faaliyetlerinin yaygın olarak yapıldığı bir bölgenin aşağıdaki ürünlerden hangisinin yetiştirilmesine uygun olduğu söylenemez?

- A) Muz   B) Zeytin   C) İncir
D) Turunçgil   E) Fındık

9. Türkiye'de kıyı tarım bölgelerinde sıcaklık ve nem isteyen, daha çok gelir getiren tarım ürünlerine yönelme olmuştur.

Buna göre, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde kıyı bölgelerimizin payı daha azdır?

- A) Şekerpancarı   B) Çay   C) Mısır
D) Turunçgil   E) Zeytin

10. Türkiye'de iç kesimlerde yapılan tahıl tarımında, yıllar içerisinde ürün üretiminde gözlemlenen dalgalanmalar aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Tarım arazilerinin yeterli olmadığını
B) Tarımsal faaliyetlerde makineleşmenin yaygınlaşmadığını
C) Kuru tarım yöntemlerinin yaygın olduğunu
D) Tarımsal üretimin iklim koşullarından bağımsız olduğunu
E) Tarımda çalışan nüfusun yıllar içerisinde değiştiğini

11. Türkiye'de endüstri bitkilerinin yetişme alanı tahıllara göre daha dar olduğu halde endüstri bitkilerinden alınan verim daha yüksektir.

Buna göre, endüstri bitkilerindeki verimin daha yüksek olmasında;

- I. ekim alanlarında sulamanın yaygın olması,
II. entansif tarım yöntemiyle yetiştirilmeleri,
III. üretimin iklimden daha fazla etkilenmesi

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

12. Türkiye'de tarımsal faaliyetlerde kullanılan bazı yöntemler üretimdeki verimi arttırmakla beraber kırdan kente yapılan göçlerde de artışa neden olabilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen verimi artırıcı yöntemlerden hangisinin kırdan kente göçü arttırdığı söylenebilir?

- A) Gübre kullanımı
B) Tohum ıslahının yapılması
C) Sulamanın yaygınlaşması
D) Toprak bakımının yapılması
E) Makineleşmenin yaygınlaşması

Tarımsal faaliyetlerde modern araç ve gereç kullanımının artması insana duyulan ihtiyacı azaltmaktadır.

13. Tarımda sulamanın yaygınlaştırılması verimi etkileyen önemli faktörlerden biridir.

Buna göre, Türkiye'de sulamanın yaygınlaştırılması aşağıda verilenlerden hangisine neden olmaz?

- A) İklimle olan bağımlılık azalır.
B) Endüstri bitkilerinin ekim alanı genişler.
C) Tarım ürünü çeşitliliği artar.
D) Üretim ve çiftçi gelirleri artar.
E) Nadasa ayrılan topraklar genişler.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taranarak gösterilen bölgede yapılan tarımsal faaliyetlerle ilgili olarak;

- I. Kuru tarım yöntemleri yaygındır.
II. Tarım ürünü çeşitliliği fazladır.
III. Nadasa bırakılan araziler yaygındır.
IV. Birim alandan elde edilen verim yüksektir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. Bir bölgede nadas alanlarının yaygınlığı, o bölgeye düşen yağış miktarı ve buharlaşma koşullarıyla yakından ilgilidir.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerden hangisinde nadas alanlarının daha dar olması beklenir?

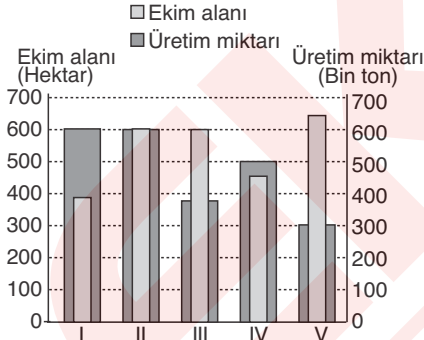
- A) Konya B) Dicle
C) Orta Fırat D) Orta Kızılırmak
E) Orta Karadeniz

2. Nadas, toprağın bir yıl ekildikten sonra bir ya da birkaç yıl dinlendirilmeye bırakılmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de nadas alanlarının yaygın olduğu yerlerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Yağışın yetersiz olması
B) İklimin yarıkurak olması
C) Kişi başına düşen tarım arazisinin az olması
D) Kuru tarımın yaygın olması
E) Bitki örtüsünün cılız olması

3.

Yukarıdaki grafikte bir tarım ürününün beş ayrı bölgedeki ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir.

Bu tarım ürünü ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) En yüksek verim I ve II nolu bölgelerden elde edilir.
B) III nolu bölgeden elde edilen verim V nolu bölgeden fazladır.
C) V nolu bölgede tarım ürünü en düşük verimle üretilir.
D) II nolu bölgede hektar başına bin ton ürün alınmıştır.
E) I ve II nolu bölgelerin üretim miktarları aynıdır.

4. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretimi, kıyı bölgelerinde yoğun olarak yapılmamaktadır?

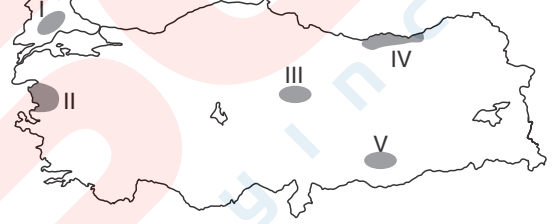
- A) Çay B) Fındık C) Mısır
D) Şeker pancarı E) Turunçgiller

5. Türkiye'de sulama imkanlarının gelişmesi, Güneydoğu Anadolu Projesi, Konya Ovası Projesi gibi projeler, tarımsal faaliyetlerde önemli gelişme ve değişmelere neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu gelişme ya da değişmelerden biri değildir?

- A) Tarımsal üretimin artması
B) Nadas alanlarının daralması
C) Tarımsal ürün çeşidinin artması
D) Sanayi bitkileri üretiminin artması
E) Tarımda makina kullanımının azalması

6.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de yetiştirilen beş ayrı ürünün en çok yetiştirildiği alanlar gösterilmiştir.

Bu tarım ürünlerinden hangisinin nem ihtiyacı en az, hangi ürünün nem ihtiyacı en fazladır?

	Nem ihtiyacı en az	Nem ihtiyacı en fazla
A)	I	II
B)	III	V
C)	V	IV
D)	II	III
E)	IV	I

7. Seracılık, cam ya da naylonla kapatılan alanlarda tarım ürünleri yetiştirme şeklidir. Kışların ılık geçmesi ve güneşlenme süresinin fazla olması seracılığın gelişmesini olumlu yönde etkiler.

Buna göre,

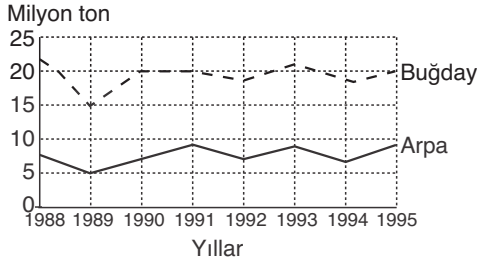
- I. Güney Ege Kıyıları
II. Akdeniz Kıyıları
III. Karadeniz Kıyıları
IV. Ergene Ovası

yörelerinin hangilerinde iklim özellikleri seracılık için daha fazla elverişlidir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

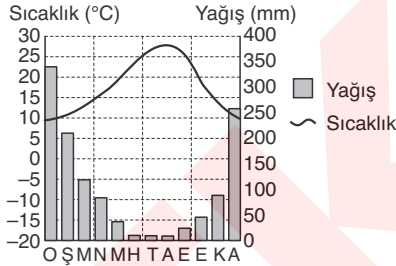
8. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1988 - 1995 yılları arasındaki buğday ve arpa üretimi gösterilmiştir.

Buna göre, her iki ürünün üretiminde yıllara göre dalgalanmalar görülmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Üretim alanlarında kullanılan makine sayısının yıllara göre değişmesiyle
 B) Üretim alanlarına düşen yağış miktarının yıllara göre farklılık göstermesiyle
 C) Tüketimlerinin iç pazarlara yönelik olmasıyla
 D) Ekim alanlarında ikinci ürün olarak yetiştirilmeleriyle
 E) Olgunlaşma dönemlerinin kısa olmasıyla

9.

Yukarıda aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilen bölgede aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin doğal olarak yetişmesi en kolaydır?

- A) Zeytin B) Fındık C) Mısır D) Çay E) Kahve

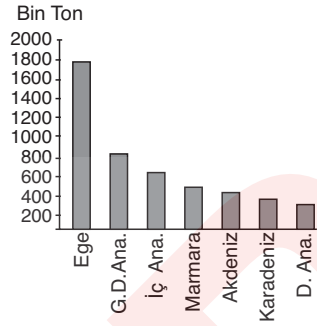
10. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin 1992 - 1998 yılları arasındaki zeytin ağacı sayısı ve zeytin üretimi verilmiştir.

Yıllar	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ağaç sayısı(bin)	81 250	81 260	82 192	81 437	82 200	85 780	85 850
Zeytin üretim(ton)	750 000	550 000	400 000	515 000	1 800 000	510 000	1 900 000

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zeytin üretiminde yıllara göre dalgalanmalar vardır.
 B) 1995 yılından sonra zeytin ağacı sayısı sürekli olarak artmıştır.
 C) 1994 te hem zeytin ağacı sayısı, hem de zeytin üretimi en azdır.
 D) Verilen yıllar arasında zeytin ağacı sayısı ile zeytin üretiminde bir paralellik yoktur.
 E) Zeytin ağacı sayısının en fazla olduğu yılda zeytin üretimi de en fazladır.

11

Yukarıdaki grafikte bir tarım ürününün coğrafi bölgelere göre üretim miktarları gösterilmiştir.

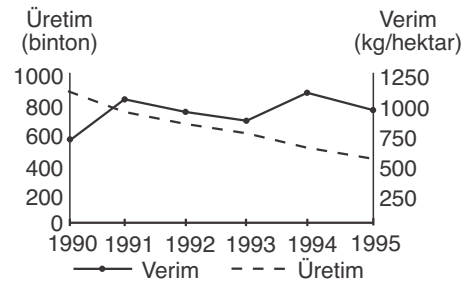
Bu tarım ürünü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

- A) Türkiye toplam üretiminin yaklaşık yarısı Ege Bölgesi'nde yapılır.
 B) Üretimde hem kıyı hem de iç bölgelerin payı vardır.
 C) Akdeniz Bölgesi'nin Türkiye toplam üretimindeki payı Marmara Bölgesi'nden azdır.
 D) Kış ılıkılığı ve yaz kuraklığı isteyen bir üründür.
 E) Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki üretim 400 bin tondan azdır.

12. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin sıcaklık isteği diğerlerine göre daha azdır?

- A) Zeytin B) İncir C) Fındık
 D) Üzüm E) Muz

13.

Yukarıdaki grafikte 1990-1995 yılları arasında Türkiye'nin mercimek üretimi ile bu ürünün birim alanından elde edilen verim gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mercimek üretimi sürekli olarak azalmıştır.
 B) En fazla verim 1994'te elde edilmiştir.
 C) Üretimin en fazla olduğu yılda verim en az olmuştur.
 D) 1991-1993 yılları arasında hem üretim hem de verim azalmıştır.
 E) Üretime paralel olarak verim de azalmıştır.

1. Ekstansif tarım (kaba tarım) geniş tarım toprakları üzerinde ilkel yöntemlerle yapılan bir tarım metodudur.

Aşağıdakilerden hangisi ekstansif tarımın özelliklerinden biri olamaz?

- A) Kaliteli tohum kullanılması
B) Gübre kullanımının az olması
C) Tarımın doğal koşullara bağlı olması
D) Tarım alanlarından elde edilen verimin düşük olması
E) Üretimin yıllar arasında dalgalanmalar göstermesi

2.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanlardan I ve II tarımda makine kullanımına uygun, III ve IV ise uygun değildir.

Bu durum, sözkonusu alanların en çok aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olmasıyla açıklanabilir?

- A) Tarım ürünü çeşidi
B) İklim özellikleri
C) Nadas alanlarının genişliği
D) Yerçekilleri özellikleri
E) Tarımla uğraşan insan sayısı

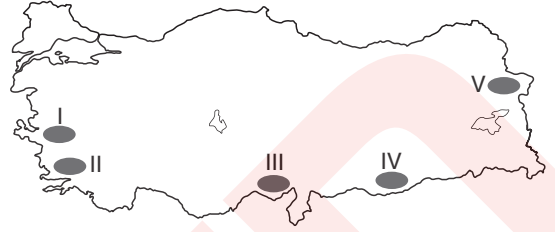
3. Türkiye'de büyükbaş hayvancılığın yaygın olduğu yerler arasında Doğu Karadeniz kıyı kesiminin de bulunmasında;

- I. Tarım alanlarının dar olması
II. Yaz mevsiminin yağışlı geçmesi
III. Tarımsal nüfus yoğunluğunun yüksek olması
IV. Gür otlakların geniş yer tutması

faktörlerinden hangilerinin etkisi en fazladır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

4.

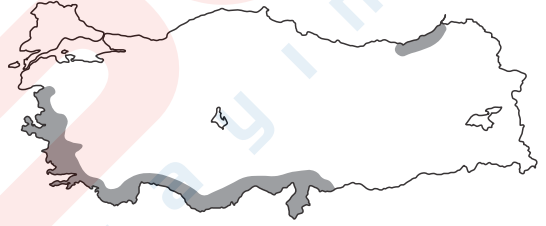

Yukarıdaki Türkiye haritasında pamuk tarımının yapıldığı belli başlı alanlar gösterilmiştir.

Taralı alanlardan hangisinde pamuk tarımının gelişmesinde mikroklima koşullarının etkisi en fazladır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5.

Yukarıdaki Türkiye haritasında bir tarım ürününün yetiştirildiği başlıca alanlar gösterilmiştir.

Bu tarım ürünü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İklim yönünden seçici olduğu
B) Düşük sıcaklıklardan zarar gördüğü
C) Her mevsim yağış istediği
D) Ege Bölgesi'nde kıyıda iç kesimlere doğru daha fazla yayıldığı
E) Kış mevsiminin ılık geçtiği yerlerde yetiştirildiği

6.

- I. Yaz mevsiminin sıcak geçmesi
II. Sulama imkanlarının gelişmiş olması
III. Kış mevsiminin kısa sürmesi
IV. Yağışın bütün mevsimlere dağılmış olması
V. Tarım alanlarının geniş olması

Yukarıda verilenlerden hangileri, bir bölgedeki sebze tarımının gelişmesi için gerekli şartlar arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin 1995 - 1999 yılları arasındaki çay yetiştiren çiftçi sayısı ile yaş çay yaprağı ve kuru çay üretimi verilmiştir.

	1995	1996	1997	1998	1999
Çay yetiştiren çiftçi sayısı	201 657	201 844	201 957	203 038	230 875
Yaş çay yaprağı üretimi (ton)	523 465	600 000	752 000	978 589	1 095 532
Kuru çay üretimi (ton)	102 713	114 540	139 532	177 850	199 155

Verilenlerden yararlanılarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Verilen yıllarda çay üreten çiftçi sayısı sürekli artmıştır.
 B) Çay yetiştirilen alanlar sürekli olarak genişlemiştir.
 C) Verilen yıllar arasında kuru çay üretimi 100 bin tonun üzerinde olmuştur.
 D) Yaş çay üretiminde en büyük artış 1997 - 1998 yılları arasında olmuştur.
 E) Yaş çay üretimi ile kuru çay üretimi arasındaki fark en fazla 1999 yılında olmuştur.

8. Türkiye'de bitki örtüsünün dağılışı ile hayvan türlerinin dağılışı arasında yakın bir ilişki vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bununla açıklanamaz?

- A) Bozkırların geniş yer kapladığı alanlarda koyun yetiştiriciliğinin yaygın olması
 B) Gür otlakların bulunduğu yerlerde büyükbaş hayvancılığın gelişmesi
 C) Besi ve ahır hayvancılığının şeker fabrikalarının çevresinde gelişmesi
 D) İpek böcekçiliğinin daha çok dut ağaçlarının yaygın olduğu yerlerde yapılması
 E) Bitki çeşitliliğinin fazla olduğu yerlerde arıcılığın gelişmesi

9. Türkiye'deki denizlerden bir yılda avlanan balıkların yarısından fazlası Karadeniz'den sağlanır.

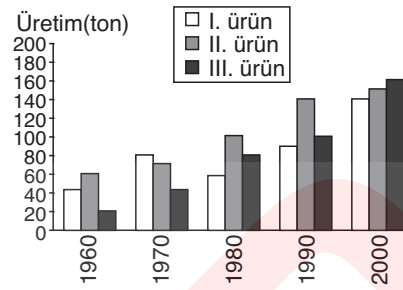
Karadeniz'de bu durumun görülmesinde;

- I. Derinliğinin fazla olması
 II. Deniz suyu sıcaklığının düşük olması
 III. Deniz kirliliğinin az olması
 IV. Debisi yüksek akarsularla ve bol yağışla beslenmesi

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
 D) I ve III   E) II ve IV

- 10.

Yukarıdaki grafikte üç tarım ürününün 1960 - 2000 yılları arasındaki üretim miktarları gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) II. ürünün üretimi verilen yıllar arasında sürekli olarak artmıştır.
 B) I. ürünün üretiminin 1970 - 1980 yılları arasında azalması ekim alanının daralmasıyla ilgilidir.
 C) III. ürünün üretiminde 1990 - 2000 yılları arasındaki artış, 1980 - 1990 yılları arasındaki artıştan fazladır.
 D) 2000 yılında üç ürünün üretim miktarı diğer yıllara göre birbirine daha yakındır.
 E) Verilen yıllar arasında en fazla üretim artışı III. üründe olmuştur.

11. Türkiye, hayvan varlığı bakımından dünyanın önemli ülkeleri arasında yer almasına rağmen, ülkede hayvan başına et ve süt verimi düşüktür.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hayvan başına et ve süt verimini artırıcı çalışmalar arasında yer almaz?

- A) Hayvan hastalıklarıyla mücadele edilmesi
 B) Hayvan soylarının ıslah edilmesi
 C) Süt kuzu ve dana kesimlerinin önlenmesi
 D) Hayvancılıkla uğraşan insan sayısının artırılması
 E) Çayır ve meraların ıslah edilmesi

12. Türkiye'deki hayvancılık faaliyeti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mera hayvancılığından elde edilen et ve süt verimini iklim koşulları etkilemektedir.
 B) Hayvan türlerinin coğrafi bölgelerimiz arasındaki dağılışında doğal koşullar etkili olmuştur.
 C) Kümes hayvancılığı hemen hemen her coğrafi bölgede yapılan bir ekonomik faaliyettir.
 D) Türkiye'de yerşekillerinin dağlık ve engebeli olduğu yerlerde koyun yetiştiriciliğinin yerini kıl keçisi almıştır.
 E) Türkiye'de besi ve ahır hayvancılığı daha çok tarım alanlarının dar olduğu, meraların geniş yer tuttuğu alanlarda gelişmiştir.

1. Türkiye hayvan varlığı bakımından dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almasına rağmen, et ve süt üretiminde verim istenilen seviyede değildir.

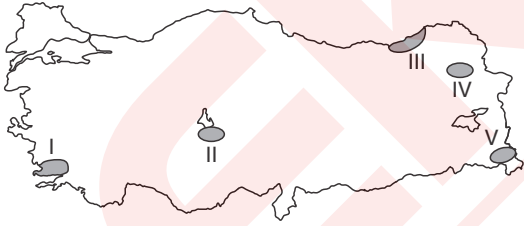
Bu durum üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Mera hayvancılığının yaygın olması
B) Hayvan ırklarında verimin düşük olması
C) Yem ihtiyacının yeterince karşılanamaması
D) Ahır ve besi hayvancılığının yaygınlaştırılması
E) Hayvanların yeterince büyümeden kesilmesi

2. Türkiye'de kümes hayvancılığının daha çok büyük kent merkezlerinin çevresinde toplanmasında aşağıda verilenlerden hangisinin **daha fazla** etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tüketici nüfusun fazla olması
B) Yer şekillerinin sade olması
C) Ulaşım faaliyetlerinin gelişmesi
D) Kırsal alanlarda yem üretiminin olmaması
E) Ilıman iklim koşullarının bulunması

3. Türkiye, iklim ve bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olmasından dolayı arıcılığa son derece elverişlidir.

Yukarıda verilen harita üzerinde işaretlenen merkezlerden hangisinde arıcılık faaliyetlerinin gelişmesi beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

- I. Halkın beslenme ve giyinme ihtiyacını karşılaması
II. Tarımsal gelirin % 20'sini, dış ticaretin yaklaşık % 15'ini oluşturması
III. Hayvancılık faaliyetlerinin çeşitlilik göstermesi
IV. Hayvancılıktan elde edilen ürünlerin yıllara göre dalgalanma göstermesi

Yukarıda verilenlerden hangileri hayvancılık faaliyetlerinin Türkiye ekonomisinde önemli bir paya sahip olduğunun göstergesi olamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de ormanların coğrafi bölgelere göre dağılışı oranları verilmiştir.

Bölge	Orman oranı (%)
Karadeniz	27
Akdeniz	22
Ege	17
Marmara	13
Doğu Anadolu	10
İç Anadolu	8
Güneydoğu Anadolu	3

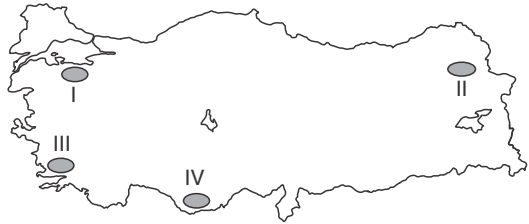
Yalnızca tablo incelendiğinde;

- I. Kıyı bölgelerindeki orman alanları iç bölgelerden fazladır.
II. Karadeniz ve Akdeniz bölgelerindeki orman oranı toplam orman varlığının yaklaşık yarısı kadardır.
III. Orman ürünleri üretiminin en fazla olduğu bölgeler Akdeniz ve Ege'dir.
IV. Ege Bölgesi'ndeki ormanlar kıyıda iç kesimlere doğru artış göstermektedir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

6. Aşağıdaki haritada bazı hayvan türlerinin Türkiye'de yetiştirildiği başlıca yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu türler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A) Manda	Tiftik keçisi	Siğir	Tavuk	
B) İpek böceği	Siğir	Arıcılık	Kıl keçisi	
C) Arıcılık	Kıl keçisi	Koyun	Siğir	
D) Koyun	Siğir	Arıcılık	İpek böceği	
E) Siğir	Koyun	Kıl keçisi	Tiftik keçisi	

Türkiye'de hayvan türlerinin dağılışı ile doğal bitki örtüsü ve yer şekilleri arasındaki ilişkiye dikkat edelim.

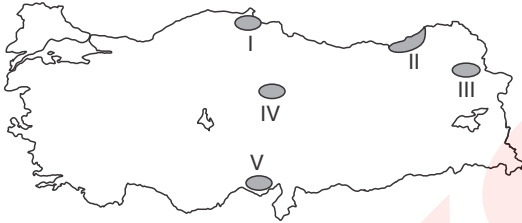
7.

Türkiye'de tarımsal faaliyetlerde makineleşmeye bağlı olarak otlak ve çayırların alanı daralmış, tarım alanları ise genişlemiştir.

Bu durum aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangisi üzerinde daha fazla olumsuz etki yapmıştır?

- A) Mera hayvancılığı B) Arıcılık
C) Kümes hayvancılığı D) Ahır hayvancılığı
E) İpek böcekçiliği

8. Küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu yörelerde el tezgahlarında yapılan halı ve kilim dokumacılığı gelişmiştir.

Buna göre, yukarıda taranarak gösterilen numaralı merkezlerden hangisinde halı ve kilim dokumacılığının daha fazla geliştiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. İhtiyaç duyulan kerestenin sağlanması
II. Orman içi köylerinin geçim kaynağı olması
III. Yaban hayatına uygun ortamları oluşturması
IV. Boya sanayisine ham madde temin etmesi
V. Oksijen üretimine katkı sağlaması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Türkiye'deki ormanların ülke ekonomisine doğrudan katkıları arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

10. Türkiye'de kümes hayvancılığı pazarlama koşullarının yaygın olduğu ve ulaşım sistemlerinin gelişme gösterdiği bölgelerde daha fazla gelişme göstermiştir.

Buna göre, aşağıda verilen bölgelerden hangisinde kümes hayvancılığının daha fazla gelişme göstermesi beklenir?

- A) Marmara B) Doğu Anadolu
C) İç Anadolu D) Akdeniz
E) Güneydoğu Anadolu

11. Türkiye'nin pek çok bölgesinde hayvancılık faaliyetlerinin yürütülmesi için yalvacılık yapılmak zorundadır.

Bu durum Türkiye hayvancılığında aşağıdaki sorunlardan hangisinin görülmesinin bir sonucudur?

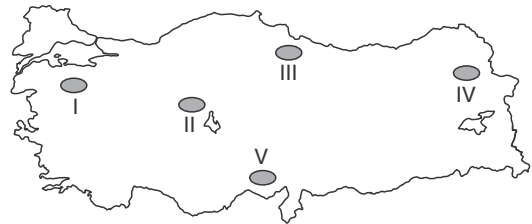
- A) Hayvan türlerinde verim düşüklüğü
B) Yem üretiminin yetersizliği
C) Salgın hastalıklarla mücadelenin yetersizliği
D) Çiftçi eğitiminin yetersizliği
E) Süt ve süt ürünleri sanayinin belli bölgelerde toplanması

12. Mera hayvancılığı ile besi ve ahır hayvancılığı karşılaştırıldığında aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Mera hayvancılığında et ve süt üretiminde yıllara göre dalgalanmalar görülür.
B) Besi ve ahır hayvancılığında yem fabrikalarının üretimi önemlidir.
C) Mera hayvancılığında doğal şartlara olan bağlılık daha azdır.
D) Büyük şehirlere yakın yerler ile şeker fabrikalarının etrafında ahır hayvancılığı yaygındır.
E) Mera hayvancılığı Doğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılık şeklinde yapılır.

! Besi ve ahır hayvancılığı modern yöntemler kullanılarak yapılmaktadır.

13. Türkiye'de iklim koşullarının tarım yapmaya elverişli olmadığı alanlarda geniş mera alanlarının bulunması hayvancılık faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır.

Buna göre, haritada verilen numaralı merkezlerden hangisinde mera hayvancılığının yapılması yukarıdaki açıklamaya örnek oluşturur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye'de yeraltı kaynaklarının çeşitliliği fazla olmasına rağmen bu kaynakların birçoğu işletmeye açılmamaktadır.

Buna göre, bir maden yatağının işletilmeye açılması için;

- I. rezervinin yeterli olması,
- II. kullanım alanının geniş olması,
- III. içerisindeki tenör oranının yüksek olması,
- IV. büyük limanlara yakın olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) Yalnız IV
D) I ve II   E) II ve III

2. Ekonomik olarak değer taşıyan bazı mineral bileşimlerine maden adı verilmektedir. Türkiye maden çeşitliliğinin fazla olduğu ülkelerden biridir.

Bu durum üzerinde,

- I. jeolojik bakımdan arazinin çeşitlilik göstermesi,
- II. geçmiş dönemlerde volkanik olayların yaşanması,
- III. iklim çeşitliliğinin fazla olması,
- IV. maden işletim maliyetinin fazla olması,
- V. sermaye birikiminin yeterli olması

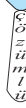
özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenbilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

3. Aşağıdakilerden hangisinde, bir yeraltı kaynağı bu yeraltı kaynağının çıkarılmadığı bir yöreyle birlikte verilmiştir?

Yeraltı kaynağı	Yöre
A) Krom	Guleman (Elazığ)
B) Bor minerali	Seyitgazi (Eskişehir)
C) Civa	Ödemiş (İzmir)
D) Doğal gaz	Torbalı (İzmir)
E) Linyit	Soma (Manisa)

4.

Türkiye'de enerji tüketiminin artması farklı kaynak türlerinin kullanımını yaygınlaştırmıştır.

- I. Doğal gaz
- II. Su gücü
- III. Jeotermal
- IV. Petrol

Buna göre, yukarıda verilen enerji kaynaklarından hangilerinin kullanılmasının Türkiye açısından da-ha ekonomik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

5. Aşağıdaki Türkiye haritasında üç madenin çıkarıldığı bazı yerler gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde bu madenler doğru olarak verilmiştir?

■	★	●
A) Taş kömürü	Boksit	Volfram
B) Demir	Bakır	Petrol
C) Bakır	Demir	Krom
D) Demir	Krom	Kükürt
E) Bor minerali	Bakır	Linyit

6. Türkiye'de kullanılan enerji kaynaklarından bazıları organik kökenlidir.

Buna göre, aşağıda verilen enerji kaynakları çiftlerinden hangisinin organik kökenli olduğu söylenbilir?

- A) Linyit - Hidroelektrik
- B) Nükleer enerji - Güneş enerjisi
- C) Taş kömürü - Linyit
- D) Jeotermal - Rüzgar enerjisi
- E) Doğal gaz - Güneş enerjisi

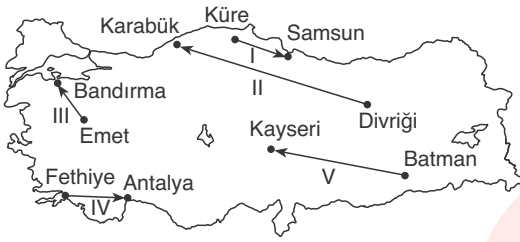
Bitki ve hayvan artıkları içeren enerji kaynakları organik kökenlidir.

7. – Türkiye'nin önemli ihraç madenlerindedir.
– Roket yakıtı, porselen, kimya, kağıt, boya, ilaç gibi ürünlerin üretiminde kullanılır.
– Emet (Kütahya), Bigadiç (Balıkesir), Mustafa Kemalpaşa (Bursa) önemli rezervlerin bulunduğu bazı merkezlerdir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yeraltı kaynağının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Krom B) Bor minareli C) Demir
D) Bakır E) Boksit

8.

Yukarıdaki haritada bazı madenlerin çıkarıldığı ve işlendiği alanlar ok işaretleri ile birleştirilmiştir.

Buna göre, verilen eşleştirmelerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Türkiye, hidroelektrik enerji potansiyeli bakımından Avrupa'da Rusya ve Norveç'ten sonra üçüncü sırada bulunmaktadır.

Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin bu durumun nedeni olduğu söylenebilir?

- A) Ortalama yükseltisinin fazla, yer şekillerinin engebeli olması
B) Akarsu rejimlerinin düzenli olması
C) Yağış miktarının fazla olması
D) Hidroelektrik enerji tüketiminin fazla olması
E) Karstik arazilerin yaygın olması

10.

Türkiye'de enerji kaynaklarının coğrafi dağılışı iklim, yer şekilleri, jeolojik yapı gibi faktörler etkili olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen enerji kaynaklarından hangilerinin dağılışı jeolojik yapının etkili olduğu söylenemez?

- A) Rüzgar B) Jeotermal C) Linyit
D) Taş kömürü E) Doğal gaz

11. Türkiye, taş kömürü yatakları bakımından zengin sayılmaz. Taş kömürü yatakları Batı Karadeniz'de Ereğli - Zonguldak havzasında yer alır.

Buna göre, Türkiye'de taş kömürü yataklarının fazla olmamasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Maden arama çalışmalarının yeterli olmaması
B) Yer şekillerinin engebeli ve yüksek olması
C) Arazinin çok eski bir yerleşim sahası olması
D) Sanayide kömür kullanımının yetersiz olması
E) Arazi yapısının genel olarak yakın jeolojik zamanda oluşması

12. Türkiye'nin Orta Kuşağın güneyinde, genel olarak Akdeniz iklim bölgesinde yer alması nedeni ile birçok bölgede güneşli gün sayısı ve güneşlenme süresi yeterli düzeydedir. Bu durum güneş enerjisinden yararlanmayı yaygınlaştırmıştır.

Buna göre, haritada verilen numaralı merkezlerin iklim özellikleri düşünüldüğünde hangisinde güneş enerjisinden faydalanma olanağının en az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Enerji kaynakları taşınabilen ve taşınamayan olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Buna göre, Türkiye'de enerji üretiminde kullanılan;

- I. Doğal gaz
II. Taş kömürü
III. Petrol
IV. Akarsu
V. Jeotermal

enerji kaynaklarından hangilerinin buldukları bölge dışına taşınarak enerji üretiminde kullanılması beklenmez?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

1. • Altından sonra en iyi iletkenidir.
• Daha çok elektrik-elektronik sanayinde kullanılır.
• Türkiye'deki başlıca üretim alanı Murgul ve Küre'dedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor B) Demir C) Krom
D) Bakır E) Volfram

2.

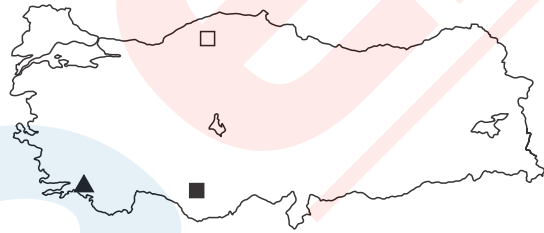
Bölge	Hidroelektrik potansiyeli (milyar kws/yıl)
I	15,3
II	7,9
III	12,4
IV	19,1
V	10,2

Yukarıdaki tabloda beş bölgenin hidroelektrik potansiyeleri verilmiştir.

Bu bölgelerin hepsinde akarsuların yıl boyunca yeterli akıma sahip olduğu bilindiğine göre, verilen bölgelerden hangisinde yükselti ve eğimin en fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

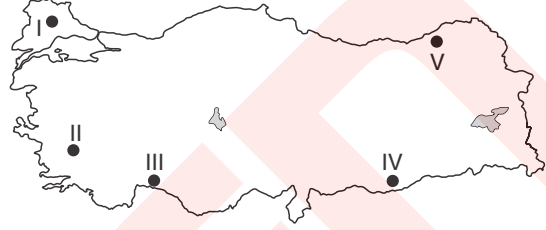

Yukarıdaki haritada Türkiye'de bazı madenlerin çıkarıldığı alanlar şekillerle gösterilmiştir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu madenler doğru olarak verilmiştir?

□	■	▲
A) Bakır	Boksit	Krom
B) Boksit	Krom	Bakır
C) Bakır	Krom	Boksit
D) Boksit	Bakır	Krom
E) Krom	Boksit	Bakır

4. Fay hatları ile jeotermal enerji kaynakları arasında paralellik vardır.

Türkiye'nin jeolojik yapısı dikkate alındığında, haritadaki numaralı alanlardan hangisinde jeotermal enerji potansiyelinin yüksek olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Yukarıdaki haritada Türkiye'deki termik santrallerden bazılarının yeri gösterilmiştir.

Buna göre, termik santrallerin dağılışında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Ulaşım imkanları
B) İklim koşulları
C) İş gücü teminindeki kolaylık
D) Sermaye birikimi
E) Hammaddeye yakınlık

Türkiye'deki termik santrallerde kömür kullanılarak enerji üretilmektedir.

6.

Yeraltı kaynaklarından bir kısmının oluşumu volkanik olaylarla ilgilidir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu durum söz konusu değildir?

- A) Kurşun B) Çinko C) Nikel
D) Linyit E) Manganez

7. • Türkiye'de en çok üretilen madenlerdendir.
• Çok sert ve paslanmayan bir metaldir.
• Demirin sertleştirilmesinde ve paslanmaz çelik üretiminde kullanılır.
• Türkiye'nin önemli ihraç ürünlerindedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakır B) Boksit C) Nikel
D) Krom E) Bor minerali

8. Aşağıda verilen yeraltı kaynaklarından hangisinin Türkiye'deki üretimi yalnız bir bölge ile sınırlıdır?

- A) Linyit B) Demir C) Bakır
D) Krom E) Taşkömürü

9. I. Divriği
II. Murgul
III. Küre
IV. Emet

Yukarıdaki yörelerden hangilerinde bakır yatakları bulunur?

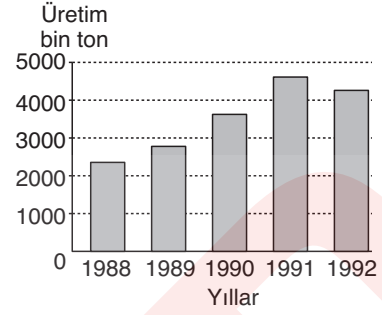
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Hekimhan
II. Ergani
III. Seydişehir

Yukarıdaki merkezlerde çıkarılan yeraltı kaynakları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Demir	Bakır	Boksit
B)	Bakır	Boksit	Demir
C)	Demir	Boksit	Bakır
D)	Bakır	Demir	Boksit
E)	Boksit	Bakır	Demir

11.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'nin 1988-1992 yılları arasındaki petrol üretimi gösterilmiştir.

Grafik incelendiğinde,

- I. Petrol tüketiminin en fazla olduğu yıl 1991 dir.
II. Petrol üretimi 1988-1991 yılları arasında artmış, 1992'de azalmıştır.
III. Türkiye'nin petrol üretimi tüketimin yarısından fazlasını karşılamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12.

- I. Karakaya- Fırat
II. Kralkızı- Dicle
III. Altinkaya- Kızılırmak
IV. Keban- Sakarya
V. Demirköprü- Gediz

Yukarıda Türkiye'nin belli başlı hidroelektrik santralleri ile bu santrallerin bulunduğu akarsular eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Aşağıda verilen yörelerden hangisinde doğal gaz çıkartılmaktadır?

- A) İskenderun B) Batman
C) Hamitabat D) Hekimhan
E) Yatağan

1. Türkiye'de sanayi faaliyetlerinin gelişme göstermesi aşağıda verilenlerden hangisinde artış meydana getirmez?

- A) Ham madde ithalatında
B) Kişi başına düşen gelirden
C) Nitelikli iş gücü gereksiniminde
D) Tarım sektöründe çalışanların oranında
E) Enerji üretim ve tüketiminde

2.

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerden hangisinde kağıt üretim tesisinin bulunduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye'de özellikle tarımsal faaliyetlere dayalı sanayi kolları gelişmiş olup, ağır sanayi fazla gelişme gösterememiştir.

Türkiye'de ağır sanayinin fazla gelişme gösterememesinin nedenleri arasında;

- I. yeterli sermaye birikiminin olmaması,
II. yüksek nitelikli iş gücünün yetersiz olması,
III. teknolojik gelişmelerden yeterince yararlanılamaması,
IV. tarıma dayalı sanayinin daha fazla gelir getirmesi,
V. ham maddenin yeterli düzeyde olmaması

faktörlerinden hangileri sayılamaz?

- A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

4. Aşağıdaki endüstri kollarından hangisinde tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden elde edilen ham maddeler kullanılmaz?

- A) Cam ve çimento B) Konfeksiyon
C) Şeker D) Konserve
E) Dokuma ve halıcılık

5. Türkiye'de besin sanayisinin gelişme göstermesi aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) Pazarlama olanaklarının artış göstermesi
B) Kişi başına düşen gelirin artması
C) Ulaşım olanaklarının artması
D) Nüfusun artış göstermesi
E) Taze sebze ve meyve ihracatının artış göstermesi

6. Sanayi tesislerinin yeri belirlenirken ham maddeye yakınlık daha çok etkili olmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisinin yerinin belirlenmesinde bu durumun daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Demir-çelik fabrikası B) Petrol rafinerisi
C) Şeker fabrikası D) Otomobil fabrikası
E) Kimya sanayi

7.

- I. Gıda sanayi
II. Dokuma sanayi
III. Kimya sanayi
IV. Kağıt sanayi
V. Otomotiv sanayi

Yukarıda verilen endüstri kollarından hangilerinin Türkiye'de daha fazla gelişme gösterdiği söylenebilir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

8. Aşağıda verilen sanayi tesislerinden hangisinin kuruluş yerinin belirlenmesinde ham maddeye yakınlık ilkesinin dikkate alındığı söylenebilir?

- A) Mersin - petrol rafinerisi
B) Adana - pamuklu dokuma
C) Çanakkale - konserve tesisi
D) Giresun - kağıt fabrikası
E) Konya - şeker fabrikası

9. Türkiye'de orman endüstrisinin Batı Karadeniz çevresinde daha fazla yoğunlaşması üzerinde;

- I. ulaşım imkânlarının kolay olması,
- II. pazarlama olanaklarının yaygın olması,
- III. iklim koşullarının uygun olması,
- IV. yer şekillerinin sade olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

10. Bazı sanayi faaliyetlerinin gelişme göstermesi yeraltı kaynaklarına bağlıdır. Yeraltı kaynağının bol olduğu ya da temin etmenin kolay olduğu alanlarda sanayi tesisleri yoğunlaşır.

Buna göre, haritada verilen bölgelerde gelişme gösteren sanayi tesisleri ile aşağıdaki yeraltı kaynaklarından hangisi arasında bağlantının olduğu söylenebilir?

- A) Petrol   B) Bor minerali   C) Krom
D) Linyit   E) Taş kömürü

11. Türkiye'de aşağıda verilen endüstri kollarından hangisinin üretim için ham maddeye olan gereksinimi büyük oranda ithalat yolu ile karşılanmaktadır?

- A) Alüminyum işleme   B) Çinko
C) Pamuklu dokuma   D) Petro-kimya
E) Mobilya endüstrisi

12. İklim şartlarında meydana gelen değişimler tarımsal ham madde kullanan sanayi faaliyetlerinin üretim miktarlarını etkileyebilmektedir.

Buna göre;

- I. kimya,
- II. şeker,
- III. çimento,
- IV. konserve,
- V. süt ürünleri

sanayi faaliyetlerinden hangilerinin iklim koşullarına bağlı olarak üretim miktarlarında önemli bir değişim göstermesi beklenmez?

- A) Yalnız I   B) I ve III   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

13. Aşağıda verilenlerden hangisi sanayileşmenin Türkiye'ye kazandırdığı faydalar arasında gösterilemez?

- A) Dışa bağımlılığı azaltması
- B) İşlenmemiş doğal kaynakların değerini arttırması
- C) Dış ticaret hacmini arttırması
- D) Ham madde ihracatını arttırması
- E) Sermaye birikimini arttırması

14. Endüstri kuruluşlarının yerinin belirlenmesinde enerji kaynaklarına yakınlık önemli bir faktördür.

Buna göre, aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisi bu duruma örnek oluşturur?

- A) Adana pamuklu dokuma
- B) İzmit kimya sanayi
- C) Ereğli demir - çelik sanayi
- D) Bursa otomotiv sanayi
- E) Bolu orman ürünleri sanayi

15. Türkiye'de endüstri kuruluşlarının bölgelere düzensiz dağılışı göstermesinde;

- I. iklim koşulları,
- II. ulaşım imkânları,
- III. ham madde kaynakları,
- IV. fay hatlarının dağılışı,
- V. arazinin jeolojik yapısı

faktörlerinden hangilerinin önemli oranda etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

1. Türkiye'de en çok gelişen sanayi kolu dokuma sanayidir. Öyle ki Türkiye'nin ürettiği pamuklu dokuma ürünlerine (tekstil) ABD dahil birçok gelişmiş ülke kota (sınırlandırma) uygulamaktadır.

Türkiye'de dokuma sanayinin diğer sanayi kollarına göre daha fazla gelişmesinde aşağıdakilerden hangisi öncelikle etkili olmuştur?

- A) Daha az sermayeye gereksinim duyması
B) İş gücü temininin kolay olması
C) Ham maddenin bol ve yaygın olması
D) Enerji tüketiminin az olması
E) Pazarlama şartlarının kolay olması

2

Sanayi kuruluşlarının bir kısmı kullandığı hammadde nedeniyle iklim koşullarından daha çok etkilenir.

Buna göre, aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin iklim koşullarından en az etkilenmesi beklenir?

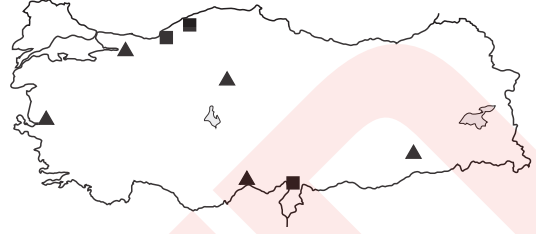
- A) Şeker
B) İlaç
C) Konserve
D) Bitkisel yağ
E) Pamuklu dokuma

3. Türkiye'de şeker sanayi daha çok iç bölgelerde gelişme gösterirken, bitkisel yağ Ege ve Marmara, orman ürünleri endüstrisi ise daha çok Karadeniz Bölgesi'nde gelişme göstermiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Türkiye'nin hızla sanayileştiğine
B) Türkiye'de enerji temininin kolay olduğuna
C) Türkiye'de çok farklı sanayi kollarının bulunduğuna
D) Türkiye'de sanayi için gerekli işgücünün her bölgede bulunduğuna
E) Türkiye'de sanayi kuruluşlarının dağılışı ile hammadde kaynakları arasında sıkı bir ilişki bulunduğuna

4.

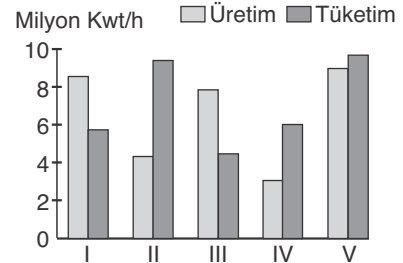
Yukarıdaki haritada ■ ve ▲ ile gösterilen alanlarda hangi sanayi kolları gelişmiştir?

■	▲
A) Petro-kimya	Otomotiv
B) Otomotiv	Demir-çelik
C) Petro-kimya	Demir-çelik
D) Demir-çelik	Petro-kimya
E) Sigara	Petro-kimya

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki bir bölgede endüstrinin geliştiğine kanıt olarak gösterilemez?

- A) İş imkanlarının artması
B) Sanayi ürünleri ihracatının artması
C) Nitelikli işgücünün önem kazanması
D) Kişi başına düşen enerji tüketiminin artması
E) Ham madde ihracatının artması

6.

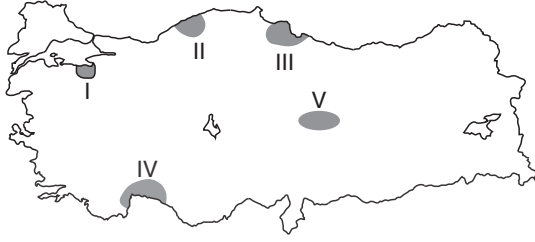

Yukarıdaki grafikte beş bölgesi bulunan bir ülkede elektrik enerjisinin üretim ve tüketim değerlerinin bölgelere göre durumu gösterilmiştir.

Elektrik enerjisinin daha çok sanayide kullanıldığı düşünülürse, hangi iki bölgede sanayinin daha çok geliştiği söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve V
E) III ve IV

7.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde,

- konservecilik,
- otomotiv,
- pamuklu dokuma,
- yünlü dokuma

sanayilerinin tamamı gelişmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Yörede bitkisel yağ fabrikası için hammadde temini kolay, ulaşım kolaylığıda mevcut. Taşımacılıkta herhangi bir sorunla karşılaşmaz. Dağıtım ve pazarlama sorunlarıyla karşılaşmaz. Fabrika arazisi için konuma uygun bir kaç tarlanın, sahibiyile görüşüldü.

Yukarıda Türkiye'de fabrika kurmayı düşünen bir girişimcinin hazırlattığı raporda yer alan bazı ifadeler yer verilmiştir.

Buna göre girişimcinin fabrikayı aşağıdaki yörelerden hangisinde kurmayı planladığı söylenebilir?

- A) Ordu – Giresun arası kıyı kuşağı
B) Sivas Çevresi
C) Ergene yöresi
D) Menteşe yöresi
E) Antalya – Alanya arası kıyı kuşağı

9. Türkiye'de organize sanayi bölgesi kurulacak bir yörede öncelikle aşağıdakilerden hangisi dikkate alınır?

- A) Yörede yerleşme planının düzgün olması
B) Ulaşım olanaklarının fazla olması
C) Genç nüfus oranının fazla olması
D) Gümrük bölgelerine yakın olması
E) Araziden maksimum fayda sağlanabilmesi

10. Türkiye'de tekstil sanayisinde kapasitenin iki kat arttırıldığı varsayılrsa, bu durum

- I. ihracat artışı,
II. işsizlik oranlarının azalması,
III. enerji tüketiminin azalması

sonuçlarından hangilerine neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Tuğla, kiremit ve çimento sanayi toprağa dayalı sanayi kollarından bazılarıdır.

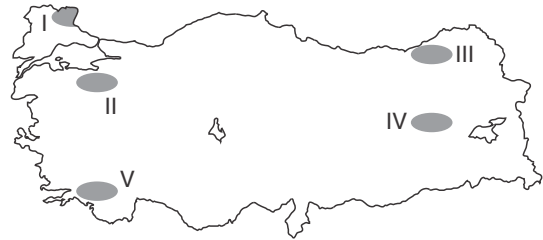
Bu sanayi kollarının Türkiye'de

- I. pazarlama olanaklarının artması,
II. inşaat sektörünün gelişmesi,
III. toprağın tarımsal veriminin düşmesi,
IV. turizm bölgelerinde konaklama olanaklarının artması

durumlarından hangilerine bağlı olarak gelişme göstermesi beklenmez?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

12.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak belirtilen yörelerin hangisinde mobilya sanayisinin dağa çok geliştiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Yer şekilleri kara ve demir yolu yapım maliyetini etkileyen en önemli faktörlerden biridir.

Buna göre, aşağıdaki kentlerin yer şekilleri düşüldüğünde hangisinde yol yapım maliyetlerinin en fazla olması beklenir?

- A) Edirne   B) Muğla   C) Konya
D) Ankara   E) Şanlıurfa

2. Türkiye'de deniz yolu ulaşımının gelişebilmesi üzerinde;

- I. hinterlandı geniş olan limanların bulunması,
II. limanın iç bölgelerle ulaşımının kolay ve sürekli olması,
III. doğal oluşumlu limanların bulunması

faktörlerinden hangilerinin etkisi en azdır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

3. Türkiye'de yük ve yolcu taşımacılığının önemli bir kısmının kara yolları ile sağlanması bazı sorunları da beraberinde getirmektedir.

Buna göre;

- I. yol bakım ve onarım giderlerinin fazla olması,
II. taşıma giderlerinin fazla olması,
III. akaryakıt tüketiminin fazla olması,
IV. yerli sanayiye dayalı otomotiv endüstrisinin gelişmesi,
V. bölgeler arasında ticaret faaliyetlerinin canlanma göstermesi

faktörlerinden hangileri ortaya çıkan olumsuzluklar arasında gösterilemez?

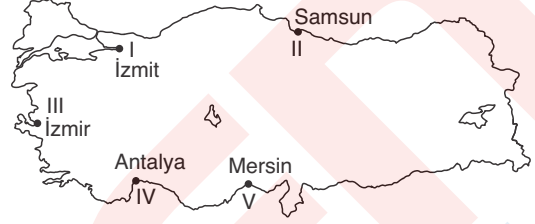
- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

4. I. Almanya
II. ABD
III. Bangladeş
IV. Japonya
V. İtalya

Yukarıda verilen ülkelerden hangilerinin Türkiye'nin dış ticaretinde diğerlerine göre daha az paya sahip olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

5. Bir limanın işlek olup olmaması, art bölgesi (hinterland) ile bağlantısının gelişme derecesine bağlıdır. Hinterland, tarım, sanayi, ticaret merkezlerini düzenli kara ve demir yollarıyla limana bağlayan bölgeleri kapsar.

Buna göre, Türkiye'de yer şekillerinin dağılışı ve uzanışı dikkate alındığında haritada gösterilen limanlardan hangisinin daha az gelişmesi beklenir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Dağların kıyıya paralel ve yakın uzanış gösterdiği alanlarda liman hinterlandı dardır.

6. I. Ulaşım sistemlerinin en çok geliştiği bölge Marmara'dır.
II. Dağların uzanış doğrultusu kuzey-güney yönlü ulaşımı zorlaştırmıştır.
III. Karadeniz, Doğu Anadolu ve Akdeniz bölgelerinde demir yolu yapım masrafları diğer bölgelerden fazladır.
IV. Yük ve yolcu taşımacılığında kara yolu diğer ulaşım sistemlerine göre daha ekonomiktir.
V. Elverişsiz iklim koşullarından en olumsuz etkilenen ulaşım sistemi demir yollarıdır.

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'deki ulaşımın özellikleri arasında sayılamaz?

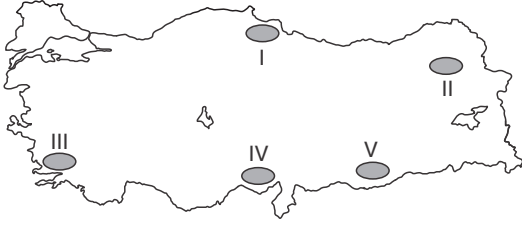
- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

7. Ülkeler arasındaki ticaret faaliyetlerinde ithalatın (dış alım) ihracattan (dış satım) fazla olması dış ticaret açığının oluşmasına neden olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin Türkiye'de dış ticaret açığının artmasında etkili olduğu söylenemez?

- A) Turizmden elde edilen gelirlerin artış göstermesi
B) Yüksek maliyetli ürünlerin ithal edilmesi
C) Bazı ham maddelerin işlenmeden ihraç edilmesi
D) Petrol ve doğal gaz tüketiminin artması
E) İthal edilen ürün çeşidinin artması

8. – Yer şekillerinin engebeli ve yükseltinin fazla olduğu yerlerde ulaşım faaliyetleri zorlaşmaktadır.
– Kar yağışı, don olayı, sis gibi olumsuz hava koşullarının varlığı ulaşım hizmetlerini zorlaştırmaktadır.

Buna göre, haritada taranarak gösterilen işaretli yerlerden hangisinde yukarıda verilen özelliklerin tümünün ulaşım faaliyetlerini **daha fazla** olumsuz etkilediği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Türkiye'de bölgeler ve yöreler arasında ticaret faaliyetlerinin gelişmesi ve yaygınlaşmasında aşağıdakilerden hangisinin **daha az** etkili olduğu söylenebilir?

- A) Sanayi kuruluşlarının tüm bölgelere dengeli dağılması
B) Hayvansal ürün üretiminin her yerde yapılmaması
C) İklim çeşitliliğine bağlı olarak tarımsal ürünlerin bölgeler arasında farklılık göstermesi
D) Nüfusun dengesiz dağılmasının ürün tüketimini bölgelere göre değiştirmesi
E) İhracat ürünlerinden elde edilen gelirin yıllar arasında farklılık göstermesi

10. Türkiye'de yer şekilleri, iklim ve beşeri faktörler yol yapımı, bakımı ve onarımı ile ilgili harcamaları arttırıcı özellik göstermektedir.

Buna göre;

- I. dağların kıyıya paralel uzanması,
II. dar ve derin vadilerin bulunması,
III. yağış rejiminin düzensiz olması,
IV. engebeli arazilerin yaygın olması,
V. kışların ılık ve yağışlı geçmesi

faktörlerinden hangilerinin yol yapımı ve bakımı ile ilgili harcamaları arttırıcı faktörlerden olduğu **söylenemez**?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

11. Gelişmiş ülkelerde dış ticaret hacmi fazla, gelişmemiş ülkelerde düşüktür.

Buna göre;

- I. ürün tanıtımlarına önem verilmesi,
II. pazarlama ve satış imkanlarının geliştirilmesi,
III. yüksek teknoloji içeren ürünlerin ihracat edilmesi,
IV. kişi başına düşen milli gelirin azalması

Özelliklerinden hangilerinin Türkiye'de dış ticaret hacminin artmasında etkili olması **beklenmez**?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

12. I. Bor mineralleri
II. Krom
III. Fosfat
IV. Demir
V. Volfram

Yukarıda verilen madenlerden hangilerinin Türkiye ihracatında önemli bir yere sahip olduğu **söylenemez**?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

Türkiye'nin dış ticaretinde önemli yere sahip olan madenleri bilelim.

Benzer tarım ürünlerinin yetiştirildiği iki ülke arasında tarımsal ürün ticaretinin gelişme göstermesi beklenmez.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerin coğrafi koşulları dikkate alındığında hangisinin Türkiye ile tarımsal ürün ticaretini **daha az** yapması beklenir?

- A) Rusya B) Almanya C) İspanya
D) Norveç E) İsviçre

14. Türkiye'de aşağıda verilen sanayi ürünlerinden hangisinde iç talebin **daha çok** dış alımla karşılandığı söylenebilir?

- A) İlaç ve kimyasal ürünler
B) Bitkisel yağlar
C) Cam ve seramik
D) Dokuma ve tekstil
E) Dayanıklı tüketim malları

1. Türkiye'de kara ve demir yollarının genellikle doğu - batı yönünde uzanması aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturur?

- A) Hava ve deniz ulaşımının yeterince gelişmediğine
- B) Akarsuların derin vadiler içinde aktığına
- C) İklim koşullarının ulaşımı olumsuz yönde etkilediğine
- D) Demir yolu ve kara yolu ulaşımının daha ucuz olduğuna
- E) Yerçekillerinin daha çok doğu - batı yönünde uzandığına

2. Yerçekillerinin dağlık ve engebeli olduğu yerler ile düz olduğu yerlerde aynı standarttaki bir kara yolunun yapım maliyeti farklıdır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerden hangisinde yapılan bir kara yolunun km maliyetinin en az olması beklenir?

- A) Ergene
- B) Yukarı Kızılırmak
- C) Doğu Karadeniz
- D) Antalya
- E) Erzurum - Kars

3. I. Yolcu taşımacılığında en büyük paya sahip olması
II. Türkiye'nin her yerine ulaşması
III. Bütün limanlarla bağlantı halinde olması
IV. Dış ticaretimizde diğer ulaşım sistemlerine göre daha büyük paya sahip olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'deki kara yolu ulaşımının özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

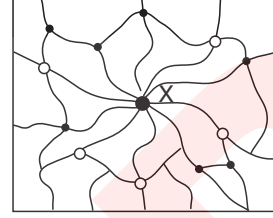
4. Türkiye'de demir yolu ulaşımının yeterince gelişmemesinde,

- I. Yüzölçümünün büyük olması
- II. Yerçekillerinin dağlık ve engebeli olması
- III. Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- IV. Demir yolu yapım maliyetinin yüksek olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

5.

Yukarıdaki haritada bir yöredeki karayollarının uzanışı ile yerleşim merkezleri gösterilmiştir.

Yalnız haritadaki bilgilerden yararlanarak X merkezi ile diğer merkezlerin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olduğu söylenemez?

- A) Nüfus
- B) Nüfus yoğunluğu
- C) Ekonomik gelişmişlik
- D) Ticari faaliyetler
- E) İklim özellikleri

6. Türkiye'deki kara yollarını gösteren bir haritaya bakılarak,

- I. ulaşım ağının sık ve seyrek olduğu alanlar,
- II. turizmin geliştiği yöreler,
- III. ticaretin yoğunluk kazandığı yöreler,
- IV. yeraltı kaynakları bakımından zengin olan yöreler

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

7. Bir limanda boşaltılan malların dağıtıldığı bölgeye ya da bir limana yüklenmek için gelen malların toplandığı sahaya hinterland (ard bölge) denir.

Buna göre,

- I. İstanbul,
- II. Mersin,
- III. Samsun,
- IV. Sinop,
- V. İskenderun

limanlarından hangisinin diğerlerine göre hinterlandı daha dardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

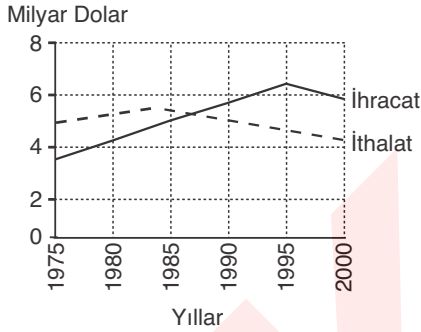
8. Doğu Karadeniz Bölümü'nde Trabzon limanının Rize ve Giresun limanlarına göre daha çok gelişmesinde,

- I. Kop ve Zigana geçitleri nedeniyle iç kesimlerle bağlantısının daha kolay olması
- II. Hinterlandının daha geniş olması
- III. Doğal bir liman olması

özelliklerinden hangileri etkili olmamıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

9.

Yukarıdaki grafikte bir ülkenin 1975 - 2000 yılları arasındaki dış ticareti gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) 1975-1980 yılları arasında dış ticaret hacmi genel olarak artmıştır.
- B) 1985 yılında ithalat ve ihracat yaklaşık aynı olmuştur.
- C) 1995'te ihracat gelirleri ithalat giderlerinden fazladır.
- D) 1975'te dış ticaret açığı en fazladır.
- E) İhracatın en fazla olduğu yılda ithalat en azdır.

10.

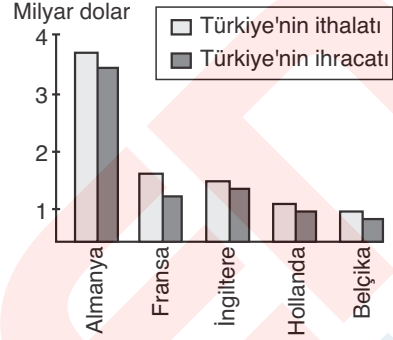
- I. Petrol
- II. Linyit
- III. Doğal gaz
- IV. Jeotermal

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin ithal ettiği enerji kaynakları arasında yer almaz?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

11. Bir ülkenin ihracatı, ithalatını karşılamıyorsa o ülkede dış ticaret açığı yaşanır.

Aşağıdaki grafik, Türkiye'nin 1992 yılında bazı Batı Avrupa ülkeleri ile yaptığı dış ticaret hacmini göstermektedir.

Grafikteki bilgiler incelendiğinde hangi ülke ile Türkiye arasındaki dış ticaret açığının en fazla olduğu söylenebilir?

- A) Almanya   B) Fransa   C) İngiltere
D) Hollanda   E) Belçika

12. Türkiye'deki deniz yolu ulaşımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deniz filomuzun kapasitesi yetersizdir.
- B) Dış ticaretimizin önemli bir kısmı deniz yoluyla yapılmaktadır.
- C) Türkiye'de bölgeler arası ticarete deniz yollarının payı kara yollarından azdır.
- D) Deniz yollarında yük taşıma maliyeti kara ve demir yoluna göre düşüktür.
- E) Türkiye'nin dış ticaretinin tamamı kendi deniz ticaret filosuyla yapılmaktadır.

13. Türkiye'deki ulaşım ve nakliye sorununu gidermede, yakın gelecekte alınabilecek en önemli ekonomik çözüm aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kaliteli ve yeni taşıt kullanımını teşvik etmek
- B) Otomotiv endüstrisini yaygınlaştırmak
- C) Paralı geçişleri artırmak
- D) Hava yolu ulaşımını güvenli hale getirmek
- E) Demir yolu ağını ve teknolojisini yenilemek

1. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nin sahip olduğu turizm potansiyellerinden biri değildir?

- A) Gönen Kaplıcaları
- B) Selimiye Camisi
- C) Çanakkale Şehitliği
- D) Manyas Kuş Cenneti
- E) Selsius Kütüphanesi

2. Aşağıda, dört farklı turizm merkezinin özellikleri verilmiştir.

- Bizans İmparatoru Justinyen tarafından Büyük Saray'ın su ihtiyacını karşılamak amacıyla yaptırılmıştır.
- 2150 m yüksekliğinde bir dağ üzerinde yüksekliği on metreyi bulan büyüleyici heykelleri ile tanınır.
- Volkanik kayalar üzerindeki aşınım şekilleridir. Bu şekillerin içlerine oyulmuş kiliseler vardır.
- Ağrı - Doğu Bayazıt'ta bulunan 1685 yılında yapımına başlanan eser Osmanlı mimarisinin en belirgin anıtlarından biridir.

Aşağıdakilerden hangisi bu turizm merkezlerinden biri değildir?

- A) Ayasofya
- B) Peribacaları
- C) İshakpaşa Sarayı
- D) Nemrut Kalıntıları
- E) Yerebatan Sarnıcı

3.

- I. İshakpaşa Sarayı
- II. Akdamar Kilisesi
- III. Sümela Manastırı
- IV. Aspendos Tiyatrosu

Ülkemizi sembolize eden yukarıdaki unsurlardan hangilerinin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer aldığı söylenemez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'yi sembolize eden ve turizm potansiyeli oluşturan yapılardan biri değildir?

- A) Sümela Manastırı
- B) Ayasofya Müzesi
- C) Güllük Körfezi
- D) Aspendos Tiyatrosu
- E) Pamukkale Travertenleri

5. Aşağıdaki merkezlerden hangisinde gelişen turizm etkinliği diğerlerinden farklı bir nedene dayanır?

- A) Antalya
- B) Trabzon
- C) İzmir
- D) Aydın
- E) Muğla

Yağış rejiminin düzenli olduğu bölgelerde plaj turizminin gelişmesi beklenmez.

6. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan "Türkiye Turizm Stratejisi (2023)" ile turizm sektöründe gerçekleştirilmek istenen hedefler belirlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu hedeflerden biri değildir?

- A) Yabancı sermayeden yardım alarak nüfusumuzu ülke dışı turizme yönlendirmek
- B) Sürdürülebilir turizm yaklaşımını benimsemek
- C) Ekoturizm, golf turizmi, sağlık turizmi gibi alternatif turizm türlerini geliştirmek
- D) 2023 yılına kadar turizm sektöründe marka konumuna gelmek
- E) Zengin doğal ve kültürel değerleri tanıtarak ülkeyi çekim merkezi haline getirmek

7. Aşağıda verilen şehir ve o şehri sembolize eden unsur eşleştirmelerinden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Diyarbakır - Diyarbakır Surları
- B) Denizli - Pamukkale Travertenleri
- C) Konya - Mevlana Türbesi
- D) Bursa - Nasrettin Hoca
- E) Çanakkale - Truva Atı

8. I. Doğal güzelliklerin yaygın olması
II. Tarihi ve kültürel zenginliklerin bulunması
III. Güneşli gün sayısının fazla olduğu plajların olması
IV. Kalıcı karların bulunduğu dağlık alanların bulunması

Yukarıda turizm faaliyetlerinin gelişmesine katkıda bulunan bazı faktörler verilmiştir.

Buna göre, bu faktörlerden hangilerinin Ege Bölgesi'ndeki turizm faaliyetlerine katkı sağladığı söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

9. Çevre, turizmin temel kaynağıdır. Bu kaynağın sürekli ve dengeli biçimde yönetilmesi turizm faaliyetlerini de doğrudan ya da dolaylı olarak etkiler.

Buna göre, aşağıda verilen durumlardan hangisi Türkiye'nin turizm potansiyeli üzerinde olumsuz sonuçlara neden olmaz?

- A) Sanayi atıklarının denizlere boşaltılması
B) Trafikten kaynaklanan hava kirliliğinin artması
C) Orman yangınlarının yaşanması
D) Plajların katı atıklarla kirlenmesi
E) Bazı alanlarda motorlu taşıt ulaşımına izin verilmesi

10. Aşağıdaki tabloda 1997-2007 yılları arasında Türkiye'ye gelen toplam turist sayısı ve elde edilen turizm gelirleri verilmiştir.

Yıllar	Toplam turist sayısı	Turizm geliri (milyon dolar)
1997	9.738.000	8.800
1999	7.487.385	5.203
2000	10.428.153	7.636
2001	11.619.909	10.067
2003	13.956.405	13.203
2005	21.124.886	18.153
2007	23.312.657	18.487

Tabloya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

- A) En fazla turizm geliri 2007 yılında elde edilmiştir.
B) 1999 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısı azalmıştır.
C) Dünyada yaşanan ekonomik krizler turizm sektörünü de etkilemiştir.
D) Verilen yıllar içerisinde turist başına en fazla gelir 2003 yılında elde edilmiştir.
E) 2007 yılındaki turizm geliri 1997 yılındakinin iki katından fazladır.

11. Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'de doğal turistik kaynaklar arasında yer almaz?

- A) Fethiye Ölüdeniz lagünü
B) Alanya Dim mağarası
C) Yalova termal kaplıcaları
D) Konya Kızören obruğu
E) Antalya Kaleiçi yat limanı

12. I. Dış ticaret açığının turizm ile kapatılmak istenmesi
II. Turistik tesis sayısının ve tanıtımının artırılması
III. Çeşitli tabiat güzelliklerinin ve oluşumlarının bulunması
IV. Güneşli gün süresinin uzun olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de turizm sektörünün gelişmesine katkıda bulunan doğal özelliklerdendir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) III ve IV
E) I, II ve III

13. Aşağıda verilen kentlerden hangileri mesken yapılarıyla turistlerin daha fazla dikkatini çekmektedir?

- A) İzmir - Çanakkale
B) Sinop - Giresun
C) Mardin - Karabük
D) Antalya - Adana
E) Uşak - Kütahya

14. Türkiye'de turizm faaliyetlerinin gelişme gösterdiği bir bölgede;

- I. inşaat sektörü,
II. ulaşım ve haberleşme hizmetleri,
III. ticaret faaliyetleri,
IV. termik elektrik üretimi,
V. madencilik faaliyetleri

etkinliklerinden hangilerinin artış göstermesi beklenmez?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

15. I. Marmara Bölgesi
II. Akdeniz Bölgesi
III. Ege Bölgesi
IV. İç Anadolu Bölgesi

Yukarıdaki coğrafi bölgelerin turizm gelirlerinin yüksekten düşüğe doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I - II - III - IV
B) I - III - II - IV
C) II - III - I - IV
D) II - I - III - IV
E) III - II - IV - I

Medeniyet Merkezi Türkiye ve Arazi Kullanımı 1 / 2

Türkiye'de kurulan uygarlıkların bıraktıkları eser eşleştirmelerindeki Binbirdirek Sarnıcı Bizans'a, Yazılıkaya Frigya'ya, İkiz Boğalar Hitit'e, İnce Minareli Medrese Selçuklular'a, Mitolojik Heykel ise Urartular'a aittir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Medeniyet Merkezi Türkiye ve Arazi Kullanımı 1 / 8

Türkiye'de yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması tarımsal faaliyetlerin yapılabilirdiği ovaların oranını azaltmıştır. Bu nedenle toplam yüz ölçümün ancak %8'i ovalık araziler içerisinde yer alır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Medeniyet Merkezi Türkiye ve Arazi Kullanımı 2 / 3

Türkiye'nin arazi kullanımı ile ilgili özellikleri dikkate alındığında vadi kenarlarında yer alan alüvyon ovalarda verimli topraklar bulunduğu tarımsal faaliyetlerin yoğunlaştığı, ova ile dağlar arasındaki yamaçlarda da yerleşim birimlerinin kurulduğu söylenebilir. Soruda verilen I. ve II. yargılar ise doğrudur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Ekonomi Politikaları ve Ekonomiye Etkileyen Faktörler 1 / 7

Türkiye'de cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar farklı dönemlerde çeşitli çalışmalar yapılarak ekonomi politikaları uygulanmıştır. Bu politikaların amaçları; doğal ve beşeri kaynakları en iyi şekilde kullanmak, istihdamı arttırmak, dengeli gelir dağılımı oluşturmak, bölgeler arasında kalkınmışlık farkını azaltmak ve ekonomik ilişkileri yürüterek istikrarlı kalkınmayı sağlamaktır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Tarım 1 / 1

Türkiye'de yaklaşık 27 milyon hektar alan kaplayan tarım alanlarının 18,8 milyonu ekili alandır. Nadasa bırakılan tarım alanı 5 milyon hektar civarındadır. Bu alanlar ise her yıl barajların sayısı ve sulama kanallarının artmasına bağlı olarak azalma göstermektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Tarım 1 / 14

Soruda verilen taralı alanda karasal iklimin ekili olması, yazların sıcak ve kurak geçmesine ve yıllık yağış miktarının azalmasına neden olduğundan bölgede kuru tarım yöntemleri uygulanmakta ve nadasa bırakılan araziler yaygınlık göstermektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Tarım 2 / 11

Grafik incelendiğinde tarım ürününün Türkiye'nin iç bölgelerinde ve Karadeniz bölgesinde yetiştirildiği görülür. Bu nedenle ürünün kış ılıkılığı ve yaz kuraklığı istediği söylenemez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Hayvancılık ve Ormancılık / 4

Türkiye'de hayvancılıktan elde edilen ürünlerin yıllara göre dalgalanma göstermesi yapılan ekonomik faaliyetin doğal şartlardan belirgin şekilde etkilenmesinin sonucudur. Bu durum mera hayvancılığının bir kanıtı olabilir. Hayvancılık faaliyetlerinin çeşitlilik göstermesi yer şekilleri ve iklimin çeşitlilik göstermesine bağlıdır. Bu nedenle her iki özellik hayvancılığın Türkiye ekonomisinde önemli bir paya sahip olduğunun göstergesi olmaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Hayvancılık ve Ormancılık 1 / 7

Türkiye'de mera hayvancılığında otlak ve çayırlardan yararlanılmaktadır. Bu alanların çeşitli nedenlerle azalması öncelikle mera hayvancılığına olumsuz etki yapar.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Maden ve Enerji Kaynakları 1 / 4

Türkiye'de yer şekillerinin yüksek ve engebeli olması akarsuların yatak eğimini arttırmış ve hidroelektrik üretim potansiyelinin artmasına neden olmuştur. Arazi yapısının genç ve kırıklı olması ise jeotermal kaynak potansiyelini arttırmıştır. Her iki enerji kaynağının da alternatif enerji oluşu, ham madde maliyetinin olmaması, dışa bağımlılığı azaltması gibi nedenlere bağlı olarak Türkiye için daha ekonomik olduğu söylenebilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Maden ve Enerji Kaynakları 1 / 10

Soruda verilen enerji kaynaklarından jeotermal, kırıklı arazi yapısında yaygındır, linyit ve doğal gaz ise üçüncü jeolojik dönemde oluşmuştur. Taş kömürü birinci jeolojik zamanda oluşmuş daha eski bir enerji kaynağıdır. Bu özelliklere bağlı olarak dağılışlarında ve oluşumlarında jeolojik yapının etkili olduğu söylenebilir. Rüzgâr ise iklim özelliklerine bağlılık gösteren bir enerji kaynağıdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Maden ve Enerji Kaynakları 2 / 6

Linyit, çok miktardaki organik maddenin havasız bir ortamda tortullanmasıyla oluşmuştur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Sanayi 1 / 7

Türkiye'de ham madde temininin bol olması, üretim aşamasında yüksek teknoloji ve sermaye birikimine çok fazla ihtiyaç duymamasına bağlı olarak gıda ve dokuma sanayisinin soruda verilen diğer sanayi kollarına göre daha fazla gelişme gösterdiği söylenebilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Sanayi 1 / 11

Türkiye'de üretilen petrol ülke ihtiyacının yaklaşık olarak 1/10'unu karşılamakta olup geri kalan ihtiyaç ithal yoluyla giderilmektedir. Soruda verilen diğer endüstri kollarının ihtiyaç duyduğu ham madde gereksinimi ise ülke içinden karşılanabilmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Sanayi 2 / 2

Hammaddesi tarıma dayalı sanayi kollarında üretim iklim koşullarından daha fazla etkilenir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Ulaşım ve Ticaret 1 / 9

Türkiye'de bölgeler ve yöreler arasında yapılan ticaret faaliyetlerinde dış ticarettten (ithalat–ihracat) elde edilen gelirin yıllar arasında değişmesinin çok fazla etkili olduğu söylenemez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Ulaşım ve Ticaret 1 / 13

Soruda verilen ülkelerin coğrafi konumları dikkate alındığında iklim özellikleri Türkiye'ye en fazla benzeyen ülkenin İspanya olduğu görülür. İklim özelliklerinin benzerlik göstermesi yetiştirilen ürünlerin de benzerlik göstermesine neden olacağından tarımsal ürün ticaretinin İspanya ile daha az gelişmesi beklenir. Sorudaki diğer ülkelerin iklim özellikleri ise Türkiye'den farklıdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Turizm 1 / 3

Türkiye'yi sembolize eden unsurlardan İshakpaşa Sarayı Ağrı Doğubeyazıt'ta, Akdamar Kilisesi Van'da, Sümela Manastırı Trabzon'da, Aspandos Tiyatrosu ise Antalya'da yer almaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Türkiye'de Turizm 1 / 13

Mardin, tarihi taş evleriyle dikkat çekerken, Kastamonu'daki Safranbolu evleri ise ahşap meskenlerin bulunduğu Osmanlı mimari yapısıyla dikkat çekmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

GENEL TEKRAR

1. Türkiye'de dağların güney yamaçlarında araziden tarım ve yerleşme amaçlı yararlanma oranı daha fazladır.

Bu durum üzerinde aşağıdaki faktörlerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Yağış miktarı
B) Bakı
C) Toprak verimi
D) Doğal bitki örtüsü
E) Su kaynakları

2. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de arazinin eğim değeri, kapladığı alan ve bunların toplam arazi içindeki oranı verilmiştir.

Eğim değeri (%)	Kapladığı alan (km ²)	Ülke toprakları içindeki payı (%)
0-5	65,846	8,5
5-10	100,386	12,8
10-15	125,909	16,2
15'ten fazla	487,864	62,5

Tablodaki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Eğim değeri % 5 - 10 arasında kalan toprakların oranı, ülke toprakları içinde en fazla alanı kaplar.
B) Eğim değerinin % 15'ten fazla olduğu topraklar Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır.
C) Türkiye toprakları içinde en fazla yeri eğim değeri en az olan araziler kaplar.
D) Eğim değeri % 10 - 15 arasında olan toprakların tarım amaçlı kullanım oranı daha fazladır.
E) Türkiye topraklarının yarısından fazlasını eğimi %15'ten fazla olan araziler oluşturmaktadır.

3. Türkiye'de, Doğu Karadeniz ve Erzurum-Kars bölümlerinde büyükbaş, İç ve Güneydoğu Anadolu'da küçükbaş hayvancılık gelişme göstermiştir.

Bu farklılığın ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Hayvancılık faaliyetinin doğaya bağımlı yapılması
B) Sıcaklık ve yağış koşullarının bölgeler arasında farklılık göstermesi
C) Tüketim tercihlerinin ve sosyal yapıların benzer olmaması
D) Doğal bitki örtüsünün bölgeler arası farklılığı
E) Doğal çevre koşullarının hayvan türleri üzerinde belirleyici olması

4. I. Ürün çeşitliliğinin fazla olması
II. Nadas uygulamasının yapılması
III. Makine kullanımının zor olması
IV. Ürün miktarında dalgalanmaların olması

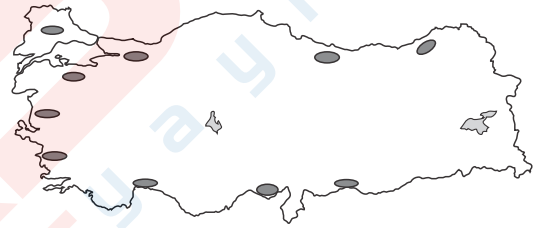
Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'de iklim koşullarının tarımsal faaliyetler üzerindeki etkisine örnek gösterilemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) III ve IV

5. Türkiye aşağıda verilen enerji kaynaklarından hangisi bakımından önemli bir potansiyele sahip değildir?

- A) Biyokütle
B) Linyit
C) Doğal gaz
D) Jeotermal
E) Su gücü

6.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de tarımsal etkinliklerin yoğun olduğu yörelerden bazıları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu yörelerin ortak özelliklerinden biri olduğu söylenebilir?

- A) Topraktan yılda birden fazla ürün alınması
B) Endüstri ürünlerinden en az birinin yetiştirilebilmesi
C) Tarımda makina kullanımının fazla olması
D) Sulamalı tarımın yapılması
E) Yaz kuraklığı isteyen ürünlerin yetiştirilebilmesi

7. Türkiye'de sanayi sektöründeki çeşitliliğin İstanbul, İzmir, Adana gibi büyük şehirlerde daha fazla olmasında;

- I. tüketimin fazla olması,
II. enerji kaynağının bulunması,
III. sermaye birikiminin olması,
IV. ham madde kaynağının zenginliği

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) I, II ve IV

8.

Yıllar	Türkiye'deki çay tarım alanları (hek.)	Rize ili çay tarım alanları (hek.)
1939	155	155
1955	7.184	7.184
1980	53.811	36.600
1990	90.575	55.153
1995	153.218	63.200

Yukarıdaki tabloda bazı yıllarda Türkiye'deki çay tarım alanları ile aynı yıllarda Rize ilindeki çay tarım alanları gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) 1939 ve 1955 yıllarında Rize ilinden başka bir yerde çay tarımı yapılmamıştır.
- B) Türkiye'de çay tarımı yapılan alanlarda sürekli artış olmuştur.
- C) Türkiye'de çay tarımı yapılan alanların 1990-1995 yılları arasındaki artış oranı aynı dönemde Rize ilindeki çay tarım alanlarının artış oranından az olmuştur.
- D) 1995 yılında Türkiye'de çay tarımı yapılan alanların yarısından fazlası Rize ilinin dışında bulunur.
- E) Rize ilindeki çay tarım alanı sürekli artarken, Türkiye'deki çay alanları içinde Rize ilinin oranı azalmıştır.

9. Aşağıda verilenlerden hangisinin Türkiye ekonomisini diğerlerine göre **daha az** etkilediği söylenebilir?

- A) Yeryüzü şekilleri
B) İklim özellikleri
C) Su potansiyeli
D) Yüzölçümü
E) Coğrafi konum

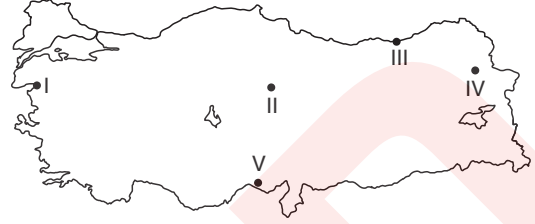
10. Türkiye'de besi ve kümes hayvancılığının daha çok büyük şehirlerin çevresinde gelişme göstermesinde;

- I. pazarlama olanaklarının fazla olması,
II. ulaşım giderlerinin az olması,
III. iklim koşullarının elverişli olması,
IV. ürünlerin bozulmadan saklanabilmesi,
V. tüketici nüfusun fazla olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız IV
B) I ve II
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

11. Ham maddenin bozulabilir olduğu yerlerde tesisler genellikle ham madde kaynağına yakındır veya kolay ulaşılabilecek bir yerdedir.

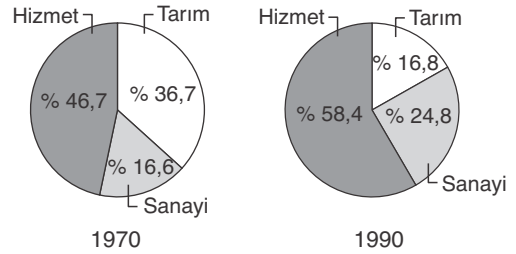
Buna göre, yukarıdaki haritada verilen numaralı merkezlerden hangisine konserve tesislerinin kurulması durumunda ham maddeye yakın olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız III
B) Yalnız IV
C) I ve V
D) II ve III
E) III ve IV

12. Aşağıdaki enerji santrallerinden hangisi taş kömürü ile çalışmaktadır?

- A) Çatalağzı
B) Yatağan
C) Soma
D) Ambarlı
E) Hamitabat

13. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de 1970 ve 1990'da milli gelirin sektörel dağılımı gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi grafikten çıkarılabilecek bilgilerden biridir?

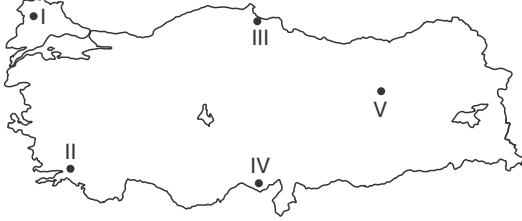
- A) Hizmet sektöründen elde edilen milli gelirin 1990 yılında azaldığı
- B) Sanayide çalışan nüfus miktarının 1970 yılında daha fazla olduğu
- C) 1990 yılında tarımsal arazilerde verim düşüklüğü görüldüğü
- D) Verilen dönemde Türkiye'de tarıma ayrılan arazinin azaldığı
- E) Verilen her iki yılda da hizmet sektöründen elde edilen gelirin, milli gelir içinde yüksek olduğu

14. Kuru tarım metodunun uygulandığı tarım alanlarında yetiştirilen tarım ürünlerinin veriminde istikrarsızlık görülür.

Bu nedenle Türkiye'de yetiştirilen aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin ihracatında devamlılık sözkonusu değildir?

- A) Zeytin B) Tütün C) Buğday
D) Narenciye E) Fındık

- 15.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde maden çeşit ve rezervinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. İklim özellikleri ülke ekonomilerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Türkiye'de farklı iklim tiplerinin görülmesi ekonomiyi olumlu etkilediği gibi yağış rejiminin düzensizliği, sert geçen kışlar ve don olayları olumsuz sonuçlar da doğurmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi iklimin ekonomi üzerindeki olumsuz etkisini azaltıcı rol oynamaz?

- A) Sulamalı tarımı yaygınlaştırmak
B) İklim koşullarına uygun ulaşım sistemlerini geliştirmek
C) İklimin sert olduğu bölgelerde ekonomik faaliyetlerin gelişmesini kısıtlamak
D) Besi ve ahır hayvancılığına önem vermek
E) Sanayi alanlarını ılıman iklim bölgelerine kurmaya özen göstermek

17. Sanayi faaliyetlerinde üretim aşamasında ham madde temininin kolay olması üretim maliyetlerini azaltır.

Buna göre, ham madde kaynaklarının varlığı dikkate alındığında aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin Karadeniz Bölgesi'nde kurulması beklenemez?

- A) Sigara fabrikası B) Çay işletmesi
C) Kereste işletmesi D) Bakır işletmesi
E) Pamuklu dokuma

18. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar farklı dönemlerde çeşitli çalışmalar yapılmış ve ekonomi politikaları uygulanmıştır.

Buna göre, Türkiye'de uygulanan ekonomi politikalarının amaçları arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Doğal ve beşeri kaynakları en iyi şekilde kullanmak
B) İstihdamı artırarak, işsizlik sorunlarını azaltmak
C) Dengeli bir gelir dağılımı oluşturmak
D) Ekonomik ilişkilerde istikrarlı kalkınmayı sağlamak
E) İthalatı artırarak ihracatı azaltmak

19. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ihracatı içinde yer alan maden kaynaklarından biri değildir?

- A) Bakır B) Krom C) Bor
D) Fosfat E) Mermer

20. Türkiye'de 1960'tan itibaren kalkınma planlarının uygulanması fikri benimsenmiş buna bağlı olarak 30 Eylül 1960 tarihinde başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) kurulmuştur.

Buna göre, Devlet Planlama Teşkilatı'nın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

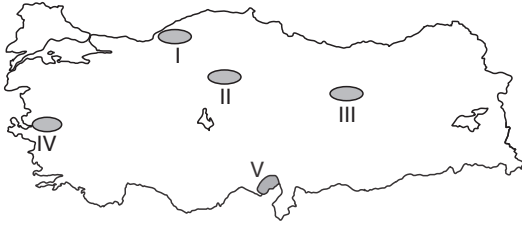
- A) Sanayi tesislerinin kuruluş aşamasında arsa temini sağlamak
B) Nüfusun yaş yapısının ülkemiz ekonomisine sağladığı dezavantajları araştırmak
C) Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın hızlandırılmasını sağlamak
D) Turizm sektörünün nitelikli iş gücü sorununu
E) Türkiye ekonomisinin sektörel dağılımını düzenlemek

21. Aşağıda eşleştirilen tarım ürünlerinden hangilerinin Türkiye'deki ekim alanlarının doğal koşullara bağlı olarak daha sınırlı olduğu söylenebilir?

- A) Buğday - Tütün
B) Çay - Pirinç
C) Patates - Şeker pancarı
D) Ayçiçeği - Mercimek
E) Üzüm - Haşhaş

22.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de üretim yapan demir-çelik işletmelerinin yeri gösterilmiştir.

Buna göre, I numaralı merkezde demir-çelik işletmelerinin kurulmasında aşağıda verilenlerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Taş kömürü yataklarının bulunması
- B) Yer şekillerinin engebeli olması
- C) Deniz kıyısında yer alması
- D) Zengin demir madenlerinin bulunması
- E) Ilıman iklim özelliklerinin görülmesi

23. 1950'li yıllarda Türkiye'de ekili alanların % 80 inde tahıl üretilmekteydi. Ancak zaman içerisinde Türkiye'deki tarım alanlarının kullanımında önemli değişimler olmuştur.

Aşağıda verilen değişimlerden hangisinin doğru olduğu savunulamaz?

- A) Trakya'da sanayi bitkilerinin ekim alanları genişlemiştir.
- B) Çukurova'da buğday ekim alanlarının bir kısmı turunçgillere ayrılmıştır.
- C) Karadeniz bölgesinde mısır ekim alanları daralmıştır.
- D) İç Anadolu'da buğday ekim alanları yerini mısır ve zeytin gibi yağlı bitkilere bırakmıştır.
- E) Kıyı Ege'de tahıl tarımından bahçe tarımına geçilmiştir.

24. Türkiye'de ortalama yükselti ve engebenin fazla olması aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Hidroelektrik üretim potansiyelinin fazla olması
- B) Tarım arazileri oranının ülke yüz ölçümüne göre az olması
- C) Yıl içinde mevsimlerin belirgin olarak yaşanması
- D) İklim ve bitki örtüsünün kısa mesafelerde farklılık göstermesi
- E) Kara ve demir yolu ulaşımında yol yapım maliyetlerinin fazla olması

25. Türkiye'de tarım alanlarının büyük bir bölümü tahıllara ayrılmıştır. Bu durum üzerinde doğal koşullar ve tarımda uygulanan yöntemler etkili olmaktadır.

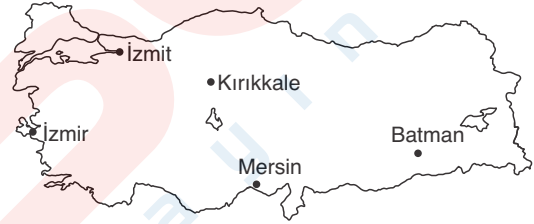
Buna göre,

- I. Buğday,
- II. Arpa,
- III. Pirinç,
- IV. Mısır,
- V. Yulaf

ürünlerinden hangilerinin Türkiye'de doğal olarak yetişme alanlarının daha az olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız V
- C) I ve V
- D) III ve IV
- E) I, III ve IV

26. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki petrol rafinerilerinin dağılımı gösterilmiştir.

Buna göre, harita incelendiğinde;

- I. Rafinerilerin yer seçiminde tüketim merkezlerine yakınlık dikkate alınmıştır.
- II. Batman'daki petrol rafinerisinin kuruluş yeri belirlerken ham madde kaynağına yakınlık göz önünde bulundurulmuştur.
- III. İç bölgelerdeki rafinerilerde işlenen petrol miktarı kıyı bölgelerden fazladır.
- IV. Rafinerilerde işlenen petrolün önemli bir kısmı ihraç edilmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

27. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de ekonomiyi olumlu etkileyen coğrafi konum özelliklerinden biri değildir?

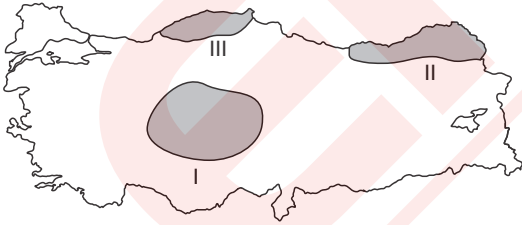
- A) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- B) Farklı mevsimlerin yıl içinde belirgin yaşanması
- C) Bulunduğu bölgeye göre zengin su kaynaklarına sahip olması
- D) Nüfus artış hızının yüksek olması
- E) Önemli stratejik alanlara komşu olması

DÖRT KÖŞE

1. Aşağıdakilerden hangisi 1923-1932 yılları arasında Türkiye'de uygulanan ekonomi politikalarından biri değildir?

- A) Devlet Planlama Teşkilatının kurulması
- B) Aşar vergisinin kaldırılması
- C) Teşviki Sanayi Kanununun çıkarılması
- D) Çiftçilere kredi imkanlarının sağlanması
- E) Siyasi bağımsızlığın, ekonomik bağımsızlıkla güçlendirilmesi

2.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taranarak gösterilen I. bölgede küçükbaş hayvancılık yaygın iken II. ve III. bölgelerde büyükbaş hayvancılık yaygınlık göstermektedir.

Bu durum üzerinde;

- I. yer şekilleri,
- II. iklim koşulları,
- III. et ve süt verimlerinin farklı olması,
- IV. elde edilen gelirin farklılık göstermesi

faktörlerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, III ve IV

3. Türkiye'de ticaret faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla çeşitli malları belli yerlerde kurulacak pazarlarda gümrük vergisi ödemeden pazarlanmasını sağlayacak serbest ticaret bölgeleri oluşturulmuştur.

Buna göre; aşağıda verilen merkezlerden hangisinde serbest ticaret bölgesinin kurulduğu söylenebilir?

- A) Mersin
- B) Sivas
- C) Antalya
- D) Trabzon
- E) İskenderun

4. Çevreyi kirletmeyen temiz bir enerji kaynağı olması ve tükenmemesi gibi nedenlerle son yıllarda Hollanda, Fransa, İspanya, ABD ve Kanada'da rüzgar enerjisinden elektrik elde edilmektedir. Ancak Türkiye'de rüzgar gücünden fazla yararlanılamamaktadır.

Buna göre, bu durum üzerinde;

- I. yüzey şekillerinin engebeli olması,
- II. kurulum maliyetinin yüksek olması,
- III. yıllık yağış miktarının yetersizliği,
- IV. jeolojik yapının çeşitlilik göstermesi,
- V. doğal bitki örtüsünün gür olması

özelliklerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

02

MEKANSAL BİR SENTEZ : TÜRKİYE - II

- Türkiye'nin coğrafi konumu ve jeopolitiği
- Türkiye'de bölgesel kalkınma projeleri
- Türkiye'nin nüfus politikaları ve projeksiyonları
- Türkiye'nin kıyı bölgeleri
- Türkiye'nin iç bölgeleri
- Genel tekrar

1. Türkiye, $36^\circ - 42^\circ$ Kuzey paralelleri arasında Ekvator'un kuzeyinde bulunan bir ülkedir.

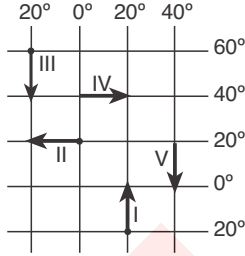
Bu durum Türkiye'de;

- I. cisimlerin gölgesinin güneye düşmesi,
- II. dağların güney yamaçlarında kalıcı kar sınırının daha yüksek olması,
- III. 2. ve 3. saat dilimlerinin kullanılması,
- IV. aynı anda farklı mevsim koşullarının etkili olması

Özelliklerinden hangilerinin ortaya çıkmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I ve IV
D) II ve III   E) I, II ve IV

2.

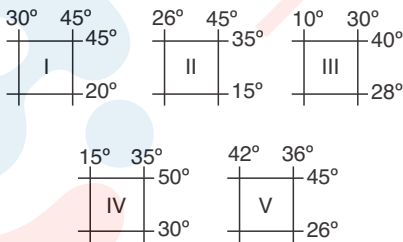
Yukarıdaki coğrafi koordinat düzleminde numaralandırılmış doğrultulardan hangisi takip edilirse Türkiye'ye daha fazla yaklaşılmış olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Türkiye $36^\circ - 42^\circ$ Kuzey paralelleri, $26^\circ - 45^\circ$ Doğu meridyenlerinde yer alır.

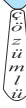
3. Aşağıda beş farklı bölgenin enlem ve boylam dereceleri verilmiştir.

Buna göre, bölgelerden hangileri içerisinde Türkiye topraklarının tamamının ya da bir kısmının bulunduğu söylenemez?

- A) Yalnız V   B) I ve IV   C) II ve V
D) III ve V   E) II, III ve IV

4.

- I. Karadeniz kıyılarında mısır, İç Anadolu Bölgesi'nde buğday tarımı yapılması
- II. Akdeniz Bölgesi'nde kıyı turizm sezonunun Marmara Bölgesi'nden uzun sürmesi
- III. Türkiye'de yağışların genel olarak cephe karakterli oluşması
- IV. İç Anadolu çevresinde pamuk tarımı yapılabilmesi

Yukarıda verilen durumlardan hangileri özel konum ile açıklanabilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) I, II ve III   E) II, III ve IV

Enlem ve boylam ile açıklanamayan tüm özellikler özel konumun sonucudur.

5. Türkiye'de kuzeye doğru hareket edildiğinde;

- I. yağış miktarı,
- II. Kutup yıldızının görünüm açısı,
- III. tan ve gurub süreleri,
- IV. denizlerin tuzluluk oranı,
- V. güneş ışınlarının geliş açısı

Özelliklerinden hangilerinde daha düzenli artış olması beklenir?

- A) I ve IV   B) II ve III   C) II ve V
D) I, III ve V   E) II, III ve IV

6. Türkiye; Asya ve Avrupa kıtalarında topraklara sahip, farklı yapıda ülkelere komşu olan önemli jeopolitik konuma sahip bir ülkedir.

Bu durumun Türkiye'ye sağladığı yararlar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Asya - Avrupa arası enerji nakil projelerinde Türkiye'nin de bulunması
- B) Transit ticaret faaliyetlerinin döviz girdisi sağlama-sı
- C) Boğazlar vasıtasıyla Karadeniz ve Akdeniz'e yapılan giriş ve çıkışları kontrol edebilmesi
- D) Komşusu olan ülkeler arasında yaşanan anlaşmazlıkların iç ve dış politikaları etkilemesi
- E) Siyasi, askeri, ekonomik ve ticari birçok uluslararası kuruluşu üye olması

7. Fırat ve Dicle nehirlerinin sularının paylaşımı Türkiye ile aşağıdaki ülkelerden hangisi arasında zaman zaman sorun oluşturduğu söylenebilir?

- A) İran
B) Suriye
C) Yunanistan
D) Ermenistan
E) Bulgaristan

Türkiye sınırlarından doğarak, başka ülke sınırlarından denize veya göle dökülen akarsular ile geçtikleri bölgeleri bilirim.

8. Türkiye'nin coğrafi konum özelliklerinin aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde çok fazla olumlu etkide bulunduğu söylenemez?

- A) Turizm potansiyeli
B) Transit taşımacılık ve ticaret
C) Tarım alanları oranı
D) Kültürel çeşitlilik ve zenginlik
E) Ekonomik faaliyet çeşitliliği

9. Aşağıdakilerden hangisi günümüzde Türkiye'nin jeopolitik konumuna değer katan özelliklerden biri değildir?

- A) Kafkasya ve Orta Asya petrolünün dağıtım güzergahında bulunması
B) Bulunduğu bölgede güçlü bir orduya sahip olması
C) Önemli deniz ulaştırma yollarının kavşağında bulunması
D) Tüketici nüfus fazlalığına bağlı olarak önemli bir pazar olarak görülmesi
E) Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Asya gibi önemli coğrafyaların merkezinde yer alması

10. I. Doğal bitki örtüsü içerisinde maki, bozkır, orman ve çayırların bulunması
II. Turizm etkinlikleri içerisinde hem kıyı hem de iç turizminin yer alması
III. Tarımsal ürün çeşiti bakımından dışa bağımlılığının yok denecek kadar az olması
IV. Kıyı bölgelerden iç bölgelere gidildiğinde sıcaklık farklarının artış göstermesi
V. Güney kıyılarında tuzluluk oranı % 38 iken, kuzey kıyılarında yaklaşık % 18 olması

Türkiye'nin yukarıda verilen özelliklerinden hangilerinin oluşumunda matematik ve özel konumu birlikte etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) II ve IV
C) III ve V
D) I, II ve III
E) I, III ve V

11.

Aşağıda verilen doğal kaynaklardan hangilerine sahip olması Türkiye'nin stratejik ve jeopolitik önemini artırmaktadır?

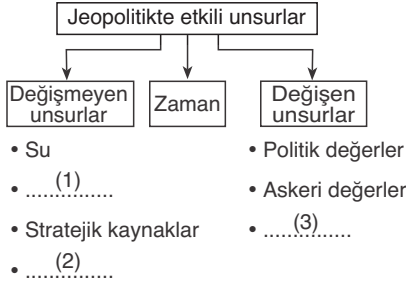
- A) Petrol - Doğal gaz
B) Taş kömürü - Su
C) Uranyum - Civa
D) Altın - Civa
E) Su - Bor

12. Türkiye, ortalama yükseltisi 1132 m olan engebeli bir ülkedir. Ülke genelini kaplayan dağlar batı - doğu doğrultusunda uzanış göstermektedir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenemez?

- A) Denizel etkinin Karadeniz ve Akdeniz kıyılarından iç kesimlere sokulmasının güçleşmesi
B) Kuzey Anadolu ve Toros Dağları üzerinde boğaz vadilerin ulaşım amaçlı kullanılması
C) Kuzey ve güney kıyılarda doğal liman oluşumu az iken, batıda doğal liman, koy ve körfezlerin artış göstermesi
D) Sinop, Trabzon ve Antalya limanlarının ticari hacimlerinin Samsun ve İskenderun limanlarından düşük olması
E) Çanakkale Boğazı'nda Marmara Denizi sularının üst akıntı, Ege Denizi sularının alt akıntı ile yer değiştirmesi

1.

Yukarıdaki kavram haritasındaki boşluklara aşağıdakilerden hangileri getirilebilir?

	1	2	3
A) Bilim ve teknoloji		Jeomorfoloji	İklim
B) İklim		Coğrafi konum	Ekonomik değer
C) Sosyal yapı		Ekonomik değer	Jeolojik yapı
D) Coğrafi bütünlük		Ekonomik değer	Jeolojik yapı
E) Ulaşım		Askeri yapı	Kaynaklar

2.

Türkiye, coğrafi konumuna bağlı olarak önemli avantajlar elde etmesine rağmen bulunduğu coğrafya tarihte ve günümüzde farklı bölgesel sorunlar içinde kalmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren bölgesel sorunlardan biri değildir?

- A) Kosova sorunu
- B) Kıbrıs sorunu
- C) Irak sorunu
- D) Ege Denizi kıta sahanlığı sorunu
- E) Suriye ile yaşanan su sorunu

3.

- I. Balkan Yarımadası
- II. Orta Doğu
- III. Orta Asya
- IV. Orta Amerika
- V. Avustralya

Yukarıda verilen bölgelerden hangileriyle Türkiye'nin tarihi, kültürel ve etnik bağlarının bulunduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

4. Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'yi dolaylı olarak ilgilendiren sorunlardan biri değildir?

- A) Irak sorunu
- B) Makedonya sorunu
- C) Orta Doğu'da yaşanan sorunlar
- D) Kosova sorunu
- E) Kafkasya'daki sorunlar

Türkiye'nin sınır komşusu olan ülkelerde yaşanan sorunlar Türkiye'yi doğrudan ilgilendirir.

5. Aşağıdakilerden hangisi jeopolitiği etkileyen ve zaman içinde değişen unsurlar arasında sayılamaz?

- A) Askeri özellikler
- B) Bilimsel ve teknolojik özellikler
- C) Jeolojik ve jeomorfolojik özellikler
- D) Politik değerler
- E) Sosyal ve kültürel değerler

6. Türkiye'de zaman içinde sınır aşan petrol ve doğal gaz boru hatlarında yoğunluğun artacağı tahmin edilmektedir.

Bu durum Türkiye'nin hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Geniş bir yüzölçüme sahip olmasıyla
- B) Enerji üretim ve tüketim bölgeleri arasında elverişli bir konumda bulunmasıyla
- C) Sanayileşme hızı her geçen gün artan bir ülke olmasıyla
- D) Enerji ham maddesi arama çalışmalarına hız verilmesiyle
- E) Komşu ülkelerle siyasi ve kültürel ilişkilerinin gelişme göstermesiyle

7. Devletlerin uluslararası alanda yürüttükleri siyaseti; coğrafi özellikler, ekonomik, askeri, teknik ve kültürel bağlantılar oluşturmaktadır.

Buna göre; Türkiye'nin uluslararası siyasetini oluştururken aşağıdaki özelliklerinden hangisini dikkate alması çok fazla etkili olmaz?

- A) Önemli ulaşım ve ticaret yollarına sahip olması
- B) Orta Doğu bölgesine yakın konumda bulunması
- C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- D) Asya ve Avrupa kültürleri arasında bağlantı kurulabilmesi
- E) Yüzey şekillerinin çeşitlilik göstermesi

8.

- Bilimsel çalışmalara önem verilmesi
- Komşu ülkelerle kültürel alanda işbirliği yapılması
- Sıcak çatışmaların yaşandığı bölgelerde barışçı ve arabulucu politikalar izlenmesi

Yukarıda verilen çalışmalar Türkiye'ye aşağıdaki-lerin hangisinde özellikle avantaj sağlar?

- A) Kişi başına düşen gelirin artış göstermesi
- B) Turizm gelirlerinin artış göstermesi
- C) Jeopolitik ve jeostratejik öneminin artış göstermesi
- D) Nitelikli iş gücünün önem kazanması
- E) Deniz yollarının küresel ticaretteki öneminin artış göstermesi

9. Türkiye, bulunduğu coğrafya nedeniyle tarihten günümüze kadar jeopolitik önemini koruyan bir ülkedir.

Aşağıda verilen;

- I. Ümit Burnu'nun bulunması,
- II. Panama Kanalı'nın açılması,
- III. Bakü - Ceyhan petrol boru hattının inşa edilmesi,
- IV. Süveyş Kanalı'nın açılması

olaylarından hangileri belli bir süre için de olsa Türkiye'nin jeopolitik öneminde zayıflamalara neden olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, II ve IV

10. Türkiye'nin aşağıdaki bölgelerden hangisi ile tarihi veya kültürel bağlarının olduğu söylenemez?

- A) Kafkaslar
- B) Orta Doğu
- C) Balkanlar
- D) Orta Amerika
- E) Kuzeydoğu Afrika

11. I. En uzun gündüz süresinin yaklaşık 15 saat olması
II. Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde bulunması
III. Kuzey kıyılarında sıcaklık ortalamalarının güney kıyılarından düşük olması
IV. Yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması

Yukarıda verilen durumlardan hangileri Türkiye'nin Orta Kuşak'ta bulunan bir ülke olduğunu kanıtlamaktadır?

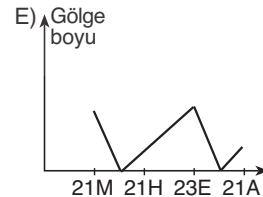
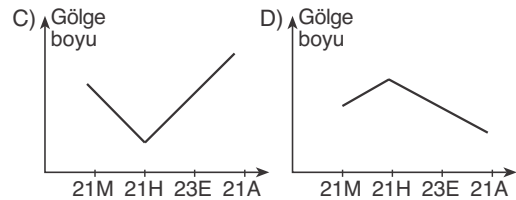
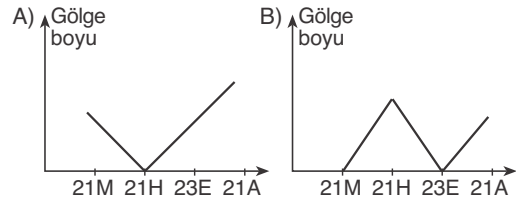
- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, II ve III

12. Türkiye'nin aşağıdaki coğrafi özelliklerinden hangisi matematik konumu ile ilgili değildir?

- A) Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık yerel saat farkının bulunması
- B) Farklı ekonomik düzeydeki ülkeler arasında yer alması
- C) Kuzeye gidildikçe meridyenler arası mesafenin azalması
- D) Yaz mevsiminde, Karadeniz Bölgesi'nde gündüz sürelerinin Ege Bölgesi'ndekinden uzun olması
- E) Buzulların etki alanının dar olması

13. Türkiye, Kuzey Yarımküre'nin orta kuşağında yer alan bir ülkedir.

Buna göre, aşağıda verilen gölge boyu grafiklerinden hangisinin Türkiye'deki bir cisme ait olduğu söylenebilir?

1. Türkiye'de ekonomik açıdan yeterince gelişmemiş ancak kalkınma potansiyeline sahip bölgelerin gelişebilmesi için bölgesel kalkınma projeleri yapılmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisinin bölgesel kalkınma projelerinin amaçlarından biri olduğu söylenemez?

- A) Çevreyi koruyarak, iyileştirmeye çalışmak
B) Kişi başına düşen milli geliri artırmak
C) Bölgelerde sosyal ve ekonomik gelişmişlik farkını artırmak
D) İstihdamı artırmak
E) Kırsal alanlardaki verimliliği artırmak

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de Giresun, Ordu ve Trabzon illerinin de içinde bulunduğu bir bölgesel kalkınma projesinin amaçları arasında yer almaz?

- A) Büyük şehirlere yapılan göçü azaltmak
B) Kıl keçisi varlığını artırmak
C) Bölgeler arası gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak
D) Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak
E) Ürün çeşidini artırmak

3. GAP, ülkemizin güneydoğusunda yer alan Adıyaman, Batman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Şırnak ve Siirt illerini kapsayan bir kalkınma projesidir.

GAP ile birlikte bu bölgede aşağıda verilen değişimlerden hangisinin ortaya çıktığı söylenemez?

- A) Bölge halkının gelir düzeyi ve hayat standardı yükselmiştir.
B) Tarımsal ürün çeşitliliği ve verimi artmıştır.
C) Çeşitli sanayi işletmeleri kurulmuş, istihdam artmıştır.
D) Kara ve hava yolu ulaşım ağları gelişmiştir.
E) Tarım çalışmalarının süresi kısalmıştır.

4. Planlı ve belirli sistemler dahilinde küçük ve orta ölçekli imalat sanayi türleri için oluşturulan mal ve hizmet üretim bölgelerine organize sanayi bölgesi denilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi organize sanayi bölgelerinin kuruluş amaçları arasında yer almaz?

- A) Tarım alanları üzerinde sanayinin yoğunlaştırılması
B) Çevre sorunlarının önlenmesi
C) Düzenli kentleşmenin sağlanması
D) Sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması
E) Sanayinin belli bir plan içinde geliştirilmesi

5. Türkiye içinde mekânsal farklılıklardan dolayı her yerin eşit seviyede gelişmesi mümkün değildir. Bu yüzden dengeli kalkınmayı sağlamak amacıyla gelişmemiş bazı illerde teşvik politikaları uygulanmaktadır.

Buna göre, teşvik politikalarının başarılı bir şekilde uygulandığı bir ilde aşağıdakilerden hangisinin gözlenmesi beklenemez?

- A) Dışarıya göçlerin azalması
B) İşsizlik oranının düşmesi
C) Kişi başına düşen gelirin artması
D) Yeni ekonomik sektörlerin ortaya çıkması
E) Arsa fiyatlarının ucuzlaması

6. • 16 ili kapsayan bir projedir.
• Projenin uygulandığı bölgenin gelişmişlik düzeyi ve büyüme hızı Türkiye ortalamasının altındadır.
• Proje bünyesinde yer alan illerde ekonomi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen kalkınma projesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP)
B) Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi
C) Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)
D) Doğu Anadolu Projesi (DAP)
E) Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi (ZBK)

7. Yeşilirmak ve kollarının sularını topladığı havzayı içine alan Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi için aşağıdaki kentlerden hangisi yer almaz?

- A) Giresun B) Amasya C) Çorum
D) Tokat E) Samsun

8. Türkiye’de topoğrafya şartlarının elverişsiz olması, ulaşım ağının gelişmemiş olması ve dağınık yerleşmelerin yaygınlığı hizmetlerin ulaştırılmasını güçleştirmekte bu duruma bağlı olarak kalkınma projelerinin uygulanması yavaşlamaktadır.

Aşağıda verilen illerin hangisinde bu duruma bağlı olarak yaşanan olumsuzlukların daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Samsun B) Artvin C) Manisa
D) Gaziantep E) Mardin

9. Türkiye’nin en önemli kalkınma projelerinden olan GAP ile birlikte aşağıdaki ülkelerden hangisiyle su kaynaklı sorun yaşanmaya başlanmıştır?

- A) Bulgaristan B) Yunanistan
C) Ermenistan D) Azerbaycan
E) Suriye

10. Güneydoğu Anadolu Projesi’nin temel hedefi bölgenin gelir düzeyini ve hayat standardını yükselterek kırsal alanlardaki verimliliği ve istihdamı arttırmaktır.

Aşağıda verilen illerden hangisinin bu projenin kapsamında olduğu söylenemez?

- A) Muş B) Adıyaman C) Batman
D) Diyarbakır E) Gaziantep

11. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında, 2005 sonu itibariyle yedi hidroelektrik santrali tamamlanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi GAP ile hayata geçen hidroelektrik santrallerinin kurulu olduğu barajlardan biri değildir?

- A) Kralkızı B) Birecik C) Dicle
D) Atatürk E) Demirköprü

12. Türkiye’de coğrafi bölgelerin kalkınma seviyeleri karşılaştırıldığında bazı bölgeler arasında büyük farklılıklar olduğu görülmektedir.

Bu durum üzerinde bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin daha az etkili olduğu söylenebilir?

- A) Ulaşım imkânları B) İklim koşulları
C) Yeryüzü şekilleri D) Yeraltı zenginlikleri
E) Nüfus yoğunlukları

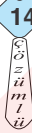
13.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış yerlerden hangisi Türkiye’de fizibilite çalışmaları tamamlanan bölgesel gelişme planlarının uygulanma alanları arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

Bölgesel kalkınma projeleri oluşturulurken bölgelerin doğal kaynakları da dikkate alınır.

Buna göre; Doğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Projesi’nin planlaması kapsamında aşağıdakilerden hangisinin yer alması beklenmez?

- A) Maden çeşitliliğinin ve rezervlerinin değerlendirilmesi için yatırım yapmak
B) Hayvancılığın geliştirilmesi için uygun kredi imkanları sağlamak
C) Orman varlığını değerlendirerek kâğıt ve mobilya sanayi tesisleri kurmak
D) Hidroelektrik enerji potansiyelinin değerlendirilmesi için barajlar yapmak
E) Kış turizm potansiyelini kullanmak için yatırımlar yapmak

15. Türkiye Taş Kömürü İşletmesi’nden çeşitli nedenlerle istenilen verim elde edilememektedir. İşçi başına düşen üretim Avrupa ülkelerinin $\frac{1}{8}$ ’i kadardır. Kömür işletmelerinin kapatılması bölge ekonomisine büyük zararlar vereceğinden Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi kapsamında bazı önlemler alınarak tesisin varlığını sürdürmesinin sağlanması planlanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla planlama içerisinde yer alan önlem çalışmalarından biri değildir?

- A) Üretimde yeni teknik ve yöntemlerin uygulanması
B) Bölgedeki sanayi tesislerinin kömüre bağımlılığının azaltılması
C) Verimli üretim damarlarının seçilmesi
D) Yıllık üretim miktarı korunarak tesisin küçültülmesi
E) Personelin hizmet içi eğitime alınarak nitelikli hale getirilmesi

1. Türkiye'de 1923'ten 1960'lara kadar genel olarak ülke nüfusunu arttırıcı politikalar uygulanmıştır.

Uygulanan bu politikaların dayanak noktaları arasında aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu söylenemez?

- A) Fazla nüfus ülke için siyasi ve askeri güçtür.
B) Savaşlardan dolayı erkek nüfusa ihtiyaç artmıştır.
C) Hızlı çoğalma ile ülkede sosyal iş bölümü ve ihtisaslaşma sağlanabilir.
D) Artan nüfus tüketim ve ithalatta canlanma sağlayabilir.
E) Türkiye'nin hızla kalkınmaya ihtiyacı vardır.

2.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de 1960 yılından önce nüfus artış hızını yükseltmek amacıyla gerçekleştirilen uygulamalardan biri değildir?

- A) Fazla çocuk sahibi olan ailelerin yol vergisinden muaf tutulması
B) Evlenme yaşının erkekler için 17, kadınlar için 15'e indirilmesi
C) Çok çocuklu ailelere vergi muafiyetinin getirilmesi
D) Altı ya da daha fazla çocuklu annelerin para ya da madalya ile ödüllendirilmesi
E) Kadınların iş hayatına katılmalarının teşvik edilmesi

3. Türkiye nüfusu 2000 yılı nüfus sayımına göre 68,5 milyon kişidir. Nüfusumuzun 2010 yılında 75 milyon, 2020 yılında 90 milyon olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye'de, nüfusla ilgili geleceğe yönelik tahminlerde bulunmanın,

- I. gelecek kalkınma planlarının taslaklarının oluşturulması,
II. demografik yatırımların düzenlenmesi,
III. yeni dış pazarların bulunması
IV. yeni sanayi bölgelerinin belirlenmesi

durumlarından hangilerine yardımcı olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

4. Türkiye'de 1960'lara kadar uygulanan nüfus arttırıcı politikalar 1960 sonrasında çok farklı bir yöne kaymış ve nüfus artışının kalkınmayı olumsuz etkilediği savunulmuştur.

Nüfus politikalarının yön değiştirmesinde,

- I. sağlık hizmetlerinin gelişmesiyle ölümlerin azalması,
II. orduda insan gücü yerine silah gücünün önem kazanması,
III. salgın hastalıkların halk sağlığını tehdit etmesi

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

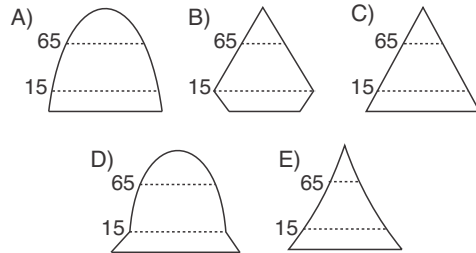
5. Türkiye'de kırsal yerleşmelerde doğal nüfus artışı yüksek iken; kentsel yerleşmelerde daha azdır.

Bu farklılığın ortaya çıkmasında kırsal yerleşmelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi etkili olmuştur?

- A) Tarım faaliyetlerinin insan gücüne dayalı yürütülmesi
B) Evliliklerin erken yaşta yapılması
C) Aile planlamasına yönelik eğitimin yetersiz olması
D) Geniş aile yapısının sosyal yaşam içinde yerleşik olması
E) İnsan ömrünün ülke ortalamasından yüksek olması

6. Ülkelerin nüfus projeksiyonlarının temel veri kaynaklarını nüfus sayımları ve demografik araştırmalar oluşturmaktadır. Uzmanlar Türkiye'de nüfus değişimleri sonucu nüfus yapısının gelişmiş ülke profiline yaklaştığını söylemektedir.

Buna göre, Türkiye'de yaşanan nüfus değişimleri sonucu nüfus pramidinin aşağıdakilerden hangisine benzemesi beklenmektedir?

Türkiye'de nüfus artış hızı son yıllarda azalma eğilimi göstermektedir.

7. Türkiye'de nüfusa yönelik tahminlerde 2005 yılında %5,7 olan 65 yaş üzeri nüfus oranının 2050 yılında %17,6'ya ulaşacağı düşünülmektedir.

Bu beklentinin;

- I. sağlık koşullarının iyileştirilmesi,
- II. refah artışına bağlı olarak insan ömrünün uzaması,
- III. doğumların azalması ile genç nüfus oranında düşme görülmesi,
- IV. ülke nüfusunda artış olması

faktörlerinden hangileriyle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) III ve IV
D) I, II ve III   E) I, II ve IV

8. 1960'lardan itibaren Türkiye'de nüfus artış hızını düşürücü politikalar uygulanmasında en önemli neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal kaynak kullanımında yüksek verimliliğe ulaşmak
- B) Nüfus artışının kalkınma üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak
- C) Ülke dışına yapılan göçleri azaltmak
- D) Genç ve yaşlı nüfus oranları arasındaki farkı azaltmak
- E) İstihdam ve sosyal güvenlik alanlarında gelişme sağlamak

! Nüfus artış hızının fazla olduğu ülkelerde demografik yatırımlara harcanan payın fazla olması önemli sorunlara neden olur.

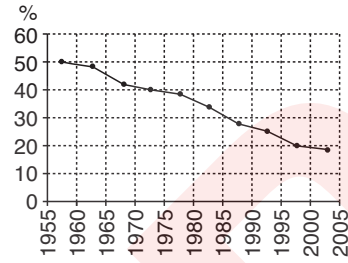
9. Türkiye'nin 2000 yılına ait nüfus yaş piramidi incelendiğinde;

- I. toplam nüfus miktarı,
- II. nüfusun sektörel dağılımı,
- III. kadın ve erkek nüfus miktarları,
- IV. aritmetik nüfus yoğunluğu,
- V. iç ve dış göç miktarı

bilgilerinden hangilerine doğrudan ulaşılabilir?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve IV
D) I, III ve V   E) II, IV ve V

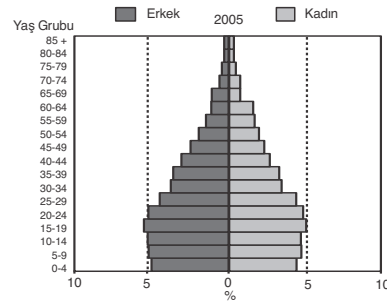
10. Aşağıda Türkiye'de yıllara göre doğum oranları verilmiştir.

Buna göre, 1955 - 2005 yılları arasında doğum oranlarının sürekli azalmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Ana sağlığı hizmet binalarının yaygınlaşması
- B) Halkın eğitim seviyesinin yükselmesi
- C) Kadınların iş hayatında daha fazla yer alması
- D) Doğumlarda bebek ölümlerinin artması
- E) Yaşam koşullarının aileleri az çocuk yapmaya itmesi

11. Aşağıda Türkiye'nin 2005 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Buna göre, Türkiye nüfusuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yaşlı nüfus oranı genç nüfus oranından düşüktür.
- B) Toplam nüfus içinde kadın ve erkek nüfusları birbirine yakındır.
- C) Son on yıllık dönemde bebeklik çağındaki nüfus oranı düşmüştür.
- D) Ülke nüfusunun yaklaşık % 10'unu 15 - 19 yaş arası nüfus oluşturur.
- E) Doğum oranlarının düşmesi nüfus miktarını azaltmıştır.

1. Karadeniz Bölgesi'nde Orta Karadeniz Bölümü Doğu ve Batı Karadeniz bölümlerine göre daha az yağış almaktadır.

Buna göre; bu durum üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Dağların kıyıya uzaklığı ve yükseltisinin azlığı
B) Kuzey sektörlü rüzgarların etkisinde olması
C) Orman varlığının az olması
D) Kıta sahanlığının diğer bölümlerden geniş olması
E) Yüz ölçümünün küçük olması

2. Karadeniz Bölgesi'nin doğu kıyılarında kış sıcaklıkları uygun olmasına rağmen, seracılık faaliyetlerinin gelişme göstermemesinde;

- I. toprakların düşük verime sahip olması,
II. bulutlu gün sayısının fazla olması,
III. dağların kıyıya paralel uzanması,
IV. yağış rejiminin düzenli olması,
V. yeterli sermaye birikiminin olmaması

Özelliklerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız IV
B) I ve II
C) II ve IV
D) III ve IV
E) IV ve V

Seracılık faaliyetleri, kış sıcaklıklarının yeterli ve güneşli gün süresinin fazla olduğu alanlarda yapılabilmektedir.

3. Marmara Bölgesi, Türkiye'de ekonomik faaliyetler bakımından diğer bölgelere göre daha fazla gelişme göstermiştir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) İklim çeşitliliğinin fazla olması
B) Ulaşım hizmetlerinin yaygın olması
C) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
D) Enerji kaynakları bakımından zengin olması
E) Ekili-dikili arazi oranının fazla olması

4. I. Güneşlenmenin en az olduğu bölgedir.
II. Günlük ve yıllık sıcaklık farkları fazladır.
III. Tarımsal faaliyetlerde nadas yöntemi yaygındır.
IV. Dağlar kıyı boyunca uzanmaktadır.
V. Türkiye'de çay üretiminin yapılabildiği tek bölgedir.

Yukarıda verilenlerden hangisi Karadeniz Bölgesi için söylenemez?

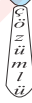
- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve V

5. I. Yer şekillerinin sade olması
II. İklim çeşitliliğinin görülmesi
III. Yüz ölçümünün küçük olması
IV. Enerji tüketiminin fazla olması
V. Nitelikli iş gücü oranının fazla olması

Yukarıda verilen özelliklerden hangilerinin Marmara Bölgesi'nde sanayi sektörünün gelişmiş olduğunu kanıtlandığı savunulabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) IV ve V

6.

Yukarıda verilen haritada taralı olarak gösterilen I numaralı alanda zeytin yetiştiriciliği yapılamazken, II numaralı alanda zeytincilik önemli bir ekonomik faaliyettir.

Bu durum üzerinde;

- I. nüfus miktarları,
II. yüz ölçümleri,
III. iklim koşulları,
IV. yer şekilleri

Özelliklerinden hangilerinin farklı olmasının etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) Yalnız IV
D) I ve II
E) II ve III

7.

- I. Konserve üretimi
- II. Demir-çelik
- III. Petro-kimya
- IV. Bakır işleme
- V. Tekstil

Karadeniz Bölgesi'nin yukarıda verilen ekonomik faaliyetlerin hangilerinde Türkiye ekonomisine daha fazla katkı yaptığı savunulabilir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

8. Marmara Bölgesi'nde Yıldız Dağları Bölümü ile Biga Yöresi nüfus yoğunluğu bakımından bölge ortalamasının altında kalmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisinin bu durum üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) İklim koşullarının elverişli olmaması
- B) Yüz ölçümlerinin küçük olması
- C) Karstik arazi yapısının yaygın olması
- D) Yer şekillerinin engebeli ve dağlık olması
- E) Tarımda modern yöntemlerin kullanılmaması

9. Marmara Bölgesi ile ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisi bölgede iç kuvvetlerin etkili olduğunu kanıtlamaz?

- A) Çanakkale Boğazı'nın eski bir akarsu vadisi olması
- B) Ergene havzasında her yıl belli oranda çökmelerin olması
- C) Karadeniz kıyılarında kıyı taraçalarının görülmesi
- D) Tektonik hareketlenmelere bağlı olarak depremlerin görülmesi
- E) Kıyı set göllerinin bulunması

10. Aşağıda verilenlerden hangisi Karadeniz Bölgesi'nin iklim özellikleri ile açıklanabilir?

- A) Tarımsal faaliyetlerde nadasa ayrılan toprakların az olması
- B) Doğu Karadeniz kıyılarında balıkçılık faaliyetlerinin yoğun olması
- C) Batı ve Doğu Karadeniz bölümlerinde tarımda makine kullanımının yaygın olmaması
- D) Akarsu boylarının kısa ve yatak eğimlerinin fazla olması
- E) Taş kömürü ve bakır gibi önemli yeraltı kaynaklarına sahip olması

11. I. Ulaşım faaliyetlerinin gelişme göstermesi
II. Tarım ürünü çeşidinin fazla olması
III. Tarımda makine kullanımının yaygın olması
IV. Akarsuların akış hızlarının yavaş olması
V. Bölgenin büyük bir bölümünde yağış rejiminin düzensiz olması

Marmara Bölgesi'nde ortalama yükselti ve engebelerin az olmasının yukarıda verilenlerden hangilerine neden olduğu söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

12. Türkiye'de balıkçılık faaliyetleri Doğu Karadeniz Bölümü'nde yoğun olarak yapılmaktadır.

Bu durum üzerinde;

- I. tarım arazilerinin dar ve parçalı olması,
- II. sanayi faaliyetlerinin fazla gelişme göstermemesi,
- III. yağış rejiminin düzensiz olması,
- IV. kıyıda nüfus yoğunluğunun fazla olması

özelliklerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

Doğu Karadeniz Bölümü'nde yapılan balıkçılık faaliyetleri yöre halkının önemli bir gelir kaynağıdır.

13. Karadeniz Bölgesi'nde yer şekillerinin engebeli olması demir yolu ulaşımının gelişmesini olumsuz etkilemesine rağmen bazı merkezlere demir yolu ile ulaşılabilir. maktadır.

Buna göre; Karadeniz Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki şehir çiftlerinden hangilerine demir yolu ile ulaşılabilir?

- A) Trabzon – Sinop
- B) Samsun – Zonguldak
- C) Giresun – Ordu
- D) Kastamonu – Artvin
- E) Bolu – Rize

1. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yıllık yağış miktarı fazla olup, yağışın mevsimlere dağılışı düzenlilik göstermektedir.

Buna göre; aşağıda verilen özelliklerden hangisinin oluşmasında bu durumun etkili olduğu söylenemez?

- A) Kar yağışlı gün sayısının az olması
B) Doğal bitki örtüsünün gür olması
C) Yaz kuraklığı isteyen ürünlerin yetiştirilememesi
D) Plaj turizminin gelişme göstermemesi
E) Tarımda sulama ihtiyacının az olması

2.

Karadeniz Bölgesi'ne ait yukarıdaki haritada taranarak gösterilen I ve III numaralı yörede delta oluşmamışken, II numaralı yörede geniş deltalar bulunur.

Bu durum II numaralı yörenin hangi özelliğiyle daha çok ilgilidir?

- A) Dağların doğu-batı yönünde uzanış göstermesi
B) Bölgedeki hâkim rüzgârların kuzeybatı yönünden esmesi
C) Kıyıda koy ve körfez sayısının az olması
D) Kıta sahanlığının geniş olması
E) Kıyıda kuvvetli akıntılar etkili olması

3. Marmara Bölgesi, Türkiye'de şehir nüfusunun ve şehir nüfus oranlarının en fazla olduğu bölgedir.

Bu durum üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) İklim koşullarının elverişli olması
B) Ulaşım olanaklarının gelişme göstermesi
C) Yeraltı kaynakları bakımından zengin olması
D) Göç alışının fazla olması
E) İş imkânlarının fazla olması

4. Marmara Bölgesi'nin yer şekilleri özellikleri düşünüldüğünde aşağıda verilenlerden hangisinin bölgede görülmesi **beklenmez?**

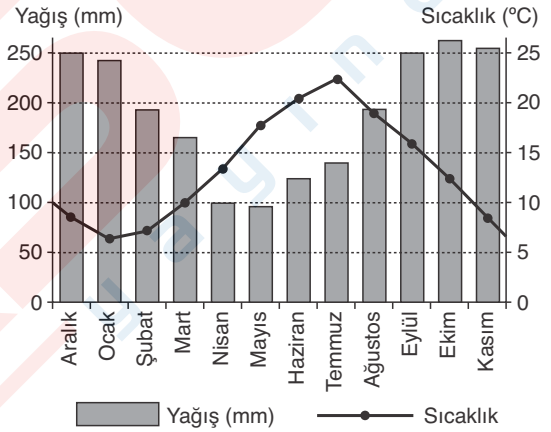
- A) Barkan
B) Tombolo
C) Çöküntü ovası
D) Ria tipi kıyı
E) Lagün

5. I. Doğu Karadeniz'de fön rüzgârlarının görülmesi
II. En az yağış miktarının Orta Karadeniz Bölümünde görülmesi
III. Yıllık sıcaklık farklarının az olması
IV. Deniz etkisinin iç kesimlere sokulamaması
V. Kuzeybatı yönündeki hakim rüzgârların sıcaklığı düşürmesi

Karadeniz Bölgesi'nin iklim özellikleri ile ilgili verilen yukarıdaki ifadelerinden hangileri matematik konuyla açıklanabilir?

- A) Yalnız III
B) Yalnız V
C) I ve II
D) III ve IV
E) IV ve V

6.

Yukarıda Rize iline ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafik incelendiğinde aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılamaz?

- A) En yağışlı mevsimin sonbahar olduğu
B) Yıllık sıcaklık farkının 10°C'den az olduğu
C) Yıllık yağış miktarının 2000 mm den fazla olduğu
D) Doğal bitki örtüsünün gür olduğu
E) Yağışların genellikle yağmur şeklinde düştüğü

7. Marmara Bölgesi'nde ahır ve mera hayvancılığının yaygın olarak yapılmasında aşağıda verilenlerden hangisinin **daha etkili** olduğu söylenebilir?

- A) İhracat olanaklarının fazla olması
B) İklim çeşitliliğinin görülmesi
C) Ulaşım faaliyetlerinin gelişme göstermesi
D) Mera ve otlak alanlarının dar olması
E) Tüketici nüfusun fazla olması

8. I. Bor mineralleri en önemli yeraltı kaynağıdır.
II. Türkiye'nin en önemli ayçiçeği üretim alanıdır.
III. Başlıca geçim kaynağı ormancılık ve hayvancılıktır.

Yukarıda Marmara Bölgesi'nde yer alan üç bölümün bazı özellikleri verilmiştir.

Bu bölümler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A) Yıldız Dağları	Çatalca-Kocaeli	Güney Marmara	
B) Ergene	Yıldız Dağları	Güney Marmara	
C) Yıldız Dağları	Güney Marmara	Ergene	
D) Güney Marmara	Ergene	Yıldız Dağları	
E) Ergene	Güney Marmara	Yıldız Dağları	

9.

- Tarımsal faaliyetlerde makine kullanımının zor olması
- Kır yerleşmelerinin dağınık özellik göstermesi

Karadeniz Bölgesi'nde yukarıdaki özelliklerin görülmesinde etkili olan faktörün aşağıdakilerden hangisi üzerinde de etkili olduğu söylenebilir?

- A) Nadas arazilerinin az olması
B) Doğal bitki örtüsünün orman olması
C) Kıyı turizminin gelişme göstermemesi
D) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması
E) Güneşli gün sayısının az olması

10. I. Fındık
II. Mısır
III. Çay
IV. Pirinç
V. Soya fasülyesi

Yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangilerinde Türkiye'deki üretimin tümü Karadeniz Bölgesi'nden sağlanmaktadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve V

11. Marmara Bölgesi sık bir akarsu ağına sahip olmasına rağmen akarsuların hidroelektrik enerji üretim potansiyeli azdır.

Bu durumun;

- I. akarsu rejimlerinin düzensiz olması,
II. akarsuların denge profiline yaklaşması,
III. bölgede iklim çeşitliliğinin fazla olması,
IV. akarsuların akış hızının az olması

Özelliklerinden hangileriyle ilgili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve IV
E) III ve IV

Yer şekillerinin engebeli olması hidroelektrik üretim potansiyelini artırmaktadır.

12. Marmara Bölgesi'nde hayvancılık faaliyetlerinin gelişme göstermesinde öncelikle aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tüketici nüfusun fazla olması
B) İklim çeşitliliğinin görülmesi
C) Transit ticaret yolları üzerinde bulunması
D) Hinterlandı geniş limanlara sahip olması
E) Sanayi yatırımlarının fazla olması

13. Marmara Bölgesi'nde iklimin çeşitlilik göstermesi yetiştirilebilen tarım ürünü çeşidini de arttırmıştır.

Buna göre; aşağıda verilen ürünlerden hangilerinin yetiştirilmesi bölgede iklimin çeşitlilik gösterdiğini kanıtlar?

- A) Buğday, arpa, elma
B) Turunçgil, incir, zeytin
C) Çay, mısır, fındık
D) Tütün, ayçiçeği, şekerpancarı
E) Ayçiçeği, zeytin, fındık

14. Sanayi faaliyetlerinin gelişme göstermesi için gerekli olan bazı faktörler aşağıda belirtilmiştir.

Marmara Bölgesi'nin bunlardan hangisinde dışarıya bağımlılığının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Enerji
B) Sermaye
C) İş gücü
D) Ulaşım
E) Pazarlama

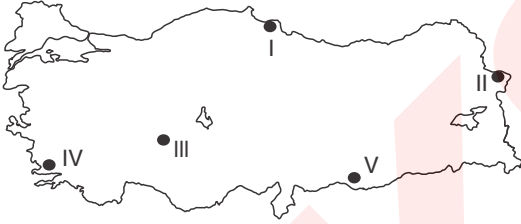
1. Akdeniz Bölgesi'nin yer şekilleri ve iklim özellikleri dikkate alındığında;

- I. Kalkerli araziler geniş yer tutar.
- II. Seracılık faaliyetleri yaygın olarak yapılır.
- III. Yaz sıcaklıklarının en yüksek olduğu bölgedir.
- IV. Kuzey güney doğrultusunda ulaşım geçitlerle sağlanır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

2.

Yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilen ovaların iklim özellikleri düşünüldüğünde hangisinde tarımsal ürün çeşitliliğinin daha fazla olması beklenir?

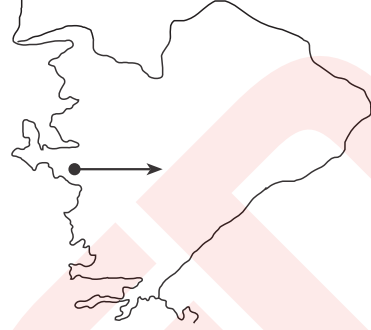
- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Akdeniz Bölgesi'nde makiler 800 m'ye kadar görülebilirken, Ege'de 400 m, Marmara'da 200 m yüksekliğe kadar görülebilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisinin yukarıdaki durumu oluşturan faktörle aynı nedene bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Karadeniz Bölgesi'ndeki yağış miktarının, Doğu Anadolu Bölgesi'nden fazla olması
- B) Akdeniz Bölgesi'ndeki dağların güney yamacının kuzey yamaçlarından daha sıcak olması
- C) Ege Bölgesi'nden İç Anadolu Bölgesi'ne gidildikçe yıllık sıcaklık ortalamasının azalması
- D) Marmara Bölgesi'nde deniz suyu sıcaklığının Akdeniz ve Ege'den az olması
- E) Marmara Bölgesi'nde yetiştirilen tarım ürünü çeşidinin fazla olması

4.

Ege Bölgesi'nde yukarıdaki haritada belirtildiği şekilde ok yönünde gidildiğinde;

- I. doğal bitki örtüsünün cılızlaştığı,
- II. sanayi faaliyetlerinin yoğunlaştığı,
- III. kentleşme oranının azaldığı,
- IV. yağış miktarının arttığı,
- V. ortalama yükseltinin arttığı

özelliklerinden hangilerinin görülmesi beklenmez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

5. Türkiye genelinde aynı anda ekilen aynı tür bitkinin ilk hasat edileceği bölge Akdeniz Bölgesi dir.

Bu durum bölge ile ilgili olarak öncelikle aşağıdaki-lerden hangisini kanıtlar?

- A) Sıcaklık ortalamasının yüksek olduğunu
- B) Toprakların mineral madde bakımından zenginliğini
- C) Tarımda makine kullanımının yaygınlığını
- D) Yer şekillerinin sade olduğunu
- E) Sulamanın gelişme gösterdiğini

6.

Akdeniz Bölgesi'nde nüfusun önemli bir bölümünün Adana Bölümü'nde yoğunlaşmasında;

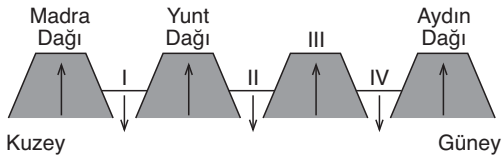
- I. tarım alanlarının geniş olması,
- II. hinterlandı geniş limanların bulunması,
- III. sanayi tesislerinin fazla olması,
- IV. yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi,
- V. yağış rejiminin düzensiz olması

özelliklerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) III ve V
D) IV ve V   E) I, II ve III

7.

Yukarıdaki şekilde Ege Bölgesi'nde yer alan horst–graben sistemlerinin kuzey – güney yönündeki uzanışı gösterilmiştir.

Buna göre; şekilde verilen numaralı yerlere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

	I	II	III	IV
A) Gediz	Bakırçay	Bozdağlar	Büyük Menderes	Küçük Menderes
B) Bakırçay	Gediz	Bozdağlar	Büyük Menderes	Küçük Menderes
C) Gediz	Küçük Menderes	Menteşe Dağları	Büyük Menderes	Menteşe Dağları
D) Bakırçay	Bozdağlar	Gediz	Menteşe Dağları	Küçük Menderes
E) Bakırçay	Gediz	Menteşe Dağları	Küçük Menderes	Menderes

8.

- I. Mısır
- II. Yer fıstığı
- III. İncir
- IV. Zeytin
- V. Turunçgil

Yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangilerinin üretim oranlarında Akdeniz Bölgesi'nin Türkiye'de ilk sırada yer aldığı söylenemez?

- A) Yalnız IV   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

9.

- Terra rossa toprakların yaygın olması
- Tarımda sulama sorununun yaşanması
- Turizm potansiyeli olan mağara ve obrukların bulunması
- Çöküntü depremlerinin oluşması

Yukarıda Akdeniz Bölgesi'ne ait bazı özellikler verilmiştir.

Bu özelliklerin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yağış rejiminin düzensiz olması
B) Kalkerli arazilerin geniş alan kaplaması
C) Yazların sıcak ve kurak olması
D) Dağların doğu batı yönünde uzanması
E) Ortalama yükseltinin fazla olması

10. Ege Bölgesi'nin kıyısında yer alan dağlar kırıklı dağ grubundadır. Bu dağlar ile Batı Anadolu fay hattının uzanışı paralellik göstermektedir.

Buna göre;

- I. yazların sıcak ve kurak geçmesi,
- II. tektonik depremlerin görülmesi,
- III. doğal bitki örtüsünün maki olması,
- IV. sıcak su kaynaklarının bulunması

özelliklerinden hangilerinin bu duruma bağlı olarak meydana geldiği söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) III ve IV

11. Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde yaz mevsimi sıcak, kurak ve uzun; kış mevsimi ılık, yağışlı ve kısadır.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu duruma bağlı olarak meydana gelmemiştir?

- A) Tarımsal faaliyetlerde yılda birden fazla ürün alınabilmesi
B) Turfanda sebze ve meyveciliğin yapılabilmesi
C) Doğal bitki örtüsünün kısa boylu ağaç türlerinden oluşması
D) Seracılık faaliyetlerinin yaygın olması
E) Tarım faaliyetlerinde mevsimlik iş gücü ihtiyacının fazla olması

12. Aşağıda verilenlerden hangisinin Ege Bölgesi'ndeki dağların kıyıya uzanış yönüne bağlı olduğu söylenemez?

- A) Kıyı kesimlerinde nüfus sıklığının fazla olması
B) Limanların hinterlandının geniş olması
C) Akdeniz ikliminin kıyıda iç kesimlere sokulabilmesi
D) Kıyıda koy ve körfez sayısının fazla olması
E) Ulaşım sistemlerinin doğu batı yönünde gelişme göstermesi

13.

- I. Pamukkale travertenleri
- II. Bergama antik kenti
- III. Damlataş mağarası
- IV. Ürgüp peri bacaları

Yukarıda verilen turizm merkezlerinden hangilerinin Ege Bölgesi'nde yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

1. Türkiye'nin Akdeniz Bölgesi'nde kış mevsiminin ılık olmasında;

- I. ekvatora uzaklık,
- II. doğal bitki örtüsü,
- III. toprak türü,
- IV. güneş ışınlarının geliş açısı,
- V. denizellik etkisi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu **söylenemez?**

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

2. I. Mevsimlik nüfus artışının belirgin olması
II. Kıyıdan iç kesimlere gidildikçe iklimin karasallaşması
III. Turizm etkinliklerinin yaygın olması
IV. Dağların kıyıya paralel uzanması
V. Kıta sahanlığının geniş olması

Yukarıda verilenlerden hangileri Akdeniz Bölgesi ile Ege Bölgesi'nin ortak özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

3. Ege Bölgesi'nin güneyinde yer alan Menteşe yöresinde dağların kıyıya uzanışı Kıyı Ege Bölümü'nün diğer alanlarından farklılık göstermektedir.

Menteşe Yöresi'nin hangi özelliği bu duruma bağlanabilir?

- A) Yağış miktarının artış göstermesi
- B) Deniz kıyısına yakın yerlerde makilerin görülmesi
- C) Yağış rejiminin düzensizlik göstermesi
- D) Orman üst sınırının yüksek olması
- E) Yıllık sıcaklık ortalamasının yüksek olması

4. Aşağıda verilenlerden hangisi Asıl Ege Bölümü'nü İç Batı Anadolu Bölümü'nden ayıran özellikler arasında **sayılamaz?**

- A) Yazların sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı olması
- B) İkinci sektörlere çalışan nüfus oranının fazla olması
- C) Kaplıca ve ılıcaların yaygın olarak görülmesi
- D) Tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olması
- E) Göçle gelen nüfus oranının fazla olması

5. Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü'nde falezli kıyıları görülürken, Kıyı Ege Bölümü'nde kıyı oku, kıyı kordonu gibi dalga birikim şekilleri görülmektedir.

Bu durum her iki bölümün hangi özelliğinin birbirinden farklı olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Ekvatora yakınlık
- B) Yerleşme dokuları
- C) Yıllık yağış miktarı
- D) Dağ sıralarının kıyıya göre konumu
- E) Akarsu ağının sıklığı

6. – Akdeniz ikliminin etki alanının dar olması
– Ulaşım, Çubuk, Gülek ve Belen gibi geçitlerin önem kazanması

Akdeniz Bölgesi'nde yukarıda verilen özelliklerin görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Demir yolu ulaşımının gelişmemiş olması
- B) Kıyı ile iç kesimler arasında iklim ve bitki örtüsü bakımından fark olması
- C) Ulaşımın akarsu vadileri boyunca yapılabilmesi
- D) Yer şekillerindeki engebenin fazla olması
- E) Dağların kıyıya paralel uzanış göstermesi

Yer şekillerinin yükseltisi ve uzanış doğrultusu iklim ve ulaşımı etkileyen önemli bir faktördür.

7. Akdeniz Bölgesi'nde sulamanın yapılabildiği tarım alanlarında bir yıl içinde birden fazla ürün alınabilmektedir.

Buna göre;

- I. yağış miktarının fazla olması,
- II. yazların sıcak ve uzun, kışların ılık geçmesi,
- III. yer şekillerindeki engebenin fazla olması,
- IV. toprak verimliliğinin fazla olması
- V. yaz mevsiminin kurak geçmesi

özelliklerinden hangilerinin bu durumun görülmesinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Akdeniz Bölgesi'nin iklim özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Kar yağışı ve don olayının en az olduğu bölgedir.
- B) Yağış rejimi düzensizlik göstermektedir.
- C) Kıyıda görülen iklim özellikleri iç kesimlere sokulmaz.
- D) Bölge genelinde cephe yağışları yaygındır.
- E) Yıllık güneşlenme süresinin en fazla olduğu bölgedir.

9. Ege Bölgesi'nde yer alan akarsuların hidroelektrik potansiyeli düşüktür.

Bu durum akarsuların;

- I. rejimlerinin düzensiz olması,
- II. havzalarının geniş olması,
- III. yatak eğimlerinin az olması,
- IV. graben düzlüklerinde akış göstermeleri

özelliklerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

10. I. Damlataş mağarası
II. Köprüçay kanyonu
III. Silifke ve Amik ovaları
IV. Nur Dağları
V. Cennet ve Cehennem obrukları

Akdeniz Bölgesi'nde yer alan yukarıdaki yer şekillerinden hangilerinin karstik süreçlere bağlı olarak oluştuğu söylenemez?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

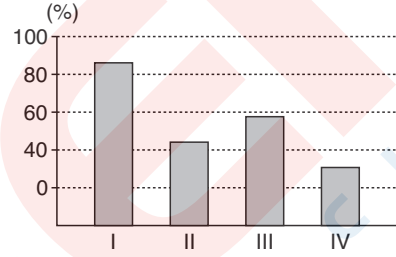
11. Ege Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki enerji santrallerinden hangisinde kullanılan enerji kaynağı diğerlerinden farklıdır?

- A) Sarayköy
- B) Yatağan
- C) Tunçbilek
- D) Gökova
- E) Seyitömer

12. Ege Bölgesi'nin doğusunda yer alan İç Batı Anadolu Bölümü'nün coğrafi özellikleri dikkate alındığında bölümde aşağıda verilen ekonomik faaliyetlerden hangisinin yapılması beklenmez?

- A) Küçükbaş hayvancılık
- B) Turunçgil ve pamuk üretimi
- C) Termik elektrik üretimi
- D) Kaplıca turizmi
- E) Halı ve kilim dokumacılığı

13.

Yukarıdaki grafikte Ege Bölgesi'nde üretilen dört tarım ürününün Türkiye üretimindeki payları verilmiştir.

Buna göre; tarım ürünleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Buğday, İncir, Elma, Mısır
- B) Muz, Mısır, Yer fıstığı, Pamuk
- C) Haşhaş, Tütün, Zeytin, Pamuk
- D) Turunçgiller, Pamuk, Şekerpancarı, Üzüm
- E) Soya fasulyesi, Mısır, Mercimek, Ayçiçeği

14.

Ege Bölgesi'ne ait yukarıdaki haritada taranarak gösterilen numaralı bölgelerde görülen kıyı tipi, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Dalmaçya	Boyuna
B)	Enine	Ria
C)	Enine	Dalmaçya
D)	Boyuna	Limanlı
E)	Limanlı	Enine

1. İç Anadolu Bölgesi'nin yeryüzü şekilleriyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Ortalama yükseltisi 1000m'yi bulan geniş platolarla kaplıdır.
- B) Bölgenin güneydoğusunda volkanik arazi geniş yer kaplar.
- C) Konya Ovası, Türkiye'nin en geniş iç bölge ovasıdır.
- D) İklim ve yüzey şekillerinin etkisiyle oluşmuş Konya, Tuz Gölü ve Eber gibi kapalı havzalar bulunur.
- E) Bölgenin batısına doğru gidildikçe yükselti ortalaması ve engebe artmaktadır.

2. İç Anadolu Bölgesi genel olarak step ikliminin etkisindedir.

Buna göre; aşağıdakilerden hangisi bölgenin iklim özelliklerinden biri değildir?

- A) Yıllık yağış miktarı en az olan bölgedir.
- B) En fazla yağışı ilkbahar döneminde alır.
- C) Kış mevsiminde kar yağışları ve don olayları meydana gelir.
- D) Yaz mevsiminde sıcaklık ortalaması 15°C'yi geçmez.
- E) Konveksiyonel kökenli yağışlar belirgin olarak görülür.

3. İç Anadolu Bölgesi Türkiye'nin 200-400 mm ile en az yağış alan bölgelerinden birisidir.

Bu durum bölgede;

- I. tarımda nadas uygulamalarının sürdürülmesi
- II. tahıl tarımı ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin ön plana çıkması
- III. doğal bitki örtüsünün bozkırlardan oluşması
- IV. sel rejimli akarsuların bulunması
- V. tektonik oluşumlu göllerin bulunması

özelliklerinden hangilerinin ortaya çıkmasında etkili olmamıştır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

4. İç Anadolu Bölgesi'nin iklim koşulları göz önüne alındığında aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin bölgede yetiştirilmesinin daha zor olduğu söylenebilir?

- A) Arpa
- B) Pamuk
- C) Elma
- D) Üzüm
- E) Şeker pancarı

- 5. I. Yukarı Kızılırmak
- II. Orta Fırat
- III. Yukarı Sakarya
- IV. İç Batı Anadolu

Yukarıda verilen bölümlerden hangileri İç Anadolu Bölgesi içinde yer almaktadır?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) I, II ve IV

Türkiye'nin bölge ve bölümlerini harita üzerinde inceleyelim.

- 6. I. Konya – Civa
- II. Eskişehir – Oltu taşı
- III. Sivas – Demir
- IV. Kayseri – Krom
- V. Çankırı – Kaya tuzu

Yukarıda verilmiş merkez ve çıkartılan maden eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7.

İç Anadolu Bölgesi'nde akarsular tarafından yarılmış yüksek düzlükler olan platolar yeryüzü şekillerinin önemli bir parçasıdır.

Aşağıda verilen platolardan hangisinin bu bölge içinde yer aldığı söylenemez?

- A) Obruk
- B) Haymana
- C) Bozok
- D) Yazılıkaya
- E) Cihanbeyli

8. İç Anadolu Bölgesi'nde ekilen tohumun niteliği ve ekim yöntemleri değişmediği halde tahıl üretiminde yıllar arasında hektar başına üretim 200 kg ile 2000 kg arasında büyük değişim göstermektedir.

Bu durum üzerinde;

- I. yağışların kararsızlık göstermesi,
- II. entansif tarım yönteminin uygulanması,
- III. sulama imkanlarının yetersiz olması,
- IV. hayvancılığın ön planda tutulması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, II ve III

9.

İç Anadolu Bölgesi'nde bazı sanayi kolları ham maddesini bölge dışından karşılamaktadır.

Aşağıdaki sanayi kollarından hangisi bu duruma örnek olarak verilebilir?

- A) Yünlü dokuma
B) Çimento
C) Unlu gıda
D) Pamuklu dokuma
E) Süt ürünleri

10. İç Anadolu Bölgesi'nin Doğu Anadolu'ya yaklaşan bölümü Yukarı Kızılırmak olarak adlandırılır.

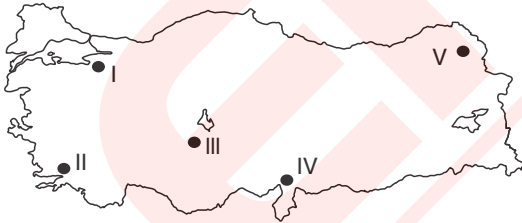
Bu bölüm ile ilgili olarak;

- I. Yüz ölçümü en küçük bölümdür.
II. Nüfusu az, kentleşme oranı düşüktür.
III. Yağış miktarı bölge ortalamasının altındadır.
IV. Batı Anadolu'yu iç bölgelere bağlayan kavşak noktasıdır.

bilgilerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve IV
D) II ve III
E) I, II ve IV

11. – Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği çok yaygındır.
– Yıllık ortalama yağış miktarı çok azdır.
– Kırsal alanda toplu yerleşmeler ve kerpiç meskenler görülür.
– Nadas alanları geniştir.

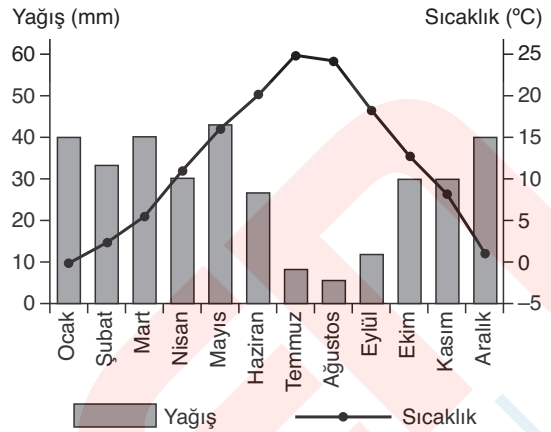
Yukarıda özellikleri verilen merkez haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

12. İç Anadolu Bölgesi'nde en önemli ve yaygın ekonomik faaliyet tarım olmasına rağmen sebze ve meyve çeşitliliğinin az olmasında aşağıdakilerden hangisinin **daha az** etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tarım faaliyetlerinde iklime bağımlılığın olması
B) Yağışların düzensiz ve yetersiz olması
C) Sulamalı tarım olanaklarının kısıtlı olması
D) Kış sıcaklıklarının düşük olması
E) Tahıl tarımına halkın daha fazla değer vermesi

13. Aşağıdaki grafikte Konya'nın aylara göre sıcaklık ve yağış dağılışı gösterilmiştir.

Yalnızca grafiğe dayanarak Konya ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Kış mevsiminde kar yağışları görülür.
B) Doğal bitki örtüsü ilkbaharda yeşeren yazın kuruyan ot topluluğudur.
C) Akarsu debilerinde ilkbaharda artışlar görülür.
D) Tarımsal gelirleri endüstri gelirlerinden yüksektir.
E) İklim koşulları büyükbaş hayvancılığa uygun değildir.
14. Yukarı Sakarya, İç Anadolu Bölgesi'nin en yoğun nüfuslanmış bölümü olmakla birlikte göç alan bir özelliğe de sahiptir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Sanayi faaliyetlerinin yoğunluk kazanması
B) Yağış ve sıcaklık koşullarının daha elverişli olması
C) Volkanik arazilerin ve şekillerin turizmi canlandırması
D) Başkent Ankara'nın bu bölüme bulunması
E) Eğitim ve sağlık gibi sosyal alanlarda gelişmiş olması
15. İç Anadolu Bölgesi aşağıda verilen özelliklerden hangisi bakımından Türkiye bölgeleri içinde birinci sırada **yer almaz?**
- A) Demir madeni çıkarımı
B) Buğday üretimi
C) Küçükbaş hayvan sayısı
D) Nadas alanlarının genişliği
E) Şeker pancarı üretimi

1. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükselti ortalamasının fazla olması ve dağların geniş yer tutması aşağıda verilen durumlardan hangisine neden olmamıştır?

- A) Hidroelektrik enerji üretiminin fazla olması
- B) Tarım alanlarının az ve parçalı olması
- C) Yaz sıcaklıklarının düşük olması
- D) Nüfus artış hızının yüksek olması
- E) Ekonomik faaliyet çeşitliliğinin az olması

2.

Yukarıda verilen Doğu Anadolu Bölgesi haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde nüfus yoğunluğunun doğal ve ekonomik koşullara bağlı olarak daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3.

Erzurum-Kars Bölümü'nde yağışın mevsimlere dağılışı incelendiğinde en fazla yağışın yaz döneminde düştüğü söylenebilir.

Bu durum; bölümün aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olmasında daha fazla etkilidir?

- A) Ekili alanlarda arpa üretimi yapılmaktadır.
- B) Çernezyom topraklar bulunmaktadır.
- C) Doğal ortamda büyükbaş hayvan yetiştiriciliği önemlidir.
- D) Göç nedeniyle nüfus kaybetmektedir.
- E) Karla örtülü gün süresi uzundur.

4. Aşağıda verilen kentlerden hangisinin maden çeşitliliği ve rezervi bakımından daha zengin olduğu söylenebilir?

- A) Hakkari
- B) Elazığ
- C) Iğdır
- D) Muş
- E) Ardahan

5. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükselti ve engebenin fazla olması;

- I. tarımsal nüfus yoğunluğu,
- II. karla örtülü gün sayısı,
- III. sıcaklık ve buharlaşma,
- IV. ekili-dikili alan oranı,
- V. ulaşım giderleri

özelliklerinden hangilerinde artışa neden olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve V
- D) III ve V
- E) I, II ve V

6.

Kuzey ve Güney Anadolu fay hatlarının Doğu Anadolu Bölgesi'nde birleşmesi bölgede, aşağıda verilen durumlardan hangisinin görülmesine neden olmamıştır?

- A) Volkanik alanların bulunması
- B) Magmatik kayaların fazla olması
- C) Tektonik depremlerin görülmesi
- D) Çöküntü ovalarının oluşması
- E) Yıllık sıcaklık farkının fazla olması

7.

Doğu Anadolu, Türkiye'de ekonomik gelirin en az olduğu bölge olmasına rağmen bazı sektörlerde Türkiye ekonomisine büyük katkı sağlar.

Buna göre;

- I. enerji üretimi,
- II. turizm,
- III. madencilik,
- IV. hayvancılık

sektörlerinden hangileri bu durumu örneklendirir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve IV
- D) I, III ve IV
- E) II, III ve IV

Doğu Anadolu Bölgesi yer şekillerindeki engebenin fazla, volkanik arazilerin bol olduğu bir bölgedir.

8.

Doğu Anadolu Bölgesi'nin doğusunda kuzeydoğu-güneybatı yönlü uzanan sönmüş yanardağlar bulunur.

Aşağıdakilerden hangisi bu yanardağlardan biri değildir?

- A) Ağrı
- B) Nemrut
- C) Erciyes
- D) Süphan
- E) Tendürek

9. Aşağıda verilen özelliklerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nin matematik konumuyla açıklanabilir?

- A) Fiziksel çözülmenin şiddetli olması
- B) Akarsu debilerinin ilkbahar ve yaz aylarında artış göstermesi
- C) Zengin yeraltı kaynaklarına sahip olması
- D) Yaklaşık 1500 m altında buzul şekillerinin görülmesi
- E) Karasal iklim koşullarının hakim olması

10. İç bölgelerimizde genel olarak karasal iklim koşulları yaşanmasına rağmen yıllık ortalama yağış miktarları farklılık gösterir.

Buna göre; Doğu Anadolu Bölgesi'nin yıllık ortalama yağış miktarının daha fazla olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Buharlaşma miktarı
- B) Yükselti ve engebe
- C) Sıcaklık ortalaması
- D) Yağış oluşum şekli
- E) Yerel rüzgârlar

Türkiye'de bölgelere göre yağış miktarlarının farklılık göstermesinde etkili olan faktörleri bilelim.

11. Doğu Anadolu Bölgesi yüz ölçümü bakımında birinci sırada yer almasına rağmen nüfus miktarı az olan bir bölgedir.

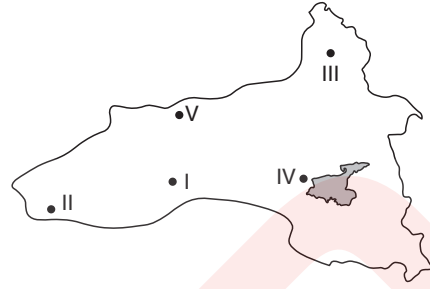
Bu durumu ortadan kaldırmak için;

- I. maden işletmelerinin sayısını arttırmak,
- II. hayvancılıkla uğraşanları destekleyici politikalar uygulamak,
- III. doğum oranlarının artışını sağlamak,
- IV. ulaşım olanaklarının geliştirilmesini hızlandırmak,
- V. tarımda seracılık faaliyetlerini yaymak

uygulamalarından hangilerinin yapılması daha doğru olur?

- A) I ve IV
- B) II ve III
- C) IV ve V
- D) I, II ve IV
- E) II, III ve V

12.

Yukarıdaki Doğu Anadolu Bölgesi'ne ait haritada numaralandırılmış merkezlerden hangisinde kış sıcaklık ortalamasının daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgeleri Türkiye'de volkanik arazilerin en fazla bulunduğu sahalardır.

Bu durum; iki bölgede aşağıda verilen özelliklerden hangisinin benzer olmasına neden olmamıştır?

- A) Kurşun ve çinko gibi madenlerin bulunması
- B) Kırıklı arazi yapısının görülmesi
- C) Katılaşım (püskürük) kayaların oluşması
- D) Kaplıca ve ılıcaların yaygın olması
- E) Toprakların tuz ve kireç bakımından zengin olması

14. Doğu Anadolu Bölgesi'nin nüfus özellikleriyle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altında kalır.
- B) Diğer bölgelere doğru yapılan göçler fazladır.
- C) Nüfus daha çok bölgenin güneyinde ve çöküntü ovalarında toplanmıştır.
- D) Fizyolojik nüfus yoğunluğu fazla, tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.
- E) Çalışan nüfusun büyük bölümü birincil ekonomik faaliyetlerle uğraşmaktadır.

15. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki kentlerden hangisinin iklim özelliği bölgenin genel iklim koşullarından farklılık göstermektedir?

- A) Iğdır
- B) Elazığ
- C) Erzincan
- D) Kars
- E) Malatya

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer şekillerinin genel olarak engebesiz olması;

- I. kırsal alanda toplu yerleşmelerin yaygın olması,
- II. buharlaşma şiddetinin fazla olması,
- III. makineli tarım olanaklarının bulunması,
- IV. güneşli gün sayısının fazla olması

durumlarından hangileri üzerinde **daha fazla etkili olmuştur?**

- A) I ve III   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve IV   E) I, II ve III

2

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yıllık ortalama yağış miktarı 600 mm'yi bulmasına rağmen yaz mevsiminde kuraklığın en belirgin ortaya çıktığı bölgedir.

Bölgenin yaz kuraklığı üzerinde;

- I. Basra alçak basınçının etkisine girmesi,
- II. sıcaklık farklarının yüksek olması,
- III. keşişleme rüzgârlarının hâkim olması,
- IV. bakı etkisinin sıcaklıkları yükseltmesi

faktörlerinden hangileri temel etkindir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisinde çıkarımı önemli oranda Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan iki maden bir arada verilmiştir?

- A) Linyit – Volfram   B) Fosfat – Petrol
C) Krom – Demir   D) Civa – Fosfat
E) Petrol – Linyit

4. Aşağıda Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin özellikleriyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bunlardan hangisine neden olan faktör diğerlerinden farklıdır?

- A) Orman varlığının az olması
B) Sulama suyu ihtiyacının fazla olması
C) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
D) Rüzgar erozyonunun etkili olması
E) Küçükbaş hayvancılığın yaygın olması

5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin iklim ve doğal bitki örtüsü özellikleri göz önüne alındığında aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin **daha kolay yapılması beklenir?**

- A) Küçükbaş hayvancılık
B) Kümes hayvancılığı
C) İpek böcekçiliği
D) Ahır-besi hayvancılığı
E) Büyükbaş hayvancılık

6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP ile birlikte sulama olanakları artmış ve tarımsal faaliyetlerde önemli değişimler yaşanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişimlerden biri değildir?

- A) Tarımsal üretimde dalgalanmalar azalmıştır.
B) Ekonomik değeri yüksek olan tarım ürünleri yetiştirilmeye başlanmıştır.
C) Tarım çalışmalarının süresi kısalmıştır.
D) Tarım ürünü çeşitliliği artmıştır.
E) Bölge, Türkiye pamuk üretiminde birinci sıraya ulaşmıştır.

7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Dicle ve Orta Fırat olarak iki bölüme ayrılmıştır.

İki bölüm karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi Orta Fırat Bölümü için söylenemez?

- A) Ulaşım olanakları daha fazladır.
B) Sanayi faaliyetleri daha gelişmiştir.
C) Ticaret olanakları daha fazladır.
D) İklim özelliklerinin belirginleşmesinde Akdeniz'in etkisi daha fazladır.
E) Tarıma dayalı sanayide yatırım olanakları daha azdır.

8. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretimi **en fazla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılır?**

- A) Buğday   B) Mısır
C) Arpa   D) Şeker pancarı
E) Kırmızı mercimek

9. Bir atlasın sayfalarına sayfanın tamamını kaplayacak şekilde;

- I. Doğu Anadolu,
- II. Güneydoğu Anadolu,
- III. İç Anadolu

bölgelerinin haritaları çiziliyor.

Buna göre, haritaların ölçeği büyük olandan küçük olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – II – III
- B) I – III – II
- C) II – I – III
- D) II – III – I
- E) III – II – I

10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde turizm faaliyetleri geliştirilmek istendiğinde;

- I. kültür turizmi,
- II. kış turizmi,
- III. dini turizm,
- IV. tarihi turizm

etkinliklerinden hangilerinde başarılı olunması beklenmez?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Doğu Anadolu Bölgesi coğrafi özellikleri bakımından karşılaştırıldığında Güneydoğu Anadolu Bölgesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

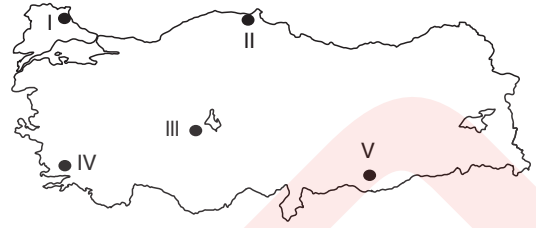
- A) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi daha kısadır.
- B) Km² 'ye düşen kişi sayısı daha fazladır.
- C) Gerçek ve izdüşüm alanları arasındaki fark daha fazladır.
- D) Karlı ve donlu geçen gün süresi daha kısadır.
- E) Ekili-dikili tarım alanları oranı daha yüksektir.

12. I. Dicle bölümü
II. Adana bölümü
III. Yukarı Fırat bölümü
IV. Konya bölümü

Yukarıda verilen bölümlerden hangilerinde petrol rafinerilerinin bulunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız IV
- B) I ve II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) I, III ve IV

13. Bağıl nemin yüksek, bulutluluğun fazla olduğu alanlar orman bakımından zengindir.

Buna göre; yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangilerinde ormanların daha seyrek bulunduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve V
- D) III ve V
- E) III, IV ve V

14. Sanayi tesislerinin kuruluş yerinin seçiminde ham maddenin kolay ve ucuz sağlanabilmesi önemli etmenlerden biridir.

Buna göre; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin kurulması halinde ham maddenin daha kolay sağlanması beklenir?

- A) Kağıt sanayi
- B) Mobilya sanayi
- C) Dokuma sanayi
- D) Demir-çelik sanayi
- E) İlaç sanayi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bozkırların geniş alan kaplaması küçükbaş hayvancılık faaliyetlerini yaygınlaştırmıştır.

15. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki beş farklı kentin en soğuk ve en sıcak ay ortalamaları ile yıllık yağış miktarları verilmiştir.

Kent	En sıcak ay ortalaması (°C)	En soğuk ay ortalaması (°C)	Yıllık yağış miktarı (mm)
I	28	9,8	1047
II	23,2	-0,3	415
III	33	5,1	460
IV	18	-11	504
V	22,5	4	2250

Buna göre; kentlerden hangilerinin iç bölgelerde yer aldığı söylenebilir?

- A) I ve III
- B) II ve V
- C) III ve IV
- D) I, III ve V
- E) II, III ve IV

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Türkiye'nin Coğrafi Konumu ve Jeopolitiği 1 / 4

Türkiye'de Akdeniz Bölgesi'ndeki kıyı turizmi sezonunun Marmara Bölgesi'nden uzun sürmesi enlem diğer bir deyişle ekvatora uzaklık ile ilgilidir. Cephe karakterli yağışların görülmesinde ise Türkiye'nin orta kuşakta bulunması etkili olmaktadır. Bu nedenle verilen her iki ifade matematik konunun sonucudur.

(A) ● (C) (D) (E)

Türkiye'nin Coğrafi Konumu ve Jeopolitiği 1 / 11

Türkiye'nin Orta Doğu ülkelerine yakın olması ve bu bölgenin iklim koşullarının kuraklık göstermesi, zengin akarsu ağı ile bol su kaynaklarına sahip olan Türkiye'nin stratejik ve jeopolitik önemini arttırmaktadır. Plastik, elyaf, ısıya dayanıklı cam, temizlik maddeleri, ilaç ve boya sanayisi gibi alanların yanı sıra roket ve jet yakıtları ile enerji üretimi borun kullanım alanları içerisine girdiğinden bor madenine sahip olmak da oldukça önemlidir. Türkiye ise dünya bor rezervinin %60'ından fazlasına sahiptir.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin Coğrafi Konumu ve Jeopolitiği 2 / 2

Türkiye'yi ilgilendiren sorunlar; doğrudan ve dolaylı sorunlar olarak ikiye ayrılabilir. Irak sorunu, Ege Denizi'ndeki kıta sahanlığı sorunu, Batı Trakya sorunu, Suriye ile yaşanan su sorunu ve Kıbrıs sorunu Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren sorunlar kapsamındadır. Kosova sorunu ise dolaylı ilgilendiren sorunlar arasında yer almaktadır.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiye'nin Coğrafi Konumu ve Jeopolitiği 2 / 8

Bir ülkede bilimsel çalışmaya önem verilmesi, komşu ülkelerle her alanda işbirliği yapılması, barışçı politikaların uygulanması; ülkenin jeopolitik öneminin artmasına olanak sağlar.

(A) (B) ● (D) (E)

Türkiye'nin Bölgesel Kalkınma Projeleri 1 / 3

GAP ile Türkiye'nin güneydoğusunda yer alan bazı illerde proje kapsamında tarım arazilerinde sulama faaliyetleri geliştirilmiş ve önemli oranda nadas yöntemi azaltılmıştır. Bu durum hem tarım sektöründen elde edilen geliri arttırmış hem de tarım ürünlerine dayalı sanayi sektöründen elde edilen gelirleri arttırmıştır.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin Bölgesel Kalkınma Projeleri 1 / 14

Doğu Anadolu Bölgesi'nin doğal koşulları dikkate alındığında Türkiye'deki ormanların yaklaşık olarak %10'luk bir bölümünü barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle orman varlığını değerlendirerek kağıt ve mobilya sanayi tesisleri kurmak amacıyla kalkınma planlaması kapsamına alınması beklenmez.

(A) (B) ● (D) (E)

Türkiye'nin Nüfus Politikaları ve Projeksiyonları 1 / 2

Türkiye'de 1960 yılına kadar izlenen politikalar ile nüfus çeşitli sosyal, ekonomik ve hukuki önlemlerle desteklenmiştir. Özellikle 1990 yılından sonra hızlı nüfus artışının çevre üzerindeki etkilerinin önlenmesi, kadınların statüsünün yükseltilmesi ve kalkınmaya katılımı için iş hayatına katılmaları teşvik edilmeye başlanmıştır.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri 1 / 6

Haritada verilen I numaralı bölgede karasal iklim koşulları görülürken II numaralı bölgede akdeniz iklim şartları görülmektedir. Zeytin üretimi kış ılımanlığı isteyen bir ürün olduğundan karasal iklim bölgelerinde yetiştirilemez.

(A) ● (C) (D) (E)

Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri 1 / 7

Karadeniz Bölgesi'nde iki büyük demirçelik fabrikasıyla, iki adet bakır işletmesi bulunmaktadır.

(A) (B) ● (D) (E)

Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri 2 / 9

Verilen öncüllerdeki durumun oluşmasına neden olan temel faktör Karadeniz Bölgesi'nde yüzey şekillerinin engebeli olmasıdır. Bu durum tarım arazileri oranının azalmasına neden olmuş, tarımsal nüfusun fazla olmasına bağlı olarak da tarımsal nüfus yoğunluğunun artmasını sağlamıştır.

(A) (B) (C) ● (E)

Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri 3 / 6

Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Adana ve Antalya bölümlerinde aynı iklim özellikleri görülmektedir. Bu nedenle bölümlerdeki nüfus yoğunluklarının farklılık göstermesi iklim özellikleriyle ilgili değildir. Bu durum daha çok yüzey şekilleri tarım arazilerinin genişliği ve sanayi faaliyetlerinin dağılışı ile ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri 4 / 11

Soruda verilen merkezlerdeki enerji santrallerinin kullandığı enerji kaynakları dikkate alındığında Denizli Sarayköy'de jeotermal kaynağın; Yatağan, Tunçbilek, Gökova ve Seyitömer'de ise linyitin kullanıldığı görülmektedir.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiye'nin İç Bölgeleri 1 / 7

Obruk, Haymana, Bozok, Cihanbeyli platoları İç Anadolu Bölgesi'nde yer alırken, Yazılıkaya Platosu Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde yer almaktadır.

(A) (B) (C) ● (E)

Türkiye'nin İç Bölgeleri 1 / 9

İç Anadolu Bölgesi'nde pamuklu dokumanın gelişme gösterdiği kentler vardır. (Kayseri gibi) Ancak bu sanayinin ihtiyaç duyduğu hammadde bölge dışından karşılanmaktadır..

(A) (B) (C) ● (E)

Türkiye'nin İç Bölgeleri 2 / 3

Erzurum – Kars Bölümü'nde en fazla yağışın yaz döneminde düşmesi doğal bitki örtüsünün bozkır değil dağ çayırı olmasında etkili olmuştur. Bölümde dağ çayırlarının (uzun boylu gür otlak) varlığı ise mera hayvancılığı şeklinde yapılan büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesine neden olmuştur.

(A) (B) ● (D) (E)

Türkiye'nin İç Bölgeleri 2 / 6

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yıllık sıcaklık farkının fazla olması karasallık ve ortalama yükseltinin fazla olmasıyla ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin İç Bölgeleri 3 / 2

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin özellikle yaz mevsiminde Basra alçak basıncının etkisinde kalması buharlaşma miktarını artırarak kuraklığa neden olmaktadır. Keşişleme ise bölgeye güneydoğudan sokulan sıcak karakterli bir rüzgar olup sıcaklığı arttırdığından kuraklık artışına neden olmaktadır.

(A) (B) ● (D) (E)

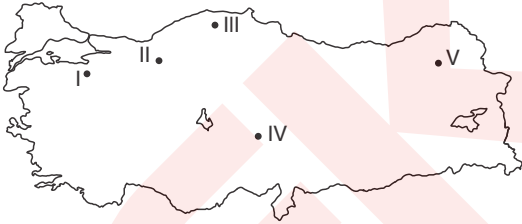
GENEL TEKRAR

1. – Dağların güney yamaçlarında yerleşme üst sınırı kuzey yamaçlara göre daha yüksektir.
– Kırsal yerleşmeler güney yamaçlarda kuzey yamaçlara oranla daha yoğundur.

Türkiye'de bu durumların ortaya çıkmasında etkili olan coğrafi faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüzey şekillerinin çeşitlilik göstermesi
B) Farklı iklim koşullarının etkili olması
C) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde bulunması
D) Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada konumunda olması
E) Dağların genel olarak batı - doğu yönlü uzanması

2. Türkiye'de yer şekillerinin engebeli olması ve karların uzun süre yerde kalması kış turizminin gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre, haritada taralı kış turizm merkezlerinden hangisinde yıl içinde daha uzun süre faaliyetler devam ettirilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye'ye ait aşağıdaki özelliklerden hangisi matematik konum ile açıklanamaz?

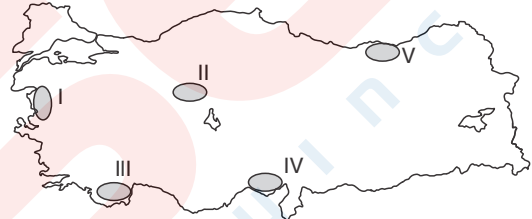
- A) Yıl boyunca güneş ışınlarının Hatay'a düşme açısının İstanbul'dan büyük olması
B) 21 Mart - 23 Eylül tarihleri arasında gündüz sürelerinin gece sürelerinden uzun olması
C) Sivas'ın ocak ayı sıcaklık ortalamasının Trabzon'dan düşük olması
D) Ülke içinde kuzeye doğru gidildikçe alacakaranlık süresinin uzaması
E) En doğusu ile en batısı arasında 76 dakika yerel saat farkı olması

4. Yaz mevsiminin Türkiye'de genel olarak kurak geçmesine bağlı olarak göllerin su seviyelerinde düşmeler görülebilmektedir.

Bu durumun, aşağıdaki göllerin hangisinde daha az etkili olması beklenir?

- A) Tuz Gölü B) Akşehir C) Eber
D) Manyas E) Çıldır

5. – Yıllık yağış miktarının azlığından dolayı toprakta yoğun kireç birikimi vardır.
– Organik madde ve humus bakımından fakirdir.
– Kahve, koyu kahve ve sarımsı kahve renkte bulunurlar.

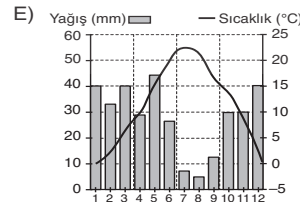
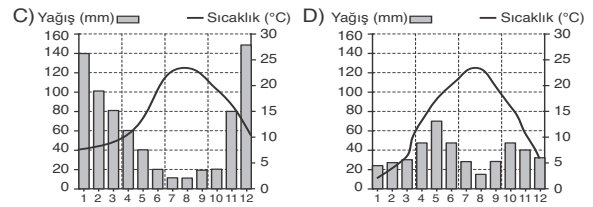
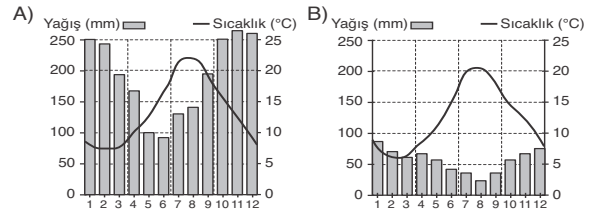

Yukarıda özellikleri verilen toprak türünün Türkiye haritasında görüldüğü yerler hangi numara ile gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Toprak oluşumunda fiziksel, kimyasal ve biyolojik çözülme etkili olmaktadır.

Aşağıda aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafikleri verilen Türkiye'ye ait yörelerden hangisinde kimyasal çözünme toprak oluşumunda daha fazla etkilidir?

7. Ülkemizdeki bölgesel planlar mevcut durumları açısında uygulanmakta olan ve fizibilite çalışmaları tamamlanan projeler olarak ikiye ayrılır.

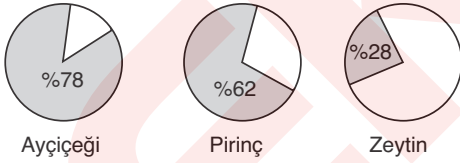
Aşağıdakilerden hangisi uygulanmakta olan kalkınma planlarından biridir?

- A) Doğa Anadolu Projesi(DAP)
- B) Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi
- C) Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)
- D) Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi (ZBK)
- E) Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP)

8. Karadeniz Bölgesi'nde yağış miktarının fazla olması ve yağışın mevsimlere düzenli dağılması aşağıdaki durumlardan hangisinin ortaya çıkmasında etkili **olmamıştır**?

- A) Yaz kuraklığı isteyen ürünlerin yetiştirilememesinde
- B) Kağıt ve mobilya sanayilerinin gelişme göstermesinde
- C) Nadas alanlarının yok denecek kadar az olmasında
- D) Geçimini balıkçılıkla sağlayan aile sayısının fazla olmasında
- E) Tuz ve kireç bakımından fakir podzol topraklarının oluşmasında

9.

Yukarıda bir bölgede yetiştirilen tarım ürünlerinin Türkiye üretimi içindeki payları verilmiştir.

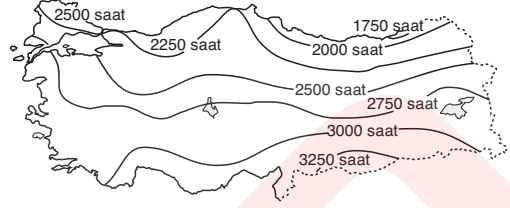
Buna göre, bu ürünler hangi bölgeye ait olabilir?

- A) Karadeniz
- B) Marmara
- C) Doğu Anadolu
- D) Ege
- E) Akdeniz

10. Akdeniz Bölgesi'ni diğer coğrafi bölgelerden ayırt edici özellikler arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz**?

- A) Karstik arazinin en yaygın olduğu bölgedir.
- B) Muz üretilen tek bölgedir.
- C) Kış sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu bölgedir.
- D) Deniz turizminin en uzun süre yapıldığı bölgedir.
- E) Pamuk üretiminin en fazla yapıldığı bölgedir.

11. Aşağıdaki harita, Türkiye'de yıllık güneşlenme sürelerinin dağılışını göstermektedir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Akdeniz kıyılarında yıllık yağış miktarı Ege kıyılarından azdır.
- B) Van Gölü çevresinde güneşlenme süresi 3000 saatin üzerindedir.
- C) Güneşlenme süresi ile bulutluluk oranı arasında doğru orantı vardır.
- D) Güneyden kuzeye doğru gidildikçe genel olarak güneşlenme süreleri kısalmaktadır.
- E) Bölge içi güneşlenme süresi en az Doğu Anadolu'da farklılık göstermektedir.

12. Türkiye'de Akdeniz bitki bölgesi Akdeniz ikliminin etkili olduğu sahaları kaplar. Akdeniz Bölgesi'nin yüksekte kalan kesimleri dışındaki alanları, Kıyı Ege, Güney Marmara Bölümü ve Gelibolu Yarımadası bu bölge içinde yer alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu bölge bitkilerinin özelliklerinden değildir?

- A) Her mevsim yeşil kalabilen, yaz kuraklığına dayanıklı bitkilerdir.
- B) En tipik bitki örtüsü kızılçam ormanlarıdır.
- C) Devedikeni, geven, adaçayı, gelincik ve yavşan otu maki türlerini oluşturur.
- D) Kızılçam ormanlarının tahrip edildiği yerlerde maki bitkileri oluşmuştur.
- E) Otsu bitkilerin yüzeyi kadifemsi tüylerle kaplanmıştır.

13. Türkiye, sıcak su kaynakları bakımından oldukça zengin bir ülkedir. Yurdumuzdaki kaplıcalar daha çok sağlık turizmde ve jeotermal enerji elde etmede kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisi Orta Anadolu'da bulunan kaplıca merkezlerinden biri değildir?

- A) Gönen B) Haymana C) Ayaş
D) Balıklı çermik E) Kızılcahamam

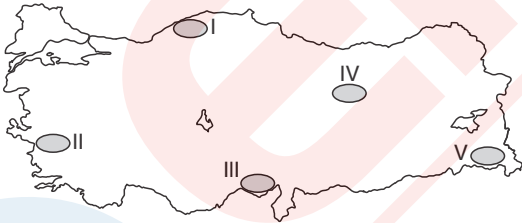
14. Türkiye'nin coğrafi konumu göz önüne alındığında;

- I. Kafkaslar,
II. İskandinavya,
III. Orta Doğu,
IV. Güney Asya

bölgelerinin hangileri üzerinde daha fazla etkiye sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) I ve III E) III ve IV

15. Toprak oluşumu üzerinde eğim, bakı ve yükseltinin önemli etkisi vardır. Eğim, suyun sızma durumunu ve aşınmayı etkilerken, yükselti ve bakı koşulları sıcaklıkların değişmesine neden olmaktadır.

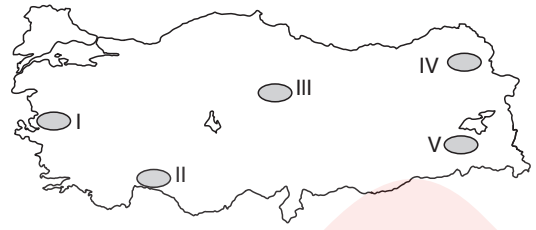
Buna göre, yüzey şekilleri dikkate alındığında işaretili alanlardan hangilerinde toprak kalınlığının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I ve IV B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) I, IV ve V

16. Aşağıda verilen yerel rüzgârlardan hangisinin Türkiye'nin özellikle batı bölgelerinde sıcaklıkların mevsim normallarının üzerine çıkmasına ve yağışlara neden olduğu söylenebilir?

- A) Poyraz B) Keşişleme C) Karayel
D) Meltem E) Lodos

- 17.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen bölgelerin hangisinde akarsu debilerinin en yüksek seviyeye kış mevsiminde ulaştığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

18. Türkiye'de, büyük bölümü açık havza olmak üzere 600 kadar akarsu havzası bulunur.

Buna göre, Türkiye akarsularıyla ilgili;

- I. Yüzey şekillerine bağlı olarak akarsu havzaları küçüktür.
II. Akarsuların kaynağı ile ağız kısmı arasındaki yükselti farkı azdır.
III. Kuzeydoğu Anadolu'da yer alan akarsular özellikle kış mevsimi boyunca bol miktarda su taşır.
IV. Türkiye'nin yarımada olması akarsu boylarının kısa kalmasında etkili olmuştur.
V. Çoruh ve Manavgat nehirleri su sporları açısından önem taşırken, Bartın Çayı üzerinde küçük çaplı ulaşım yapılır.

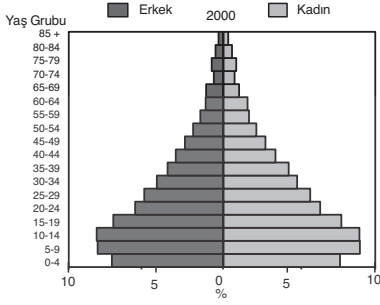
bilgilerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I ve IV B) II ve III C) IV ve V
D) I, IV ve V E) II, III ve IV

19. Türkiye'nin aşağıda verilen siyasi, ekonomik ya da askeri amaçlı örgütlerden hangisine üye olduğu söylenemez?

- A) OPEC
B) NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması)
C) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
D) Uluslararası Para Fonu
E) Birleşmiş Milletler

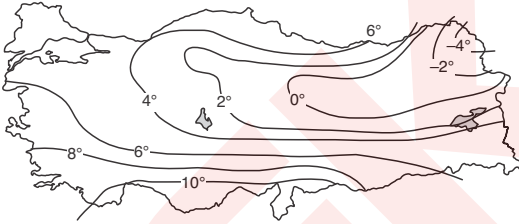
20. Aşağıda 2000 yılı nüfus sayımına göre Türkiye nüfusunun yaş piramidi gösterilmiştir.

Piramit incelendiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus artış hızı azalmaktadır.
B) Yaşlı nüfus oranı düşüktür.
C) En fazla nüfus orta yaş grubunda bulunur.
D) Ölüm oranları yüksek, insan ömrü kısadır.
E) Ülkede nüfus yoğunluğu fazladır.

21. Aşağıda Türkiye'nin deniz seviyesine indirgenmiş ocak ayı ortalama izoterm haritası gösterilmiştir.

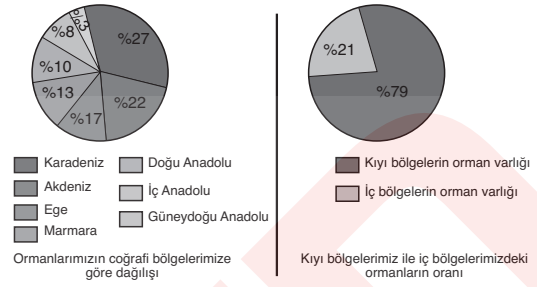
Haritaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşabilir?

- A) Batı kıyıları boyunca sıcaklık değişiklik göstermektedir.
B) Kıyı bölgelerden iç bölgelere gidildikçe sıcaklıklar düşmektedir.
C) Kuzeydoğu Anadolu'da yükselti etkisiyle sıcaklıklar düşmektedir.
D) Tuz Gölü çevresinde sıcaklık farkları daha fazladır.
E) Marmara Denizi çevresinde sıcaklıklar 6°C'den yüksektir.

22. Türkiye'de aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisi kendi içinde iklim ve doğal bitki örtüsü özellikleri bakımından **daha fazla** farklılık yaşar?

- A) Ergene Bölümü
B) Antalya Bölümü
C) Orta Fırat Bölümü
D) Asıl Ege Bölümü
E) Çatalca - Kocaeli Bölümü

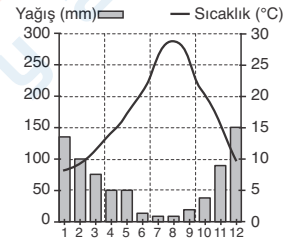
23. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de ormanların coğrafi dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre, grafiklerden aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Orman dağılışını etkileyen faktörlerden biri nemliliktir.
B) Ormanlar en yoğun Karadeniz Bölgesi'nde bulunur.
C) Kıyı bölgelerdeki orman varlığı iç bölgelerdekine üç katından fazladır.
D) Bölge yüz ölçümleri küçüldükçe orman varlığı azalmaktadır.
E) Akdeniz Bölgesi'ndeki orman varlığı iç bölgelerin toplamından fazladır.

- 24.

Yukarıda aylara göre sıcaklık ve yağış dağılışı gösterilen merkezin Türkiye haritasında işaretli alanlardan hangisinde bulunduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

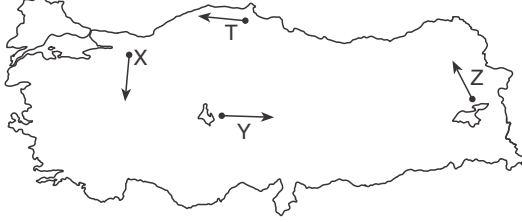
25. Kalker, kayatuzu ve jips türü kayaçların bulunduğu arazilere karstik bölge denir.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerden hangisi karstik bölge içerisinde sayılamaz?

- A) Rize Yöresi
B) Konya Bölümü
C) Menteşe Yöresi
D) Taşeli Platosu
E) Göller Yöresi

DÖRT KÖŞE

1. Aşağıdaki haritada 20 Temmuz günü Türkiye'de farklı yönlere hareket eden dört gözlemci gösterilmiştir.

- I. Ulaştığı yerde gündüz süresinin daha uzun olduğunu görmüştür.
II. Ulaştığı yerde alacakaranlık süresinin daha kısa olduğunu görmüştür.

Buna göre; yukarıdaki gözlemleri yapan araştırmacılar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Z	X
B)	Y	Z
C)	Z	T
D)	X	Z
E)	T	Y

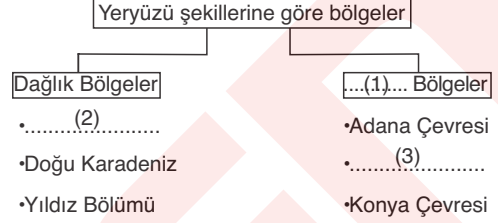
2. Türkiye'de;
- genç nüfus miktarının fazlalığı,
  - insan ömrünün giderek uzaması,
  - nüfus artış hızının yüksek olması

ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda etkilenmesine ve yeni yatırımlar yapmasına neden olmaktadır.

Bu durum karşısında Türkiye'nin aşağıdakilerden hangisini uygulaması beklenmez?

- A) Doğurganlık oranını azaltmak amacıyla kurulmuş sağlık merkezlerini yaygınlaştırmak
B) Zorunlu eğitimi karşılayacak okulların sayısını arttırmak
C) Çalışan nüfusun emeklilik haklarını ve şartlarını düzenlemek
D) Ülke dışına eğitim ve çalışma amaçlı yapılan göçleri engellemek
E) Özel sektörü yatırım yapmaya teşvik etmek ve kolaylıklar sağlamak

3. Genel olarak bölge sınırları oluşturulurken ilk önce dikkate alınan yüzey şekilleri, iklim özellikleri, bitki örtüsü gibi fiziki coğrafya özellikleridir.

Yukarıdaki kavram haritasında numaralandırılmış alanlara gelecek doğru bilgiler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	1	2	3
A)	Plato	Batı Anadolu	İğdır Yöresi
B)	Karstik	Batı Trakya	Göller Yöresi
C)	Engelibeli	Göller Yöresi	Muğla çevresi
D)	Ovalık	Menteşe Yöresi	Ergene çevresi
E)	Ovalık	İğdır Yöresi	Yıldız Bölümü

4. Karadeniz bitki bölgesi içinde 1500 m'den sonra geniş yapraklı ağaçlar yetişemez ve yerlerini ladin, göknar ve karaçamla bırakırlar. Ancak Doğu Karadeniz Dağlarının kuzey yamaçlarında ladin ve göknarlar daha yaygın iken karaçam güney eteklerinde bulunabilmektedir.

Buna göre, ağaç türlerinin yayılışlarındaki farklılığın nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağaçların farklı toprak yapılarına uyum gösteremeleri
B) İğne yapraklı ağaçların 1500 m'den sonra görülebilmeleri
C) Ladin ve göknarların nemcil ve sisli ortamları daha fazla sevmeleri
D) Karaçamların kuraklığa ve yağış azlığına karşı çok dayanıksız olması
E) Karaçamların bölge halkı tarafından tahrip edilmesi

03

BEŞERİ SİSTEMLER

- Nüfus politikaları ve ilk kültür merkezi
- Şehirler ve etki alanları
- Ekonomik faaliyet türleri
- Doğal kaynaklar

1. I. Nüfusun miktarı
II. Nüfusun artış hızı
III. Çalışan nüfusun sektörel dağılımı
IV. Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı
V. Aritmetik nüfus yoğunluğu

Yukarıda nüfus özellikleriyle ilgili verilenlerden hangisi bir ülkenin gelişmişlik seviyesi hakkında bilgi vermez?

- A) I ve V   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

2. X ülkesinde nüfus artış hızını azaltıcı politikalar uygulanırken, Y ülkesinde nüfus artış hızını artırıcı politikalar uygulanmaktadır.

Buna göre, ülkelerle ilgili olarak;

- I. Ülkelerin gelişmişlik seviyeleri birbirinden farklıdır.
- II. Y ülkesindeki nüfus artış hızı, X ülkesinden fazladır.
- III. X ülkesindeki nüfus yoğunluğu, Y ülkesinden azdır.
- IV. Y ülkesindeki nüfus miktarı, X ülkesinden fazladır.

yargılarından hangilerine kesin olarak ulaşılamaz?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) II, III ve IV

3. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerdeki doğum ve ölüm oranları verilmiştir.

Ülke	Doğum Or.(%)	Ölüm Or.(%)
Çin	21	7
Fransa	13	10
Japonya	12	8
Hindistan	31	10
Kenya	47	10

Buna göre, tablo incelendiğinde;

- I. Hindistan'daki doğal nüfus artışı, Çin'deki doğal nüfus artışından fazladır.
- II. Japonya ve Kenya'nın farklı yönde nüfus politikalarına ihtiyacı vardır.
- III. Fransa'daki nüfus yoğunluğu, Hindistan'dan fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

4. Ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ile nüfuslarının ikiye katlanma süresi paralellik göstermektedir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak verilen yerlerden hangisinde nüfusun ikiye katlanma süresi daha uzundur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Nüfus artış hızının az, kalkınma hızının fazla olduğu bir ülke ile ilgili olarak,

- I. Doğum oranı ve çocuk ölümleri azdır.
- II. Yaşlı nüfus oranı fazladır.
- III. Nüfus piramidi geniş tabanlıdır.
- IV. Kırsal nüfus oranı fazladır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) I ve IV
D) II ve III   E) III ve IV

6.

6. Nüfus piramitleri ülke nüfusunun yapısal özellikleri hakkında bilgi verir.

Buna göre, piramit tabanının daralma gösterdiği bir ülke ile ilgili olarak;

- I. Ortalama yaşam süresi azalmıştır.
- II. Nüfus artış hızı azalmıştır.
- III. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı artmıştır.
- IV. Aritmetik nüfus yoğunluğu azalmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

7. Aşağıda verilenlerden hangisi gelişmemiş ülkelerde nüfus artış hızının yüksek olmasının olumsuz sonuçlarından biri değildir?

- A) Konut sıkıntısının oluşması
B) Mal ve hizmete olan talebin artması
C) İç ve dış göçlerin artması
D) Kalkınma hızının yavaşlaması
E) İşsizlik oranlarının artması

8. Nüfus artış hızının düşmesi yaşlı nüfusun genel nüfus içindeki oranını arttırmakta bu durum gelecek yıllarda iş gücü açığının artmasına neden olarak olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

- I. Bangladeş
- II. Malezya
- III. Fransa
- IV. Almanya
- V. Hindistan

Buna göre, yukarıda verilen ülkelerden hangilerinin bu olumsuz sonuçları azaltmak amacıyla nüfus artış hızını yükseltici politikalar izlemesi beklenir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

9. Aşağıda bir ülkenin nüfusuyla ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- I. Genç nüfus oranı fazladır.
- II. Çalışan nüfusun büyük bir bölümü birincil ekonomik faaliyetlerle uğraşmaktadır.
- III. Kırsal nüfus oranı, kentsel nüfus oranından fazladır.
- IV. Ülkedeki toplam nüfus miktarı fazladır.

Buna göre, yukarıda verilenlerden hangileri nüfus niteliksel özellikleri arasında sayılamaz?

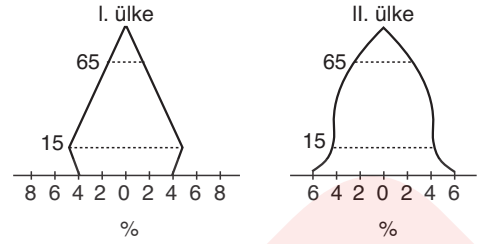
- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. Geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerini geliştirmek için önlem almaları gereken unsurlardan birisi de nüfus artışıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelerde nüfus artış hızını azaltmak için yapılacak uygulamalardan biri olamaz?

- A) Kadınların iş hayatına katılımını teşvik etmek
- B) Az çocuklu ailelerde vergi yükünü arttırmak
- C) Aile planlaması çalışmalarını özellikle kırsal alanlarda yoğunlaştırmak
- D) Küçük yaşta yapılan evlilikleri engellemek ya da kısıtlamak
- E) Eğitim seviyesini yükseltmek ve halkı bilinçlendirmek

11.

Yukarıda uyguladıkları nüfus politikalarından olumlu sonuç alınmış iki farklı ülkenin nüfus yaş piramitleri gösterilmiştir.

Bu ülkelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Toplam nüfusları arasında belirgin fark vardır.
  - B) Nüfus artış hızları azalmıştır.
  - C) Ülkelerin kalkınma hızları nüfus artış hızlarından düşüktür.
  - D) Genç nüfusa duydukları ihtiyaç fazladır.
  - E) Uyguladıkları nüfus politikaları temel olarak birbirine terstir.
12. Gelişmemiş ülkelerde nüfus artış hızının yüksek olması önemli sorunları beraberinde getirmektedir.

Bu durumu ortaya çıkaran temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İş gücü yetersizliklerinin yaşanması
  - B) Nüfus hareketlerinin hızlanması
  - C) Nüfusun temel ihtiyaçlarının karşılanamaması
  - D) Demografik yatırımların azalma göstermesi
  - E) Plansız kentleşmenin yaygınlaşması
13. Bazı ülkelerde devlet aileleri çocuk sahibi olmaya teşvik etmekte ve çocuk yardımı yapmaktayken, bazı ülkeler birden fazla çocuk yapan ailelerden ek vergiler almaktadır.

Aşağıdaki verilen ülkelerden hangileri bu duruma sırasıyla örnek olarak gösterilebilir?

- A) Fransa - Çin
  - B) Almanya - Türkiye
  - C) ABD - Kanada
  - D) Çin - Türkiye
  - E) İngiltere - İtalya
14. Kıtaların nüfus artış hızları düşünüldüğünde aşağıdaki kıtaların hangisinde nüfus artış hızını azaltıcı politikaların daha fazla uygulanması beklenir?
- A) Asya
  - B) Avrupa
  - C) Kuzey Amerika
  - D) Afrika
  - E) Avusturalya

1. Nüfusun niteliği, niceliği ve dağılımını yönlendirmek amacıyla bilinçli olarak uygulanan politikalara nüfus politikaları denilmektedir.

Buna göre, gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızını azaltıcı yönde uygulanan politikalar sonucunda,

- I. kişi başına düşen milli gelir,
- II. kalkınma hızı,
- III. işsizlik oranı,
- IV. genç nüfus oranı

özelliklerinden hangilerinde artış görülmesi beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) III ve IV

2. Dünyada genel olarak uygulanan üç çeşit nüfus politikası vardır. Bunlar;

- I. Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik uygulanan politikalar
- II. Nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik uygulanan politikalar
- III. Nüfusun nitelik ve niceliğini iyileştirmek amacıyla uygulanan politikalar

Buna göre, verilen nüfus politikalarından hangisinin sanayileşmiş Avrupa ülkeleri tarafından uygulandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

3.

- I. Gelişmiş ülkelerde doğum ve ölüm oranı düşüktür.
- II. Nüfusun ikiye katlanma süresi gelişmiş ülkelerde uzun, gelişmemiş ülkelerde kısadır.
- III. Nüfus artış hızının az olduğu ülkelerde iş gücüne duyulan ihtiyaç fazladır.
- IV. Gelişmekte olan ülkelerde beslenme ve sağlık hizmetlerinin iyileşmesi nüfus artış hızını azaltır.

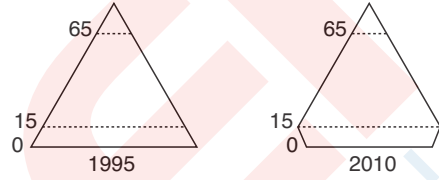
Yukarıda verilen yargılardan hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

4. Nüfus özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki ülkelerden hangisinde nüfusun ikiye katlanma süresinin daha kısa olduğu söylenebilir?

- A) Türkiye   B) İngiltere   C) Japonya
D) İran   E) Fransa

5.

Yukarıda uyguladığı nüfus politikaları sonucu nüfus yaş piramidinde belirgin değişme görülen bir ülkenin 1995 ve 2010 yıllarına ait nüfus piramitleri gösterilmiştir.

Buna göre, ülkeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Nüfus artışını yükseltici politikalar uygulanmıştır.
- B) Ülke genelinde nüfus hareketlerine pek sık rastlanılmaz.
- C) Irk ayrımcılığına dayalı politikalar uygulanmıştır.
- D) Nüfusu sorun yaşamadan arttırmaya çalışmıştır.
- E) Nüfus politikaları kararlı biçimde azaltıcı yönde uygulanmıştır.

6. Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikaların uygulandığı bir ülkede;

- I. doğum kontrol çalışmalarının yaygınlaştırılması,
- II. çocuk yardımlarının artırılması,
- III. kürtaj uygulamasının yasaklanması

çalışmalarından hangilerinin yapılması beklenmez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Sanayinin yeterince gelişmediği ülkelerde nüfus artış hızının yüksek olması önemli sorunlara neden olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Afganistan   B) Belçika   C) Libya
D) Nijerya   E) Suriye

8. Aşağıda verilenlerden hangisi hızlı nüfus artışının olumsuz sonuçları arasında gösterilemez?

- A) İç ve dış göçlerin artış göstermesi
- B) Kişi başına düşen milli gelirin azalması
- C) İşsizlik oranlarının artması
- D) Ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi
- E) Kalkınma hızının azalması

9. Hindistan, Çin ve Bangladeş'in nüfus özellikleriyle ilgili olarak;

- I. Genç nüfus oranları yüksektir.
- II. Doğal kaynakların aşırı kullanımı söz konusudur.
- III. Ortalama yaşam süresi uzundur.
- IV. Birincil ekonomik faaliyetlerde istihdam fazladır.
- V. İş gücü açığı fazladır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

Hindistan, Çin ve Bangladeş'te nüfus artış hızı düşürülmeye çalışılmaktadır.

10. Bir X ülkesine ait nüfus piramitleri incelenmiş ve piramidin taban kısmının son dönemde genişlediği görülmüştür.

Buna göre, bu ülkeyle ilgili,

- I. Doğum oranı artmaktadır.
- II. Son dönemlerde dış göç almaktadır.
- III. Nüfus artış hızını düşürücü politika uygulamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

Nüfus piramitlerinde taban kısım genç nüfusu ifade etmektedir.

11. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde nüfus artış hızının azaltılmasına yönelik nüfus politikalarının uygulanması beklenir?

- A) Almanya
- B) Fransa
- C) İsveç
- D) Hindistan
- E) Danimarka

12. Doğal kaynakların sınırlı olması sürekli artan dünya nüfusunu sorun haline getirmektedir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini öncelikle ülkelerin gündemine getirmiştir?

- A) Doğal kaynak tüketimini artırmak
- B) Ekonomilerin doğal kaynaklara olan bağımlılığını azaltmak
- C) Nüfus politikalarının uygulanmasını sağlamak
- D) İşsizlik sorunlarının azaltılmasına çalışmak
- E) Kişi başına düşen geliri artırmak

13. Aşağıdaki tabloda Japonya nüfusunun bazı yıllarda yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir.

Yıllar	Yaş Grupları		
	0 - 14 milyon	15 - 64 milyon	65+ milyon
1960	28, 4	61, 5	5, 3
1985	25, 9	82, 3	12, 4
2003	18, 0	85, 4	23, 5

Tablo incelendiğinde aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Genç nüfus miktarının en fazla olduğu yıl 1985'tir.
- B) 65 yaş ve üzerindeki nüfus miktarı yıllar içerisinde sürekli azalmıştır.
- C) Verilen süreçte ülkedeki genç nüfus oranı azalmıştır.
- D) Ülkede kişi başına düşen gelirin en fazla olduğu yıl 1960 tır.
- E) Ülkedeki okullaşma oranı azalmıştır.

14.

Nüfus artış hızının çok az olduğu sanayileşmiş ülkeler, iş gücü ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla belirli dönemlerde göçmen kabul etmektedir.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin bu nedenle göç aldığı söylenebilir?

- A) Hindistan
- B) Bangladeş
- C) Fransa
- D) Brezilya
- E) Cezayir

1. Günümüzde bütün dünya ülkelerinin en çok üzerinde durduğu konulardan biri nüfustur. Ülkeler, beşeri özelliklerine göre farklı nüfus politikaları geliştirmektedir.

Buna göre,

- I. eğitim ve sağlık hizmetlerini planlamak,
- II. ülke içinde nüfusun belli bir alanda yoğunlaşmasını sağlamak,
- III. doğurganlık oranlarını kontrol altında tutmak,
- IV. anne ve bebek sağlığını yükseltmek

faktörlerinden hangilerinin nüfus politikaları ile ülkelerin ulaşmak istedikleri amaçlardan olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız IV
D) I ve II   E) III ve IV

2. Aşağıda dünyada genel olarak uygulanan üç çeşit nüfus politikası verilmiştir.

- I. Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik
- II. Nüfus artış hızını arttırmaya yönelik
- III. Nüfus nitelik ve niceliğini iyileştirmeye yönelik

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisinin III. numara ile belirtilen nüfus politikasını uyguladığı söylenebilir?

- A) Japonya   B) Türkiye   C) Fransa
D) Çin   E) Hollanda

Nüfusun nitelik ve niceliğini iyileştirmeye yönelik politikalar özellikle gelişmekte olan ülkeler tarafından uygulanmaktadır.

3. Gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızının fazla olması genel olarak ekonomik gelişmeyi olumsuz etkilese de sınırlı olarak olumlu sonuçlar da doğurmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu durumun ortaya çıkardığı olumlu sonuçlardan biridir?

- A) İstihdam oranı azalır.
B) İhracat azalır.
C) Demografik harcamalar artar.
D) İşçi ücretleri ve maliyetler düşer.
E) Belediye hizmetleri zorlaşır.

4. Aşağıdaki tabloda Japonya'nın bazı yıllara ait nüfus bilgileri verilmiştir.

Yıllar	Yıllık ortalama artış oranı(%)	Toplam nüfus (milyon)
1960	1, 1	94
1985	0, 61	120,7
2003	0, 04	127,2

Tablodan yararlanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Nüfus miktarının artışı dış göçlerle gerçekleşmiştir.
- B) Yaşlı nüfus oranı (65 üstü) giderek azalmıştır.
- C) Nüfus artış hızında 1960 - 2003 yılları arasında düşme yaşanmıştır.
- D) Toplam nüfus miktarı 1960 - 2003 yılları arasında iki kat artmıştır.
- E) Devlet nüfus artış hızını azaltıcı yönde baskıcı bir politika izlemiştir.

5. **Geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızının düşürülmek istenmesine rağmen önemli bir başarı sağlanamamasında;**

- I. tarım faaliyetlerine bağlı olarak insana duyulan ihtiyacın fazla olması
- II. ortalama ömür süresinin uzun olması
- III. kentsel nüfus oranının göçlerle artması
- IV. nüfus planlamasına yeterince önem ve kaynak verilmemesi

faktörlerinden hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve IV
D) II ve III   E) I, II ve IV

6. **Nüfus artış hızı çok yüksek olan bir ülke,**

- I. Nüfus artış hızını azaltma
- II. Nüfus artış hızını artırma
- III. Nüfusun nitelik ve niceliğini iyileştirme
- IV. Dış göçe teşvik

politikalarından hangilerini sırasıyla uygulamalıdır?

- A) Yalnız II   B) I ve III   C) I ve IV
D) III ve I   E) II ve IV

7. Fransa, Almanya, İngiltere gibi gelişmiş Avrupa ülkeleri son zamanlarda nüfus artış hızını arttırmaya yönelik politikalar izlemektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin bu durum üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) İş gücü açıklarının oluşmaya başlaması
B) Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının artması
C) Çalışan nüfusun daha fazla insana bakmak zorunda kalması
D) Doğal kaynaklarda verimliliğin azalması
E) Genç ve aktif nüfus oranlarının azalması

8. Japonya, tarihsel süreç içerisinde farklı nüfus politikaları uygulamıştır. Ülke günümüzde nüfus artış hızını yükseltici politikalar izlemektedir.

Ülkenin günümüzdeki politikalarının temel dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişi başına düşen milli gelir artmaktadır.
B) Ülkede ortalama ömür beklentisi yükselmiştir.
C) Konut sıkıntısı artış göstermiştir.
D) Çalışma çağındaki nüfus oranı azalmaktadır.
E) Eğitim, sağlık gibi alanlarda hizmet kalitesi artmıştır.

9. Nüfus artış hızının azaltılmasına yönelik uygulanan politikaların olumlu ve olumsuz etkileri vardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi nüfus artış hızının azaltılmasına yönelik politikaların olumlu etkilerinden değildir?

- A) Anne ve bebeklerin sağlık düzeylerinin yükselmesi
B) Eğitim ve sağlık gibi altyapı alanlarındaki hizmet kalitesinin artması
C) Doğal kaynakların aşırı kullanımının azalması
D) Çevre kirliliğinin ve plansız kentleşmenin azalması
E) Genç ve aktif nüfus sayısının azalması

10. I. Çalışan nüfusun yarısından fazlası birincil ekonomik faaliyetlerle uğraşmaktadır.
II. Doğal nüfus artış hızı fazladır.
III. Ülke içinde nüfusun dağılışı düzensizdir.
IV. İç ve dış göçler fazladır.

Yukarıda bazı nüfus özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hollanda B) İsveç C) Japonya
D) Kanada E) Afganistan

11. I. Evlenme yaşının yükseltilmesi
II. Doğum kontrol yöntemlerinin yaygınlaştırılması
III. Çocuk başına yapılan aile yardımlarının artırılması
IV. Çok çocuklu ailelerden vergi alınması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin bir ülkede nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar arasında yer alması beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve IV

12. Aşağıdakilerden hangisi bir ülkede nüfusun hızlı artmasının olumsuz sonuçlarından biri değildir?

- A) İşçi ücretlerinin düşmesi
B) Tasarrufların azalması
C) İç ve dış göçlerin artması
D) Kişi başına düşen gelirin azalması
E) Kalkınma hızının düşmesi

13. I. Türkiye
II. Almanya
III. Çin
IV. Japonya
V. Suriye

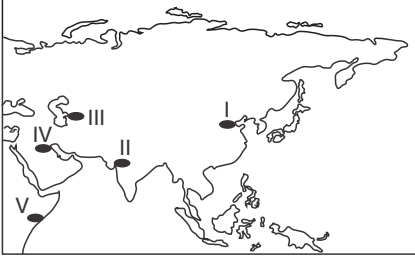
Yukarıda verilen ülkelerden hangilerinde hızlı nüfus artışı sorun oluşturmaz?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) I, III ve IV E) II, IV ve V

Gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızının yüksek olması sorun oluşturmaz.

1.

Mezopotamya uygarlıklarına ait tarihi yapılara yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen bölgelerin hangisinde rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. Fenike
II. İnka
III. Aztek
IV. Maya

Yukarıdaki uygarlıklardan hangilerinin Orta Amerika bölgesinde kurulup geliştiği söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3.

İnkalar konut yapımında yaygın olarak taş, Mısırlılar kerpiç, Çinliler ahşap malzeme kullanmışlardır.

Eski uygarlıkların konut yapımında farklı malzemeler kullanmaları aşağıdakilerden hangisi bakımından aralarında farklılık olduğunu kanıtlar?

- A) Gelişmişlik düzeyleri
B) Nüfus büyüklükleri
C) Buldukları bölgedeki doğal koşullar
D) Ekonomik faaliyetler
E) Etkili oldukları bölgenin yüzölçümü

4. İpekli dokuma, pusula, barut ve porselen gibi ürünleri uygarlığa kazandıran toplum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çin B) Hint C) İnka
D) Mısır E) Yunan

5. Mısır uygarlığının,

- I. kamu yönetimi,
II. astronomi,
III. matematik,
IV. demir işleme

alanlarından hangilerinde uygarlığa katkı sağladığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yerlerden hangisinin ilk uygarlıkların kurulup gelişme gösterdiği yerler arasında bulunduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Mısır uygarlığı hangi özelliğiyle Mezopotamya uygarlıklarından ayrılır?

- A) Akarsu varlığına bağlı gelişme göstermesi
B) Tarımın önemli bir ekonomik faaliyet olması
C) Taşkın sonrası arazi düzenleme çalışmaları yapılması
D) Çevresiyle kültürel etkileşiminin az olması
E) Tarım alanlarında bir yılda birden fazla ürün alınabilmesi

8. And Dağları'nın yüksek kesimlerine yerleşmiş olan İnkaya uygarlığı dağ yamaçlarında taraça oluşturarak tarım yapmıştır.

Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki Mezopotamya ovasında gelişme gösteren uygarlıklar taşkın setleri yapmış ve taşkın sonrası oluşan bataklıkları drene ederek tarıma açmıştır.

Bu bilgilerden yararlanılarak aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılabılır?

- A) İnkaya uygarlığında tarımsal üretimin yeterli düzeyde olduğuna
B) Beşeri faaliyetlerin coğrafi koşullara bağlı olduğuna
C) Mezopotamya bölgesinde en etkili doğal afetin taşkın olduğuna
D) İnkaya uygarlığında tarımı yapıların ürün çeşidinin fazla olduğuna
E) İnkaya uygarlığında doğal afetleri önlemeye yönelik çalışmalar yapıldığına

9. Akdeniz kıyılarında kurulan Yunan Medeniyetinde,

- I. ticaretin gelişmiş olması
II. gemi yapım teknolojilerini geliştirmiş olmaları
III. uygarlığa geçişte Aztek medeniyetinden etkilenmiş olmaları
IV. önemli oranda tarımsal üretim yapmaları

özelliklerinden hangilerinin görüldüğü söylenemez?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) II ve III
D) III ve IV
E) I, III ve IV

10. Mısır medeniyetinin uygarlığa geçişinde Nil Nehri'nin,

- I. tarım alanlarına su sağlaması
II. üzerinde ulaşım yapılabilmesi
III. bölgenin denetiminde kolaylık sağlaması
IV. kaynağını Orta Afrika'nın dağlık kesiminden alması

özelliklerinden hangilerinin etkisi olmamıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I ve III
D) II ve III
E) III ve IV

11. I. Tarım alanlarında verimin yüksek olması
II. Su potansiyelinin fazla olması
III. Açık denizlere ulaşılabilir konumda olması
IV. Kömür rezervleri bakımından zengin olması

Hint Yarımadası'nın yukarıda verilen özelliklerinden hangileri bu bölgede ilk uygarlık merkezlerinin kurulması ve gelişmesine olanak sağlamıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

12. Lidya, Fenike ve Yunan uygarlıkları Akdeniz kıyılarında kurulan ve deniz ticaretinin gelişme gösterdiği uygarlıklardır.

Bu uygarlıklarda deniz ticaretinin gelişmesi bölgeye hangi alanda katkı sağlamıştır?

- A) Kültürel etkileşimin artması
B) Yeni tarım tekniklerinin geliştirilmesi
C) Nüfus büyüklüğünün artması
D) Doğal kaynak potansiyelinin artması
E) Güvenliğin artması

13. Kuzey Afrika'da Nil Nehri çevresinde kurulmuş olan Mısır uygarlığı ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Mısır medeniyeti çevresinden farklı, kendine özgü özelliklere sahiptir.
B) Uygarlığa ait eserler günümüzde de önemli miktarda turist çekmektedir.
C) Astronomi alanında gelişme göstermişlerdir.
D) Ulaşımında Nil nehrinden yararlanmışlardır.
E) Yayılma ve sömürgecilik politikası benimsemişlerdir.

14. Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha uzak bir bölgede kurulmuş ve gelişme göstermiştir?

- A) Lidya
B) Fenike
C) Hitit
D) Roma
E) Maya

1. Bir şehrin küresel boyutta öneme sahip olmasında aşağıdakilerden hangisi **daha az** etkiye sahiptir?

- A) Maden rezerv ve çeşitinin fazla olması
B) Önemli ulaşım yolları kavşağında bulunması
C) İleri teknoloji faaliyetlerinin yoğunlaşması
D) Dini ve tarihi miras alanlarına ve güzelliklerine sahip olması
E) Tüketici ve bağımlı nüfus oranının çok fazla olması

Küresel boyutta öneme sahip olan şehirlerin etki alanı oldukça geniştir.

2.

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangilerinde şehirlerin büyüüp gelişmeleri için gerekli olan doğal koşulların sınırlı olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) III ve IV
E) III ve V

3. Bir şehrin etki alanının oluşmasında fonksiyonel özellikleri en önemli etkenlerden biridir.

Buna göre, aşağıda verilen şehirlerden hangisinin moda alanında küresel etkiye **daha fazla** sahip olduğu söylenebilir?

- A) Marsilya
B) Essen
C) Oxford
D) Paris
E) Rotterdam

4.

Aşağıda bazı şehirler ile bu şehirlerde öne çıkan fonksiyonel özelliği ile ilgili eşleştirmeler verilmiştir.

Buna göre, bu eşleştirmelerden hangisinin doğru olduğu **söylenemez**?

- A) New York - Finans
B) Marsilya - Liman
C) Essen - Sanayi
D) Oxford - Eğitim
E) Tokyo - Dini

5. Sanayi şehirlerinde ön plana çıkan asıl ekonomik fonksiyon sanayi faaliyetleri olup ticaret ve hizmet sektörleri de gelişmiştir.

Aşağıda verilenlerden hangisi sanayi şehirlerinin günümüzde yaşadığı sorunlar arasında **yer almaz**?

- A) Çalışan nüfus oranının artması
B) Çevre ve hava kirliliğinin yaşanması
C) Düzensiz kentleşmenin görülmesi
D) Şehir nüfusunun hızla artması
E) Altyapı yetersizliği ve konut sıkıntısının yaşanması

6. Yeryüzünde şehirleşme hareketlerini ilk başlatan ve daha sonra oranıyla hızının artmasına neden olan faaliyet aşağıdakilerden hangisinde **sırasıyla** verilmiştir?

- A) Tarım - Dokumacılık
B) Tarım - Sanayi
C) Hayvancılık - Madencilik
D) Ticaret - Sanayi
E) Turizm - Tarım

7. Aşağıda verilen şehirlerden hangisinde hizmet sektörünün diğerlerine göre **daha az** öneme sahip olduğu söylenebilir?

- A) Roma
B) Hamburg
C) Tokyo
D) Bağdat
E) Los Angeles

8. New York küresel etki alanına sahip olan şehirlerden biridir.

Şehrin küresel etki oluşturmada,

- I. önemli şirketlerin merkezinin bulunması,
II. finans merkezi olması,
III. uluslararası alanda etkili olan medya kuruluşlarının bulunması,
IV. dini merkez olması,
V. orta kuşakta yer alması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu **söylenemez**?

- A) Yalnız IV
B) I ve II
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

9. Bazı şehirler yeryüzünde dar bir alanı etkilerken bazı şehirlerin etkisi dünya genelinde olabilmektedir.

Buna göre, bu etkinin oluşmasının öncelikle aşağıdakilerden hangisiyle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Şehirlerin nüfus ve fonksiyon özellikleri
B) Şehirlerin yüz ölçümünün genişliği
C) Bulunulan kıta ve konum
D) Yeraltı kaynak zenginliği
E) İklim ve yeryüzü şekilleri

10. I. Bakü
II. Kahire
III. Moskova
IV. Londra
V. Roma

Yukarıda verilen şehirlerden hangilerinin etki alanı daha azdır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

Gelişmiş ülkelerin başkentleri sahip oldukları fonksiyonlara bağlı olarak küresel etki alanına sahiptir.

11. Liman fonksiyonunun bulunması bazı kıyı şehirlerinin kuruluşunda ve gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Tarih boyunca, bu özellikteki şehirler aynı zamanda ticari bakımdan önem taşıyan büyük merkezler olmuştur.

Buna göre, aşağıda verilen şehirlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

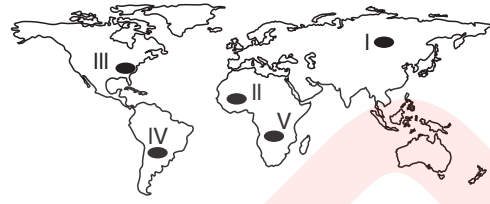
- A) Hamburg
B) Madrid
C) Marsilya
D) Amsterdam
E) Oslo

12.

Aşağıda verilen özelliklerden hangisinin bir şehrin etki alanının genişlemesinde önemli oranda etkili olduğu söylenemez?

- A) Tarımsal ürün çeşidinin fazla olması
B) Önemli ulaşım hatları üzerinde yer alması
C) Maden çeşidi ve üretiminin fazla olması
D) Dini özellikleri yönüyle ön plana çıkması
E) Sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişme göstermesi

13. Sanayileşme ile birlikte kırdan kente göçlerin artması kentleşme oranlarını artırmıştır.

Buna göre, harita üzerinde gösterilen merkezlerden hangisinde kentleşme oranı daha yüksektir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

Harita üzerinde işaretlenen merkezlerdeki ülkelerin gelişmişlik seviyelerini bilelim.

14. Kırıkkale gelişen ve etki alanı büyüyen bir yerleşmedir.

Şehrin etki alanının büyümesi aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Ankara'ya yakın konumda olması
B) Sanayi yatırımlarının artış göstermesi
C) Eski bir yerleşim alanı olması
D) Yerşekillerinin yerleşmeye elverişli olması
E) Alt yapı hizmetlerinin yeterli olması

15. Şehir nüfusunun dünya toplam nüfusu içindeki oranı 1800'lü yıllarda %2,4 iken 2005 yılında bu oran %50'yi aşmıştır.

Son 200 yıllık süreç içerisinde şehir nüfusunun bu oranda artış göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin daha fazla etkili olduğu savunulabilir?

- A) Tarımsal üretimin azalması
B) Sanayileşmenin artış göstermesi
C) Şehirlerdeki doğum oranlarının fazla olması
D) Yaşlı nüfus oranlarının artış göstermesi
E) Doğal kaynak tüketiminin azalması

1. İlk şehirlerin ortaya çıkışı ve yeryüzünde şehirleşme hareketlerinin başlangıcı oldukça eskidir.

Yukarıda verilen taralı bölgelerden hangisinde ilk şehir yerleşmelerinin kurulduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

İlk şehir yerleşmeleri, iklimin elverişli olduğu verimli tarım alanlarının bulunduğu, su kaynaklarının bol olduğu alanlarda kurulmuştur.

2. İnsanların yaptıkları ekonomik faaliyetlere bağlı olarak geçmişten günümüze şehirlerin hem nüfusu artmış, hem de etki alanları genişlemiştir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin günümüz modern şehirlerinin ortaya çıkmasında daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Madenlerin keşfedilerek işlenmesi
B) Sanayi devriminin gerçekleşmesi
C) Tarımsal faaliyetlerde gelişmelerin yaşanması
D) Doğum oranlarının artış göstermesi
E) Doğal kaynak kullanımının artması

3. Şehrsel fonksiyonlar, şehirleri çevrelerine göre bir cazibe merkezi haline getiren önemli unsurlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu unsurlardan biri olamaz?

- A) İş olanaklarının fazlalığı
B) Ulaşımın kolay ve gelişmiş olması
C) Nüfus artış hızının yüksekliği
D) Üretimin fazla olması
E) Eğitim ve kültür hizmetlerinin yaygınlığı

4.

Avrupa'nın en büyük sanayi merkezlerinden olan Ruhr Bölgesi'ndeki Essen şehri 18. yüzyılda küçük bir şehir iken çevresindeki geniş kömür yataklarına bağlı olarak gelişme göstermiş, çevresindeki yerleşim yerlerini de etki alanına katarak büyümüştür.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinde benzer bir duruma bağlı olarak şehrin gelişme gösterdiği söylenebilir?

- A) Trabzon B) Antalya C) Batman
D) Çanakkale E) Ankara

5. I. Turizm
II. Ticaret
III. Tarım
IV. Maden

Yukarıda şehirlere ait bazı fonksiyonel özellikler verilmiştir.

Buna göre, Türkiye'de bu fonksiyonlara örnek oluşturabilecek şehirler aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III	IV
A)	Antalya	Zonguldak	İzmir	Gaziantep
B)	Antalya	İstanbul	Rize	Zonguldak
C)	İstanbul	Erzurum	İzmit	Trabzon
D)	Manisa	Kastamonu	Hakkari	İzmir
E)	Sivas	Konya	Eskişehir	Adana

6. X şehri; tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü, kırsal kesimden gelen ürünlerin satıldığı bir yerleşmedir.

Y şehri; yüksek düzeyde eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü, değişik ülkelerden gelen öğrencilerin eğitim gördüğü bir yerleşmedir.

Yukarıda verilenlerden yararlanılarak X ve Y şehri ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Y şehri bulunduğu ülkenin idari merkezidir.
B) X şehrinde yerleşmenin büyüüp gelişmesini doğal şartlar engeller.
C) Y şehrinin etki alanı daha geniştir.
D) X şehrinin yüzölçümü daha geniştir.
E) X şehrinde nüfus artış hızı daha yüksektir.

7.

Yukarıdaki haritada işaretli bölgelerde bulunan kentlerin, fonksiyonları göz önüne alındığında hangisinde ulaşımın **daha az** önemli olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çevresine göre önemli ulaşım hatlarında kurulan kentlerin fonksiyonları bu özelliklerine bağlı olarak gelişme gösterir.

8. Mekke, M.Ö. 2000'li yıllarda Arabistan Yarımadası'nda çölün ortasında kurulmuş eski bir yerleşmedir. İslamiyetle birlikte önem kazanmış ve dini bir şehir olma özelliğini elde etmiştir. Bu özelliği ile sadece yakın çevresini değil dünyadaki tüm müslümanları etkisi altına almıştır.

Buna göre, aşağıda verilen şehirlerden hangisinin Mekke'dekine benzer bir özellik gösterdiği söylenebilir?

- A) Roma B) Şangay C) Semerkand
D) Honghong E) Lagos

9. Aşağıda verilen kentlerden hangisinin etki alanının genişlemesinde farklı bir fonksiyonun etkili olduğu söylenebilir?

- A) New York B) Tokyo C) İstanbul
D) Kudüs E) Londra

10. Aşağıdaki fonksiyonlardan hangisi bir şehrin küresel etkiye sahip olmasında **daha az** etkiye sahiptir?

- A) Ulaşım B) Ticaret
C) Bankacılık D) Sanayi
E) Askeri

11. I. Ulaşım hatlarının kavşak noktalarında bulunması
II. Alışveriş hizmetlerinin yaygınlık göstermesi
III. İthalat ve ihracat hacminin yüksek olması
IV. Birincil ekonomik faaliyetlerin yoğun yapılması
V. Tamamının deniz kıyısında kurulmuş olması

Yukarıda verilenlerden hangileri ticaret şehirlerinin özellikleri arasında **sayılamaz**?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

12. I. Oxford
II. Vatikan
III. Mekke
IV. Paris
V. Marsilya

Yukarıda verilen kentlerden hangilerinin dini merkez olma özelliğine sahip olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

Müslümanları ve Katolikleri etkisi altına alan şehirler dini merkez olma özelliği gösterirler.

13. Bazı şehirler dünyanın çok büyük bir kısmını etkilerken, bazılarında meydana gelen bir olay sadece yakın çevresindeki dar bir bölgeyi etkileyebilmektedir.

Buna göre, şehirlerin bu etkisinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin **en önemli** faktör olduğu söylenebilir?

- A) Elverişli iklim şartları
B) Jeolojik yapısının özelliği
C) Nüfusu ve fonksiyonel özelliği
D) Tarım alanlarının genişliği
E) Denize olan uzaklığı

14. Şehirlerin fonksiyonel özelliği küresel etki alanını belirler.

Aşağıda verilen şehirlerden hangisinin küresel etki alanı diğerlerinden **daha fazladır**?

- A) Washington B) Lizbon C) Oslo
D) Kahire E) Tahran

1. I. Mal ve hizmetlerin sağlanmasıdır.
II. Mal ve hizmetlerin tüketiciye ulaştırılmasıdır.
III. Mal ve hizmetlerin kullanılmasıdır.

Yukarıdaki tanımlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Dağıtım	Üretim	Tüketim
B)	Üretim	Dağıtım	Tüketim
C)	Üretim	Tüketim	Dağıtım
D)	Tüketim	Üretim	Dağıtım
E)	Dağıtım	Tüketim	Üretim

2. Üretim, dağıtım ve tüketim ekonomik faaliyet türlerini oluşturmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi üretim faaliyetlerine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Tarım ürünlerinin pazarlara taşınması
B) Taze sebze ve meyvelerden konserve elde edilmesi
C) Ürünlerin satışında modern pazarlama yöntemlerinin kullanılması
D) Konfeksiyon ürünlerinin tüketiciye sunulması
E) Turizm zenginliklerinin reklamlarla tanıtılması

3. Bazı ürünlerin tüketiminin fazla olması ve uzun süre bozulmadan saklanabilmesi ürün üretiminin de geniş bir alana yayılmasında etkili olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ürünlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Buğday B) Çay C) Mısır
D) Kahve E) Muz

4. Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı **daha fazladır?**

- A) Avusturya B) Macaristan C) Belçika
D) Japonya E) Nijerya

Ormanlık, madencilik, balıkçılık, hayvancılık ve tarım ürünleri yetiştiriciliği birincil ekonomik faaliyetler kapsamına girer.

5. Dünya üzerinde değişik ekonomik faaliyetler yürütülmede olup beslenme, barınma, korunma gibi ihtiyaçlar ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesini sağlamaktadır.

Buna göre, dünya üzerinde farklı ekonomik faaliyetlerin yürütülmesinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanların temel ihtiyaçlarını sağlamak
B) Ülkelerin ekonomik olarak gelişmelerini sağlamak
C) Bölgeler arasında ticaret faaliyetlerini geliştirmek
D) Tarım ve hayvancılık faaliyetlerine olan bağımlılığı azaltmak
E) Sanayi faaliyetlerinden elde edilen geliri arttırmak

6. İnsanoğlu, ihtiyaçlarının bir bölümünü akarsu, göl ve denizlerden balık tutarak temin etmiştir. Zamanla bu ürünlerin fazlasını pazarlamış ve böylece yeni iş kolları ortaya çıkmıştır.

Bu yöndeki bir gelişmenin,

- I. ambalajlama,
II. soğutuculu taşımacılık,
III. açıcılık,
IV. konservecilik

sektörlerinden hangilerinin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

7.

- I. Temel ihtiyaçların varlığı ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesini ve gelişmesini sağlamıştır.
II. Üretim, dağıtım ve tüketim üzerinde etkili olan beşeri faktörler, doğal faktörler ile sıkı bir ilişki içindedir.
III. Gelir düzeyi ve moda, dağıtımı etkileyen beşeri faktörlerdir.
IV. Yerleşmenin dağınık dokuda olması dağıtımı kolaylaştırır.

Üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetleriyle ilgili olarak yukarıda verilen yargılardan hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

8. Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde üretim ve tüketim faaliyetlerinde doğal koşulların etkisi daha fazladır?

- A) Fransa B) İngiltere C) İtalya
D) Japonya E) Hindistan

9. Yer şekilleri ulaşımı etkilediği için dolaylı olarak üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerini de etkiler. Ham maddenin gerek işleneceği tesise götürülmesi gerekse işlenmiş ürünün tüketiciye sunulabilmesi ulaşım ile ilişkilidir.

Yukarıdaki haritada bazı ürünlerin üretim ve tüketim bölgeleri eşleştirilmiştir.

Buna göre hangi güzergahta yer şekillerinin dağıtım üzerindeki olumsuz etkisinin daha az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. İzmir ve çevresinde yetiştirilen üzüm, incir gibi tarım ürünleri geçmişten günümüze giderek artan bir üretim oranına sahiptir.

Bu durum üzerinde;

- I. ürünlerin geniş bir tüketici kitlesine ulaştırılabilmesi,
II. tarımsal faaliyetlerde çalışan nüfusun artması,
III. iklim özelliklerinin değişiklik göstermesi

faktörlerinden hangilerinin öncelikli olarak etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Üçüncül ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanlara göre yüksek olduğu bir ülke ile ilgili olarak;

- I. Nüfus artış hızı yüksektir.
II. Sanayi ürünleri ihraç eder.
III. Kişi başına düşen milli gelir yüksektir.
IV. Yaşam standartları düşüktür.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Deli dana hastalığı nedeniyle kırmızı et tüketiminin azalması hayvancılığın zarar görmesine neden olmuştur.

Bu bilgi aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Üretimin azalması tüketim talebi üzerinde etkili olmaktadır.
B) Hayvancılık faaliyetlerindeki verim yıllara göre dalgalanma göstermektedir.
C) Tüketim talebinin az ya da fazla olması üretimi etkiler.
D) Ham maddenin bozulabilir olması üretim yerinin belirlenmesini etkiler.
E) Hayvancılıkta çevre koşullarının üretim üzerindeki etkisi fazladır.

13. İklim, bazı sanayi kollarında üretimi dolaylı olarak etkiler. Özellikle ham madde olarak tarımsal ürünlerin kullanıldığı tesisler iklim koşullarının bu maddeleri etkilemesi nedeniyle dolaylı yoldan etkilenir.

Buna göre;

- I. cam sanayi,
II. deri işletmeleri,
III. sigara sanayi,
IV. çay işletmeleri

tesislerinden hangilerinin iklim koşullarından dolaylı olarak etkilendiği söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. I. Devletlerin ortaya çıkması
II. Avcılık ve toplayıcılığın yapılması
III. Çeşitli zanaatların ortaya çıkması
IV. Takas yoluyla ticaretin başlaması
V. Göçebeliliğin sona ererek yerleşik hayatın başlaması

Yukarıda verilenlerden hangileri Neolitik Çağ'da (Yeni Taş Çağı) yaşanan gelişmelerden biri değildir?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

2.

- I. Şiddetli soğuklarda gemi inşa faaliyetlerinin durması
II. Ham madde olarak tarımsal ürünlerin kullanıldığı tesislerin iklim koşullarından etkilenmesi
III. Soğuk iklim bölgelerinde kış mevsiminde ulaşımda aksamaların olması
IV. Gelir düzeyinin yüksek olduğu bölgelerde tüketimin fazla olması
V. Dağınık yerleşmelerin yaygın olduğu yörelerde ürün dağıtımının zorlaşması

Yukarıdakilerden hangileri doğal koşulların üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetleri üzerindeki etkisine örnek olmaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

3. I. Nüfus artışına bağlı olarak ürüne olan talebin artış göstermesi
II. Ulaşım sisteminin gelişmesine bağlı olarak geniş alanlara ulaştırılabilmesi
III. Ürünün teknolojik gelişmelere bağlı olarak kullanım alanlarının genişlemesi
IV. İş gücü maliyetlerinin artmasının ürün üretimindeki maliyetleri artırması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin bir ürünün üretim miktarının artmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) Yalnız IV
D) I ve II   E) III ve IV

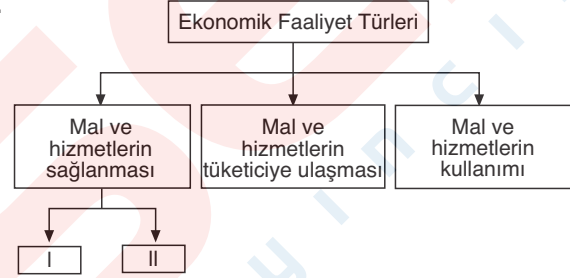
4. **Aşağıdakilerden hangisi dağıtımı etkileyen beşeri faktörlerden biri değildir?**

- A) Modern pazarlama teknikleri
B) İletişim
C) Yerleşim özelliklerinin etkisi
D) Gelir düzeyi
E) Ulaşım

Üretilen mal ve hizmetlerin tüketiciye ulaştırılması dağıtım faaliyetlerini oluşturur.

- 5.

Yukarıdaki kavram haritasında I ve II numaralı yerlere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

	I	II
A) Dağıtım		Tüketim
B) Yetiştirme		İmalat
C) Ulaşım		İletişim
D) Sermaye		İş gücü
E) Teknoloji		Dağıtım

6. Deniz ürünleri çabuk bozulduğu için başlangıçta yakın pazarlara ulaştırılmıştı, zamanla soğutuculu taşımacılığın gelişmesiyle deniz ürünleri daha uzak yerlere de taşınabilmiştir.

Yukarıda verilen bilgi aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Tüketimin artması durumunda üretim miktarı artar.
B) İklim koşulları bazı sanayi tesislerinin yer seçiminde etkili olmaktadır.
C) Üretim, dağıtım, tüketim faaliyetleri yeni sektörlerin oluşmasında etkili olmaktadır.
D) Okyanus akıntılarının karşılaşma alanlarında bulunan ülkelerde balıkçılık gelişmiştir.
E) Üretim faaliyetlerinin çevre koşullarına uygun olarak yapılması maliyetleri azaltır.

7. I. Teknolojik gelişme
II. Yer şekilleri
III. Tarımsal faaliyetler
IV. Modern pazarlama teknikleri
V. İş gücü kaynakları

Yukarıda verilenlerden hangileri üretimi etkileyen beşeri faktörlerden değildir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

8. Bir bölgede süt ve süt ürünlerine olan talebin artış göstermesi, ahır hayvancılığına yapılan yatırımların artırılmasına neden olmuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Hammaddenin bol bulunması sanayinin kuruluş yeri üzerinde etkilidir.
B) Tüketim talebi üretim üzerinde etkilidir.
C) Sermaye birikiminin fazla olması yatırım olanaklarını artırır.
D) Ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesinde doğal koşulların etkisi fazladır.
E) Tüketim talebinin artış göstermesinde tanıtım faaliyetleri etkilidir.

9. Et ve süt ürünleri çabuk bozulabilen ürünler olmasına rağmen günümüzde bu ürünler uzak mesafelere ulaştırılmaktadır.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin da ha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tüketim miktarının fazla olması
B) Taşımacılıkta soğutmalı araçların kullanılması
C) Nüfus miktarının artış göstermesi
D) Soğuk iklim bölgelerinde üretimin yapılması
E) İletişim hizmetlerinin gelişme göstermesi

10. Aşağıda verilenlerden hangisi üçüncül ekonomik faaliyetler içerisinde yer alan mesleklerden biri değildir?

- A) Balıkçı B) Doktor C) Bankacı
D) Polis E) Otobüs şoförü

Hizmet faaliyetleri üçüncül ekonomik faaliyetleri oluşturur.

11. Ekonomik faaliyetler hiçbir zaman tek başına ele alınmaz. Üretim, dağıtım ve tüketim karşılıklı olarak birbirini etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi üretim, dağıtım ve tüketimi etkileyen doğal faktörlerden biri değildir?

- A) Yer şekilleri B) Su kaynakları
C) İklim D) Bitki örtüsü
E) Tarımsal faaliyetler

12. Günümüzde bazı tarım ürünleri anavatanı dışında da geniş alanlarda üretilmektedir.

Bu durum üzerinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üretim maliyetinin az olması
B) Ulaşım koşullarının gelişme göstermesi
C) İklimin ürün yetişmesine uygun olması
D) Teknolojik gelişmelerin artış göstermesi
E) Tüketim talebinin artış göstermesi

13. Aşağıda verilenlerden hangisi üretim, dağıtım ve tüketimin doğal koşullardan etkilendiğini kanıtlamak amacıyla kullanılamaz?

- A) Dağlık bölgelerde ulaşım faaliyetlerinin aksaması
B) Yazların serin ve yağışlı geçtiği yörelerde mera hayvancılığındaki verimin artması
C) Şiddetli soğuklarda gemi inşa faaliyetlerinin durması
D) Akdeniz iklimi bölgelerinde turuncgil tarımının yaygın olması
E) Günlük tüketime yönelik gıda ürünlerinde üretiminin büyük şehirlerin çevresinde yoğunlaşması

14. Aşağıda verilenlerden hangisi üretim ve tüketim faaliyetlerinin ikisini de etkileyen beşeri faktörlerden birdir?

- A) Teknolojik gelişmeler B) Yer şekilleri
C) İletişim D) Ulaşım
E) Gelir düzeyi

1. Yer şekilleri ulaşımı etkilediği için dolaylı olarak üretim, dağıtım ve tüketimi de etkiler. Ham maddenin gerek işleneceği tesise götürülmesi gerekse mamül ürünün tüketicie sunulabilmesi ulaşım ile bağlantılıdır.

Buna göre, haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde dağıtım ve tüketim faaliyetlerinin **daha az** gelişmesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Konya'da un, Çanakkale'de konserve, Rize'de çay, Adana'da meyve suyu, Kastamonu'da kağıt fabrikalarının kurulmasında aşağıda verilenlerden hangisinin **daha fazla** etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yer şekillerinin elverişli olması
B) Ham madde kaynaklarının bol olması
C) Teknolojik gelişmelerin yeterli olması
D) Tüketim miktarının fazla olması
E) Ulaşım hizmetlerinin gelişmiş olması

3. Ürünlerin sağlıklı şekilde pazarlara ulaştırılması için özel teknoloji ile donatılmış ulaşım araçları geliştirilmiştir. Böylece ürünler bozulmadan pazarlara, oradan da tüketicilere ulaştırılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki sanayi ürünlerinden hangisinin dağıtımında bu durum **daha belirgin** bir şekilde etkili olmaktadır?

- A) Sigara B) Çimento
C) Orman ürünleri D) Makine
E) Süt ürünleri

4. İngiltere, Almanya, Belçika, Fransa ve Polonya'da kömür yataklarının bulunması aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin **daha fazla** gelişmesine neden olmuştur?

- A) Dokuma B) Kimya C) Metal
D) Gıda E) Otomotiv

5. Aşağıda ekonomik faaliyetlere etki eden bazı beşeri faktörler verilmiştir.

- I. Modern pazarlama teknikleri
II. Sermaye birikimi
III. Temel ihtiyaçlar

Buna göre, verilen beşeri faktörlerin aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

	I	II	III
A) Dağıtım	Üretim	Tüketim	Tüketim
B) Üretim	Dağıtım	Tüketim	Tüketim
C) Tüketim	Üretim	Dağıtım	Üretim
D) Tüketim	Dağıtım	Üretim	Üretim
E) Dağıtım	Tüketim	Üretim	Üretim

6. Aşağıda pamuk bitkisinin üretim aşamasından tüketimine kadar geçen sürede geçirdiği aşamalar verilmiştir.

- I. Liflerin ayrılması ve balya yapılması
II. İplik ve kumaş yapılması
III. Bitkinin ekimi ve yetişmesi
IV. Konfeksiyon ürünlerinin tüketicie sunulması
V. Ürünün hasat edilmesi
VI. Balyaların fabrikaya nakledilmesi

Buna göre, bu sürecin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III, I, II, IV, V, VI B) III, V, I, IV, VI, II
C) III, IV, I, II, V, VI D) III, V, I, VI, II, IV
E) III, VI, IV, II, I, V

7.

- I. Metal sanayinin kömür havzalarının yakınında gelişme göstermesi
II. Ham maddenin bozulabilir olduğu yerlerde tesislerin ham madde kaynağına yakın kurulması
III. Kuş gribi nedeniyle bazı bölgelerde kümes hayvanlarının satışının yasaklanması
IV. Kahvenin ana vatanı dışında yetiştirilmeye başlaması

Yukarıda verilenlerden hangileri tüketimin üretimi etkilemesine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

8. Sanayi tesislerinin yer seçiminde suyun bulunabilirliği göz önünde tutulmaktadır. Özellikle bazı ham maddelerin işlenmesi sırasında büyük oranda suya ihtiyaç vardır.

Buna göre, aşağıda verilen sanayi tesislerinden hangisinin yer seçiminde suyun büyük oranda önem taşıdığı söylenemez?

- A) Demir - çelik sanayisi
B) Tekstil endüstrisi
C) Termik santral
D) Kağıt endüstrisi
E) Nükleer Santral

9.

Bazı ürünlere olan tüketim talebi herhangi bir sebeple azalır ise üretim de azalır. Hatta durma noktasına gelebilir veya yön değiştirebilir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yer şekillerinin engebeli olduğu bölgelerde dağıtımın ve tüketimin olumsuz etkilenmesi
B) Tüketimi fazla olan buğday, çay, kahve gibi ürünlerin üretiminin artması
C) İklim koşullarında meydana gelen değişimlere bağlı olarak tarımsal üretimin düşmesi
D) Otlakların az olduğu veya yazın kuruduğu yerlerde hayvancılık faaliyetlerindeki verimin düşmesi
E) Kuş gribi tehdidinde bağlı olarak kümes hayvancılığının olumsuz etkilenmesi

10. Ekonomik faaliyetler birincil, ikincil ve üçüncül faaliyetler olmak üzere üç gruba ayrılır.

- I. Bir firmanın satış bölümünde çalışan görevli
II. Maden ocağında çalışan işçi
III. Otomobil fabrikasında çalışan işçi

Buna göre, yukarıda verilen ekonomik faaliyetlerin sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Birincil	İkincil	Üçüncül
A)	I	II	III
B)	III	II	I
C)	II	I	III
D)	II	III	I
E)	I	III	II

11. Kahveye olan talebin artması onun anavatanı dışında Yemen, Hindistan, Doğu Hint Adaları, Kolombiya, Meksika, Ekvador gibi pek çok ülkede yetiştirilmesini sağlamıştır.

Buna göre, haritada gösterilen merkezlerden hangisinde kahve üretiminin yapıldığı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. İklim, bazı sanayi faaliyetlerinde üretimi doğrudan etkilerken, bazılarında dolaylı etkiye sahiptir.

Buna göre;

- I. gemi inşaa,
II. ipekli dokuma,
III. nükleer enerji üretimi,
IV. kağıt üretimi

faaliyetlerinden hangileri üzerinde iklimin doğrudan etkiye sahip olduğu söylenebilir?

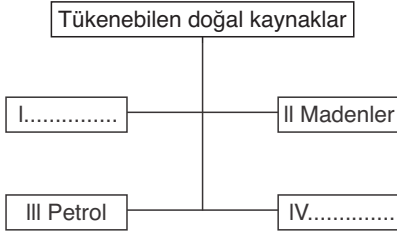
- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Ekonomik faaliyetlerin doğal faktörlerden olumsuz yönde etkilenmesini azaltmak amacıyla birtakım önlemler alınmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin bu önlemler arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) Bazı tarım ürünlerinin doğal ortamları dışında da yetiştirilmesi
B) Tüketimin fazla olduğu yerlerde üretimin artırılması
C) Ulaşım faaliyetlerinin geliştiği bölgelerde sanayi tesislerinin yoğunlaşması
D) Enerji nakil hatlarının yer altına gömülmesi
E) Tanıtım ve kitle iletişim araçları kullanılarak tüketimin artırılması

1.

Yukarıdaki kavram haritasında I ve IV numaralı kutucuklara aşağıdakilerden hangisinin yazılması beklenir?

	I	IV
A)	Doğal gaz	Rüzgar
B)	Kömür	Toprak
C)	Doğal gaz	Kömür
D)	Dalga	Orman
E)	Kömür	Su

2. Doğal kaynaklar yönünden fakir ancak sermaye, iş gücü ve teknoloji açısından zengin olan ülkeler; dışarıdan ham madde alıp işleyerek açıklarını kapatmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisi yukarıdaki açıklamaya örnek oluşturur?

- A) Rusya   B) ABD   C) Japonya
D) Kanada   E) Fransa

3.

Fosil yakıtların gelecekte tükenme durumu insanları tükenmeyen enerji kaynaklarını yaygın ve etkin kullanmaya yönlendirmektedir.

Buna göre;

- I. Petrol,
II. Rüzgâr,
III. Doğal gaz,
IV. Güneş,
V. Kömür

kaynaklarından hangilerinin gelecekte kullanımının yaygınlaşması beklenir?

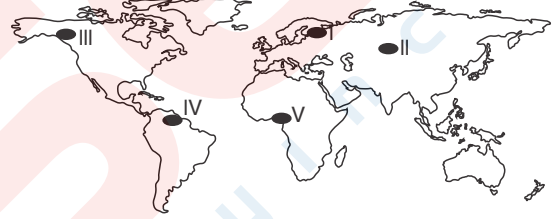
- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

4. I. Ürünlere olan talebin azalması
II. Nüfus miktarının artması
III. Ulaşım olanaklarının gelişme göstermesi
IV. Sanayi faaliyetlerinin çevreyi kirletmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri doğal kaynak tüketiminin artış göstermesinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

5. Ormanlar doğrudan yakacak olarak kullanılması yanında sanayiye de ham madde sağlayan önemli doğal kaynaklardan biridir.

Yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerden hangisinde orman alanlarının geniş yer kapladığı söylenemez?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Jeotermal enerji kaynaklarının oldukça bol bulunduğu bir bölgeyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Doğal bitki örtüsünün sık olduğu
B) Kırıklı yer yapısının görüldüğü
C) Ulaşım faaliyetlerinin yeterince gelişmediği
D) Güneşli gün süresinin fazla olduğu
E) Elektrik enerjisi tüketiminin yüksek olduğu

7. I. Jeotermal enerji

- II. Linyit
III. Petrol
IV. Kömür
V. Gelgit

Türkiye'nin yukarıda verilen doğal kaynaklardan hangileri bakımından daha zengin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

Türkiye'de III. jeolojik zamanda oluşan araziler ile kırıklı yer yapısı yaygınlık göstermektedir.

8.

Ay'ın ve Güneş'in çekim etkisiyle özellikle okyanusların sığ koy ve körfezlerinde deniz seviyesinin belirli aralıklarla yükselip alçalması olayına gelgit denilmektedir. Günümüzde gelgit alternatif enerji kaynağı olarak değerlendirilebilmektedir.

Buna göre, yukarıdaki harita üzerinde gösterilen merkezlerden hangisinde gelgit enerjisinden yararlanılması **beklenemez**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. – Bitkisel maddelerin yer altında depolanarak değişime uğramasıyla oluşur.
– Isınma ve termik santrallerde elektrik elde etmek amacıyla kullanılır.

Yukarıda özellikleri verilen doğal kaynak aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Uranyum B) Orman C) Gelgit
D) Kömür E) Biyokütle

10. Dünya üzerinde yapılan pek çok faaliyetin temelinde doğal kaynaklar yer alır.

Buna göre,

- I. Plaj turizminin gelişmesi
II. Hidroelektrik enerji üretilmesi
III. Buğday, arpa, pirinç gibi tahıl ürünlerinin yetiştirilmesi

faaliyetlerinden hangilerinde doğal kaynakların etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Aşağıdaki doğal kaynaklardan hangisi belirli şartlar dahilinde kendini yenileyen kaynaklardan biri değildir?

- A) Jeotermal enerji B) Toprak
C) Hava D) Orman
E) Doğalgaz

12. Bazı doğal kaynakların oluşumu jeolojik dönemlere dayanır.

Buna göre, aşağıda verilen doğal kaynaklardan hangisinin oluşumunun daha eski bir jeolojik devirle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Taş kömürü B) Linyit C) Petrol
D) Bor mineralleri E) Doğal gaz

13. Zengin doğal kaynaklara sahip olan bazı ülkeler teknik bilgi ve sermaye bakımından yetersiz oldukları için yeterince gelişmemiştir.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) İsrail B) Japonya C) İngiltere
D) Afganistan E) Çin

14. Aşağıdakilerden hangisinin doğal kaynakların işlenmesinde ve doğal kaynaklara duyulan ihtiyacın artmasında **daha az** etkili olduğu söylenebilir?

- A) Teknik icat ve gelişmelerin yaşanması
B) Tarımsal üretimin artış göstermesi
C) Sanayi Devriminin gerçekleşmesi
D) Nüfus miktarının artış göstermesi
E) Ulaşım hizmetlerinin yaygınlaşması

1. Bazı ham maddeler boru hatları kullanılarak üretim tesislerine götürülmekte ve işlenmektedir.

- I. Petrol
- II. Demir cevheri
- III. Taş kömürü
- IV. Doğal gaz

Buna göre, yukarıda verilen ham maddelerden hangisinin boru hatlarıyla taşınması mümkün **değildir**?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) II ve IV

Sıvı ve gaz halde bulunan enerji kaynakları boru hatları ile taşınabilmektedir.

2. Çeşitli ağaç topluluklarının oluşturduğu ormanlar sanayi kollarına ham madde temin eden önemli doğal kaynaklardan biridir.

Buna göre, yukarıdaki harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinin bu doğal kaynaklar bakımından zenginlik gösterdiği **söylenemez**?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Harita üzerindeki merkezlerde görülen iklim özelliklerini hatırlayalım.

3. Doğal kaynaklar yönünden zengin ancak teknoloji ve sermaye bakımından yeterli düzeyde olmayan bir ülke ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A) Kişi başına düşen milli gelir azdır.
- B) İhracatı, ithalatından fazladır.
- C) Nüfus artış hızı düşüktür.
- D) Ham madde ürünlerinin dış alımı fazladır.
- E) Tarımsal faaliyetlerde entansif yöntemler yaygındır.

4. Doğal kaynak ülkelerin ekonomik gelişmelerini belirlemede önemli bir faktördür.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerin hangisinin gelişiminde zengin kömür ve demir yataklarına sahip olmasının etkili olduğu **söylenemez**?

- A) İspanya
- B) Suudi Arabistan
- C) Japonya
- D) Moğolistan
- E) İngiltere

Doğal kaynakların insan ve toplum hayatında çok önemli bir yeri vardır. İnsanlar ilk çağlardan itibaren doğal kaynaklardan farklı şekillerde yararlanmış, bunun sonucunda da medeniyetler ortaya çıkmıştır.

Buna göre, aşağıda verilen doğal kaynaklardan hangisinin kullanımı diğerlerinden daha yenidir?

- A) Uranyum
- B) Petrol
- C) Rüzgâr
- D) Biyokütle
- E) Kömür

6. İnsan, varoluşundan bugüne kadar doğal kaynaklardan sürekli faydalanmış ve kendi ihtiyaçlarının doğrultusunda bu kaynakları kullanmıştır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi doğal kaynakların esas önemini kazanmasında etkili olmuştur?

- A) Sanayi devrimi ve sonrasındaki gelişmeler
- B) İnsanların yerleşik yaşama geçmesi
- C) Tekerleğin bulunması ve kullanılması
- D) Yazının icat edilmesi
- E) Tarım faaliyetlerin başlaması

7. Doğal kaynak bakımından zengin olan ülkelerin ekonomik olarak kalkınabilmeleri **öncelikle** aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Sermaye, iş gücü ve teknoloji açısından yeterli düzeyde bulunması
- B) Yer şekillerinin elverişli, yüzölçümünün geniş olması
- C) Nüfus artış hızının yüksek olması
- D) Ham madde ihracatının artırılması
- E) Yol yapım masraflarının az olması

8.

Plajlar, doğal oluşumlar, akarsular, dağlar turizm faaliyetlerinin oluşmasını sağlayan doğal turistik kaynaklardır.

Buna göre, yukarıdaki numaralı alanların iklim koşulları dikkate alındığında hangisinin plaj turizmine **daha elverişli** olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Fransa, Belçika, Almanya, İngiltere ve Polonya'da metal sanayisinin gelişme göstermesi **öncelikle** aşağıda verilenlerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Liman hizmetlerinin gelişme göstermesiyle
B) Otomotiv sanayinin gelişmiş olmasıyla
C) Matematik konularının elverişli olmasıyla
D) Zengin kömür yataklarının bulunmasıyla
E) Yetişmiş iş gücü kaynaklarının bulunmasıyla

10. I. Nüfus miktarının artması
II. Teknik icat ve gelişmelerin yaşanması
III. Sermaye birikiminin yeterli olmaması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin doğal kaynak tüketiminin ve öneminin artmasında **daha fazla etkili** olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Tükenmeyen doğal kaynaklar, daimi kaynaklar ve belirli şartlar dahilinde kendini yenileyebilen kaynaklar olarak ikiye ayrılır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin belirli şartlarda kendini yenileyen kaynaklar arasında olduğu söylenebilir?

- A) Rüzgâr B) Dalga C) Güneş
D) Su E) Toprak

12. Doğada kendiliğinden oluşmuş insan aklı ve tekniğinin ürünü olmayan, meydana gelme aşamasında insanın herhangi bir rolünün bulunmadığı bütün zenginlik kaynakları doğal kaynak olarak ifade edilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğal kaynak olarak kabul **edilemez**?

- A) Toprak B) Biyokütle
C) Doğal gaz D) Çimento
E) Güneş enerjisi

13. Doğal kaynaklar; tükenmeyen doğal kaynaklar ve tükenbilen doğal kaynaklar olarak ikiye ayrılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi tükenbilen doğal kaynaklardan biri **değildir**?

- A) Doğal gaz B) Orman C) Kömür
D) Petrol E) Madenler

Tükenmeyen doğal kaynaklar kendi içinde daimi kaynaklar ve belirli şartlar dahilinde kendini yenileyebilen kaynaklar olarak ikiye ayrılır.

14. I. Orman
II. Rüzgâr
III. Çayır ve otlaklar
IV. Akarsu

Yukarıda verilen doğal kaynakların ortak özellikleri arasında aşağıda verilenlerden hangisi yer alır?

- A) Teknolojinin gelişmiş olduğu ülkelerde potansiyellerinin fazla olması
B) Buldukları bölgenin iklim özelliklerine bağımlı göstermeleri
C) Biyokütle üretiminde kullanılmaları
D) Yakın zamanda keşfedilen doğal kaynaklar olmaları
E) Sıcak ve kurak iklimlerin görüldüğü alanlarda yaygın olmaları

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri 1 / 6

Nüfus piramitinin tabanında daralma görülen bir ülkede, nüfus artış hızının son yıllarda azalma gösterdiği söylenebilir. Bu durum genç nüfus oranının azalmasını beraberinde getirdiğinden ülkede yaşlı ve olgun nüfus toplam nüfus içindeki oranı artar.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri 1 / 9

Bir ülkedeki nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı, kadın erkek nüfus oranı, çalışan nüfus oranı, çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı, kır ve kentlerde yaşayan nüfus oranı, nüfusun eğitim özellikleri niteliksel özellikler arasında sayılabilirken, toplam nüfus miktarı nicelik özelliği arasında değerlendirilmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri 2 / 3

Gelişmekte olan ülkelerde beslenme ve sağlık hizmetlerinin iyileşme göstermesi bebek ölümlerinin azalmasına ve ortalama yaşam süresinin artmasına neden olmaktadır. Bu durum ise nüfus artış hızını arttırmaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri 2 / 14

Soruda verilen ülkeler içerisinde sanayileşme seviyesinin en yüksek olduğu ülke Fransa'dır. Fransa'da nüfus artış hızının verilen diğer ülkelere daha az olması iş gücü açıklarına neden olduğundan göçmen kabul ederek bu açıklarını gidermeye çalışmaktadırlar.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri 3 / 8

Günümüzde Japonya'da nüfus artış hızının çok az olması ülke nüfusunun giderek yaşlanmasına neden olmakta ve iş gücü açıklarını beraberinde getirmektedir. Bu ise ülke ekonomisinin rekabet gücünü azaltan bir durumdur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nüfus Politikaları ve İlk Kültür Merkezleri 4 / 3

İlk uygarlıklarda doğal koşullar hem ekonomik faaliyetleri hem de konut yapımında kullanılan malzemeyi etkilemiştir. Soruda verilen uygarlıkların farklı yapı malzemesi kullanması doğal koşulların farklılığını kanıtlar.

(A) (B) (C) (D) (E)

Şehirler ve Etki Alanları 1 / 4

Tokyo büyük bir ticari, siyasi ve kültürel merkez olma özelliği göstermektedir. Demir yolu şebekesinin ülke dışına güçlü bir deniz filosu ile bağlanmış olması, gerek ham madde sağlanması gerekse dünya pazarlarına erişilmesi açısından büyük kolaylıklar sağladığından sanayi ve ticaret bu şehir çevresinde yoğunlaşmıştır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Şehirler ve Etki Alanları 1 / 12

Şehir yerleşmelerinde gerçekleştirilen ekonomik fonksiyonlar dikkate alındığında tarımsal faaliyetlerin önemli bir yer tuttuğu söylenemez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Şehirler ve Etki Alanları 2 / 4

Batman'ın nüfusu 1948'de Raman Dağı'nda petrolün bulunması ile çok hızlı bir şekilde artmıştır. Batman 1927'de köy iken 1937'de bucak, 1955'te belediye, 1957'de ilçe ve 1990'da il statüsüne kavuşarak çevresindeki yerleşim yerlerini de etki alanına katarak büyümüştür.

(A) (B) (C) (D) (E)

Ekonomik Faaliyet Türleri 1 / 7

Gelir düzeyi ve moda tüketimi etkileyen beşeri faaliyetlerdir. Yerleşmenin dağınık dokuda olması dağıtım faaliyetini zorlaştırmaktadır.

(A) (B) (C) (D) ●

Ekonomik Faaliyet Türleri 1 / 11

Üçüncül ekonomik faaliyetler hizmet, birincil ekonomik faaliyetler ise tarım sektörünü ifade etmektedir. Dolayısıyla soruda verilen hizmet sektöründe çalışan oranlarının tarım sektöründe çalışan oranlarından fazla olduğu belirtiliyorsa bu ülkenin gelişmiş bir ülke olduğu söylenebilir.

(A) (B) ● (D) (E)

Ekonomik Faaliyet Türleri 2 / 2

Gelir düzeyinin yüksek olması ile dağınık yerleşmelerin görülmesi dağıtım ve tüketimi etkileyen beşeri faktörler arasında yer almaktadır.

(A) (B) (C) (D) ●

Ekonomik Faaliyet Türleri 2 / 8

ahır hayvancılığına yapılan yatırımın artırılması süt ve süt ürünleri üretiminde artış sağlamaya yöneliktir. Bu durum tüketim talebinin üretim üzerindeki etkisini kanıtlar.

(A) ● (A) (D) (E)

Ekonomik Faaliyet Türleri 3 / 7

Tüketimi fazla olan ürünlerin, doğal yetiştirme alanı dışında yetiştirilmeye başlanması ürünlerin üretim miktarlarını da etkilemektedir. Böylece daha fazla üretilen ürünlerin artan tüketim ihtiyaçlarını karşılaması sağlanabilmektedir.

(A) ● (C) (D) (E)

Ekonomik Faaliyet Türleri 3 / 9

Kuş gribi tehdidinin görülmesi beyaz et tüketiminin azalmasına neden olmuş bu durum ise üretilen ürünün satılmasını zorlaştırmış ve üretim merkezlerini ekonomik olarak sıkıntıya sokmuştur.

(A) (B) (C) (D) ●

Doğal Kaynaklar 1 / 3

Petrol, doğal gaz ve kömür fosil yakıt olup rezervleri sınırlıdır. Bu enerji kaynaklarının yoğun olarak kullanıldığı alanlarda hava kirliliği de artış gösterebilmektedir. Rüzgâr ve Güneş ise alternatif enerji kaynakları olup tükenmeyen enerji kaynaklarıdır.

(A) (B) ● (D) (E)

Doğal Kaynaklar 1 / 8

Soruda verilen merkezler içerisinde III, iç deniz kıyısında (Akdeniz) bulunduğundan gelgit etkisi, okyanus kıyılarındaki merkezlere göre düşüktür.

(A) (B) ● (D) (E)

Doğal Kaynaklar 2 / 5

Uranyum nükleer enerji üretiminde kullanılan bir doğal kaynak olup soruda verilen diğer doğal kaynaklara göre kullanım daha yenidir.

● (B) (C) (D) (E)

Doğal Kaynaklar 2 / 8

Yaz sıcaklığının yüksek güneşlenme süresinin uzun olduğu kıyılarda plaj turizmi gelişme göstermektedir. Soruda Akdeniz kıyılarında gösterilen III numaralı merkezde yaz sıcak ve güneşlidir.

(A) (B) ● (D) (E)

DÖRT KÖŞE

1. Asya Kıtası'nda nüfusu 10 milyondan fazla olan şehir sayısı diğer kıtalardan fazladır.

Yalnızca yukarıda verilen bilgi dikkate alındığında;

- I. Nüfusu 10 milyondan fazla olan şehirlerin büyük çoğunluğu Kuzey Yarım Küre'de bulunmaktadır.
- II. Sanayi devriminden sonra şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki payı önemli oranda artmıştır.
- III. Gelişmemiş ülkelere doğru göçlerin yaşanması Asya Kıtası'nda 10 milyondan fazla nüfusa sahip olan şehirleri arttırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

2. Her tür mal ve hizmetin tüketiciye (pazara) ulaştırılmasına dağıtım denir. Dağıtım, üretim ile tüketim arasında bir köprü olduğu gibi karşılıklı etkileşim içinde de bulunur.

Dağıtım sürecinde;

- I. iş gücü kaynakları,
- II. temel ihtiyaçlar,
- III. iletişim ve pazarlama,
- IV. fiziki koşullar

faktörlerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) III ve IV   E) I, II ve IV

3. – Modernleşme ve gelişme yıllarında nüfus politikaları nüfusun artması yönünde olmuştur. Bu politika sonucu 1947'de nüfus artış hızı %2'ye çıkmıştır.
– 1948'de sıkı bir aile planlaması başlatmıştır. Bu uygulama nüfus artış hızını %1'in altına düşürmüştür.
– 1990'lı yıllarda doğumları arttırıcı teşvikler yapılsa da 2000'li yıllarda nüfus artış hızı %0,1'in altına inmiştir.

Buna göre, nüfus politikalarına ait bilgiler verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hindistan   B) Japonya   C) Almanya
D) Çin   E) Fransa

4. Aşağıda bazı doğal kaynak türlerinin nereden elde edildiği ve oluşum kökenleri verilmiştir.

- Bitkisel maddelerin yer altında depolanarak değişime uğramasıyla oluşur.
- Bitkilerden veya biyolojik atıklardan elde edilen enerjidir.
- Basınç farkına bağlı oluşan yatay yönlü hava hareketidir.
- Organik maddelerin yer altında depolanıp çürümesiyle oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğal kaynaklardan biri değildir?

- A) Kömür   B) Petrol
C) Uranyum   D) Biyokütle
E) Rüzgâr

04

DOĞAL SİSTEMLER

- Biyoçeşitlilik
- Ekosistem, enerji akışı, madde döngüsü
- Su ekosistemleri ve hidroelektrik potansiyel
- Doğadaki ekstrem olaylar

1. Yapılan araştırmalar, canlıların toprak yüzeyinden yaklaşık 10 m. derinliğe ve 120 m. yüksekliğe kadar yaşayabildiklerini göstermiştir. Daha yükseklerde ise geçici olarak yaşayan canlılara rastlanabilir.

Buna göre, genel olarak canlıların belli sınırlar dışında sürekli olarak yaşam şansı bulamamalarında;

- I. yeterli düzeyde oksijenin bulunmaması,
- II. sıcaklık değerlerinin uygun olmaması,
- III. besin maddelerinin yeterli olmaması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) II ve III   E) I, II ve III

2.

Canlıların yeryüzüne dağılışı, coğrafi şartlarla yakından ilgilidir. Coğrafi şartların değişmesi bitki ve hayvan türlerinin farklılaşmasında etkilidir.

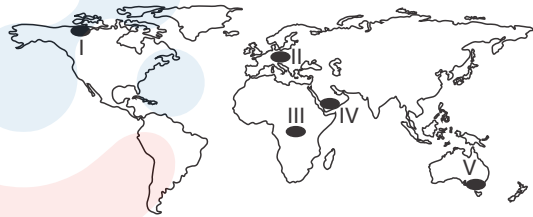
Buna göre, bitkilerin ekvatorдан kutuplara gidildikçe kuşaklar oluşturması;

- I. jeolojik yapı
- II. enlem
- III. yükselti ortalaması
- IV. sıcaklık

faktörlerinden hangileri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

3.

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangilerinde biyolojik çeşitliliğin daha az olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve IV   E) III ve V

4. Bitki ve hayvan türlerinin yaşamlarını devam ettirebilmek için buldukları ortamın iklim koşullarına uyum sağlamasına adaptasyon denir.

Buna göre,

- I. çöl hayvanlarının renginin başka bölgelerdeki hayvanlardan açık olması,
- II. fokların derilerinin altında kalın bir yağ tabakasının bulunması,
- III. makilerin yapraklarının tüylü, cilalı ya da parlak olması

ifadelerinden hangileri adaptasyona örnek olarak verilebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

5. Bazı çöl kertenkeleleri, çoğunlukla hareket halindedir ve sadece gölgede dinlenir. Yarasa, yılan, kemirgen, tilki, kokarca gibi hayvanlar geceleri ortaya çıkar, gündüzleri serin bir oyuk ya da mağarada uyur.

Yukarıda verilen bilgiler aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Bitkilerin yeryüzüne dağılışı, hayvanların dağılışlarını doğrudan etkilemektedir.
- B) Bitki ve hayvan türlerinin dağılışı üzerinde bugünkü şartlarla beraber geçmiş dönemdeki şartlar da etkili olmaktadır.
- C) Endüstriyel ve tarımsal faaliyetler yeryüzündeki canlıların yaşam alanını önemli oranda etkiler.
- D) Kıtaları birbirine bağlayan geçitlerin sular altında kalması hayvan türlerinin dağılışını etkiler.
- E) Hayvan türleri yaşamlarını devam ettirebilmek için buldukları ortamın iklim koşullarına uyum sağlamaktadır.

6. Aşağıda canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen coğrafi faktörler verilmiştir.

Buna göre, verilenlerden hangisinin paleocoğrafya faktörleri arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) İklim   B) Kıtaların kayması
C) İnsan   D) Yer şekilleri
E) Toprak

Canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen faktörler; fiziki, biyolojik ve paleocoğrafya faktörleri olmak üzere üçe ayrılır.

7.

Bitki ve hayvanların yeryüzüne dağılışıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bitkiler için genel olarak sınırlayıcı en alt ve en üst sıcaklık -40°C ile $+40^{\circ}\text{C}$ arasındadır.
- B) Su kaynaklarının sınırlı olduğu alanlarda bitki örtüsü seyrekler.
- C) Bitkilerin yeryüzüne dağılışı hayvanların dağılışını doğrudan etkiler.
- D) Soğuk ve nemli bölgelerde canlı türleri sıcak bölgelerden daha zengindir.
- E) Nemli bölgelerde tür çeşitliliği karasal bölgelerden fazladır.

8. Aşağıda verilen iklim koşullarından hangisinde ekosistem çeşitliliği daha fazladır?

- A) Yıl boyunca sıcaklıklar yüksek, yağış azdır.
- B) Yıl içinde birkaç ay sıcaklıklar 10°C 'ye ulaşır.
- C) Yıl boyunca sıcaklıklar yüksek, yağış rejimi düzenlidir.
- D) Kışlar soğuk ve kar yağışlı, yazlar kuraktır.
- E) Kışlar ılık, yazlar serin ve yağış miktarı fazladır.

Sıcaklık ve su koşullarının elverişli olduğu bölgelerde ekosistem çeşitliliği artış gösterir.

9. Bitkilerin yeryüzündeki dağılışı, hayvanların dağılışını doğrudan etkiler. Her iklim kuşağında bulunan bitki örtüsü, kendine özgü hayvan topluluklarını bünyesinde barındırır.

Buna göre, aşağıda verilen bitki örtüsü ve hayvan türü eşleştirmelerinden hangisinin aynı biyomda bulunması beklenmez?

- A) Tayga – Kunduz
- B) Bodur ağaçlar – Tavşan
- C) Kaktüs – Yılan
- D) Çalılık – Penguen
- E) Nilüfer – Kurbağa

10. Aşağıdakilerden hangisi bir ekosistemde bulunan fiziksel unsurlardan birisi değildir?

- A) Plankton
- B) Işık
- C) Rüzgar
- D) Sıcaklık
- E) Yağış

11. Kıtaları birbirine bağlayan geçitlerin sular altında kalması ve zaman zaman kara haline geçmesi hayvanların göçlerini etkilemiştir. Örneğin, Bering Boğazı'nın kara haline geçmesi Sibiryadan Kuzey Amerika'ya olan göçleri meydana getirmiştir.

Yukarıdaki bilgiler hayvan türlerinin yeryüzündeki dağılışında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğunu göstermektedir?

- A) Toprak
- B) İnsan
- C) İklim değişiklikleri
- D) Kıtaların kayması
- E) Yer şekilleri

12. Biyolojik çeşitliliği tehdit eden insan kaynaklı birçok faktör vardır. Yapılan araştırmalarda günümüzdeki tür kayıplarının geçmişe göre 1000 ile 10 bin kat fazla olduğu belirtilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi biyolojik çeşitliliği tehdit eden beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) Dünya nüfusunun hızla artması
- B) Sanayi ve teknoloji alanındaki gelişmeler
- C) Şehirlerin yayılım alanlarının genişlemesi
- D) İklim değişikliklerinin yaşanması
- E) Hava kirliliğinin artması

13. Ekosistem; niteliği, yapısı ve içindeki değişik elemanların oynadıkları rollerin zaman içinde gelişim gösterdiği dinamik bir birimdir.

Aşağıdakilerden hangisi ekosistemin devamlılığında temel işleve sahiptir?

- A) Güneş ışınları
- B) İnsan varlığı
- C) Bitki türleri
- D) Kayaçlar ve topraklar
- E) Yeryüzü şekilleri

1. Doğal olan ya da doğal olmayan etkenler sonucunda meydana gelen bazı değişimler kara ve denizler arasında canlı türlerinin geçişine imkân sağlayabilir. Örneğin; Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlayan Süveyş Kanalı açıldıktan sonra Akdeniz, Kızıldeniz ve Hint Okyanusu arasında bitki ve hayvan türü geçişleri olmuştur.

Yukarıda verilen bilgiler canlıların yeryüzüne dağılışında etkili olan faktörlerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Yer şekilleri
B) İklim
C) Toprak
D) Kıtaların kayması
E) İklim değişiklikleri

2.

Bitki örtüsü	Hayvanlar
Su tutabilen bitkiler Çalılıklar	Deve, yılan, kertenkele, örümcek, yarasa

Yukarıdaki tabloda bir biyomun bitki ve hayvan türleri ile ilgili özellikleri verilmiştir.

Buna göre, bu biyomun harita üzerinde numaralandırılarak verilen bölgelerden hangisinde görüldüğü söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Sıcaklıklar yıl boyunca 0°C altındadır.
II. Yıllık yağış miktarı azdır.
III. Buzul örtüleri geniş yer kaplar.
IV. Tundra adı verilen doğal bitki örtüsü bulunur.
V. Samur, bizon, kunduz gibi hayvan türleri bulunur.

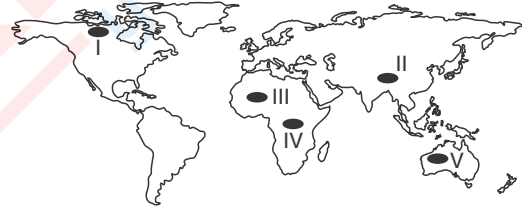
Yukarıda verilenlerden hangileri kutup biyomunun özellikleri arasında sayılmaz?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

4. **Aşağıdakilerden hangisi yer şekillerinin canlıların yeryüzüne dağılışını etkilediğini gösteren bir örnektir?**

- A) Toroslar ve Kuzey Anadolu sıradağlarının kuzey ve güney kesimlerinde farklı bitki türlerinin bulunması
B) Kutuplarda yaşayan hayvanların düşük sıcaklıklar ve besin yetersizliği gibi şartlara uyum sağlamak zorunda olması
C) Bering Boğazı'nın kara haline geçmesine bağlı olarak Sibirya'dan Kuzey Amerika'ya hayvan geçişlerinin olması
D) Ekvatordan kutuplara doğru gidildikçe bitki türlerinin birbirinden farklı kuşaklar oluşturması
E) Çöl bitkilerinin bir kısmının suyu bulduğu zaman onu en yüksek düzeyde kullanarak filizlenmesi, meyve vermesi ve tohum saçması

5. Dağ biyomlarında, dikey yönde değişen iğne yapraklı ormanlar ile bitki örtüsünden yoksun alanlar yer alır. Kartal, dağ keçisi, tıbet öküzü, kar tavşanı ve bazı yırtıcı hayvanlar bu biyomun hayvan türlerini oluşturmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan alanlardan hangisi dağ biyomları içerisinde yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Verilen merkezlerin yer şekilleri özelliklerini bir fiziki harita yardımıyla inceleyelim.

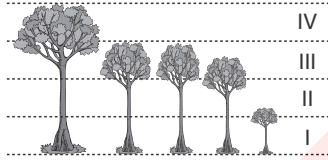
Tropikal yağmur ormanları biyomunda aşağıda verilen özelliklerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Yıllık sıcaklık farkları fazla değildir.
B) Tayga ve boreal ormanları geniş yer kaplar.
C) Yağışın mevsimlere dağılışı düzenlidir.
D) Yıllık ortalama sıcaklık değeri 20°C'den fazladır.
E) Bitki ve hayvan tür çeşitliliği fazladır.

7. **Canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen faktörlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğru değildir?**

- A) Yeryüzünün kurak ve yarı kurak sahalarında bitki örtüsü sık değildir.
- B) Tropikal ormanlar uzun boylu, geniş yapraklı ve sık ağaçlardan meydana gelir.
- C) Dağların denize bakan yamaçlarında nemli iklim şartlarına bağlı olarak tür çeşitliliği fazladır.
- D) Nüfus artışına bağlı olarak şehirlerin yayılım alanlarının gittikçe genişlemesi birçok canlı türünün yaşam alanını yok etmiştir.
- E) Sıcak iklimlerin etkili olduğu alanlarda hayvan türleri, soğuk iklim bölgelerine göre daha azdır.

8.

Yağmur ormanlarının kendine has özellikleri buralarda farklı canlı türlerinin yaşamasına olanak sağlayan katmanlar oluşturmuştur.

Buna göre, yukarıda tropikal yağmur ormanlarının katmanlarını sembolize eden şekilde, canlıların çoğunun III numaralı katmanda yoğunlaşması aşağıdakilerden hangisiyle daha fazla ilgilidir?

- A) Karbondioksit miktarının fazla olması
- B) Sıcaklık ortalamasının elverişli olması
- C) Besin kaynaklarının zengin olması
- D) Güneş ışınlarından yararlanabilmeleri
- E) Yağış miktarının su ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olması

9. I. Düşük sıcaklık değerleri
II. Besin maddelerinin yetersiz olması
III. Yağış miktarının fazla olması
IV. Doğal bitki örtüsünün sık olması

Yukarıda verilenlerden hangileri kutuplarda yaşayan hayvanların uyum sağlamak zorunda oldukları coğrafi şartlar arasında yer almaz?

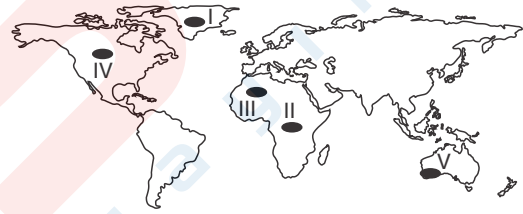
- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

10. – Ülkemizdeki hayvan türü sayısı, tüm Avrupa Kıtası'nda yaşayan hayvanların 1,5 katıdır.
– Endemik bitki türü sayısı Anadolu'da 3000 iken, Avrupa'da 2500 civarındadır.

Yukarıda verilen durumların oluşmasında etkisi olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer şekilleri ve iklim koşullarının çeşitlilik göstermesi
- B) Volkanik arazilerin bulunması
- C) Çevre korumasına yönelik yasal düzenlemelerin yapılması
- D) Arazi yapısının genç oluşumlu olması
- E) Yükselti ortalamasının Avrupa'dan az olması

11.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yerlerdeki biyomlardan hangisinin eşleştirmesi yanlış verilmiştir?

- A) I. Bitki örtüsü olmayan buzul alanı
- B) II. Tropikal yağmur ormanları
- C) III. Ilıman karışık ormanlar
- D) IV. Daima yeşil kalan soğuk nemli ormanlar
- E) V. Çalılık ve makiler

12. **Aşağıdakilerden hangisinde bir biyom, bu biyomda bulunmayan bir hayvan türü ile eşleştirilmiştir?**

Biyom	Hayvan Türü
A) Savan	Zürafa
B) Tropikal yağmur ormanları	Şempanze
C) Tundra	Ren geyiği
D) Çalılık	Orangutan
E) Dağ	Tibet Öküzü

1. Ekosistem içindeki tür çeşitliliği günümüzde çok yüksek boyutta azalmıştır. Bu durum üzerinde doğal ve beşeri birçok etken rol oynamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durum üzerinde diğerlerine oranla temel etken olmuştur?

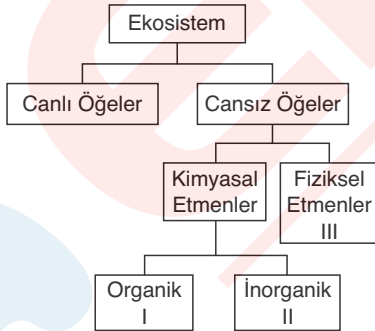
- A) Tektonik hareketlerin yaşanması
B) İnsan faaliyetlerinin ve nüfusunun artması
C) Yabani hayvanların birbirini yok etmesi
D) Yaban hayatında göçlerin yaşanması
E) Okyanuslarda su seviyesinin yükselmesi

2. Canlıların yeryüzüne dağılışlarını fiziki, biyolojik ve paleocoğrafya faktörleri etkilemektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin bu faktörlerden biri olduğu söylenemez?

- A) Kıtaların kayması
B) Yer şekilleri
C) İklim değişiklikleri
D) İnsan
E) Yeraltı kaynakları

3.

Yukarıdaki kavram haritasında numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

I	II	III
A) Su	Hayvanlar	Protein
B) Karbonhidrat	Oksijen	Sıcaklık
C) Rüzgar	Yağış	Işık
D) Oksijen	Su	Karbondioksit
E) Yağış	Yağ	Mikroorganizmalar

4.

- Kutuplarda yaşayan canlıların denizlerden beslenmesi ve vücutlarında yağ oranının fazla olması
– Çöl bitkilerinin toprak üstü bölümlerinin küçük, kök sistemlerinin ise uzun olması

Yukarıda verilen durumlar aşağıdakilerden hangisini kanıtlamak için kullanılabilir?

- A) Bitki türlerinin giderek azaldığını
B) Ekosistem işleyişinin bozulduğunu
C) Soğuk bölgelerde tür çeşitinin azlığını
D) Canlıların doğal koşullara uyum sağladığını
E) Biyolojik çeşitliliğin tehdit altında olduğunu

5. Biyolojik çeşitliliği tehdit eden insan kaynaklı birçok faktör vardır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi biyolojik çeşitliliği tehdit eden insan kaynaklı faktörlerden biri değildir?

- A) Orman alanlarının imar ve iskana açılması
B) Doğal park alanlarının oluşturulması
C) Çayır–mera ve yaylaların aşırı otlatılması
D) Endüstriyel atıkların artış göstermesi
E) Dünya nüfusunun hızla artması

Çevre koruma uygulamalarının yaygınlaşması biyolojik çeşitliliğin korunmasını sağlar.

6. Soğuk çöller, buzullarla kaplı olduğundan kıyı kesimleri dışındaki yerlerde yaşam pek mümkün değildir. Bu biyomdaki penguen, fok, kutup tilkisi, beyaz ayı ve kuş gibi hayvanlar deniz kıyısına yakın yerlerde yaşarlar.

Buna göre, soğuk çöllerde yaşamın daha çok kıyı bölgelerde görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tatlı su kaynaklarının bol olması
B) Hayvanların besinlerini genellikle denizden sağlamaları
C) İklim şartlarının daha elverişli olması
D) Yer şekillerinin daha elverişli olması
E) Buharlaşma miktarının daha az olması

7. Su, bitkiler için hayati önem taşır. Bitkilerin çoğunun bünyesinde bulunması gereken su miktarı belli bir oranın altına düştüğünde bitkiler yaşamsal fonksiyonlarını kaybeder.

Buna göre, yukarıdaki harita üzerinde işaretli bölgelerden hangisinde suyun az bulunması bitki çeşitliliğini sınırlandırmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Toprağın fiziksel, kimyasal özellikleri, nem, sıcaklık ve canlı organizmalar bitki ve hayvanların yaşam alanı seçiminde etkili olur.

Buna göre,

- I. kalkerli topraklar üzerinde yayılış gösteren bitkilerin silisli topraklar üzerinde azalması
- II. salyangozların kireçli toprakların olduğu alanlarda yoğunluk gösterirken, volkanik topraklarda sayılarının azalması
- III. tuzlu topraklara uyum sağlayan bitkilerin diğer topraklarda görülmemesi

İfadelerinden hangileri bu durumu kanıtlamak için kullanılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Benzer bitki ve hayvan topluluklarını barındıran bölgelere biyom adı verilir. Her biyomun kendine özgü bitki ve hayvan türleri vardır.

Buna göre, aşağıda verilen hayvan topluluklarından hangisinin çöl biyomuna ait olduğu söylenebilir?

- A) Geyik, ayı, tilki
B) Kartal, dağ keçisi, tıbet öküzü
C) Zebra, zürafa, antilop
D) Deve, yılan, kertenkele
E) Fil, şempanze, orangutan

10. Aşağıda verilen biyomlardan hangisinde bitki örtüsü bulunmaz?

- A) Kutup B) Tundra C) Dağ
D) Savan E) Tatlı su

11. I. Sürekli yeşil kalan, uzun boylu, yayvan yapraklı ormanlar
II. Çalılık ve bodur ağaçlar
III. Mangrov ormanları
IV. Kaya yosunları, likenler ve tundralar
V. İğne yapraklı ormanlar

Yukarıda özellikleri verilen biyomlardan hangileri Türkiye'de görülür?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) I, II ve IV

Orta kuşak ülkesi olan Türkiye'de Tropikal ve Kutup kuşaklarında yer alan biyomların görülmesi beklenmez.

12. Son yüzyılda dünyada 30 bin bitki türünün yok olduğu, hayvan ve bitki türlerinden günde 3 canlı türünün neslinin tükendiği bilinmektedir.

Buna göre, sözü edilen dönemde bitki türlerinin yok olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yerleşmelerin büyüüp genişlemesi
B) Kontrolsüz yangınlar
C) Aşırı toplama yapılması
D) Bozkır bölgelerinde tarla açılması
E) Ölen canlıların çürümesi

13. Aşağıda verilen bitki türlerinden hangisinin bulunduğu biyomda yıllık sıcaklık farklarının daha az olduğu söylenebilir?

- A) İğne yapraklı orman
B) Tundra
C) Tropikal yağmur ormanları
D) Çalılık
E) Kutup

Yıllık yağış miktarının ve nem oranının fazla olduğu bölgelerde sıcaklık farkları azalmaktadır.

1. Aşağıda verilen ekosistemlerden hangisine Türkiye'de rastlanılmaz?

- A) Bataklık B) Nehir C) Tundra
D) Dağ E) Göl

2. Su, bitkiler için hayati önem taşır. Bitkiler ihtiyaç duydukları suyu yağış, hava ve toprağın neminden elde eder. Bitkilerin çoğunun bünyesinde bulunması gereken su miktarı belli bir oranın altına düştüğünde bitkiler yaşamsal fonksiyonlarını kaybeder.

Yukarıda verilen paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kurak ve yarıkurak sahalarda bitki sıklığının azaldığı
B) Hayvanların yeryüzüne dağılışının, bitkilerin dağılışını doğrudan etkilediği
C) Sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu bölgelerde bitki çeşitliliğinin fazla olduğu
D) Çöllerde yaşayan hayvan türlerinin kendine has yapısal özelliklerinin olduğu
E) Coğrafi şartların değişmesi durumunda canlı türlerinin yeni ortama uyum sağladığı

3. Canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen faktörlere bağlı olarak farklı bitki ve hayvan topluluklarını barındıran bölgeler bulunur. Benzer bitki ve hayvan topluluklarını barındıran bu bölgelere ----- adı verilir.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

- A) Biyomas B) Habitat C) Biyom
D) Pampa E) Pireri

4. – Bitki örtüsü : Ağaçsız kaya yosunları, likenler, otlar ve bazı küçük çalılar.
– Hayvanlar : ren geyiği, tilki, kar kuşları, misk öküzü, boz ayı

Yukarıda bitki ve hayvan türü özellikleri verilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutup B) Ilıman Çayırlar
C) Tundra D) Çalılık
E) Savan

5. Tropikal yağmur ormanları biyomundaki bitkiler uzun boylu, geniş yapraklı ve sık ağaçlardan meydana gelir. Bu biyomda daima yeşil kalan türler yaygındır.

Bu durum üzerinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüksek sıcaklık ve sürekli yağışlı olması
B) Biyolojik faktörlerin etkili olmaması
C) Karaların daha geniş yer tutması
D) Ortalama yükseltinin az olması
E) Sıcaklık farkının fazla olması

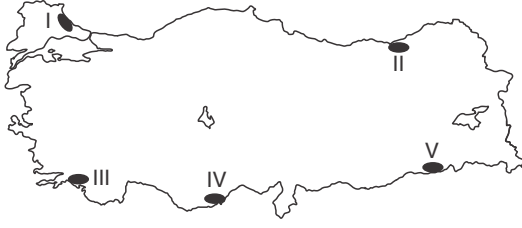
6.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde nüfus, ekonomik faaliyetler gibi insan kaynaklı nedenlerden dolayı ekosistem bozulması ve çevre tahribatı daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Yeryüzündeki önemli dağ sıralarının yakın bölgeler arasında meydana getirdiği iklim farklılığı bu bölgelerde canlı çeşitliliğinin artmasına neden olmaktadır. Dağların denize bakan yamaçlarında ılıman iklim şartlarına bağlı olarak tür çeşitliliği fazla iken iç kesimlerde azdır.

Buna göre, haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinde yukarıdaki nedene bağlı olarak tür çeşitliliğinin fazla olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıda verilenlerden hangisi çöl biyomundaki bitkilerin adaptasyonuna örnek olarak gösterilmez?

- A) Su kaybını en aza indirmek için taprağın üstündeki bölümlerinin çok küçük olması
B) Güneş ışınlarının etkisini en aza indirecek kadar bitkilerin ince ve uzun olması
C) Bitki yapraklarının yerini dikenlerin alması
D) Bitkilerde tür çeşitliliğinin az olması
E) Bitkilerin toprak altında yaygın köklerinin bulunması

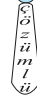
Çöl biyomundaki bitki ve hayvanlar yüksek sıcaklık ve yağış azlığına uyum sağlamak zorundadır.

9. Kanada'da 15 memeli hayvan türü bulunurken bu sayı Orta Amerika'da 150 ye ulaşır.

Yukarıda verilen bilgi aşağıdakilerden hangisinin canlı çeşitliliği üzerindeki etkisine örnek olur?

- A) İklim B) Yerçekilleri
C) Beşeri faaliyetler D) Kıta kaymaları
E) Adaptasyon

10

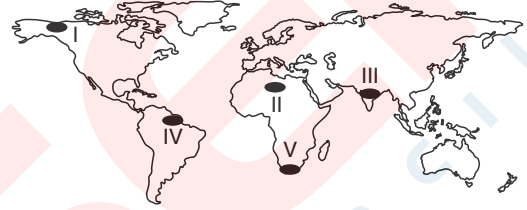

Makiler, bodur ağaçlar ve çalılardan oluşur.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisinde makilerin yer aldığı biyomların geniş alan kapladığı söylenemez?

- A) Fransa B) İtalya C) İspanya
D) Türkiye E) İngiltere

11. Benzer bitki ve hayvan topluluklarını barındıran bölgelere biyom denir.

Buna göre, yukarıdaki haritada taranarak verilen alanların doğal koşulları düşünüldüğünde hangisinde su tutabilen bitki biyomlarının bulunduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Ekosistem; canlılar ile bunların çevreleri ve aralarındaki ilişkilerden oluşmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ekosistemlerden hangisinin daha geniş bir alanı kapladığı söylenemez?

- A) Akarsu B) Göl C) Bataklık
D) Orman E) Okyanus

13. Biyomdaki bitkiler suyu bulduğu zaman onu en yüksek düzeyde kullanır, kısa sürede filizlenir, meyve verir ve tohum saçar. Tohumlar da su buluncaya kadar bekler.

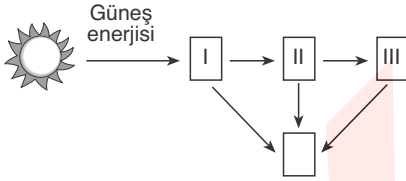
Yukarıda bitkileriyle ilgili genel özellikler verilen biyomla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Güneşlenme süresi kısadır.
B) Kuraklık belirgindir.
C) Toprak uzun süre donmuş haldedir.
D) Biyolojik çeşitlilik fazladır.
E) Olgunlaşma süresi uzundur.

1. Enerji akışı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Bitkiler, besin zincirlerinde birinci beslenme seviyesini oluşturur.
- B) Otçullar, etçillerden aldıkları enerjiyi kullanarak yaşamsal faaliyetlerini sürdürürler.
- C) Bitkiler, inorganik maddeleri organik besinlere dönüştüren canlılardır.
- D) Güneş'ten gelen enerji, fotosentez yapan canlıların ürettikleri besinlerde depolanır.
- E) Ekosistemlerin çoğunda enerjinin önemli bir kısmı ayrıştırıcılar tarafından kullanılır.

2.

Ekosistemdeki enerji akışını gösteren yukarıdaki şemada numaralarla gösterilen yerlere aşağıdaki-lerden hangisi yazılmalıdır?

I	II	III
A) Otçullar	Etçiller	Ayrıştırıcılar
B) Üreticiler	Etçiller	Otçullar
C) Etçiller	Otçullar	Ayrıştırıcılar
D) Ayrıştırıcılar	Otçullar	Etçiller
E) Üreticiler	Otçullar	Etçiller

3. Karbon döngüsü ile ilgili olarak verilen aşağıdaki ifadelerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Karbonun büyük bir kısmı karbondioksit şeklinde bulunur.
- B) Karbondioksit günlük ve mevsimlik sıcaklıkların aşırı yükselmesi ve düşmesine engel olur.
- C) Denizler ile atmosfer arasında hızlı bir karbon alış-verişi vardır.
- D) Denizler atmosfere oranla elli kat fazla karbon içerir.
- E) Karbondioksit fotosentez için oldukça önemlidir.

4. Madde döngüsü inorganik maddelerin, sürekli olarak cansız ortamdaki alınıp canlı unsurlar arasında aktarıldıktan sonra cansız ortama tekrar verilmesi şeklinde çalışır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin madde döngüsünün unsurları arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Petrol ve kömür gibi fosil yakıtların oluşması
- B) Yeryüzünde bitki kuşaklarının oluşması
- C) Bitkilerin fotosentez yapması
- D) Azotun nitrit ve nitrate dönüşmesi
- E) Suyun ışık yardımıyla oksijen ve hidrojene ayrılması

5. Aşağıda verilenlerden hangisi karbondioksitin tüketimine neden olan faktörlerden biri değildir?

- A) Bitkilerin fotosentez yapması
- B) Mercan resiflerinin büyüüp genişlemesi
- C) Deniz hayvanlarının kabuk oluşturmaları
- D) Petrol ve kömür gibi fosil yakıtların oluşması
- E) Kayaçların fiziksel ve kimyasal yollarla ayrışması

6. Aşağıda verilenlerden hangisinin besin zincirinin ilk halkasını oluşturduğu söylenemez?

- A) Çekirge
- B) Bitki
- C) Yılan
- D) Bakteriler
- E) Kartal

Fotosentez yoluyla inorganik maddeleri organik besinlere dönüştüren canlılar besin zincirinin ilk halkasını oluşturur.

7

Aşağıdakilerden hangisi birincil tüketicileri ifade etmektedir?

- A) Etçiller ile beslenen etçiller
- B) Etçiller ile beslenen otçullar
- C) Besin üreten bitkiler
- D) Otçullar ile beslenen etçiller
- E) Bitkiler ile beslenen otçullar

8. Atmosfere oksijen sağlayan en önemli kaynaklardan biri klorofilli canlıların fotosentez süreci sırasında meydana getirdiği oksijendir. Bu nedenle doğal bitki örtüsünün gür olduğu alanlar oksijen bakımından zengindir.

Buna göre, yukarıdaki harita üzerinde gösterilen taralı bölgelerin doğal bitki örtüleri dikkate alındığında hangilerinin oksijen bakımından zengin olduğu söylenemez?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

9. Bitkiler, algler ve bazı bakterilerin inorganik maddeleri organik besinlere dönüştürmeleri aşağıdaki olaylardan hangisine bağlı olarak meydana gelir?

- A) Denitrifikasyon   B) Nitrifikasyon
C) Aerosol   D) Fotosentez
E) Terleme

Inorganik maddelerin organik besinlere dönüştürülmesi sonucunda glikoz (şeker) ve oksijen açığa çıkar.

10. Atmosferdeki karbondioksit miktarı bellidir. Tüketilen karbondioksitin atmosfere dönmemesi durumunda;

- I. bitkilerin organik madde üretememesi,
II. fotosentezin giderek azalması,
III. besin zincirinin kısa bir süre sonra durması,
IV. yeryüzündeki hayatın sona ermesi,
V. oksijen miktarının artması

olgularından hangilerinin meydana gelmesi beklenmez?

- A) Yalnız V   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

11. Karbonun ekosistemdeki en önemli yararı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Bitkilerin organik madde üretiminde kullanılması
B) Yıldırım oluşumlarına neden olması
C) Deniz hayvanlarının kabuk oluşumunda kullanılması
D) Karbonatlı kayaların ayrışmasında etkili olması
E) Toprakta nitrit ve nitrat oluşumunu sağlaması

12. Aşağıda verilen unsurlardan hangisi besin zincirinin en son halkasında yer alır?

- A) Ağaç   B) Tavşan   C) Çalılık
D) Bakteri   E) Çekirge

Ayrıştırıcılar ölü hayvan ve bitkileri ayrıştırarak minerallere ve humusa dönüştürür.

13. Aşağıdakilerden hangisi karbonun karalardaki (litosfer) kaynaklarından biri değildir?

- A) Kömür   B) Doğal gaz   C) Petrol
D) Kireç taşı   E) Bikarbonat

14. I. Litosferdeki en yaygın elementtir.
II. Fotosentez için gereklidir.
III. Solunum için gereklidir.
IV. Biyosferi ultraviyole ışıklardan korur.
V. Reaktif bir gazdır, birçok elementle birleşir.

Yukarıda moleküler oksijen ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

1. Bitkilerde besin olarak depolanan enerji, bir besin zinciri biçiminde tüm canlılara dağılır.

Buna göre, besin zincirinin bir halkasını oluşturan ikincil tüketicilerin doğru tanımı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Ölü bitki ve hayvanları minerallere dönüştüren canlılar
B) Bitkiler ile beslenen otçullar
C) Etçiller ile beslenen etçiller
D) Etçiller ile beslenen otçullar
E) Otçullar ile beslenen etçiller

2. Deniz canlılarının kabuk oluşturduğu ve oluşan kabukların deniz tabanında kalın bir tortul tabaka meydana getirdiği gözlenmiştir.

Bu tortul tabakanın yüzyıllar boyunca bozulmadan kalacağı varsayıldığında, aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olur?

- A) Bir miktar karbon döngüden uzaklaşmış olur.
B) Atmosferdeki oksijen miktarı azalmıştır.
C) Su ekosisteminde biyolojik çeşitlilikte artış gözlenir.
D) Deniz suyunda sıcaklık yükselecektir.
E) Deniz canlılarından fotosentez durur.

3. Atmosferde % 21 oranında bulunan oksijen canlı yaşamı için hayati önem taşımaktadır.

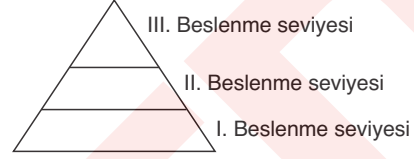
Buna göre,

- I. canlıların solunumu,
II. fosil yakıtların yanması,
III. fotosentez süreci,
IV. atmosferdeki suyun fotolizi

olaylarından hangilerinin oksijen tüketimine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) I ve III
E) III ve IV

4. Besin zincirinde enerjinin bir gruptan diğerine aktarıldığı her halka bir beslenme seviyesini oluşturur. Besin zincirindeki bu enerji aktarımı piramit şeklinde bir model ile ifade edilmektedir.

Buna göre, yukarıda verilen örnek besin piramidinde I. beslenme seviyesini oluşturan canlı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birincil tüketiciler
B) Üreticiler, bitkiler
C) Etçillerle beslenen etçiller
D) Bitkilerle beslenen otçullar
E) Otçullarla beslenen etçiller

5. Besin üretmek için gerekli olan organik maddelerin (su, oksijen, azot vb.) canlılar tarafından kullanılabilmesi için organik besinlere dönüştürülmesi gerekmektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin bu dönüşümü gerçekleştirdiği söylenebilir?

- A) Ayrıştırıcılar
B) Mikroorganizmalar
C) Klorofilli canlılar
D) Otçullarla beslenen etçiller
E) Etçillerle beslenen etçiller

6. – Havadaki su buharının sıvı hale geçmesidir.
– Besin maddelerinin bitki yapraklarına taşınmasını sağlar.
– Dünya ekosistemini oluşturan temel unsurlardan biridir.
– Deniz hayvanlarının kabuk oluşumunda kullanılır.

Verilen bilgilerde aşağıdakilerden hangisinden sözü edilmemektedir?

- A) Karbon
B) Ekosfer
C) Su
D) Litosfer
E) Yoğunlaşma

7.

Atmosferin % 21'i oksijenden oluşur.

Buna göre,

- I. fotoliz,
- II. fotosentez,
- III. canlı solunumu,
- IV. fosil yakıtların yanması

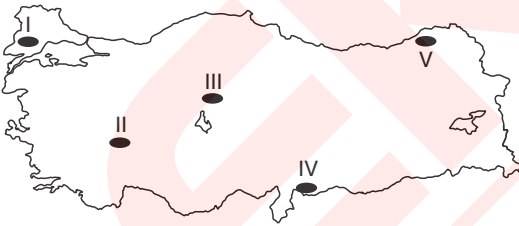
olaylarından hangileri atmosfere oksijen sağlar?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi ekosistemdeki oksijen ve karbon döngüsünün bozulmaması için yapılması gerekenlerden biri değildir?

- A) Yeşil alanları korumak ve genişletmek
- B) Kömür, petrol gibi yakıtların kullanımını azaltmak
- C) Çevre dostu alternatif enerji kaynaklarını kullanmak
- D) Sanayi tesislerini az nüfuslanmış bölgelere kaydırmak
- E) Orman yangınlarını önlemek

9.

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangisinde beslenme zincirinin ilk basamağını oluşturan türlerin daha yoğun bulunduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

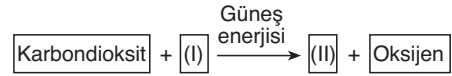
10. Bir enerji pramidinde aşağıda verilenlerden hangisinin, ikinci beslenme seviyesini oluşturan birincil tüketiciler arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Geyik   B) Tavşan   C) Koyun
D) Aslan   E) Sincap

Bitkiler ile beslenen otçullar birincil tüketicileri oluşturur.

11.

Yukarıdaki kavram haritasında fotosentez süreci gösterilmiştir.

Buna göre, kavram haritasındaki I ve II numaralı yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

I	II
A) Sıcaklık	Rüzgar
B) Su	Glikoz
C) Glikoz	Su
D) Su	Işık
E) Glikoz	Sıcaklık

12. Atmosferdeki karbondioksit miktarı bellidir ve tüketilen miktarda karbondioksit tekrar atmosfere döner.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi karbondioksitin atmosfere geri dönmesini sağlamaz?

- A) Canlıların solunumu
- B) Karbonatlı kayaçların ayrışması
- C) Deniz canlılarında kabuk oluşumu
- D) Suyun hava ile teması
- E) Ölen canlıların çürümesi

13.

Azot döngüsü ile ilgili,

- I. Yıldırım düşmeleri sırasında atmosferdeki azot toprağa geçer.
- II. Atmosferik azot üreticiler ve tüketiciler tarafından doğrudan kullanılır.
- III. Mikroorganizmalar azotu nitrit ve nitrata dönüştürür.

İfadelerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

14. Litosfer, atmosfer, hidrosfer ve biyosfer doğada karbonun kaynağını oluştururlar.

Buna göre, bu ortamlar içerisinde karbonun depo edildiği en önemli yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okyanus ve denizler   B) Bitkiler
C) Karalar   D) Bulutlar
E) Göller

1. I. Havadaki su buharının sıvı hale geçmesidir.
II. Suyun bulutlardan katı veya sıvı halde yeryüzüne geri dönmesidir.
III. Suyun sıvı halden gaz hale dönüşmesidir.

Yukarıda su döngüsünün aşamalarıyla ilgili verilen tanımların aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

	I	II	III
A) Yoğuşma	Buharlaşıma	Yağış	
B) Buharlaşıma	Yağış	Yoğuşma	
C) Yoğuşma	Yağış	Buharlaşıma	
D) Buharlaşıma	Yoğuşma	Yağış	
E) Yağış	Yoğuşma	Buharlaşıma	

2.

Su döngüsünün sağlanabilmesi için suyun sıvı halden buharlaşarak gaz haline dönüşmesi gerekmektedir. Okyanuslar, göller ve nehirler buharlaşma yoluyla atmosferdeki nemin yaklaşık % 90'ını karşılar.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi buharlaşmayı arttıran faktörlerden biri değildir?

- A) Rüzgarın hızının artması
B) Buharlaşma yüzeyinin geniş olması
C) Havanın yoğunluğunun artması
D) Sıcaklık ortalamasının yüksek olması
E) Havanın bağıl neminin düşük olması

3. Akarsuların hızı, fiziksel ve kimyasal özellikleri akarsuyun barındırdığı hayvan türü ve sayısı üzerinde etkili olan faktörlerdendir.

Buna göre, bir akarsuyun yukarı çığırları ile ilgili;

- I. Vadi tabanı geniş yatak eğimi azdır.
II. Suda besin maddesi miktarı fazladır.
III. Suyun akış hızı fazla, berraklık azdır.
IV. Biyolojik üretim ve çeşitlilik azdır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

4. Aşağıdaki tabloda Kuzey Yarımküre'de bulunan beş farklı akarsuyun aylara göre akım değerleri verilmiştir.

Aylar	Akarsu Akımı (m ³ / sn)				
	I	II	III	IV	V
Aralık	100	86	55	-	100
Ocak	110	80	50	-	120
Şubat	105	85	52	55	165
Mart	130	95	90	90	200
Nisan	170	100	200	180	210
Mayıs	169	105	350	210	300
Haziran	115	-	220	90	150
Temmuz	99	-	110	75	100
Ağustos	99	-	65	60	55
Eylül	105	50	60	80	60
Ekim	115	55	50	85	70
Kasım	120	70	45	110	100

Buna göre, verilen akarsulardan hangisi üzerine bölgenin içme ve kullanma su ihtiyacını karşılamak amacıyla öncelikle baraj yapılması beklenir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

5. Aşağıda verilen akarsulardan hangisinde barajlar bulunmasına rağmen hidroelektrik üretimin çok fazla olduğu söylenemez?

- A) Gediz
B) Fırat
C) Dicle
D) Yeşilırmak
E) Kızılırmak

Akarsuların yatak eğimlerinin fazla olması hidroelektrik üretim potansiyelini artırır.

6. Borçka Hidroelektrik Santrali baraj şeklinde inşa edildiğinden baraj yapımı için akarsuyun en dar kesimi seçilmiştir.

Barajın akarsuyun en dar kesimine yapılmasında

- I. kayaç direncinin fazla olması,
II. set yapımının daha ekonomik olması,
III. akarsu debisinin fazla olması,
IV. suda biyolojik çeşitliliğin az olması

özelliklerinden hangilerinin dikkate alındığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

7. Mercanların oluşturduğu resifler, denizlerin canlı çeşidi ve miktarı bakımından en verimli bölgeleridir.

Bu durum mercan resiflerinin,

- I. canlı türleri için barınma alanı oluşturmaları,
- II. buldukları bölgenin turizm potansiyelini artırmaları,
- III. besin kaynakları bakımından zengin olmaları,
- IV. denizlerde geniş alan kaplamaları

özelliklerinden hangileriyle ilgilidir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) II ve III   E) III ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi barajların çevrelerinde oluşturdukları etkilerden biri **değildir**?

- A) Halkın içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanması
B) Akarsu taşkınlarının önlenmesi
C) Yeraltı su seviyesini düşürmesi
D) Alternatif ekonomik faaliyetlerin ortaya çıkması
E) Ülke ekonomisine kazanç sağlanması

9. Aşağıda verilenlerden hangisi su döngüsünün yararı arasında **sayılamaz**?

- A) Kayaçların fiziksel parçalanma ve kimyasal ayrışmasında etkili olması
B) Bitkiler tarafından fotosentez için kullanılması
C) Topraktaki besin maddelerinin bitki kökleriyle alınmasını sağlaması
D) Biyosferi zararlı güneş ışınlarına karşı koruması
E) Canlı yaşamının sürekliliğini sağlaması

10. Tatlı su biyomları saz, kamış, nilüfer gibi bitkiler ile balık, kurbağa, solucan ve bazı böcek türlerini barındıran ekosistemlerdir.

Buna göre, Türkiye’de yer alan aşağıdaki göllerden hangisi tatlı su biyomlarına örnek olarak gösterilemez?

- A) Sapanca   B) Manyas   C) Uluabat
D) Burdur   E) Beyşehir

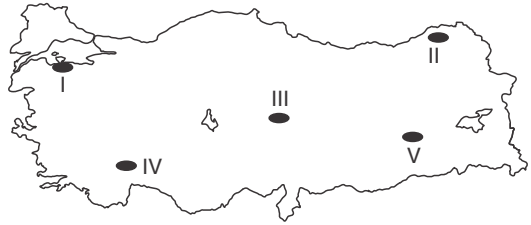
11. Aşağıdakilerden hangisi bir akarsu ekosisteminde **biyoçeşitliliğin azalmasına neden olur**?

- A) Çevresinde taşkın setlerinin yapılması
B) Taşıdığı alüvyon miktarının artması
C) Menderes oluşturması
D) Havzasında kar erimelerinin başlaması
E) Gelgit etkisinin görüldüğü bir kıyıya ulaşması

12. Aşağıdakilerden hangisi hidroelektrik santraller yapılırken dikkat edilmesi gereken topografya özelliklerinden biri **değildir**?

- A) Yatak eğiminin uygun olması
B) Yıllık yağış ortalamasının fazla olması
C) Uygun baraj haznesine sahip olması
D) Su bölümü hattındaki yükselti değerlerinin yeterli olması
E) Suyun birikebileceği bir çanağın bulunması

13. Biriktirmeli hidroelektrik santrallerde, akarsu vadisi baraj denilen yüksek bir yapı ile kapatılır. Bu sayede baraj gerisinde mümkün olduğu kadar dar bir alanda çok miktarda su depo edilebilecek bir göl oluşturulmaya çalışılır.

Buna göre, haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin topografya şartları dikkate alındığında hangisinin biriktirmeli hidroelektrik santrallerin yapımına en az elverişli olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

14. Aşağıda verilen ülkelerden hangisi hidroelektrik enerji üretimine uygun **değildir**?

- A) Türkiye   B) Avusturya   C) ABD
D) İsveç   E) Hollanda

1. **Biyolojik çeşitliliğin az olduğu bir akarsuda;**

- I. yatak eğimi,
- II. su bulanıklığı,
- III. menderesler,
- IV. plankton miktarı

özelliklerinden hangilerinin fazla olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve IV
D) II ve III   E) I, II ve III

2. Türkiye'de hidroelektrik enerji potansiyelinin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur.

Bu durum üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yeryüzeyinin eğimli ve engebeli olması
- B) Volkanik arazinin geniş alan kaplaması
- C) Yağış miktarının fazla olması
- D) Kar yağışlı gün sayısının diğer bölgelerden fazla olması
- E) Erozyonun şiddetli olması

3. **Aşağıda verilenlerden hangisinin akarsuların hidroelektrik potansiyeli üzerinde diğerlerinden daha az etkili olduğu söylenebilir?**

- A) Yağış miktarı
- B) Akarsuyun yatak eğimi
- C) Akarsuyun debisi
- D) Havzadaki bitki örtüsü
- E) Akarsuyun rejimi

Akarsuyun su potansiyelini doğrudan etkileyen özellikler hidroelektrik potansiyeli üzerinde daha fazla etkili olur.

4. Su döngüsünün aşamalarından biri buharlaşmadır. Buharlaşma ile yeryüzündeki su atmosfere geçer.

Buna göre, aşağıdaki kaynaklardan hangisinden buharlaşma ile atmosfere karışan su miktarı daha fazladır?

- A) Deniz   B) Göl   C) Akarsu
D) Yeraltı suyu   E) Okyanus

5. **Bir akarsuda biyolojik üretim ve çeşitliliğin fazla olduğu bilindiğine göre, bu akarsu ile ilgili;**

- I. Geniş bir vadi içinde akmaktadır.
- II. Çağlayan ve şelalelere sık rastlanır.
- III. Yatak eğitimi azdır.
- IV. Aşındırması ve taşıdığı alüvyon fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve III   E) III ve IV

6. **Bir yörede sıcaklık ortalamalarının artış göstermesinin su döngüsünün hangi aşamasında kesinlikle artışa neden olacağı söylenebilir?**

- A) Yeraltına sızma
- B) Yoğunlaşma
- C) Buharlaşma
- D) Yüzey akışı
- E) Yağış

7. Havada asılı durumdaki küçük tuz kristallerine aerosol adı verilmektedir. Yağmur damlaları yere düşerken havada bulunan aerosolleri yakalayarak toprağa indirir.

Bu durumun, aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde daha fazla etki yaptığı söylenebilir?

- A) Tarlaların veriminin artması
- B) Topraktaki mekanik parçalanmanın artması
- C) Bitki ve hayvan türlerinin azalması
- D) Buharlaşma miktarının artış göstermesi
- E) Akarsuların yaptığı aşındırmanın artması

8. Su moleküllerinin litosfer, hidrosfer ve atmosfer arasında hareket etmesine su döngüsü denilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin su döngüsünün aşamalarından biri olduğu söylenebilir?

- A) Buharlaşma
- B) Yağış
- C) Yoğunlaşma
- D) Yer çekimi
- E) Terleme

9. K yöresinde hidroelektrik enerji üretmek amacıyla bir baraj inşa edilmiş ancak gerekli önlem alınmaz ise barajın ömrünün kısa olacağı ve hidroelektrik üretiminin duracağı bildirilmiştir.

Bu durum K yöresinin hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Akarsu ağının sık olmasıyla
B) Ortalama yükseltisinin fazla olmasıyla
C) Sık sık nehir taşkınlarının görülmesiyle
D) Su erozyonunun şiddetli olmasıyla
E) Elektrik enerjisi tüketiminin az olmasıyla

10. Akarsularda hidroelektrik santrallerin kuruluş yeri belirlenirken bazı özellikler göz önünde bulundurulur.

Buna göre,

- I. dar ve derin bir vadi içinde akması,
II. akarsuyun akımının yüksek olması,
III. havzasındaki bitki örtüsünün gür olması

özelliklerinden hangileri göz önünde bulundurulması gereken faktörlerden değildir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

11. Okyanuslar iklim üzerinde önemli rol oynar. Okyanuslar, atmosferle sürekli ısı alışverişinde olduğundan ekvatordaki ısı enerjisinin dağılmasına katkıda bulunur.

Buna göre;

- I. İngiltere'deki sıcaklık ortalamalarının aynı enlemdeki Kanada'nın doğu kıyılarından daha yüksek olması
II. Ekvatordan kutuplara gidildikçe sıcaklık ortalamalarının azalması
III. Türkiye'nin güney kıyılarının kuzey kıyılarına göre daha sıcak olması

ifadelerinden hangileri bu duruma kanıt oluşturmaktadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

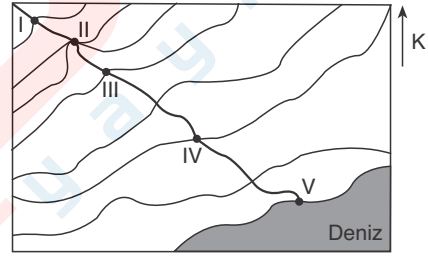
12. Akarsuların hızı, fiziksel ve kimyasal özellikleri akarsuyun barındırdığı hayvan türü ve sayısı üzerinde etkili olan faktörlerdir.

- I. Akarsuda eğim kesintileri ve çağlayanların bulunması
II. Yatak eğiminin fazla olması
III. Bol miktarda alüvyon malzeme taşınması
IV. Suyun bulanık bir şekilde akış göstermesi
V. Ağız kesimlerinde tatlı ve tuzlu suların birbirine karışması

Buna göre, yukarıda verilenlerden hangilerinin akarsulardaki hayvan türü ve sayısını olumsuz etkileyen faktörlerden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) Yalnız V
D) I ve IV
E) II ve V

13

Yukarıda izohips (eşyüksekti) eğrileriyle gösterilen topografya yüzeyindeki akarsu vadisinde kaç numaralı yerde biyolojik üretim ve çeşitliliğin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

14. Bir hidroelektrik santrali, baraj şeklinde inşa edilecekse ve bölge koşulları uygunsa bile, aşağıda verilen özelliklerden hangisinin de göz önünde bulundurulması gerekir?

- A) Akarsuyun taşkın oluşturmaması
B) Çevrede ulaşım ağının sık olması
C) Baraj çevresinde bitki örtüsünün orman olması
D) Önemli ve çok verimli tarım alanlarının sular altında kalmaması
E) Santralin tüketim merkezlerine yakın olması

1. Herhangi bir yerde o güne kadar görülmeyen ya da çok seyrek görülen aşırı yüksek veya aşırı düşük sıcaklıkların belli bir süre yaşanması, başta insanlar olmak üzere bütün canlıları olumsuz etkiler.

Buna göre; Türkiye’de aşırı sıcaklıklar sonucu yaşanan olumsuzluklara aşağıda verilenlerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Tarımda sulama problemlerinin yaşanması
B) Barajların su seviyelerinin azalması
C) Tarımsal verimliliğin düşmesi
D) Orman yangınlarının yaşanması
E) Nöbetleşe ekim yapılan alanların genişlemesi

2. Çok sık görülen bir doğa olayı olan depremlerin çoğu insanlarca hissedilmese de yıkıcı olan depremler doğada çeşitli değişimler meydana getirir.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişimlere örnek verilemez?

- A) Zemin sıvılaşması
B) Yeraltı su seviyelerinin değişmesi
C) Buzul erimeleri
D) Yamaç ve çamur akıntılarının oluşması
E) Faylanma ve tsunami oluşumları

Depremler, enerjisini magmadan alan kuvvetler olup atmosfer olaylarını etkilemezler.

3

Tayfunlar, tropikal alçak basınç etkisiyle oluşan şiddetli rüzgarlardır. Bu tür rüzgarların hızı saatte 300 km’yi bulabildiği gibi büyük çapta hortumlar da oluşturmaktadırlar.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde bu tür ekstrem olayların görülmesi beklenmez?

- A) Tayvan
B) İsviçre
C) Japonya
D) A.B.D
E) Filipinler

4. Ekstrem olaylarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kuraklık, yavaş gelişen ancak etkisi uzun süren bir ekstrem olaydır.
B) Heyelanların meydana gelmesinde coğrafi koşulların yanında insanın da etkisi olabilmektedir.
C) Jeolojik hareketlilik deprem ve volkanizmayı oluşturur.
D) Avrupa Kıtası’nı tehdit eden en önemli ekstrem olay kuraklık ve çölleşmedir.
E) Volkanik püskürmeler sonucu kısa ya da uzun süreli sıcaklık düşüşleri yaşanabilir.

5. – Salgın hastalıkların ve kıtlıkların yaşanması
– Orman yangınlarının sıklaşması
– Deniz canlılarının su sıcaklığındaki değişime bağlı yok olması

Yukarıda verilen tahmini sonuçların hangi olaya bağlı meydana gelmesi beklenmektedir?

- A) Tsunami
B) Volkanizma
C) Küresel ısınma
D) Erozyon
E) Sel ve taşkın

6

Aşağıdakilerden hangisi ekstrem değerlere sahip bir depremin meydana getirebileceği özelliklerden değildir?

- A) Can ve mal kayıplarının yaşanması
B) Akarsu yataklarının yer değiştirmesi
C) Sıcaklık değerlerinde artış gözlenmesi
D) Toprak kaymalarının meydana gelmesi
E) Lav çıkışlarının görülmesi

7. Yeryüzünde ekstrem doğa olayların yaşanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Levha hareketleri
- B) Aşırı yağışlar
- C) Ani basınç değişimleri
- D) Eksen hareketi
- E) Yüksek sıcaklıklar

8. Aşağıdaki ülkelerden hangisinde volkanik patlamaların yaşandığı söylenemez?

- A) A.B.D
- B) Japonya
- C) İtalya
- D) Endonezya
- E) İngiltere

9. I. Okyanus diplerindeki depremler ve volkan püskürmeleri sonucu ----- oluşur.
II. Büyük volkanik püskürmeler sonucunda yeryüzü sıcaklık değerlerinde ----- görülür.

Yukarıda verilen cümlelerin tamamlanması için aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

I	II
A) Heyelan	Artış
B) Tsunami	Düşme
C) Kuraklık	Artış
D) Sellenme	Düşme
E) Faylanma	Artış

10.

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangilerinde kuraklığın insan yaşamını önemli oranda etkilediği söylenbilir?

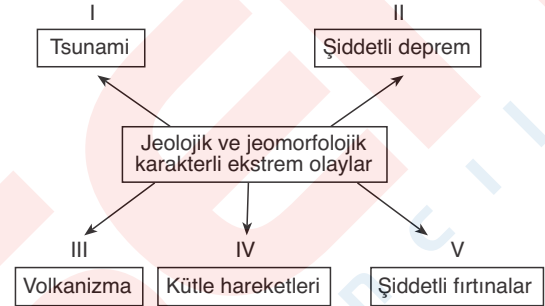
- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) I, IV ve V

11. Türkiye’de ortaya çıkan ve tehditi gün geçtikçe artan kuraklık sorununun aşağıdaki ekonomik sektörlerden hangisini öncelikle etkilemesi beklenir?

- A) Tarım
- B) Sanayi
- C) Turizm
- D) Madencilik
- E) Ormanlık

12.

Çözümlü

Yukarıdaki kavram haritasında numaralandırılarak verilen eşleştirmelerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Aşağıdaki akarsulardan hangisinin kuraklıktan daha az etkilenmesi beklenir?

- A) Asi
- B) Susurluk
- C) Gediz
- D) Seyhan
- E) Çoruh

14.

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangisinde deprem tehdidinin daha az olduğu söylenbilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Biyçeşitlilik 1 / 2

Ekvatordan kutuplara gidildikçe enlem derecelerinin artması, güneş ışınlarının geliş açısının azalmasına neden olur. Bu durum yeryüzündeki sıcaklık değerlerinin farklılık göstermesine neden olarak ekvatordan kutuplara doğru bitkilerin geniş, karma ve iğne yapraklı ağaçlar şeklinde kuşaklar oluşturmasını sağlar.

(A) (B) (C) (D) (E)

Biyçeşitlilik 1 / 7

Sıcak bölgelerdeki ekvatorial yağmur ormanları sahip oldukları yüksek sıcaklık ve nem özelliklerine bağlı olarak dünyadaki bitki ve hayvan türlerinin yaklaşık olarak %50-70'ini barındırmaktadır. Buna karşılık soğuk bölgelerdeki düşük sıcaklık değerleri bitki ve hayvan tür zenginliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Biyçeşitlilik 2 / 6

Tayga ve boreal ormanları iğne yapraklı ormanlar biyomunun doğal bitki örtüsüdür. Bu biyom genel olarak 60° enlemleri çevresinde İskandinavya, Kanada ve Sibiryada görülmektedir. Tropikal yağmur ormanları biyomu ekvator kuşağının 10° kuzey ile güneyi arasında yer alır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Biyçeşitlilik 3 / 4

Kutup bölgelerinde hayvanların vücutlarında yağ oranlarının fazla olması düşük sıcaklıklardan olumsuz yönde etkilenmesini engellemektedir. Çöllerde ise yüksek sıcaklık ve yağış azlığı bitkinin su ihtiyacını arttırdığı için bitkilerin kök sistemleri uzun, toprak üstü bölümleri küçüktür. Bu verilenler ise doğal çevre koşullarına canlıların uyum sağlamaya çalıştıklarının kanıtıdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Biyçeşitlilik 4 / 10

Bodur ağaç ve çalılarından oluşan makiler Akdeniz iklim bölgelerinde görülür. İngiltere'nin coğrafi konumu dik-kate alındığında bu bitki türünün İngiltere'de görüldüğü söylenemez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Ekosistem, Enerji Akışı, Madde Döngüsü 1 / 7

Güneş enerjisini kullanarak besin üreten bitkiler üreticileri, bitkiler ile beslenen otçullar birincil tüketicileri, otçullar ile beslenen etçiller ikincil tüketicileri, etçiller ile beslenen etçiller ise üçüncül tüketicileri temsil etmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Ekosistem, Enerji Akışı, Madde Döngüsü 2 / 7

Fotosentez ve suyun fotolizi atmosferde oksijen üretimine neden olurken, canlı solunumu ve fosil yakıtlarının yanması oksijen tüketir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Ekosistem, Enerji Akışı, Madde Döngüsü 2 / 13

Atmosferdeki gazların %78'ini oluşturan azot, canlılar tarafından doğrudan kullanılamaz. Azotun bitkiler tarafından kullanılabilmesi için nitrit ve nitratlara dönüştürülmesi gerekmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Ekosistemleri ve Hidroelektrik Potansiyel 1 / 2

Hava kütlesinin yoğunluğunun artması atmosfer basıncının artmasına neden olur. Basıncı ile buharlaşma arasında ters orantı vardır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Ekosistemleri ve Hidroelektrik Potansiyel 1 / 14

Ortalama yükselti ve engebenin az olduğu ülkelerde akarsuların yatak eğimlerinin az olması suyun akış hızını azaltmaktadır. Bu durum hidroelektrik üretim potansiyelinin azalmasına neden olur. Verilen ülkeler içerisinde Hollanda akarsu yatak eğimlerinin en az olduğu ülkedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Ekosistemleri ve Hidroelektrik Potansiyel 2 / 1

Akarsuların yatak eğimlerinin fazla olması suyun akış hızını artırarak suyun bulanık akmasına neden olur ve biyolojik çeşitliliği azaltır. Akarsularda medreselerin görülmesi ise yatak eğiminin azaldığının bir göstergesidir. Plankton miktarının artması canlıların beslenme olanaklarını arttırmaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Ekosistemleri ve Hidroelektrik Potansiyel 2 / 11

Ekvator'dan kutuplara gidildikçe sıcaklık ortalamalarının azalması ile Türkiye'nin güney kıyılarının kuzey kıyılarına göre daha sıcak olması Dünya'nın şekli ve enlem ile ilgilidir. Oysa aynı enleminde yer alan İngiltere ve Kanada'da sıcaklıkların farklı olması sıcak ve soğuk okyanus akıntılarının bağlı olarak meydana gelen bir durumdur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Ekosistemleri ve Hidroelektrik Potansiyel 2 / 13

Akarsuların denize ulaştıkları aşağı çığırında hem yatak eğiminin azalması hem de tatlı ve tuzlu suyun birbirine karışması bitki ve hayvan tür çeşitliliğini arttırmaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Doğadaki Ekstrem Olaylar 1 / 3

Şiddetli rüzgârlar ve fırtınaların etkili olduğu bölgeler genellikle tropikal bölgede okyanus kıyısında yer alır. İsviçre'nin bulunduğu kuşak dikkate alındığında bu rüzgârların görülmesi beklenmez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Doğadaki Ekstrem Olaylar 1 / 6

Sıcaklık ve yağış özelliklerinin değişmesi iklim özelliklerine bağlıdır. Depremlerin meydana gelmesi ise arazinin jeolojik yapısıyla ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Doğadaki Ekstrem Olaylar 1 / 12

Şiddetli fırtınalar klimatolojik karakterli ekstrem olaylara örnek olarak verilebilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

DÖRT KÖŞE

1. Ekosistemde üreticilerden üçüncül tüketicilere doğru yaşanan enerji akışında basamaklar arasında sürekli bir enerji kaybı olmaktadır.

Bu durum üzerinde;

- I. organik atıklar,
- II. ortama ısı verilmesi,
- III. metabolizmada enerji kullanılması

faktörlerinden hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

3. Sanayileşme, hızlı nüfus artışı ve kentleşme gibi beşeri faktörler ekosistemde bozulmalara neden olarak çevre tahribatları oluşturmaktadır.

Yukarıda verilen durumun haritada numaralandırılmış bölgelerden hangilerinde daha fazla yaşandığı söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

2. Canlı yaşamı için gerekli olan su, oksijen, karbon, azot ve fosfor gibi temel maddelerin çevreden alınıp kullanılması ve belli bir süre sonra çeşitli biçimlerde çevreye geri iade edilmesine madde döngüsü denir.

Madde döngüleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ölen canlıların deniz dibinde karbonatlı kayalar halinde birikmesiyle karbon tüketimi olur.
- B) Canlıların solunumunda, vücutlarındaki organik besinlerin parçalanması ve yakılmasında oksijen tüketilir.
- C) Bitkiler azotu topraktan nitrit ve nitrat tuzları şeklinde alarak besinlerin yapısına katarlar.
- D) Işıklı ortamda bitkilerin karbon üretimi artış gösterir.
- E) Madde miktarında meydana gelecek azalma ekosistemde canlı yaşamını olumsuz etkiler.

4. **Küresel ısınma sonucu deniz seviyelerinde meydana gelebilecek yükselmelerin;**

- I. tuzlu suyun tatlı su akiferlerine karışması,
- II. Bangladeş ve Hollanda'da kıyı yerleşimlerinin zarar görmesi,
- III. buzul örtülerinin incilmesi ya da yok olması,
- IV. erozyona bağlı olarak kumluk kıyı şeritlerinde yatay geri çekilmelerin olması

durumlarından hangilerine neden olacağı söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve IV   E) III ve IV

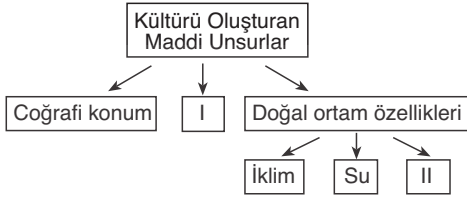

05

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

- Kültür bölgelerinin oluşumu ve Türk kültürü
- Küresel ticaret ve turizm
- Coğrafi özelliklerine göre ülkeler
- Ülkelerin özellikleri ve gelişmişlik düzeyleri
- Uluslararası örgütler, sıcak çatışma bölgeleri

1.

Yukarıdaki kavram haritasında I ve II numaralı yerlere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

_____ I _____	_____ II _____
A) Ahlak kuralları	Dil
B) Komşu kültürler	Simgeler
C) Din ve inançlar	Dünya görüşü
D) Simgeler	Toprak
E) Simgeler	Örf ve adetler

2.

Kültürün kaynak alanı veya kültür ocağı bir kültürün doğduğu yer olarak tanımlanmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisi Türk kültürünün kaynak alanıdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3.

İnsanlar göç etmeden yaşamak için doğal yiyeceklerin ve av hayvanlarının bulunduğu, verimli, sulak alanların yer aldığı doğal şartları uygun yerleşme yerleri bularak bugünkü köklü kültürlerin de oluşmasını sağlamışlardır.

Aşağıda verilenlerden hangisi kültürlerin oluşmasını sağlayan ilk yerleşim alanlarından biri değildir?

- A) Kuzey Sibirya   B) Nil vadisi
C) Akdeniz havzası   D) Güneydoğu Asya
E) Hindistan

4.

Ö
z
ü
m
l
ü

- I. Ülkelerin ve bölgelerin alışkanlıkları ve gelenekleri
- II. Ülkelerde nüfus yoğunluğunun farklılık göstermesinin nedenleri
- III. Giyim kuşam, müzik, mimari, din ve dil özellikleri
- IV. Ülkelerin yeraltı zenginliklerinin oluşmasında etkili olan faktörler

Yukarıda verilenlerden hangisi kültürel coğrafyanın inceleme alanına girmez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

5.

Dünya üzerinde Türklerin çok geniş bir coğrafyada hakimiyet kurması ve bu alanlarda Türk kültürüne ait eserler bırakmasında;

- I. gelişmiş bir devlet sistemine sahip olması,
- II. sevgi, saygı ve hoşgörü anlayışının yaygın olması,
- III. belirli dönemlerde göç etmeler,
- IV. etnik yapıya dayalı bir yönetim anlayışının bulunması,
- V. farklı kültür özelliklerine kapalı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

6.

Ö
z
ü
m
l
ü

- I. Coğrafi özellikler nedeniyle hem göçebe hem yerleşik özellikler taşıması
- II. Birçok farklı kültürü etkilemesi ve onlardan etkilenmesi
- III. Köklerini tarihin derinliklerinden aldığından duragan bir yapıya sahip olması
- IV. Bulduğu bölgenin coğrafi şartlarına bağlı olarak denizcilik faaliyetlerinin gelişmiş olması

Yukarıda verilenlerden hangileri Türk kültürünün genel özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

7. I. Hem göçebe hem de yerleşik özellikler taşıması
II. Çok köklü ve eski olması
III. Oluşumunda denizcilik etkisinin belirgin olması
IV. İnsan sevgisi ve dünya barışını temel alması
V. Komşu olduğu kültürlerden etkilenmemesi

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Türk kültürünün genel özellikleri arasında yer aldığı söylenemez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

8. Türkler dünya coğrafyası üzerinde sık sık yurt değiştirerek çok geniş bir alana yayılmışlar, birçok kültürü etkilemiş ve farklı kültürlerden etkilenmişlerdir.

Buna göre, çok geniş bir alana yayılan Türk kültürünün izlerini aşağıda verilen ülkelerden hangisinde geniş alanlarda görmek mümkün değildir?

- A) Hindistan   B) Makedonya   C) İsveç
D) İran   E) Arnavutluk

Türk kültürünün izleri, Orta Asya, Doğu ve Güneydoğu Asya, Orta Doğu, Kafkaslar, Kuzey Afrika ve Balkanlar'da görülebilmektedir.

9. Kültürü oluşturan unsurlar manevi ve maddi unsurlar olarak ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi kültürü oluşturan maddi unsurlardan biri değildir?

- A) Simgeler   B) İklim özellikleri
C) Coğrafi konum   D) Komşu kültürler
E) Toprak özellikleri

10. Türkler yerleşik yaşama geçtikten sonra dünyanın en eski kültürleriyle boy ölçüşebilecek mimari ve sanat eserleri meydana getirmiştir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin Türk kültürüne ait olduğu söylenemez?

- A) Taç Mahal   B) Yıldız Sarayı
C) Sümela Manastırı   D) Şirdar Medresesi
E) Mostar Köprüsü

11. Türkler; Sibirya'dan Balkanlara Yemen'den Hindistan'a, Çin'e kadar çok geniş bir coğrafyaya yayılmış, bu coğrafyalarda devletler kurmuş yaşadıkları yerlerde köprü, medrese ve cami gibi mimari birçok eser inşa etmişlerdir.

Buna göre, Türk kültürüne ait olan aşağıdaki eserlerden hangisinin Afrika Kıtası'nda yer aldığı söylenemez?

- A) Şirdar Medresesi
B) Kavalalı Mehmet Ali Paşa Camisi
C) Mostar Köprüsü
D) Selimiye Camisi
E) Taç Mahal

12. Aşağıda Türklerin yaptığı mimari eserler ile bu eserlerin bulunduğu ülke eşleştirmeleri verilmiştir.

- I. Taç Mahal – Pakistan
II. Kavalalı Mehmet Ali Paşa Camisi – Mısır
III. Selimiye Camisi – Türkiye
IV. İshak Paşa Sarayı – İran
V. Mostar Köprüsü – Bosna Hersek

Buna göre, verilen eşleştirmelerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız V   C) I ve IV
D) II ve III   E) IV ve V

13. I. Hint
II. Çin
III. Mısır
IV. Tibet
V. Yunan

Yukarıda verilenlerden hangileri Türk kültürünün ilk olarak ortaya çıktığı Orta Asya'ya komşu olan kültürlerden değildir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

14. Aşağıda verilenlerden hangisinin Türk kültürünün önemli simgelerinden biri olduğu söylenemez?

- A) At   B) Halı   C) Lale
D) Çadır   E) Heykel

1. **Günümüzde ülkeler ve farklı coğrafi bölgeler arasındaki ticaretin hızla gelişmesinde;**

- I. ulaşım sistemlerindeki teknolojik gelişmeler,
- II. hızlı nüfus artışına bağlı tüketimin artması,
- III. iş gücü fazlalığının ülkelerde sorun oluşturması,
- IV. iç ve dış göçlerin yaşanması,
- V. ortak pazar alanlarının ortaya çıkması

faktörlerinden hangilerinin etki yaptığı söylenebilir?

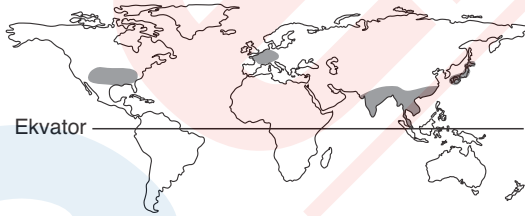
- A) I ve III   B) II ve V   C) III ve IV
D) IV ve V   E) I, II ve V

2. Dünyada hiçbir ülke kendi ihtiyaçlarını kendisi üretecek kaynak ve kapasiteye sahip değildir. Ülkeler, sahip oldukları fazla kaynakları, ürettikleri malları başka ülkelere satıp ihtiyaçları olan ürünleri de başka ülkelerden alırlar. Bu durum sonucunda küresel ticaret ortaya çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi dünyadaki önemli ticaret bölgeleri arasında gösterilemez?

- A) Batı Avrupa   B) Doğu Asya
C) Kuzey Amerika   D) Orta Afrika
E) Güneydoğu Asya

3. Aşağıdaki Dünya haritasında büyük pazar alanları taranarak gösterilmiştir.

Buna göre, pazar alanlarının bu bölgelerde yer almasında;

- I. tüketici nüfusun fazla olması,
- II. ticaret faaliyetlerinin yoğunlaşması,
- III. imalat sanayisinin yetersiz olması,
- IV. ortalama yaşam süresinin kısa olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve IV

4.

z
i
m
l
ü

Kâr amacıyla her türlü mal alım ve satımına ticaret denir. Ticaret ülke içinde yapılıyorsa "iç ticaret", ülkeler arası yapılıyorsa "dış ticaret" adını alır.

Bir ülkenin dış ticarete rekabet üstünlüğü sağlanmasında;

- I. üretim kalitesinin yüksek olması,
- II. maliyeti düşürüp satış fiyatını cazip kılması,
- III. ham maddeyi ithalatta sağlaması,
- IV. kullanım alanı az olan malların üretimini yapması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve IV

5. Dünya geneline bakıldığında ham madde üretim ile pazar alanlarının bulunduğu yerler genel olarak farklılık göstermektedir.

Bu durum, aşağıda verilenlerden hangisinin ortaya çıkmasında doğrudan etkili olmuştur?

- A) Nüfus artış hızının düşmesi
- B) Dünya genelinde enerji talebinin azalma göstermesi
- C) Turizm faaliyetlerine yapılan yatırımların artması
- D) İstihdam ve ekonomik gelir kaynaklarının azalması
- E) Ülkeler ve bölgeler arasında küresel ticaretin gelişmesi

Ham madde üretim ve pazar alanlarının farklılık göstermesi bu alanların birbirine bağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

6. Aşağıda verilenlerden hangisi bir bölgede sanayi ve ticaret faaliyetlerinin geliştiğini **kanıtlamaz**?

- A) Ulaşım ağı sıklığının fazla olması
- B) Ham madde tüketiminin fazla olması
- C) İşsizlik oranlarının artış göstermesi
- D) Enerji tüketiminin her geçen gün artış göstermesi
- E) Çevresindeki bölgelerden fazla oranda göç alması

7. Turizm faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı bölgelerde;

- I. ticaret,
- II. istihdam,
- III. inşaat,
- IV. çevre kirliliği

özelliklerinden hangilerinin artış göstermesi o bölgenin ekonomisine katkı sağlamaz?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

8. Aşağıda verilenlerden hangisinin insanları turizm faaliyetlerine yönelten faktörlerden biri olduğu söylenemez?

- A) Kongre ve toplantılara katılma
- B) Dinlenme ve eğlenme isteği
- C) Uluslararası sportif aktivitelere katılma
- D) Etnik çatışmaların yaşanması
- E) Aile, dost ve akraba ziyaretleri

9. Aşağıdakilerden hangisi bir ülkede turizm faaliyetlerinin gelişmesinde olumlu etkiye sahip değildir?

- A) Doğal ve tarihi çekiciliklere sahip olması
- B) Ülkeler arası ilişkilerini olumlu yönde sürdürmesi ve geliştirmesi
- C) Ekonomi politikaları içinde turizm kaynaklarına önemli yatırımlar yapması
- D) Nüfus yoğunluğunun ve miktarının fazla olması
- E) Turizm sektörüne yönelik nitelikli eleman yetiştirmesi

10. – Dünyada ilk ve en eski ulusal parktır.
– Gayzerleri, sıcak akarsuları, çağlayanları, volkanları, jeotermal kaynakları, boz ayıları, kurtları, bizonları ile meşhurdur.

Yukarıda özellikleri verilen ulusal park aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Yellowstone Ulusal Parkı
- B) Serengeti Ulusal Parkı
- C) Ruaha Ulusal Parkı
- D) Selous Ulusal Parkı
- E) Büyük Kanyon Ulusal Parkı

11.

Aşağıdaki tabloda 2004 yılında bazı ülkelere gelen turist sayısı ve elde edilen toplam gelir gösterilmiştir.

Ülke	Gelen Turist Sayısı (milyon)	Turizm Geliri (milyar dolar)
Fransa	76,0	42,3
İspanya	55,6	47,9
ABD	49,4	81,7
Çin	46,8	29,3
İtalya	36,5	35,4

Buna göre, tablo incelendiğinde hangi ülkede turist başına elde edilen gelirin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Fransa
- B) İspanya
- C) ABD
- D) Çin
- E) İtalya

12. Aşağıda verilen ülkelerden hangisi inanç turizminde en fazla geliri sağlar?

- A) Mısır
- B) Fransa
- C) İsrail
- D) İran
- E) S.Arabistan

Kabe'nin Mekke'de bulunması, tüm müslümanların bu şehri ziyaret etmesini sağlamıştır.

13.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin vatandaşlarının turizm amaçlı yurt dışına çıkışının daha az olduğu söylenebilir?

- A) Japonya
- B) Suriye
- C) İngiltere
- D) Almanya
- E) Rusya

1. Buğday, ekonomik değeri çok yüksek bir tarımsal ürün olmamasına rağmen dünya ticaretinde önemli bir yere sahip ham maddedir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkili olmaktadır?

- A) Uzun süre bozulmadan depolanabilmesi
B) Temel besin maddeleri grubunda bulunması
C) Yetiştirme alanının dar olması
D) Stratejik öneme sahip bir ürün olması
E) Çeşitli endüstri dallarında ham madde olarak kullanılması

2. Bir bölgenin ticaret kapasitesi, o bölgede bulunan ülkelerin gelişmişlik seviyelerine göre değişmektedir. Ticaret kapasitesi fazla olan bölgeler yatırımların hem kaynağı hem de yoğunlaştığı ve fazla miktarda üretimin yapıldığı yerlerdir.

Buna göre, yukarıdaki harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisindeki ticaret yoğunluğu daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Avrupa, ABD, Japonya ve Güneydoğu Asya dünyada hizmet üretim alanlarının (sigortacılık, bankacılık, ulaştırma, aracılık hizmetleri) yoğunlaştığı yerler olarak görülmektedir.

Bu durum, verilen bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Orta kuşakta yer almaları
B) Nüfus yoğunluklarının fazla olmaması
C) Sanayi üretimi ve pazar alanları olmaları
D) İklim koşullarının elverişli olması
E) Tarımsal faaliyetlerin yeterince gelişmiş olmaması

4. Bir bölgedeki turizm gelirlerinin artış göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Tarihi ve kültürel değerlerin bulunması
B) Kongre ve toplantıların yapılması
C) Sanayi faaliyetlerinin yoğunlaşmış olması
D) Korunaklı doğal güzelliklerin bulunması
E) Belirli aralıklarla sportif aktivitelerin yapılması

5. I. Mısır
II. İspanya
III. Suriye
IV. Azerbaycan

Yukarıdaki ülkelerden hangilerinde turizm ülke ekonomisi içinde çok önemli bir yere sahiptir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

6. Çok eski medeniyetlerin kurulduğu alanlardaki antik şehir kalıntıları, tarihi ve dini yapılar, heykeller ve birçok eserin sergilendiği müzeler turizm amaçlı günümüzde kullanılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu tür turizm kaynaklarının daha az olduğu söylenebilir?

- A) Mısır B) Kanada C) Türkiye
D) Peru E) Çin

İlk yerleşim merkezlerinin kurulduğu alanlar iklimin ve yer şekillerinin elverişli olduğu yerlerdir.

7. Aşağıda verilenlerden hangisi dünyanın yedi harikası değildir?

- A) Keops piramidi
B) Altamira Mağarası
C) Kral Mozoles'in Mezarı
D) Babil'in Asma Bahçeleri
E) Rodos Heykeli

8. Okyanus akıntılarının karşılaşma alanları balıkların göç alanı olmalarından dolayı balıkçılık üretimi yapılmasına büyük avantaj sağlamaktadır.

Buna göre, haritada numaralandırılmış alanlardan hangilerinin önemli balıkçılık üretim alanı olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve IV

9. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin ticari kapasitesinin daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) Almanya   B) Bulgaristan   C) Kanada
D) Endonezya   E) G.Afrika Cum.

10.

Bölge	Üretim miktarı (%)	Tüketim miktarı (%)
Orta Doğu	26,50	4,90
Kuzey Amerika	16,20	27,00
Afrika	10,80	3,10
Avrupa	6,80	20,10
B.D.Topluluğu	16,40	13,40

Yukarıdaki tabloda bölgelerin dünya toplam petrol üretimindeki ve tüketimindeki payı verilmiştir.

Buna göre, tablo incelendiğinde aşağıda verilen bölge çiftlerinden hangisinin daha fazla petrol ithalatı yapması beklenir?

- A) Orta Doğu – Afrika
B) Avrupa – Kuzey Amerika
C) Bağımsız Devletler Top. – Orta Doğu
D) Avrupa – Afrika
E) Bağımsız Devletler Top. – Kuzey Amerika

11. Ülkelerin sahip olduğu doğal ve beşeri unsurlar turizm faaliyetlerinin gelişmesinde önemli etkiye sahiptir.

Buna göre, Türkiye'de aşağıda verilen turizm varlıklarından hangisinin doğal etkenlere bağlı olarak oluştuğu söylenemez?

- A) Pamukkale travertenleri
B) İnsuyu mağarası
C) Peri bacaları
D) Bodrum kalesi
E) Gönen kaplıcaları

12.

- I. Yün – Avustralya
II. Buğday – Rusya
III. Turunçgil – İsveç
IV. Pamuk – Kongo
V. Petrol – İran

Yukarıda verilen ham madde ve üretici ülke eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II   B) I ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) I, IV ve V

13. Dünya ticaretine baktığımızda, ülkelerin birbiriyle ticaret yapmalarının temel nedeni kendi ülkelerinde üretilmeyen veya çok büyük maliyetler gerektiren malları daha ucuza almaktır.

Buna göre, Türkiye ile Fransa arasında yapılan ticarete aşağıdaki mallardan hangisinin en az bulunması beklenir?

- A) Otomobil   B) Turunçgil   C) Fındık
D) İlaç   E) Kozmetik ürün

14.

Bir ülkede milli gelirin büyük çoğunluğunu turizm gelirlerinin oluşturduğu bilinmektedir.

Bu ülke için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İhracat gelirleri ithalat giderlerinden fazladır.
B) Hizmet sektörünün istihdamdaki payı fazladır.
C) Tarım gelirleri fazladır.
D) Transit ticaret yolları üzerindedir.
E) Nüfus yoğunluğu azdır.

1. Dünyada hiçbir ülke kendi ihtiyaçlarını kendisi üretecek kaynak ve kapasiteye sahip değildir. Ülkeler kendi memleketlerinde üretilmeyen veya çok büyük maliyetler gerektiren ürünleri daha ucuza temin etmek isterler.

Yalnız bu bilgi dikkate alındığında Japonya'nın

- I. demir ve bakır,
- II. konserve balık,
- III. optik eşya,
- IV. altın ve platin

ürünlerinden hangilerini dış pazardan alması beklenmez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

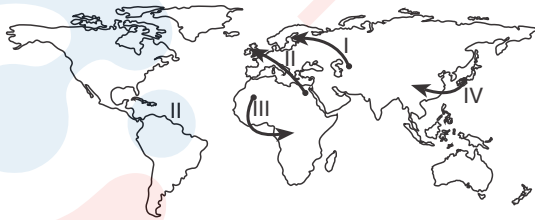
2. Ambalaj sanayisinin geliştiği toplumlarda temel gıda maddeleri raf ömrünü uzatan ambalajlar içinde tüketiciye sunulmakta, bu durum stoklanan ürün miktarını artırmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan merkezlerden hangisinde stoklardaki gıda maddesi miktarının daha fazla olacağı söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3.

Yukarıdaki haritada oklarla belirtilen yönlerden hangilerinde pamuk ve pamuklu dokuma ürünlerinin satışının yapıldığı söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

4. Aynı tür ürünlerin üretiminin yapıldığı iki ülke arasında ticaretin gelişmesi beklenmez.

Buna göre, aşağıda verilen ülke çiftlerinden hangisi arasında hampetrol satışına yönelik bir ticaret olduğu söylenemez?

- A) Suudi Arabistan – Japonya
B) Japonya – Kuveyt
C) Kuveyt – İran
D) İran – Türkiye
E) Türkiye – Kuveyt

5. Galapagos Adaları "Yeryüzünün Cenneti" olarak tanımlanmakta ve çok fazla turist akınına uğramaktadır. Bu adalarda turist sayısının kısıtlanması, gemi ve uçak seferlerinin azaltılması öngürülebilir.

Yukarıdaki uygulama aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

- A) Kültürel etkileşimin azaltılmasını sağlamak
B) Doğal çevrenin korunmasını sağlamak
C) Turizm kalitesini artırmaya çalışmak
D) Adalar bölgesinin "Dünya Doğal Mirası" listesine girmesini sağlamak
E) Gelen turistlerin güvenliğini sağlamak

6. Deniz suyu sıcaklığının yüksek, güneşlenme süresinin uzun olduğu bir bölgede deniz turizminin gelişme göstermemesi;

- I. konaklama tesislerinin bulunmaması
- II. kıyı şeklinin uygun olmaması
- III. kıyı gerisinde kültürel miras alanlarının bulunması
- IV. kıyı boyunca bitki çeşitliliğinin fazla olması

durumlarından hangileriyle ilgili olamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

7. I. Yeni istihdam alanlarının oluşturulması
II. Dış ticaret açıklarının ekonomi üzerindeki olumsuz etkisini azaltması
III. Farklı kültürlerin ve farklı coğrafyaların tanınmasını sağlaması
IV. Ülkeler arası ilişkilerin gelişmesini sağlaması
- Yukarıda verilenlerden hangileri turizmin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisine örnek olur?**
- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. Yellowstone ulusal parkı, dünyanın ilk ulusal parkıdır. Park bozulmamış bir ekosisteme sahiptir. Gayzerleri, sıcak su kaynakları, volkanları ve çağlayanları ile meşhurdur. Boz ayılar, kurtlar ve Kanada geyiklerine ev sahipliği yapar.
- Yukarıda verilen bilgiden yararlanılarak park bölgeyle ilgili;**

- I. Boz ayılar ve kurtlar doğal ortamında yaşamaktadır.
II. Bölgede çok sayıda konaklama tesis bulunur.
III. Park alanında depremsellik fazladır.
IV. Park dünyanın yedi harikası arasında yer alır.

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

9. Çabuk bozulabilen ürünlerin depo edilmesi, saklanması ve taşınması büyük maliyetler getirmektedir. Bu nedenle bu tür ürünler fazla bekletilmeden üretim alanlarına yakın yerlerde satışa sunulur.

Buna göre, dünyanın önemli balık üreticilerinden birisi olan Norveç ile yakın çevresindeki ülkeler arasında önemli miktarda balık ticareti olmaması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Balığın Norveç'e uzak açık denizlerde avlanması
B) Norveç'de balık tüketiminin fazla olması
C) Çevre ülkelerde de balık üretimi yapılması
D) Balıkçı teknelerinin uzun süre denizde kalacak şekilde donatılması
E) Norveç'te yeterli pazarlama ve dağıtım stratejilerinin oluşturulmaması

10. Dünyanın önemli cep telefonu üreticilerinden birisi olan Finlandiya'nın, satış grafiğini yüksek tutmak amacıyla aşağıdaki çalışmalardan hangisini yapması beklenmez?

- A) Ürün kalitesini yükseltmek
B) Çeşitleri ve stokları yenilemek
C) İç tüketimi sınırlandırmak
D) Ürünün tüketiciler tarafından benimsenmesini sağlamak
E) Rakiplere karşı fiyat avantajı oluşturmak

11. Turizm faaliyetleri çevre ile sürekli etkileşim halindedir. Bu tür faaliyetlerin çevre üzerinde olumsuz etkisi olabileceği gibi olumlu etki de yapabilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde turizmin çevre üzerindeki olumlu bir etkisinden bahsedilmiştir?

- A) İtalya'nın Akdeniz kıyılarında inşa edilen oteller ülkenin turizmden önemli miktarda döviz elde etmesine olanak sağladı.
B) Her yıl çok sayıda turistin ziyaret ettiği "Tac Mahal" dünyanın yeni yedi harikası arasına girmeyi başardı. Tarihi yapının egzoz gazından zarar görmemesi için çevredeki geniş bir alan trafiğe kapatıldı.
C) Japon kültürünü yakından tanımak isteyen çok sayıda ziyaretçi her yıl Sappora Kar festivalinin yapıldığı günlerde Japonya'ya akın etmekte.
D) Suudi Arabistan hac dönemini kapsayan kısa bir sürede milyonlarca kişi tarafından ziyaret edildiğinden ülkede dünyanın en büyük hava limanlarından birisi inşa edildi.
E) 18 km uzunluğundaki Patara plajının ince kumları deniz kaplumbağalarının yumurtaları için uygundur. Ancak çevredeki turistik tesislerin ışıkları yumurtadan çıkan kamlumbağalar için yanıltıcı olabilmektedir. Bu nedenle her yıl yüzlerce kaplumbağa yavrusu denize ulaşmadan ölmektedir.

12. – Temiz ve kaliteli konaklama tesislerinin sayısı artırılmalı
– Ulaşım ağı yeterli ve güvenli hale getirilmeli
– İlk uygarlıklara ait tarihi yapıların yeterli tanıtımları yapılmalı

Yukarıda bir ülkenin turizm sektörünün geliştirmek amacıyla belirlediği öncelikli hedefler verilmiştir.

Söz konusu ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İtalya   B) Mısır   C) Fransa
D) Hollanda   E) Nijerya

1. Aşağıda verilen ülkelerden hangileri doğal kaynak yönünden zengin olmadığı halde gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır?

- A) Japonya, İsviçre, Hollanda
B) İngiltere, Fransa, Rusya
C) İngiltere, Türkiye, Çin
D) Japonya, Çin, Almanya
E) Almanya, Fransa, İngiltere

2. Aşağıdaki ülkelerin hangisinden yola çıkan bir geminin deniz yolunu kullanarak Akdeniz'e ulaşması için İstanbul Boğazı'ndan geçmesi gerekir?

- A) Yunanistan
B) Suriye
C) KKTC
D) Bulgaristan
E) Irak

3. Coğrafi konumları göz önüne alındığında aşağıda verilen ülkelerden hangisinin tarımsal ürün çeşitliliği bakımından Türkiye'ye **daha fazla** benzerlik gösterdiği söylenebilir?

- A) Nijerya
B) İngiltere
C) Almanya
D) Rusya
E) İspanya

İklim özellikleri benzerlik gösteren ülkelerin tarım ürünü çeşitlilikleri de benzerlik gösterir.

4. Ülkelerin gelişmesinde doğal kaynaklarının zengin olması önemli faktörlerden biridir.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin hem doğal kaynakları zengin hem de endüstrisi gelişmiştir?

- A) Japonya
B) Fransa
C) Hollanda
D) İsviçre
E) Nijerya

5. Aşağıda verilen hizmet ve sanayi üretim alanlarından hangisi yanlıştır?

Hizmet üretim alanı	Sanayi üretim alanı
A) ABD	Çin
B) Japonya	Rusya
C) Avrupa	Orta Afrika
D) Güney Asya	Japonya
E) Kuzey Amerika	Batı Avrupa

6. Ülkeler ve özellikleri aşağıdaki gibidir.

Ülke	Özellik
I. Japonya	Yüz ölçümünün % 60'ı ormanlarla kaplıdır.
II. Almanya	Baltık ve Kuzey denizlerine kıyısı vardır.
III. Çin	Nüfusun ülke genelindeki dağılışı düzensizdir.
IV. Hindistan	Doğal afet görülme riski azdır.

Yukarıda verilen ülke-özellik eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve V
D) III ve IV
E) I, III ve V

7. Sanayileşen bir ülkede;

- I. dış ticaret açığı,
II. ham madde ihracatı,
III. teknoloji kullanımı,
IV. nitelikli iş gücü

özelliklerinden hangilerinde artış olması beklenir?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) III ve IV
E) I, II ve IV

8. Türkiye'nin Doğu Karadeniz kıyılarına uyum sağlamış olan bir tarım ürünü aşağıdakilerden hangisinde doğal olarak **daha fazla** yetiştirme imkanı bulur?

- A) İngiltere
B) Rusya
C) Nijerya
D) Yunanistan
E) Hindistan

Doğu Karadeniz kıyılarında her mevsimi yağışlı ılıman bir iklim görülmektedir.

9. Bir ülkenin bazı özellikleri aşağıda verilmiştir.
- 4° - 14° Kuzey paralelleri arasında bulunur.
  - Bulunduğu kıtanın en kalabalık ülkesidir.
  - Petrol ve doğal gaz bakımından zengindir.
  - Bitki örtüsünü mangrov ormanları, tropikal ormanlar, savanlar ve stepler oluşturur.

Bu ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Nijerya   B) Mısır
C) Hindistan   D) Arjantin
E) Endonezya

10. Güney Afrika Cumhuriyeti, Afrika Kıtası'nın en gelişmiş ekonomisine sahip ülkesidir. Ülke bu zenginliğini yeraltı kaynaklarına borçludur.

Aşağıdakilerden hangisi bu yeraltı kaynaklarından biri değildir?

- A) Elmas   B) Doğal gaz   C) Krom
D) Altın   E) Platin

11. Yeryüzü şekilleri sade olan ülkelerde akarsuların denge profiline ulaşması ile akarsulardan ulaşımında faydalanma imkanı artmaktadır.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde ulaşımında akarsulardan yararlanma olanaklarının daha kısıtlı olduğu söylenebilir?

- A) Hollanda   B) Almanya   C) Fransa
D) İngiltere   E) Norveç

12. Almanya ve Fransa ile ilgili aşağıda verilen özelliklerden hangisi ortak değildir?

- A) Nüfus artış hızları düşüktür.
B) Yeraltı kaynakları zengindir.
C) Enerji tüketimi fazladır.
D) Modern tarım yöntemleri kullanırlar.
E) Aynı enlemlerde yer alırlar.

13. – Japonya'da fay kaynaklarından jeotermal enerji üretimi yapılması
– Hindistan'da çay ve pirinç üretiminin yoğun olması
– Fransa ve Çin'de gel-git enerjisinin kullanılması

Yukarıdaki özellikler ülkelerle ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisinin yapılabilmesini sağlamaktadır?

- A) Ekonomilerinde sanayinin payı fazladır.
B) Enerji üretimleri ve tüketimleri fazladır.
C) Doğal koşullar üretimlerini etkilemektedir.
D) Doğal kaynak tüketiminde sürdürülebilir politikalar izlemektedirler.
E) Gelişmişlik seviyeleri yüksektir.

14. – Rusya
– Hollanda
– Mısır

Ülkelerine ait ortak özellik aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çöl alanlarının bulunması
B) Yerçekillerinin sade olması
C) Akarsu rejimlerinin düzenli olması
D) Okyanusa kıyılarının bulunması
E) Deprem risklerinin yüksek olması

15. – Gulf stream sıcak su akıntısının etkisiyle iklim ılımanlaşır.
– Kuzey kıyılarında Friz Adaları'na sahiptir.
– Dünya'nın önemli tarımsal ürün ihracatçısıdır.
– Yeraltı kaynakları yönünden fakirdir.

Yukarıda özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fransa   B) Almanya   C) İngiltere
D) Hollanda   E) Belçika

1. Atmosferdeki nem oranının yüksek olduğu sıcak bölgelerde kayaçların kimyasal ayrışma şiddeti artış göstermektedir.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerin hangisinde kimyasal ayrışmanın daha fazla olması beklenir?

- A) İngiltere B) ABD C) Rusya
D) Cezayir E) Endonezya

2. Akdeniz'deki bir limandan hareket eden bir yük gemisinin okyanusa çıkabilmesi için izleyeceği yol güzergahları içerisinde aşağıdaki boğaz ya da kanallardan hangisinin bulunması beklenemez?

- A) Cebelitarık Boğazı
B) Kiel Kanalı
C) Babülmendep Boğazı
D) Korint Kanalı
E) Süveyş Kanalı

3. Bir ülkenin gerçek ve iz düşüm yüz ölçümü arasındaki farkın fazla olması hidroelektrik potansiyelini arttırmaktadır. Norveç, İsviçre ve Türkiye'nin hidroelektrik potansiyelleri yüksektir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi üç ülke içinde söylenebilir?

- A) Akarsu rejimleri düzenli, debileri yüksektir.
B) Şiddetli deprem ve volkanizma etkisindedirler.
C) Yüksek ve engebeli arazilere sahiptirler.
D) Tarım arazileri geniş ve verimlidir.
E) Yarımada üzerinde bulunurlar.

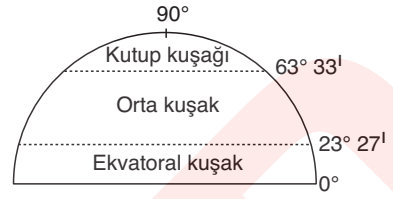
4. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin çöl alanlarına sahip olduğu söylenemez?

- A) Fransa B) Pakistan C) Cezayir
D) Kazakistan E) Hindistan

Avrupa, çöl alanlarının görülmediği bir kıttır.

- 5.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin orta kuşakta toprağı bulunmaz?

- A) Hindistan B) Mısır C) Çin
D) Arjantin E) Venezuela

6. Yeryüzünde kırıklı yapıya sahip genç oluşumlu araziler deprem riskinin yüksek olduğu alanları oluşturur.

Buna göre;

- I. Kanada
II. İsveç
III. Çin
IV. Avustralya
V. Yunanistan

ülkelerinden hangilerinde deprem riski daha yüksektir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve V
D) III ve V E) IV ve V

7. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin bulunduğu coğrafi ortamda yer alan ulaşım olanaklarına bağlı olarak jeopolitik öneminin arttığı söylenemez?

- A) Kanada B) Mısır C) Türkiye
D) Endonezya E) İspanya

Önemli boğaz veya kanallara sahip ülkelerin jeopolitik önemi artar.

8. Doğu-batı yönünde geniş alana sahip ülkelerde aynı anda birden fazla ortak saat kullanılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde böyle bir uygulamaya gerek duyulmaz?

- A) Çin B) Kanada C) Brezilya
D) Hollanda E) Avustralya

9. I. Rusya
II. ABD
III. Çin
IV. Kanada

Yukarıdaki ülkelerin yüz ölçümü geniş olandan az olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I - II - III - IV
B) I - IV - III - II
C) II - III - I - IV
D) III - II - IV - I
E) IV - III - II - I

10. Okyanusa kıyısı bulunan ülkelerde gel-git etkisiyle oluşan haliçli kıyılar görülebilmektedir. İç denizlere kıyısı bulunan ülkelerde de gel-git etkisinin azlığı delta oluşumuna imkan sağlamaktadır.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde coğrafi konumuna bağlı olarak hem haliçli kıyılar hem de deltalar bulunmaktadır?

- A) İtalya
B) Mısır
C) Fransa
D) Portekiz
E) Hollanda

Hem okyanusa hem de iç denizlere kıyısı bulunan ülkeleri bilelim.

11. – Kanada
– Suudi Arabistan
– Avustralya

Yukarıda verilen ülkelerin tamamı için ortak olabilecek özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfus yoğunluklarının düşük olması
B) İklim çeşitliliğinin görülmesi
C) Deprem risklerinin yüksek olması
D) Zengin doğal gaz yataklarının bulunması
E) Aynı yarımkürede yer almaları

12. Çay yetiştirilebilmesi için gerekli olan koşullar düşünüldüğünde, aşağıdaki ülkelerden hangisinde çayın doğal yetişme alanının **daha dar** olduğu söylenebilir?

- A) Çin
B) İran
C) Sri Lanka
D) Hindistan
E) Tunus

Çay, bulutlu gün sayısının fazla olduğu iklim bölgelerinde yetişir.

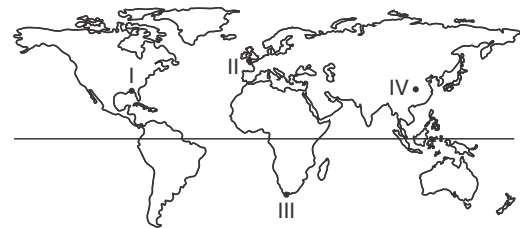
13. Asya Kıtası'nın doğusunda dağlık bir takımda üzerinde yer alan Japonya'nın yüzey şekilleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

- A) Ülkedeki dağlar jeolojik dönemler boyunca devam eden volkanik lavların birikmesi ile oluşmuştur.
B) Akarsularının akış hızları ve enerji potansiyelleri yüksek, boyları genelde kısadır.
C) Ülke arazisinin yarısından fazlasını kıyılarda toplanmış verimli ovalar oluşturur.
D) Büyük kısmı volkanik kökenli olan göllerin sayısı 600'ü bulur.
E) En yüksek zirvesi Fuji Dağı, en dağlık arazisi Honşu Adası'dır.

14. Aşağıdakilerden hangisi İngiltere için doğru bir bilgi **değildir?**

- A) Batı Avrupa'dan Dover Boğazı ile ayrılır.
B) Levha sınırlarında yer aldığı için tektonik depremler sık yaşanır.
C) IV. jeolojik zamanda özellikle kuzey bölgeleri buzlaşmanın etkisinde kalmıştır.
D) Kışlar ılık, yazlar serin ve her mevsim yağışlı geçer.
E) Yükselteleri genel olarak 1000 m'yi aşmayan I. jeolojik zaman oluşumlu dağlar bulunur.

- 15.

Yukarıdaki haritada dört farklı merkez işaretlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu merkezlerin bulunduğu ülkelerden biri **değildir?**

- A) İngiltere
B) Çin
C) ABD
D) G. Afrika Cumhuriyeti
E) Japonya

1. Sıcaklık ve güneşli gün süreleri dikkate alındığında aşağıdaki ülkelerin hangisinde kıyı turizmi sezonunun **daha kısa** olduğu söylenebilir?

A) Fas B) İtalya C) Hollanda
D) İspanya E) Avustralya

Kuzeybatı Avrupa ülkelerinde her mevsimi yağışlı ılıman okyanus iklimi görülmektedir.

2. Kahve, kakao ve kauçuk yıl boyunca yüksek sıcaklık ve nem isteyen bitkilerdir.

Aşağıda verilen ülkelerden hangilerinde bu bitkiler daha fazla yetiştirilebilir?

A) İran - Fransa
B) ABD - Kanada
C) Mısır - Yemen
D) Brezilya - Malezya
E) İtalya - Yunanistan

3. Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde bitki örtüsünün zayıflığı nedeniyle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği tercih edilir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu durumun yaygınlığından söz edilemez?

A) Türkiye B) Almanya C) Suriye
D) Kazakistan E) İran

4. Aşağıdaki ülkelerden hangilerinin denize kıyısı yoktur?

A) Polonya - Romanya
B) Hırvatistan - Yemen
C) Peru - Hindistan
D) Macaristan - Özbekistan
E) Tunus - Malezya

5. Tarım faaliyetlerinin kısıtlı olduğu, denize kıyısı bulunmayan ülkelerde balıkçılık önemli bir geçim kaynağı durumuna gelmektedir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi bu duruma örnek gösterilebilir?

A) Norveç B) Rusya C) Fransa
D) Hindistan E) Hollanda

6. Yerin derinliklerinden gelen sıcak su buharlarından elde edilen enerjiye jeotermal enerji denilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangilerinde jeotermal enerji daha fazla kullanılmaktadır?

A) Türkiye, Çin, Mısır
B) Kanada, Almanya, Norveç
C) ABD, İzlanda, Yeni Zelanda
D) İtalya, Hindistan, Fransa
E) Fas, Tunus, Cezayir

7. Bulutluluğun fazla olduğu nemli iklim bölgelerinde güneş enerjisinden yararlanma olanağı kısıtlıdır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi bu duruma örnek verilebilir?

A) ABD B) Fransa C) İtalya
D) Avustralya E) İngiltere

8. Aşağıdaki bitki türlerinden hangisinin Hindistan'da doğal olarak görülmesi **beklenmez?**

A) Orman B) Maki C) Bozkır
D) Savan E) Kurakçıl ot

9. Ormanların geniş yer kapladığı ülkelerde ahşap yapılar yaygındır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde ahşap yapılara daha fazla rastlanılır?

- A) Irak B) Suriye C) Kuveyt
D) Mısır E) Gürcistan

10. Hindistan, Bangladeş ve Tayland gibi ülkelerde muson iklimi hakimdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi muson iklimine bağlı olarak bu ülkelerde görülen ortak bir özelliktir?

- A) Tarım sektöründe çalışan nüfus oranının yüksek olması
B) Nüfus artış hızının yüksek olması
C) Pirinç ve çay tarımının yaygın olarak yapılması
D) Gerçek ve izdüşüm alanları arasındaki farkın fazla olması
E) Ekvatora göre konumlarının benzer olması

11. Avustralya'nın batı ve iç bölgelerinde tarım faaliyetlerinin seyrek yapılması ve karayolu ulaşımında sorunlar yaşanması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Çöl alanlarının bulunması
B) Nüfusun seyrek olması
C) Yerçekillerinin engebeli olması
D) Orman örtüsünün gür olması
E) Geniş göl alanlarının bulunması

12. Aşağıdaki ülkelerin hangisinin, üzerinden daha fazla sayıda paralel geçer?

- A) Pakistan B) Fransa C) Japonya
D) İzlanda E) Şili

Kuzey güney doğrultusunda geniş alan kaplayan ülkelerden paralel sayısı fazladır.

13. Japonya ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir ada ülkesidir.
B) Aktif volkanik alanlara sahiptir.
C) Yerçekilleri engebeldir.
D) İhracatında orman ürünleri payı fazladır.
E) Teknoloji üretimi çok ileri seviyededir.

14. Aşağıda verilen ülkelerden hangilerinin birbirlerine daha yakın konumda buldukları söylenebilir?

- A) Kanada - İspanya
B) Hindistan - Arjantin
C) İngiltere - İzlanda
D) Mısır - Meksika
E) Norveç - Şili

15. Aşağıda eşleştirilen ülkelerden hangileri arasındaki iklim farklılığı daha belirgindir?

- A) İzlanda - Nijerya
B) Malezya - Kongo
C) İtalya - Yunanistan
D) Danimarka - Hollanda
E) Kanada - Norveç

16. Bir ülkede buzul göllerinin bulunması enlem ya da yükseltiye bağlı olarak açıklanabilmektedir. Bazı ülkelerde enlem etkisiyle buzul gölleri yaygın iken, bazı ülkelerde enlem etkisi dışında yüksek alanlarda buzul gölleri oluşmuştur.

Buna göre,

- I. Norveç
II. Nepal
III. Çin
IV. İzlanda
V. Fransa

ülkelerinden hangilerinde buzul göllerinin deniz seviyesine daha yakın oluştuğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) IV ve V

1. Aşağıda verilen yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Sanayileşme sürecini ilk olarak yaşayan ülke İngiltere'dir.
- B) Sanayinin gelişmesiyle doğal kaynakların önemi artmıştır.
- C) İngiltere'de Sanayi Devrimi'nden sonra nüfus artış hızı artmaya başlamıştır.
- D) Sanayileşmeyle birlikte İngiltere'de kırsal nüfus artmıştır.
- E) İngiltere'yi dünyanın sanayi merkezi haline getiren ilk yenilikçi değişimler pamuklu dokuma alanında olmuştur.

2. Dünyanın en büyük petrol ihracatçısı olan ülkeler aşağıdakilerden hangisinde birarada verilmiştir?

- A) Japonya – İran
- B) Rusya – S.Arabistan
- C) A.B.D. – Kuveyt
- D) Çin – Endonezya
- E) Irak – İran

3. I. Sıcak ve soğuk su akıntılarının karşılaştığı yerde bulunması
 II. Modern yöntemlerle açık deniz balıkçılığının yapılması
 III. Avlanan balıkların ihracatından yüksek oranda gelir elde edilmesi
 IV. Ahır ve besi hayvancılığının yapılmaması

Yukarıda verilenlerden hangileri Japonya'da balıkçılığın gelişmesinde etkili olan nedenlerden değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

4. Almanya'da ulusal gelirin yarısından fazlası sanayi sektörden elde edilir. Ruhr sanayi havzası, sadece Almanya'nın değil, bütün Avrupa'nın başta gelen sanayi merkezidir.

Aşağıda verilenlerden hangisi Almanya'daki Ruhr bölgesinde sanayi faaliyetlerinin gelişmesinde daha fazla etkili olmuştur?

- A) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
- B) Yer şekillerinin engebeli olmaması
- C) Nitelikli kömür yataklarının bulunması
- D) Tarımsal faaliyetlerin gelişme göstermemesi
- E) İklim koşullarının elverişli olması

Sanayi faaliyetlerinin gelişme gösterdiği bölgelerde enerji tüketimi fazladır.

5.

Japonya'nın jeomorfolojik özellikleri sahip olduğu akarsu ağı üzerinde;

- I. akarsu boylarının kısa olması,
- II. yatak eğimlerinin ve akış hızlarının fazla olması,
- III. havzalarının kapalı olması,
- IV. debilerinin düşük, rejimlerinin düzensiz olması

durumlarından hangilerinin ortaya çıkmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

6. Nijerya 4°–14° kuzey paralelleri arasında bulunur. Güneyinde Gine Körfezi yer alır. Benin, Nijer, Kamerun ve Çad ile komşu olan Orta Afrika ülkesidir.

Nijerya'nın coğrafi konumu dikkate alındığında ülkede aşağıda verilen iklim tiplerinden hangilerinin etki alanının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Ekvatorial – Savan
- B) Karasal – Muson
- C) Çöl – Akdeniz
- D) Tundra – Sert Karasal
- E) Akdeniz – Step

7.

- I. Ada ülkesi olması
- II. Açık deniz balıkçılığının yapılması
- III. Nüfus artış hızının düşük olması
- IV. Yer şekillerinin sade olması
- V. Aktif volkanik dağların bulunması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin İngiltere ve Japonya'nın ortak özellikleri arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Yalnız IV   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Japonya'da tarımsal faaliyetler modern yöntemlerle yapılmasına rağmen dünyanın en çok tarımsal ürün ithal eden ülkelerinden biridir.

Bu durumun nedenleri arasında,

- I. tarım arazilerinin miktarının yeterli olmaması,
- II. nüfusun fazla olmasına bağlı olarak tüketimin fazlalığı,
- III. nüfus artış hızının yüksek olması,

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

9. Çin gayrisafi milli hasılasını, her yıl yaklaşık %10 oranında arttırarak ABD, Japonya ve Almanya'nın ardından dünyanın dördüncü büyük ekonomisi olmuştur.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin Çin'in ekonomik gelişimine olumlu katkı yaptığı söylenemez?

- A) Ucuz iş gücü nedeniyle sanayi üretimindeki maliyetlerin az olması
- B) Yabancı yatırımcılara büyük kolaylıkların sağlanması
- C) Zengin doğal kaynakların işletilmeye açılması
- D) Ülkenin kuzey, batı ve kuzeybatısında sert karasal iklim koşullarının etkili olması
- E) Teknoloji alanında araştırma geliştirme çalışmalarına ayrılan kaynakların arttırılması

10. Hazar gölünün batısında yer alan Azerbaycan, yeraltı kaynakları bakımından oldukça zengin bir ülkedir. Ülkede, petrol ve doğal gaz başta olmak üzere demir, alüminyum, kurşun, bakır gibi madenler çıkarılmaktadır. Azerbaycan, petrol ve doğal gaz rezervleri açısından dünyanın en zengin ülkeleri arasında yer alır. Ancak ülke bu kaynaklardan yeteri kadar yararlanamamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenleri arasında gösterilemez?

- A) Pazarlama sorunlarının görülmesi
- B) İş gücü ihtiyacının karşılanamaması
- C) Diğer devletlerle olan ticari ilişkilerinin zayıf olması
- D) Teknoloji yetersizliğinin olması
- E) Sermaye yetersizliğinin görülmesi

11.

Hollanda, Avrupa Kıtası'nın kuzeybatısında yer alır.

Buna göre, aşağıda verilen akarsuların geçtiği güzergahlar dikkate alındığında hangisinin Hollanda'da yer aldığı söylenemez?

- A) Schelde   B) Ren   C) Maas
D) Waal   E) Tuna

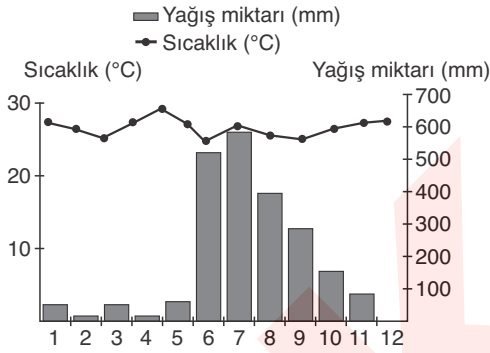
12. Makine, elektronik aletler ve tekstil ürünleri gereksiniminin büyük bir bölümünü, doğal gaz ve ham petrol satarak karşılayan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ermenistan   B) Gürcistan
C) Azerbaycan   D) Bulgaristan
E) Yunanistan

1. Japonya ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Sismik açıdan en aktif bölgelerden biri üzerinde bulunmaktadır.
B) Kültürel çeşitlilik fazladır.
C) Ormanlar ülke topraklarının %65'ini kaplar.
D) Şehirleşme oranı yüksektir.
E) Ülkede enleme bağlı bitki çeşitliliği görülür.

2. Aşağıda Hindistan'a ait aylık sıcaklık ortalamaları ve yağış miktarını gösteren grafik verilmiştir.

Grafik incelendiğinde aşağıda verilenlerden hangisine ulaşamaz?

- A) En fazla yağış miktarının görüldüğü ay temmuzdur.
B) Aylık sıcaklık ortalamaları hiçbir dönemde 20°C'nin altına inmemiştir.
C) Yağış oluşumunda cephelerin etkisi fazladır.
D) Yağış miktarının mevsimlere dağılışı düzenlilik göstermemektedir.
E) Yıllık sıcaklık farkı 10°C'nin altındadır.

3.

- I. Yeraltı kaynakları bakımından zengindir.
II. İklim ve bitki örtüsü çeşitliliği fazladır.
III. Gerçek nüfus artışı doğal nüfus artışından fazladır.
IV. Nüfus miktarının en fazla olduğu ülkedir.
V. Halkın geçimini sağladığı en önemli ekonomik faaliyet sanayidir.

Yukarıda verilen özelliklerden hangilerinin Çin Halk Cumhuriyeti'ne ait olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

4. Sanayileşme sürecini dünyada ilk yaşayan ülke İngiltere'dir.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Önemli icatların ve teknik buluşların yapılması
B) Doğal kaynaklar bakımından zengin ülkeleri sömürgeleştirmesi
C) Nüfus artış hızının diğer Avrupa ülkelerine göre fazla olması
D) Avrupa anakarasına göre daha özgür bir ortama sahip olması
E) Mezhep kavgaları ve savaşlar gibi siyasi olumsuzluklardan etkilenmemesi

5. I. Orta, güney ve doğu kesimlerinde karasal iklim koşulları etkilidir.
II. Akarsuların ağız kısımlarında geniş delta düzlükleri yer alır.
III. Baltık Denizi ve Kuzey Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır.
IV. İthalatı ihracatından daha fazladır.
V. Aktif nüfusun %10'undan azı tarım sektöründe çalışmaktadır.

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Almanya'ya ait olduğu söylenemez?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) IV ve V

6. Aşağıdakilerden hangisi Hollanda'nın genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Sisli ve bulutlu gün sayısı fazla, güneşli ve açık gün sayısı azdır.
B) Ülke nüfusunun %89'u kentlerde %11'i kırsal alanda yaşamaktadır.
C) Ülke topraklarının %40'ı deniz seviyesinin altındadır.
D) Çalışan nüfusun yarısından fazlası sanayi sektöründe yer almaktadır.
E) Tarımsal faaliyetlerden elde edilen verim yüksektir.

7. Aşağıda verilenlerden hangisi Rusya Federasyonu'nun genel özelliklerinden biri **değildir**?

- A) Doğal kaynaklar bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir.
- B) Yer şekillerinin büyük bir kısmı yüksek ve engebeli arazilerden oluşur.
- C) Ekonomisinin temelini petrol ve doğal gaz oluşturmaktadır.
- D) Nükleer ve hidroelektrik enerji üretiminde dünyada önemli bir potansiyele sahiptir.
- E) Topraklarının büyük bir bölümü Asya Kıtası'nda yer alır.

8.

Jeomorfolojik özellikleri göz önüne alındığında;

- I. Almanya,
- II. Japonya,
- III. İngiltere,
- IV. İran,
- V. Norveç

ülkelerinden hangilerinin akarsu ulaşımına daha elverişli olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) II, IV ve V

9. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Afrika Kıtası'nın en gelişmiş ülkesi olmasında aşağıda verilenlerden hangisinin etkili olduğu **savunulamaz**?

- A) Afrika Kıtası'nda yabancıların en fazla yatırım yaptığı ülke olması
- B) İyi yetişmiş insan gücünün bulunması
- C) Dünyanın en büyük altın üreticilerinden biri olması
- D) Yeraltı kaynakları bakımından zengin olması
- E) Topraklarının büyük bölümünün orta kuşakta yer alması

10. Güney Afrika Cumhuriyeti ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Atlas ve Hint okyanuslarına kıyısı bulunmaktadır.
- B) Enerji ihtiyacının büyük bölümünü petrol ithalatı ile karşılamaktadır.
- C) Ülkenin doğu ve güneydoğu kıyılarında mozambik sıcak su akıntısı etkilidir.
- D) Ekonomik faaliyetler büyük ölçüde değerli metal ve madenlere dayanmaktadır.
- E) Ülkenin güneyinde yer alan Cap bölgesinde Akdeniz ikliminin etkileri görülür.

11. Tarihi devirler içinde birçok volkanik patlamanın olduğu Japonya'da günümüzde 200'ün üzerinde aktif volkanik dağ vardır. Aynı zamanda dünyanın sismik açıdan en aktif bölgelerinden birisi üzerinde yer alan ülkede yılda ortalama 1500 deprem kaydedilir.

Buna göre, ülkenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin verilenlerle ilişkilendirilmesi **beklenmez**?

- A) Çok sayıda sirk gölünün bulunması
- B) Sıcak su kaynaklarının bulunması
- C) Tsunami nedeniyle zaman zaman can ve mal kayıplarının yaşanması
- D) Deniz tabanlarına erken uyarı sistemlerinin yerleştirilmeye çalışılması
- E) Sanayide fosil yakıt kullanımının sınırlandırılmaya çalışılması

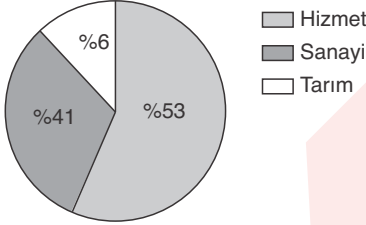
12. Aşağıda verilenlerden hangisi Nijerya'nın genel özelliklerinden biri **değildir**?

- A) Ekvatorial karakterli iklim özelliklerinin görülmesi
- B) Afrika Kıtası'nın en kalabalık ülkesi olması
- C) Kauçuk, kakao, fıstık ve pamuğun önemli oranda ithal edilmesi
- D) Nüfusun büyük bölümünün geçimini tarımdan sağlaması
- E) Petrol ve doğal gaz bakımından zengin olması

1. Suriye ve Irak gibi ülkelerde büyükbaş hayvancılığın fazla gelişmemesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Halkın daha çok tarımsal faaliyetlerle uğraşması
- B) Çayır alanlarının az yer kaplaması
- C) İklim çeşitliliğinin az olması
- D) Denize kıyılarının bulunmaması
- E) Yükseltilerinin az olması

2. Aşağıdaki grafikte Hollanda'da çalışan nüfusun sektörlere göre dağılım oranları verilmiştir.

Yalnızca grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hizmet sektöründe çalışanların oranı, sanayi sektöründe çalışanların oranından iki kat fazladır.
- B) Ülkenin ihracatında tarım ürünlerinin payı en azdır.
- C) Tarım sektöründe çalışanların oranı, hizmet sektöründe çalışanların oranının yarısından azdır.
- D) Sanayi ve tarım sektöründe çalışanların oranı, toplam çalışanların yarısından fazladır.
- E) Hizmet sektöründen elde edilen toplam gelir tarım ve sanayi sektörlerinden fazladır.

3. Engibeli ve yüksek alanların geniş yer kapladığı ülkelerin gerçek ve izdüşüm alanları arasındaki fark fazla olmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu farkın daha az olduğu söylenebilir?

- A) Danimarka
- B) Çin
- C) Hindistan
- D) İtalya
- E) Şili

4. Japonya'nın yüzey şekilleri ile ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) Ülke arazisinin büyük bir kısmı dağlarla kaplıdır.
- B) Ovalar ve verimli tarım arazileri ülkenin iç kısımlarında yoğunlaşmıştır.
- C) Dünyadaki aktif volkanların 1/7'sine yakını ülkede yer alır.
- D) Ülke dört büyük ada üzerinde kurulmuştur.
- E) Akarsuların akış hızı ve hidroelektrik enerjisi potansiyeli yüksektir.

5. Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesiyle İngiltere'de doğum oranları hızla artış göstermiş, 6 milyon nüfusla girilen Sanayi Devrimi'nden 80 yıl sonra nüfus 14 milyona ulaşmıştır.

İngiltere'de bu durumun ortaya çıkmasında,

- I. erken evlilikler ve fazla çocuk sahibi olma isteği
- II. çocuk iş gücüne olan talebin artış göstermesi
- III. ortalama yaşam süresinin kısaltmaya başlaması
- IV. ülke dışına yapılan göçlerin artış göstermesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

6. Nijerya'da, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında,

0 – 14 yaş	% 44
15 – 64 yaş	% 53
65 üstü yaş	% 3

olduğu görülmektedir.

Buna dayanarak Nijerya ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Doğum oranı yüksektir.
- B) Bebek ölümleri fazladır.
- C) İnsan ömrü kısadır.
- D) Kadın nüfus oranı fazladır.
- E) Bağımlı nüfus oranı fazladır.

7. Refah seviyesinin yüksek, sağlık hizmetlerinin gelişmiş olduğu ülkelerde ortalama insan ömrü daha uzundur.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde insan ömrü daha uzundur?

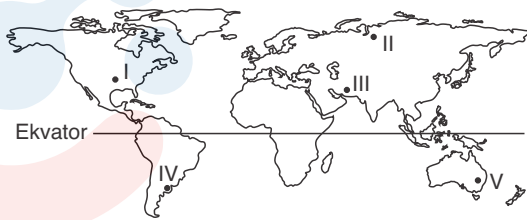
- A) İzlanda   B) Pakistan   C) Nijerya
D) Sudan   E) Çin

8. I. Ortalama insan ömrü uzundur.
II. Bağımlı nüfus oranı azdır.
III. İkincil ve üçüncül faaliyet gelirleri yüksektir.
IV. Bölgeler arası nüfus dağılımı dengesizdir.
V. Tarımda çalışan iş gücü fazladır.

Yukarıda verilenlerden hangilerinin gelişmiş ülkelerin demografik özellikleri arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve IV
D) IV ve V   E) II, IV ve V

9. Ülkelerin gelişmişlik seviyelerini belirlemede kullanılan ölçütlerden biri de okuryazarlık oranlarıdır.

Buna göre, haritada numaralandırılarak verilen taralı alanlardan hangisinde okuryazar oranının daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Hindistan 800 bin tonu aşan mercimek üretimiyle dünya birincisi olmasına rağmen önemli oranda mercimek ithalatı yapmaktadır.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) İklim şartlarının üretim kalitesini düşürmesi
B) Kalitesi yüksek ürünlerin ihraç edilmesi
C) Sık sık yaşanan doğal afetlerin ürünlere zarar vermesi
D) Üretilen ürünlerin hayvancılık faaliyetlerinde yem olarak kullanılması
E) Üretim miktarının ülke ihtiyacını karşılamaması

11. Aşağıdaki tabloda, Azerbaycan'ın 1991 - 1998 yılları arasında petrol ve doğal gaz üretimi verilmiştir.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Petrol üretimi (milyon ton)	11,7	11,1	10,3	9,6	9,2	9,1	9,1	11,4
Doğal gaz üretimi (milyar m ³)	8,6	7,9	6,8	6,4	6,6	6,3	6,3	5,6

Tablodaki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Petrol üretimi 1996 yılına kadar sürekli azalmıştır.
B) Doğal gaz üretiminin en fazla olduğu yıl 1991 dir.
C) Petrol üretimi ile doğal gaz üretimi arasında en fazla fark 1997 yılındadır.
D) Petrol üretiminin en fazla olduğu yıl 1991 dir.
E) 1996 ile 1997 yıllarında doğal gaz ve petrol üretim miktarları değişmemiştir.

12. Günümüzdeki gelişmiş ülkelerin birçoğu geçmiş dönemlerde sömürgeleri olan ülkelerin doğal kaynaklarından yararlanarak bugünkü sanayileşme düzeyine ulaşmışlardır.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Bangladeş   B) Hindistan   C) Cezayir
D) Mısır   E) İngiltere

1. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri farklı şekillerde ölçülebilir. Gelişmeyi tek bir ölçütle ifade etmek ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal yapılarındaki farklılık nedeniyle oldukça zordur. Ancak bazı ölçütler gelişmişlik düzeylerini belirlemede daha fazla kullanılmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin ülkelerin gelişmişlik düzeylerini belirlemede en çok kullanıldığı söylenebilir?

- A) Kişi başına düşen milli gelir
- B) Sağlık ve eğitim hizmetlerine ait göstergeler
- C) Kırsal ve kentsel nüfus oranları
- D) Tarımsal faaliyetlerde çalışan nüfus oranı
- E) Hizmet sektöründe çalışan nüfus miktarı

2. Ülkelerin ekonomik, tarım, demografik ve kültürel özellikleri gelişmişlik seviyeleri hakkında bilgi verir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi az gelişmiş bir ülkenin kültürel özellikleri arasında yer alır?

- A) Kişi başına düşen milli gelirin düşük olması
- B) Temel ihtiyaçların karşılanmasında güçlük çekilmesi
- C) Tarımsal faaliyetlerde iklime olan bağımlılığın fazla olması
- D) Eğitimin yetersiz ve okuryazar oranının çok düşük olması
- E) Sanayi faaliyetlerinde teknolojik imkanlardan yeterince yararlanılamaması

3. Az gelişmiş ülkelerle ilgili,

- I. Sermaye birikimi yetersiz, milli gelir düşüktür.
- II. Tarımsal üretimde iklime bağımlılık fazladır.
- III. İş gücü noksanlığı yeni endüstri kollarının gelişmesini engeller.
- IV. Nüfus artış hızının yüksek olması temel ihtiyaçların karşılanmasında güçlük çıkartır.
- V. Ülke ekonomisine birincil faaliyetlerin katkısı azdır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve V
- D) III ve V
- E) II, III ve IV

4. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri farklı şekillerde ölçülebilir. Gelişmeyi tek bir ölçütle ifade etmek ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal yapılarındaki farklılıktan dolayı zordur.

Buna göre, aşağıda verilen özelliklerden hangisine sahip bir ülke için "gelişmişlik seviyesi kesinlikle yüksektir" denilemez?

- A) Kişi başına düşen milli gelirin ve refah seviyesinin yüksek olması
- B) Dış ticaret fazlasının yüksek olması
- C) Ham madde ithalat miktarının fazla olması
- D) Yüksek teknoloji ürünlerinin imal edilmesi
- E) Tarım ürünleri ve hayvan türleri çeşidinin fazla olması

5. Bir ülkenin dış ticareti sürekli açık veriyorsa bu ülkeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) İhracat geliri ithalat giderinden azdır.
- B) Birincil ekonomik faaliyetler yaygındır.
- C) Ham madde ithalatı fazladır.
- D) Refah seviyesi yüksektir.
- E) Kişi başına elektrik tüketimi fazladır.

6. İran'da sık sık deprem görülmesi ve günümüzde bile etkin olan birçok volkanik doruğun bulunması

- I. Genç oluşumlu bir ülke olması
- II. Etrafının dağlarla çevrili olması
- III. Kırıklı yapının ülke içinde geniş yer kaplaması
- IV. Etrafının kara kütleleri ile çevrilmiş olması

özelliklerinden hangileri ile ilgili değildir?

- A) Yalnız III
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) II ve IV

7. İnsani gelişme indeksi, her ülkedeki yaşam uzunluğu, okuryazar oranı, eğitim ve yaşam düzeyi doğrultusunda hazırlanan bir ölçümdür. Bir ülkenin gelişmiş, gelişmekte olan ya da gelişmemiş olduğu bu indeksteki değerlendirmeleri neticesinde yapılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisi yüksek düzeyde insani gelişim indeksine sahip ülkelere yer almaktadır?

- A) Avustralya B) Arjantin C) İsveç
D) Fransa E) Kanada

8. Aşağıda iki farklı ülkenin tarım faaliyetleriyle ilgili özellikler verilmiştir.

- I. Esas olarak geçim türü tarım yapan çiftçiler bulunur. Kendi ailelerin ihtiyacını karşılamak için üretim yaparlar.
II. Modern tarım teknikleri kullanılarak tarım alanlarından yüksek verim alınmaktadır. Esas amaç geçim için üretim değil ürünün satışidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu grupların yer aldığı ülkelere örnek olarak verilebilir?

I	II
A) Hindistan	Hollanda
B) Kanada	Japonya
C) Hollanda	İngiltere
D) Hindistan	Japonya
E) Hollanda	Hindistan

9. Hollanda'da tarımsal faaliyetlerde birim alandan alınan verim oldukça yüksektir.

Bu durum üzerinde,

- I. entansif tarım yöntemlerinin uygulanması,
II. tarım alanlarının geniş olması,
III. iklim çeşitliliğinin fazla olması,
IV. tarım faaliyetleriyle uğraşan nüfusun fazla olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

10. I. Nüfusun %79'u şehirlerde yaşar.
II. Nüfus artış hızı dünya ortalamasının üzerindedir.
III. Ortalama yaşam süresi fazladır.
IV. Nüfusun büyük bölümü ülke kıyılarında toplanmıştır.

Yukarıda Japonya'nın nüfus özellikleri ile ilgili olarak verilenlerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

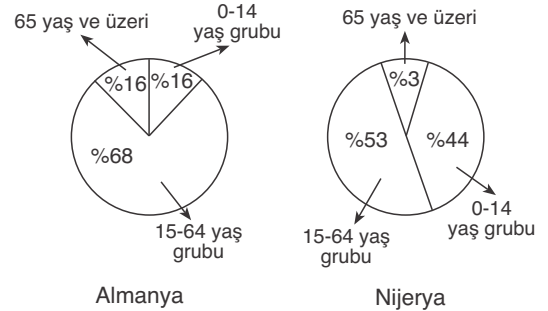
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

11. Sanayileşme, bir ülkenin ya da bölgenin ekonomik ve toplumsal yapısındaki çok sayıda temel değişimi içeren bir süreçtir. Dünyada bu süreci ilk yaşayan ülke İngiltere'dir.

Aşağıdakilerden hangisi İngiltere'de Sanayi Devrimi ile artış gösteren özelliklerden biri değildir?

- A) Kentlerde yaşayan nüfus oranı
B) Nüfus artış hızı
C) Üretim miktarı ve kalitesi
D) Çocuk ölüm oranları
E) Doğal kaynak tüketimi

12. Aşağıdaki grafiklerde Almanya ve Nijerya'da yaş gruplarına göre dağılım oranları gösterilmiştir.

Yalnızca grafikler incelendiğinde aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Almanya'da çalışan nüfusun büyük bir kısmı hizmet sektöründe faaliyet göstermektedir.
B) Nijerya'da nüfusun yarısından fazlası kırsal kesimde yaşamaktadır.
C) Almanya'daki nüfus artış hızı, Nijerya'daki nüfus artış hızından fazladır.
D) Nijerya'da 15-64 yaş grubunda yer alan nüfus miktarı Almanya'nın toplam nüfusundan azdır.
E) Almanya'da 0-14 yaş grubundakilerin oranı, Nijerya'nın 65 yaş üzerindeki nüfus oranından fazladır.

1.

Tarih boyunca insanlar arasında beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlar ile dinsel, siyasal ve kültürel nedenlere bağlı olarak pek çok sorun ortaya çıkmıştır. Bu nedenle uluslararası sıcak çatışmalara neden olan unsurlar doğal, beşeri ve ekonomik unsurlar olarak ayrılmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi uluslararası sıcak çatışmalara neden olan beşeri ve ekonomik unsurlar arasında yer almaz?

- A) Sınır sorunları
- B) Önemli ulaşım yollarının kontrolü
- C) Bağımsızlık istekleri
- D) Siyasi ve ekonomik farklılıklar
- E) Su kaynaklarının paylaşımı

2.

Yukarıdaki haritada verilenlerden hangisi ülke içi (ulusal) çatışmaların yaşandığı yerlerden biri değildir?

- A) Ukrayna
- B) Batı Sahra
- C) Sudan
- D) Bolivya
- E) Angola

3.

Dünya çapında faaliyet gösteren örgütler; siyasal, askeri, ekonomik ve çevre örgütleri olarak ayrılmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen örgütlerden hangisinin ekonomik örgütler arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) NATO
- B) Birleşmiş Milletler
- C) İslam Konferansı Örgütü
- D) Greenpeace
- E) OECD

4. Orta Doğu'nun dünya açısından çok önemli stratejik bir bölge olmasında;

- I. kutsal mekanları barındırması,
- II. önemli petrol rezervlerine sahip olması,
- III. nüfus potansiyelinin yüksek olması,
- IV. önemli ticaret yollarının kavşak noktasında bulunması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve IV
- E) II, III ve IV

5. Küresel boyuttaki siyasal örgütlerden olan Birleşmiş Milletlerin kuruluş amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II.Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkları çözmek
- B) Üye ülkeler arasında düşük vergili ticaret yapmak
- C) Petrol fiyatlarının ve üretim miktarlarının belirlenmesini sağlamak
- D) ABD'nin ekonomik kriz yaşayan ülkelere parasal desteğini sağlamak
- E) Dünya genelinde çevre olaylarına duyarlılığı arttırmak

6. Greenpeace örgütünün çalışma alanları arasında aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu söylenemez?

- A) Nükleer silahlanma ve kirliliğe son verilmesi
- B) İklim değişimlerini durdurabilmek için yenilenebilir enerjilerin teşvik edilmesi
- C) Kıtlık sorunu yaşayan ülkelere parasal yardım yapılması
- D) Ticari amaçlı hayvan avının kontrol altına alınması
- E) Zehirli kimyasalların ortadan kaldırılması ve doğanın korunması

7. Aşağıdakilerden hangisi Dünya çapında faaliyet gösteren küresel örgütlerden biri değildir?

- A) NATO
- B) OPEC
- C) NAFTA
- D) IMF
- E) OECD

8. Orta Doğu'da yaşanan sorunlara bakıldığında aşağıda verilenlerden hangilerinin bu sorunların temelini oluşturduğu söylenebilir?

- A) Toprak – Su
- B) Din – Kültür
- C) Geçitler – Sınırlar
- D) Altın – Kömür
- E) Su – Petrol

Orta Doğu yağış miktarının az, yeraltı kaynaklarının zengin olduğu bir bölgedir.

9. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) dünya petrol rezervlerinin üçte ikisine sahip beş ülke tarafından 1960 yılında kurulan bir örgüttür.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu örgütün kurucu ülkeleri arasında yer almaz?

- A) Kuveyt
- B) Kanada
- C) Venezuela
- D) İran
- E) Suudi Arabistan

10. Aşağıdaki ülkelerden hangisi Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı içinde kurucu üyelerden biri değildir?

- A) Bulgaristan
- B) Polonya
- C) Rusya
- D) Ermenistan
- E) Romanya

11. Hazar Bölgesi'nin petrol ihraç potansiyelinin giderek artacağını düşünülmesi şu anda faaliyette bulunan boru hatlarının petrol ihracatını gerçekleştirmede yetersiz olacağını göstermiştir. Bu nedenle, Hazar Bölgesi'ndeki petrol ve doğal gaz taşıyacak yeni projeler ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu projelerden biri değildir?

- A) Bakü – Tiflis – Ceyhan boru hattı
- B) Nabucco doğal gaz boru hattı
- C) Kazakistan – Çin petrol boru hattı
- D) Kazakistan – Türkmenistan – İran petrol boru hattı
- E) Bakü – Tiflis – Erzurum – Ankara doğal gaz boru hattı

12. Aşağıdakilerden hangisi günümüz dünyasındaki uluslararası çatışma ve gerilim bölgelerinden biri değildir?

- A) Bosna – Hersek
- B) Afganistan
- C) Kosova
- D) Kıbrıs
- E) Batı Sahra

13. Tarih boyunca insanlar arasında beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlar ile dinsel, siyasal ve kültürel nedenlere bağlı olarak pek çok sorun ortaya çıkmıştır. Günümüzde de birçok farklı nedene bağlı olarak dünyanın çeşitli alanlarında sıcak çatışma bölgeleri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi uluslararası sıcak çatışmalara neden olan doğal unsurlardan biri değildir?

- A) Su kaynakları
- B) Enerji kaynakları
- C) Bağımsızlık istekleri
- D) Toprak paylaşımı
- E) Yeraltı zenginlikleri

14. Üye ülkeler arasında hizmet, sermaye ve iş gücünün serbest dolaşımını sağlamak, ekonomik ve siyasi politikaları uyumlu hale getirmek amacıyla 25 Mart 1957'de bazı ülkeler tarafından Avrupa Birliği kurulmuştur.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin bu örgüte üye olduğu söylenemez?

- A) Danimarka
- B) Portekiz
- C) Bulgaristan
- D) Norveç
- E) İtalya

15. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, beş daimi ve on geçici üyeden oluşur. Daimi üyelerin onaylamadığı kararlar yürürlüğe girmez.

Aşağıda verilenlerden hangisi Birleşmiş Milletler'in daimi üyeleri arasında yer almaz?

- A) Fransa
- B) İngiltere
- C) Almanya
- D) Çin
- E) Rusya

1. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın idari yapısı içerisinde yer alan Güvenlik Konseyi'nin görevleri arasında,

- I. barış ve güvenliği korumak,
- II. silahsızlanmayı denetlemek,
- III. ülkelerin etnik yapısını araştırmak,
- IV. anlaşmazlık bulunan ülkelerin arasında anlaşma koşullarını önermek

unsurlarından hangilerinin bulunduğu söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

2. I. Gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme hızlarını arttırmak
II. Üye ülkelerde halkın yaşam standardını iyileştirmek
III. Nükleer silahlanmaya son verilmesini sağlamak
IV. İşsizliğin ortadan kaldırılmasını sağlamak
V. Petrol fiyatlarını ve üretim miktarlarını belirlemek

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) amaçları arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve V
D) III ve V   E) IV ve V

3. Aşağıda verilen küresel örgütlerden hangisinin devlasyonlara engel olmak, ülkelerin ödeme güçlüğü çekmemesi için gerekli çözümleri üretmek gibi amaçları olduğu söylenebilir?

- A) Dünya Bankası
B) Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
C) Uluslararası Para Fonu
D) Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü
E) Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı

4. Aşağıda verilenlerden hangisi Avrupa Birliği'nin kurucu üyeleri arasında yer almaz?

- A) İngiltere   B) Fransa   C) İtalya
D) Belçika   E) Hollanda

5. I. Avrupa Birliği
II. Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı
III. Dünya Bankası
IV. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
V. Uluslararası Para Fonu

Yukarıda verilen örgütlerden hangilerine Türkiye'nin üye olduğu söylenbilir?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) III ve V
D) II, III ve V   E) III, IV ve V

6. Çalışmalarını bağımsız olarak yürütebilmek için devletlerden, şirketlerden ya da siyasi partilerden bağış ve sponsorluk almayan Greenpeace örgütü çevre olaylarına duyarlılığı arttırmak için 1971 yılında kurulmuştur.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin bu örgütün amaçları arasında yer alması beklenemez?

- A) Ülkeler arasındaki nükleer silahlanma yarışına ve nükleer kirliliğe son verilmesi
B) Fosil yakıtların kademeli olarak sonlandırılması ve iklim değişikliğinin durdurulması
C) Okyanus ve denizlerde meydana gelen ekolojik bozulmaların ve değişimlerin önlenmesi
D) Ormanların azalmasına neden olan unsurların tespit edilerek ortadan kaldırılması
E) Ticari amaçlı balina avcılığında ülkeler arasındaki organizasyonun sağlanması

7. NAFTA(Kuzey Amerika Ülkeleri Serbest Ticaret Anlaşması), Kanada, ABD ve Meksika arasında imzalanmıştır.

Buna göre,

- I. ülkeler arasındaki ticaret ve yatırımların liberalize edilmesi,
- II. anlaşma devletlerinin başka ülkelere karşı ekonomik yönden güçlendirilmeleri,
- III. var olan anlaşmazlıkların uluslararası tahkim kurullarında tek taraflı olarak dava edilebilmesi,
- IV. ortak dış politikanın ve güvenlik politikasının oluşturulması,
- V. petrol fiyatlarının ve üretim miktarlarının belirlenmesi

özelliklerinden hangilerinin anlaşma kapsamında yer aldığı söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Aşağıdakilerden hangisi, üye ülkeler arasında hizmet, sermaye ve iş gücünün serbest dolaşımını sağlamak, ekonomik ve siyasi politikaları uyumlu hale getirmek amacıyla kurulan Avrupa Birliği'nin başlıca organları arasında yer almaz?

- A) Vesayet Konseyi
- B) Avrupa Komisyonu
- C) Avrupa Parlamentosu
- D) Adalet Divanı
- E) Bakanlar Konseyi

9. Birleşmiş Milletlerin uluslararası sorunlarla ilgilenmek ve Genel Kurul'a yardımcı olmak üzere kurulmuş bir çok yardımcı organı bulunmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu yardımcı organlardan biri değildir?

- A) Bilim ve Kültür Örgütü(UNESCO)
- B) Çocuk Yardım Fonu(UNICEF)
- C) Kalkınma ve İş Birliği Örgütü(OECD)
- D) Gıda ve Tarım Örgütü(FAO)
- E) Dünya Sağlık Örgütü(WHO)

10. Günümüzde su kaynaklarının kullanımı ve paylaşımı önem kazandığından bazı sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Buna göre, zengin su kaynaklarına sahip olması nedeniyle Golan tepelerinin günümüzde hangi ülkeler arasında sorun oluşturduğu söylenebilir?

- A) Türkiye - Suriye
- B) İsrail - Suriye
- C) Ürdün - Suriye
- D) İsrail - Lübnan
- E) Irak - Suriye

11. Şattularap su yolu ve bu bölgedeki petrolün paylaşımı aşağıda verilen taraflardan hangileri arasında sorun olmuştur?

- A) Suriye - İsrail
- B) İran - Irak
- C) Mısır - İsrail
- D) Filistin - İsrail
- E) Irak - Kuveyt

12. Nükleer enerji santrallerinin yakıtı olması ve çok az bulunması nedeniyle sorunlara yol açabilen enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Altın
- B) Kömür
- C) Petrol
- D) Doğal gaz
- E) Uranyum

13. Sınır aşan sular kapsamındaki su kaynaklarının gelecekte ülkeler arasında daha fazla sorun oluşturması beklenmektedir.

Buna göre, aşağıdaki akarsulardan hangisinin sınır aşan sular kapsamında sorun oluşturması beklenmez?

- A) Nil
- B) Fırat
- C) Meriç
- D) Kızılırmak
- E) Dicle

14. Dünya genelinde bazı bölgeler zengin su kaynaklarına sahip olmasına rağmen, nüfus miktarının çok fazla olması nedeniyle kişi başına düşen kullanılabilir içme suyunun az olduğu ülkeler içerisinde yer almaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisinde bu durum gözlenebilmektedir?

- A) Hindistan
- B) Rusya
- C) Kanada
- D) Libya
- E) Suriye

15. Kömür, demir - çelik endüstrisinin ham maddesi olması nedeniyle özellikle sanayi devrimiyle önemi artmış ve ülkeler arasında paylaşımı sorunlara neden olarak sıcak çatışmaları ortaya çıkarmıştır.

Buna göre, aşağıda verilen hangi iki ülke arasında bu tür çatışmaların geçmiş dönemlerde yaşandığı söylenebilir?

- A) Rusya - Afganistan
- B) İsrail - Suriye
- C) Fransa - Almanya
- D) Irak - Kuveyt
- E) Filistin - İsrail

 Zengin kömür yatakları nedeniyle Alsas Loren bölgesinin paylaşılabilmesi 2. Dünya Savaşı'nın da nedenlerinden biridir.

16. Dünya genelinde su sıkıntısı çeken ülkelerin önemli bir kısmı Orta Doğu'da yer almaktadır.

Buna göre, Orta Doğu ülkelerinin su sıkıntısı çekmelerinde,

- I. yağış tutarlarının az olması,
- II. buharlaşmanın fazla olması,
- III. akarsu sıklığının az olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Kültür Bölgelerinin Oluşumu ve Türk Kültürü 1/4

Dünya kültürlerinin coğrafi yaklaşımlarla incelenmesini kültürel coğrafya gerçekleştirir. Kültürel coğrafya ülkelerin ve bölgelerin alışkanlık, gelenek, yeme içme, giyim kuşam, müzik, mimari, din ve dil gibi özelliklerini inceleyen ve açıklar. Ülkelerin nüfus yoğunlukları ile nüfus yoğunluklarının farklılık göstermesini nüfus coğrafyası, yeraltı zenginlik kaynaklarının oluşumu ve dağılışını ise jeomorfoloji incelemektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Kültür Bölgelerinin Oluşumu ve Türk Kültürü 1/6

Türk kültürü; ilk ortaya çıktığı bölgenin coğrafi konumuna (Orta Asya) ve denizden uzak olmasına bağlı olarak karasallık etkisinin fazla olduğu bir yapı göstermektedir. Köklerini bulunduğu coğrafyadan ve tarihin derinliklerinden aldığından zengin, sürekli ve dinamik bir yapıya sahiptir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Kültür Bölgelerinin Oluşumu ve Türk Kültürü 1/9

Kültürü oluşturan maddi (somut) unsurlar; coğrafi konum, simgeler, doğal ortam (iklim, su ve toprak) özellikleridir. Manevi (soyut) unsurlar ise, dil, din ve inançlar, ahlak kuralları, örf ve adetler, komşu kültürler, dünya görüşü ve hukuk kurallarıdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Küresel Ticaret ve Turizm 1 / 4

Dış ticarete üretilen ürünlerin kaliteli olması ve düşük fiyatla satılması, ürünlere olan talebin artmasına neden olmaktadır. Bu durum rekabet üstünlüğü sağlar. Üretilen malın ham maddesinin ithalatla (dış alım) sağlanması maliyeti artırır. Kullanım alanının az olması ve üretilen malın satışını azaltacağından rekabet azalır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Küresel Ticaret ve Turizm 1 / 11

Verilen ülkelerde kişi başına bırakılan döviz gelirini bulmak amacıyla elde edilen turizm gelirini gelen turist sayısına bölmek gerekmektedir. Bu işlem yapıldığında en yüksek değerin ABD'de olduğu görülmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Küresel Ticaret ve Turizm 1 / 13

Turizm amacıyla yurt dışına çıkış genel olarak kişi başına düşen gelirin yüksek olduğu gelişmiş ülkelerde daha fazla görülmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Küresel Ticaret ve Turizm 2 / 3

Avrupa, ABD, Japonya ve Güneydoğu Asya dünyada sanayi üretim alanları olmaları nedeniyle nüfusun da yoğunlaştığı bölgelerdir. Bu nedenle bu yerler pazar alanı olma özelliği göstermekte ve hizmet üretim alanlarının da yoğunlaştığı bölgede olmaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Küresel Ticaret ve Turizm 2 / 12

İsveç bulunduğu coğrafi konum nedeniyle yıllık sıcaklık ortalamasının düşük olduğu bir ülkedir bu nedenle kış ılımanlığı ve güneşli gün isteyen turuncgillerin burada yetişmesi beklenmez. Pamuk ise yaz kuraklığı isteyen bir ürün olup sürekli yağışların görüldüğü Kongo'da yetiştirilemez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Küresel Ticaret ve Turizm 2 / 14

Turizm gelirlerinin fazla olduğu ülkelerde turizm sektöründe istihdam edilen nüfus da fazladır. Turizmdeki istihdam hizmet sektörüne girer.

(A) ● (C) (D) (E)

Ülkelerin Özellikleri ve Gelişmişlik Düzeyleri 1 / 5

Japonya bir ada ülkesi olup ülkede yüzey şekilleri oldukça engebeldir. Bu durum akarsuların yatak eğimlerinin fazla olmasına neden olduğundan, akarsuların akış hızı fazladır. Etrafının denizlerle çevrili olması ve yer şekillerine bağlı olarak akarsu boyları kısadır.

(A) (B) ● (D) (E)

Ülkelerin Özellikleri ve Gelişmişlik Düzeyleri 1 / 7

İngiltere'nin üzerinde bulunduğu arazi eski oluşumlu iken, Japonya'nın üzerinde bulunduğu arazi genç oluşumludur. Genç arazi yapısına sahip ülkelerde kırık hatlarının bulunması aktif volkanik dağların bulunmasına neden olabilir. Ayrıca genç yapıllı araziler yeni oluşumlu olduğundan yer şekilleri genel yüksek ve engebeldir.

(A) (B) (C) (D) ●

Ülkelerin Özellikleri ve Gelişmişlik Düzeyleri 1 / 11

Tuna Nehri, Orta Avrupa'da doğup kuzeybatı güneydoğu yönünde akış göstererek Karadeniz'e dökülür.

(A) (B) (C) (D) ●

Ülkelerin Özellikleri ve Gelişmişlik Düzeyleri 2 / 3

Gerçek nüfus artışı doğal nüfus artışından fazla olan ülkeler göç alan ülkelerdir. Çin Halk Cumhuriyeti'nde halkın en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır.

(A) (B) (C) ● (E)

Ülkelerin Özellikleri ve Gelişmişlik Düzeyleri 2 / 8

Akarsulardan ulaşım ve taşımacılık alanında yararlanabilmek için yer şekillerinin genel olarak sade olması gerekir. Bu sayede akarsuyun yatak eğimi azalırken, denge profiline yaklaşır. Japonya, İran ve Norveç'in yer şekilleri oldukça engebeli iken Almanya ve İngiltere'nin daha sadedir.

(A) ● (C) (D) (E)

Uluslararası Örgütler, Sıcak Çatışma Bölgeleri 1 / 1

Su kaynaklarının paylaşımı uluslararası çatışmalara neden olan doğal unsurlar arasında yer almaktadır.

(A) (B) (C) (D) ●

Uluslararası Örgütler, Sıcak Çatışma Bölgeleri 1 / 10

Arnavutluk, Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatının kurucu üyeleri arasında yer almaktadır. Polonya ve bazı ülkeler gözlemci devlet sıfatıyla bulunmuştur.

(A) ● (C) (D) (E)

1. Dünya üzerinde küresel ya da bölgesel çapta siyasi ve ekonomik örgütlerin kurulmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Uluslararası parasal işbirliği ve döviz kuru istikrarını desteklemek
- B) Gelişmiş ülkelerin mali olanaklarını gelişme yolundaki ülkelere kanallandırmak ve dünya genelinde yaşam kalitesini artırmak
- C) Uluslararası yükümlülükler uygun olarak ülkeler arasında ayırım gözetmeden dünya ticaretinin geliştirilmesine destek vermek
- D) Uluslararası barış ve güvenliği korumak, dostça ilişkileri geliştirmek
- E) Dünya çapında çevre olaylarına duyarlılığı arttırmak ve doğal yaşamın sürdürülebilirliğini sağlamak

2. Ülkelerin sahip oldukları fazla kaynakları ve ürettikleri malları başka ülkelere satıp ihtiyaçları olan ürünleri de başka ülkelere almasıyla küresel ticaret ortaya çıkmıştır.

Aşağıda verilen ülke ve ihrac ettiği mal eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Venezuela – buğday
- B) Türkiye – tekstil ürünleri
- C) Rusya – doğal gaz
- D) Güney Afrika Cumhuriyeti – altın
- E) Japonya – elektronik eşya

3. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerin turizm verilerine ait bilgiler bulunmaktadır.

Ülke	Gelen turist sayısı (milyon)	Dünyadaki payı (%)	Turizm geliri (milyar \$)	Dünyadaki payı (%)
Fransa	76	9,4	42,3	6,2
ABD	49,4	6,1	81,7	12
İtalya	36,5	4,5	35,4	5,2
Almanya	21,5	2,7	29,2	4,3
Türkiye	20,3	2,5	18,2	2,7

Tabloya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Turist başına en fazla geliri Fransa elde etmiştir.
- B) Dünya turizminde en fazla gelir elde eden ülkeler Avrupa Kıtası'nda bulunur.
- C) Türkiye'ye gelen turistlerin önemli bir kısmını Almanlar oluşturmaktadır.
- D) İtalya'yı ziyaret eden turistlerin dünyadaki payı %5'i geçmemektedir.
- E) ABD'nin turizm gelirleri İtalya, Almanya ve Türkiye gelirlerinin toplamından fazladır.

4. Aşağıdaki tabloda 2006 yılında Çin'in bazı ülkelerle olan ithalat ve ihracat değerleri (milyar \$) verilmiştir.

	ABD	Japonya	Almanya	Rusya	Güney Kore
İhracat	232,7	102,1	48,7	28,5	56,1
İthalat	302,1	236	94,1	48,2	159,9

Tabloya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İhracatın ithalatı karşılama oranı en yüksek ABD ile olmuştur.
- B) Rusya'dan elde edilen ihracat değeri Güney Kore'dekinin yarısıdır.
- C) Çin'in ticaret hacminin yarısından fazlasını ABD oluşturur.
- D) Verilen tüm ülkelerde Çin'in ihracat geliri ithalat gelirinden düşüktür.
- E) Almanya ile olan ihracat değeri Rusya ile olan ithalat değerine yakındır.

06

ÇEVRE TOPLUM

- Çevre sorunları
- Doğal kaynakların kullanımı ve etkileri
- Çevre koruma uygulamaları ve doğal mirasın korunması

1. Teknoloji kullanımı bir yandan insan hayatını kolaylaştırırken, bir yandan da doğal çevre ve insan sağlığını tehdit etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi teknolojinin de etkisiyle en çabuk, en kolay ve en çok ortaya çıkan kirlilik türüdür?

- A) Su kirlenmesi
B) Toprak kirlenmesi
C) Radyoaktif kirlenme
D) Ses kirliliği
E) Besin kirlenmesi

2. Yeryüzünde ortaya çıkan çevre sorunlarını etkilerine göre yerel, bölgesel ya da küresel olarak ayırmak mümkündür.

Buna göre, aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin küresel boyutta etkili olduğu söylenebilir?

- A) Marmara Denizi'nin kirlenmesi
B) Meksika Körfezi'ne atık suların karışması
C) Aral Gölü'nün kuruması
D) Nil nehrinin taşkın yapması
E) Ozon tabakasının seyrelmesi

Geniş alanlarda etkisi hissedilen çevre sorunları küresel özellik göstermektedir.

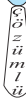
3. Aşağıdakilerden hangisi tropikal yağmur ormanlarının tahrip olmasına bağlı ortaya çıkan durumlarından biri **değildir**?

- A) Erozyonun artması
B) Topraktaki azot tuzlarının artması
C) Bazı canlı türlerinin azalması
D) Sel ve taşkınların artması
E) Kuraklığın artması

4. Gelişmişlik seviyeleri göz önüne alındığında aşağıdaki ülkelerden hangisinde teknolojik atıkların **daha az** probleme neden olması beklenir?

- A) Japonya
B) Mısır
C) Çin
D) ABD
E) İtalya

5.

Sıvı atıkların sularda oluşturduğu fiziksel kirlilik ve etkilere,

- I. suyun sıcaklığının ve tadının değişmesi,
II. suda kurşun ve civa gibi metallerin birikmesi,
III. suda küflerin ve bakterilerin oluşması,
IV. suyun kokusunun değişmesi

durumlarından hangileri örnek verilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve IV
D) II ve III
E) I, II ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisi metropollerde hava kirliliğini arttırıcı bir durum **değildir**?

- A) Benzinli araç kullanımının çok fazla olması
B) Konut sayısına bağlı olarak yakıt tüketiminin fazlalığı
C) Elektrikli tren ve tramvay kullanımının yaygınlaştırılması
D) Endüstri işletmelerinin yoğun olması
E) Sanayi tesislerinin atık kontrollerinin düzenli yapılmaması

7. Atıklar, doğal çevre içinde kısa ya da uzun sürelerde ayrışarak yok olur.

Aşağıda verilen atıklardan hangisinin doğal çevre içinde ayrışması daha uzun bir süre gerektirir?

- A) Sakız
B) Torba
C) Pil
D) Alüminyum kutu
E) Plastik şişe

8. Aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin gelişmiş ülkelerde **daha az** görülmesi beklenir?

- A) Asit yağmurları
B) Çarpık kentleşme
C) Hava kirliliği
D) Gürültü kirliliği
E) Tarım topraklarında zirai ilaç birikimi

Gelişmiş ülkelerde planlama çalışmalarının yaygın olması çevre sorunlarını azaltır.

9.

- X. Tarımsal alanların sanayi ve konut alanına dönüşmesi
Y. Yanlış kullanımlara bağlı sulak alanların kaybedilmesi

Türkiye’de bu gibi çevre sorunlarının yaşandığı alanların doğru eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	X	Y
A)	I	II
B)	I	III
C)	II	III
D)	III	IV
E)	IV	II

10.

Nüfusun hızla arttığı bir ülkede ortaya çıkabilecek sorunlar içinde aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Hava kirliliği
B) Doğal kaynak yetersizliği
C) Alt yapı sorunlarına bağlı su kirliliği
D) Su sıkıntısının yaşanması
E) Ulaşım yollarının önemini kaybetmesi

11.

Derste katı atıklar konusunu işleyen Doğa öğretmen katı atıkların neler olduğunu öğrencilerine anlattıktan sonra: “Katı atıkların çevremize verdiği zararlar neler olabilir?” diye öğrencilerine bir soru yönelmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin öğrencilerin cevapları arasında yer alması beklenmez?

- A) Yeraltı su seviyesini düşürmesi
B) Plastik ambalajlar yandığında zehirli gazların çıkması ve havaya karışması
C) Çöp yığınlarının çevrede kötü görüntü ve koku oluşturması
D) Çöp toplama alanlarında patlamalar yaşanması
E) Kuşların beslenirken çöpleri yutarak zehirlenmeleri

12.

Petrol ve kömür gibi fosil enerji kaynaklarının yeryüzünde aşırı kullanımı karbon dengesinin bozulması ve çeşitli çevre sorunlarının ortaya çıkmasına neden olur.

Buna göre,

- I. termik santrallerde fosil yakıt kullanılması,
II. taşıt sayısının hızlı biçimde artış göstermesi,
III. geleneksel tarım uygulamalarına ağırlık verilmesi

faktörlerinden hangileri karbon dengesinin bozulmasına neden olmaktadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

13. Aşağıdakilerin hangisi çevre kirliliğinin göstergesi olamaz?

- A) Küresel ısınmanın yaşanması
B) Atmosferde karbon oranının artması
C) Toprakta ve besinlerde zararlı maddeler bulunması
D) İnsanlarda solunum ve sinir sistemi rahatsızlıklarının artması
E) Verimli tarım alanlarında sera oluşturulması

14. Aşağıdakilerin hangisi bir bölgede sanayileşmenin hız kazanmasıyla ortaya çıkabilecek durumlardan biri değildir?

- A) Aşırı su tüketimi
B) Hava kirliliği
C) Solunum yolu rahatsızlıkları
D) Deniz gerilemesi
E) Ekosistemin bozulması

15.

- I. Orman alanlarının imar ve iskana açılması
II. Milli park alanlarının oluşturulması
III. Dünya nüfusunun hızla artması
IV. Geri dönüşüm projelerinin yaygınlaştırılması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin canlı yaşamı üzerinde olumsuz etkisinden söz edilemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) II ve IV
E) III ve IV

1. Yeryüzünde çevre kirliliğinin önemli seviyelere yükselmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Entansif tarım yönteminin yaygınlaşması
- B) Akarsular üzerinde barajlar kurulması
- C) Sanayi faaliyetlerinin çeşitlenmesi ve yaygınlaşması
- D) Mera hayvancılığından besi hayvancılığına geçilmesi
- E) Nüfusu azaltıcı politikaların uygulanması

2.

Kuraklık, buharlaşma miktarının yağış miktarından fazla olmasıyla ortaya çıkan ve tarımı olumsuz etkileyen bir durumdur.

Buna göre, haritada işaretli alanlardan hangisinde böyle bir durumun yaşandığı söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Hava ve su kirliliğinin yoğun olduğu bir şehir için;

- I. Nüfus miktarı ve yoğunluğu azdır.
- II. Çevreye duyarlı politikalar yürütülmektedir.
- III. Sanayi kuruluşları fazladır.
- IV. Çocuk ve yaşlılarda solunum rahatsızlıkları yaşanmaktadır.

yargılarından hangileri kesinlikle söylenemez?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) I, II ve III

4. Türkiye'de kırsal alanda yaşanan önemli çevre sorunlarından biri anız yakmaktır.

Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamanın neden olduğu çevre sorunlarından biri değildir?

- A) Erozyonun artması
- B) Topraktaki organik maddelerin azalması
- C) Doğal dengenin bozulması
- D) Tarıma ayrılan arazi oranının azalması
- E) Orman yangını riskinin artması

Tarım ürünlerinin hasat edilmesinden sonra toprak üzerinde kalan bitki artıklarının yakılarak ortadan kaldırılmasına anız yakma denilmektedir.

5. Ekosistem, denizlere ve nehirlere dökülen atıkları belli bir süre içinde temizleyebilme özelliğine sahiptir. Ancak artan dünya nüfusu ve atık miktarı ekosistemin gücünü aşmaktadır ve atıklar çevresel etkilere neden olmaktadır.

Aşağıdakilerin hangisi atıkların çevresel etkileri içinde daha az zarara sahiptir?

- A) Yangınlar ve patlamalar
- B) Küresel ısınma
- C) Yeraltı sularındaki kimyasal kirlilik
- D) İstenmeyen kokular
- E) Hava kirliliği

6.

Aşağıdakilerin hangisi teknolojik gelişmelerin neden olduğu çevre sorunlarından biri değildir?

- A) Toprak kirliliğinin artması
- B) Su kaynaklarında zehirli maddelerin görülmesi
- C) Havada karbondioksit birikimi ve sülfurik asit yoğunlaşması
- D) Deniz canlılarının bünyelerinde zehirli atıkların birikmesi
- E) Mercan resiflerinde yoğunluğun artması

7. Küresel ısınmaya bağlı olarak Türkiye'de yaşanması beklenen en önemli sorun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deprem
- B) Heyelan
- C) Kuraklık
- D) Volkanik patlama
- E) Çığ

8. Aşağıdakilerden hangisinin insanların ekosistemler üzerindeki olumsuz etkisini arttırdığı söylenemez?

- A) Nüfusun hızla artması
- B) Şehirlerin mekânsal olarak büyümesi
- C) Teknolojik gelişmelerin hız kazanması
- D) Çayır – mera ve yaylaların aşırı otlatılması
- E) Deniz kıyısındaki tuzlalardan tuz elde edilmesi

9. Bir bölgede ormanların tahribatına bağlı olarak ortaya çıkacak sorunlar arasında;

- I. yeraltı su seviyesinin azalması,
- II. erozyonun hızlanması,
- III. toprakta radyoaktif madde birikiminin artması,
- IV. toprak tuzluluğunun artması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) I, III ve IV

10. Dünyamızda son yüzyıl içerisinde çevre sorunlarının ve tehditlerin önemli oranda artış göstermesinde;

- I. sıcak savaşlar,
- II. nüfus artışı,
- III. sanayinin hızlanması,
- IV. ekonomik krizler

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

11. Aşağıdakilerden hangisinin çevreye zarar verdiği söylenemez?

- A) Termik santrallerde düşük kaliteli linyit kullanılması
- B) Siyanürle altın çıkarılması
- C) Nadas alanlarının sulamayla tarıma açılması
- D) Denizlerde aşırı avlanma yapılması
- E) Kurşunlu benzin tüketilmesi

12. Kyoto protokolü kapsamında alınan kararlar gereği karbon salınımı sıfır olan enerji üretim sistemleri teşvik edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de bu amaçla yapılan çalışmalardan biri olamaz?

- A) Sinop’ta bir nükleer enerji santrali kurmak
- B) Batı Anadolu’da rüzgar türbini kurulumuna izin vermek
- C) Çoruh nehri üzerinde hidroelektrik santral inşa etmek
- D) Yatağan termik santralinde kapasite artışına gitmek
- E) Güneş sistemlerinden elektrik enerjisi üretmek amacıyla çalışmalar yapmak

13

Sanayileşme, nüfus artışı, tarım çalışmalarında zirai ilaç kullanımı gibi nedenlerle sularda kirlenme görülmektedir.

Buna göre, aşağıda eşleştirilen akarsulardan hangisinde kirliliğin daha az boyutta olduğu söylenebilir?

- A) Susurluk – Sakarya
- B) Bakırçay – K. Mendere
- C) Çoruh – Aras
- D) Meriç – Gediz
- E) Seyhan – Ceyhan

14. Aşağıdakilerden hangisinin su döngüsüne yaptığı olumsuz etkiler diğerlerine oranla daha az tehlike oluşturur?

- A) Su ürünleri üretim ve tüketiminin artması
- B) Kentleşme ve nüfus artışının hızlanması
- C) Betonlaşmanın geniş alanlara yayılması
- D) Sanayide su kullanımı ve kirlenmesi
- E) Sulak alanların kurutulması

15. – Sulak alanların kurutulması,
– Tüketim amaçlı aşırı su kullanımı,
– Kentleşme ve betonlaşma

olguları öncelikle aşağıdakilerden hangisinde doğal dengenin bozulmasına neden olur?

- A) Su döngüsü
- B) Azot döngüsü
- C) Toprak oluşumu
- D) Karbon döngüsü
- E) Doğal bitki örtüsü

1. Toprağa bırakılan zararlı maddelerin ve atıkların toprağın özelliklerini bozmasına toprak kirliliği denilmektedir. Toprak kirliliği temizlenmesi en zor, bazense hiç mümkün olmayan tehlikeli bir ortam oluşturmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisinin toprak kirliliği üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) İlaçlama ve gübrelemenin bilinçsizce yapılması
B) Şehrsel atıkların birinci sınıf tarım arazilerinde gelişigüzel depo edilmesi
C) Tarım arazilerinin nadasa bırakılması
D) Evsel atık suların arıtılmadan toprağa verilmesi
E) Zehirli maddeler içeren gazların yağışlarla yere inmesi

2. Hollanda, Almanya, İngiltere gibi Avrupa Birliği ülkelerinin ve ABD'nin toprak kirliliğini önlemek amacıyla çeşitli planlamalar yaptığı bilinmektedir. ABD'de 1986, İngiltere'de 1990, Hollanda'da 1994 ve Almanya'da 1999 yılından beri toprak kirliliği ve koruma kanunları yürürlükte bulunmaktadır. Ayrıca 2001 yılında Avrupa Birliği çevre programına "Toprağı Korumak İçin Tematik Strateji" programını da dahil etmiştir.

Yukarıdaki ifadeler dikkate alındığında yapılan uygulamaların;

- I. toprak kaybının artmasını engellemek,
II. toprağı korumak için yeni yöntemler geliştirmek,
III. sanayide toprak kirliliğine yol açacak kazaları önlemek,
IV. sağlıksız yaşam alanlarını düzenlemek,
V. tarım ürünü çeşitliliğini arttırmak

amaçlarından hangilerini hedeflediği söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

3.

çevre sorunları

İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi oluşturması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma denilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisinin küresel ısınmaya bağlı olarak meydana gelmesi beklenmez?

- A) Kutuplar çevresindeki buzulların erimesi
B) Volkanik faaliyetlerde artışların görülmesi
C) Deniz suyu seviyesinde yükselmenin olması
D) Uzun süreli, şiddetli kuraklık ve çölleşmelerin görülmesi
E) Bazı bölgelerde seller ve taşkınların şiddeti ve sıklığının artması

4. Toprak kirliliğinin baş aktörlerinden biri vahşi çöp depolama alanlarıdır. Türkiye'deki mevcut düzenli katı atık depolama sahası 3 bin 215 belediye için, yalnızca 13'tür. Kalan belediyelerden ise üçü atıklarını yakarak, üçü de kompastlama işlemiyle bertaraf etmektedir.

Yukarıda verilen ifadeler dikkate alındığında Türkiye'de,

- I. belediyelerin çöpleri gelişigüzel alanlara bıraktıkları,
II. belediyelerden bir kısmının çöp atıklardan elektrik enerjisi ürettiği
III. başarılı geri dönüşüm uygulamalarının Türkiye'deki katı atık miktarını yarı yarıya azaltacağı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

5. Plansız açılan sızdırmalı fosseptikler toprak ve yeraltı suyu kirliliğinin nedenleri arasında yer almaktadır. Türkiye'deki köylerin genelinde kanalizasyon atıklarının depo edildiği bu tür fosseptikler özellikle yeraltı suyunun yüzeye yakın olduğu yerlerde yeraltı sularını kirlenmektedir. Bu köylerde yeraltı sularının evlerde kullanılması hastalıklara neden olmaktadır.

Yukarıda verilenlere göre sızdırmalı fosseptiklerin,

- I. su kaynakları,
II. toprak canlıları,
III. hava olayları,
IV. arazi yapısı

unsurlarından hangileri üzerinde etkili olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. – Tarımsal faaliyetler konusunda çiftçilerin eğitilmesi
– Endüstriyel atıkların arıtılmadan çevreye bırakılmaması
– Gübre kullanımında bilinçli hareket edilmesi
– Otlaklar ve ormanların korunması ve ağaç dikilmesi

Yukarıda verilenlerin tümünün öncelikle aşağıdaki çevre sorunlarından hangisini önlemeye yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Asit yağışları
B) Radyoaktif kirlenme
C) Çarpık kentleşme
D) Toprak kirliliği
E) Hava kirliliği

7. Yeryüzündeki sular, güneşin sağladığı enerji ile sürekli bir döngü içinde bulunur. İnsanlar ihtiyaçları için, suyu bu döngüye iade ederler. Bu süreç sırasında suya karışan maddeler, suyun fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini değiştirerek su kirliliğinin oluşmasına neden olurlar.

Buna göre,

- I. nüfus artışı,
II. sanayileşme,
III. kimyasal gübreler,
IV. organik tarım

unsurlarından hangilerinin su kirliliğine neden olması beklenmez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) Yalnız IV
D) I ve III   E) III ve IV

8. Tarımsal alanlarda üretimi arttırmak amacıyla kullanılan kimyasal gübreler, zararlı böceklere karşı kullanılan ve içeriğinde civa, kurşun ve diğer ağır metaller bulunan kimyasallar, yağmur suları ile toprak altına geçerek yeraltı sularının kirlenmesine neden olmaktadır. Akıntılarla yüzeysel sulara ve su havzalarına ulaşan bu kimyasal maddeler akarsulardaki canlı hayatının da sona ermesine sebep olmaktadır.

Verilen bilgi dikkate alındığında;

- I. tarımsal alanlarda kullanılan kimyasal gübrelerin bitki ve hayvan varlığına zarar verdiği,
II. ekosistemde meydana gelen olayların birbirini etkilediği,
III. civa, kurşun ve diğer ağır metallerin yağış miktarını arttırdığı

yağışlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

9.

Havada katı, sıvı ve gaz şeklindeki yabancı maddelerin insan sağlığına, canlı hayatına ve ekolojik dengeye zarar verecek miktar, yoğunluk ve sürede atmosferde bulunması hava kirliliği olarak tanımlanmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisinin hava kirliliğini arttırması beklenmez?

- A) Toplu taşıma araçlarının kullanımının yaygınlaştırılması
B) Düşük kalorili ve kükürt oranı yüksek kömürlerin kullanılması
C) Hızla artan motorlu taşıtlardan çıkan egzoz gazları
D) Endüstri kuruluşlarında eski teknolojilerin kullanılması
E) Alternatif enerji kaynakları yerine fosil yakıt kullanımının artması

1. Fosil yakıtların yakılmasından, motorlu taşıtlardan ve termik santrallerden çıkan kükürtdioksit ve azot oksitlerin atmosferde suyla tepkimeye girmesi sonucu asit yağmurları oluşabilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi asit yağmurlarının etkileri arasında yer almaz?

- A) Solunum yolu hastalıkları ve akciğer kanserinde artışa yol açması
B) Toprak, göl ve akarsularda asit oranının artması
C) Tarihi ve kültürel yapıtların zarar görmesi
D) Tarım ürünü ve ormanların kurumasına neden olması
E) Deniz ve okyanuslarda su seviyesinin yükselmesi

2. Fosil yakıtların kullanılmasıyla elde edilen enerjiye termik enerji denilmektedir. Termik santraller su, hava ve toprak kirliliğine yol açtığı gibi, canlı sağlığını da olumsuz etkilemektedir.

Buna göre,

- I. tarım alanlarının zarar görmesi,
II. atmosferde zehirli gaz artışının oluşması,
III. akarsu ve göllerde canlıların yok olması,
IV. kapalı havza oluşumunun artması

durumlarından hangileri termik santrallerin çevreye verdiği zararlar arasında sayılamaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

3. Hızla akan suların türbinleri çalıştırması ile elde edilen enerjiye hidroelektrik enerji denilmektedir. Hidroelektrik enerji üretiminin doğal, tarihi, kültürel varlıklar ve sosyoekonomik çevre üzerinde etkileri mevcuttur.

Buna göre;

- I. tarım alanları ve yerleşim yerlerinin su altında kalması
II. bazı hayvan ve bitki türlerinin yok olması
III. sel ve taşkın oluşumunun artması
IV. rüzgar erozyonunun şiddetlenmesi

durumlarından hangileri hidroelektrik santrallerin neden olduğu çevresel sorunlar arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

4. Dünya ülkeleri artan enerji ihtiyacını karşılamak için nükleer enerjiyi kullanmakta ve birçok ülkede nükleer santral ünitesi faaliyet göstermektedir.

Nükleer enerji ile ilgili olarak,

- I. Dünya elektrik gereksiniminin % 50 sinden fazlasını karşılamaktadır.
II. Soğutma işlemi sırasında kullanılan suyun yüksek ısıda tahliye edilmesi bazı canlıların ölmesine neden olur.
III. Santrallerdeki kazalarda yayılan radyoaktif maddelerin etki alanı geniştir.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

Nükleer enerji, dünya ülkeleri tarafından son 50 yıldır kullanılmakta olup, 31 ülkede 437 santral ünitesi faaliyet göstermektedir.

5. – Rüzgar enerjisi üretiminde gürültü ve görüntü kirliliğinin oluşması
– Çöp ve benzeri bazı atıkların çöp termik santrallerinde yakılmasının hava ve çevre kirliliğine neden olması
– Jeotermal enerji üretimi sırasında yoğunlaşmayan bazı gazların asit kirleticilere katkı yapması

Yukarıda verilenler aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Petrol ürünlerinin kullanımı arttıkça hava kirliliği artmaktadır.
B) Güneş kaynaklı enerji üretim sistemlerinin atmosfere doğrudan bir kirlenici emisyonu bulunmamaktadır.
C) Fosil yakıt kullanımının artması çevre sorunlarını arttırmaktadır.
D) Yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları bazı çevresel sorunlar oluşturabilmektedir.
E) Madencilik faaliyetlerinin yaygınlaşması bitki ve hayvan tür çeşitliliğini azaltmaktadır.

6. Dünya genelinde son dönemlerde zararlı böcek saygınlarının artması ve ağaç kurumalarının yaygınlaşmasında;

- I. kurak alanların genişlemesi,
- II. volkanik faaliyetlerin artması,
- III. gürültü kirliliğinin yaygınlaşması,
- IV. sera etkisinin görülmesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

7. Sahip olduğu biyolojik çeşitlilik nedeniyle dünyanın doğal zenginlik müzeleri olarak kabul edilen sulak alanlar; doğal işlevleri ve ekonomik değerleriyle yeryüzünün en önemli ekosistemleridir. Bu alanların insanlar tarafından gereksiz görülerek kurutulması doğal dengeyi önemli oranda bozmaktadır.

Buna göre,

- I. havadaki nem oranını arttırması,
- II. taşkınların etkisini azaltarak su rejimini düzenlemesi,
- III. zehirli maddeleri tutarak su kalitesini yükseltmesi,
- IV. sıcaklık değerlerini arttırması

faktörlerinden hangileri sulak alanların etkileri arasında yer almaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. Atmosferde aşırı karbondioksit birikmesi, karbon döngüsünü olumsuz yönde etkileyerek sera etkisi yaratır. Sera etkisi sonucu yeryüzünden atmosfere verilen ısı karbondioksit tarafından tutulur ve dağılması önlenir. Bu olay yeryüzünün ısınarak buzulların erimesi ve sonuçta okyanuslardaki suların yükselmesi gibi olumsuzluklara neden olmaktadır.

Buna göre;

- I. yeşil alanların korunup arttırılması,
- II. fosil yakıt kullanımının azaltılması,
- III. tarımsal ürün artıklarının ve otların yakılması

uygulamalarından hangilerinin karbon döngüsünü olumsuz yönde etkilenmesi beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

9. I. Atıkların insan sağlığını tehdit etmemesi için yerleşim birimlerine uzaklıkta ve düzenli bir şekilde depolanması gerekir.
II. Ambalajlar, evsel atıklar, küller, deri ve tekstil maddeleri sıvı ve gaz atıkların başlıcalarıdır.
III. Hava, toprak ve suyun kirlenmesi besin kirliliğine neden olur.
IV. Gelişmekte olan ülkeler geri dönüşümü etkili ve düzenli bir şekilde uygulamaktadır.

Yukarıda verilen yargılardan hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) III ve IV

10. Biyokütle enerjisi organik maddelerden enerji kaynağı olarak yararlanılmasıdır. Yenilenebilir enerji kaynağı olan biyokütlenin çevreye olumsuz etkisi yenilenemeyen enerji kaynaklarına göre çok azdır.

Buna göre;

- I. elektromanyetik alan etkisinin oluşması,
- II. çöp atıklarının yakılmasıyla hava kirliliğinin oluşması,
- III. tarım arazilerinde humus birikiminin artması

unsurlarından hangileri biyokütle enerjisinin çevreye olumsuz etkileri arasında yer alır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

11.

- I. Kömür
- II. Petrol
- III. Güneş
- IV. Gelgit
- V. Rüzgar

Yukarıda verilenlerden hangilerinin kullanımının artması, çevre üzerinde daha fazla olumsuz etkiye neden olur?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

1. Çarpık kentleşme günümüzde karşılaşılan önemli çevre sorunlarından birisidir.

Bu sorunun,

- I. yerleşmede nüfus artışının kentleşme hızından yüksek olması
- II. yerleşmelerin çevrelerinden yoğun bir şekilde göç alması
- III. alt yapı hizmetlerinin yetersiz kalması
- IV. orman vasfını yitirmiş alanlarda toplu konut projelerinin uygulanması

durumlarından hangilerinin sonucu olarak ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

2. I. Yerleşilen alanların genişliği
II. Kuşların mevsimlik göç hareketleri
III. Yüksek dağlık alanlardaki buzulların kalınlığı
IV. Deniz suyu seviyesi

“Sera gazı olarak nitelendirilen bazı gazların atmosferde yoğunlaşması yeryüzüne yakın atmosfer tabakasında sıcaklığın yükselmesine neden olmaktadır.” diyen iklimbilimciler, bu süreci gözlemlmek amacıyla yeryüzünde bazı çalışmalar yapmaktadır.

İklimbilimcilerin bu amaçla yukarıda verilenlerden hangilerini araştırması beklenmez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

3. – Sanayide az atık üreten teknolojiler kullanılmalı
– Çöplerin açık alanlarda gelişi güzel depo edilmesi önlenmeli
– Yerleşmelerin birinci sınıf tarım arazilerine doğru genişlemesi önlenmeli

Yukarıdaki uygulamaların ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevrenin korunması
B) Kırsal kesimden kente göçün önlenmesi
C) Küresel ısınmanın önlenmesi
D) Planlı kalkınmanın sağlanması
E) Modern şehir yerleşmelerinin oluşturulması

4. Türkiye’de taşkömürü, linyit ve petrol gibi fosil yakıtlar ısı enerjisi elde etmek, elektrik üretmek amacıyla veya ulaşım araçlarında yakıt olarak kullanılmaktadır.

Bu amaçlarla kaynak kullanımının yoğunlaştığı bir yörede aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin görüldüğü söylenebilir?

- A) Katı atık miktarının artması
B) Hava kirlenmesi
C) Yerleşilebilecek alanların daralması
D) Salgın hastalıkların yayılması
E) Radyoaktif kirliliğin artması

5. – Bölgedeki orman alanları tahrip edilmiş ormandan açılan alanlarda antropojen bozkırlar ortaya çıkmıştır.
– Yer altı su seviyesinde belirgin düşme gözlenmiştir.
– Akarsuların debisi azalmış, göllerin kapladığı alan küçülmüştür.

Yukarıda bir bölgede ortaya çıkan ve birbirini doğuran bazı çevre sorunları sırasıyla verilmiştir.

Verilenlerden yararlanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Bölgede ortaya çıkan çevre sorunları beşeri faaliyetlerin bir sonucudur.
B) Yeraltı su seviyesi yüzey sularının miktarı üzerinde etkilidir.
C) Bölgede buharlaşma yüzeyleri daralmıştır.
D) Bölgede erozyon şiddeti artış gösterecektir.
E) Bölgede kış yağışları fazladır.

6. **Aşağıdakilerden hangisinin çevre üzerindeki olumsuz etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir?**

- A) Tatlı su göllerinde av yasaklarının sona erdiği dönemde olta balıkçılığı yapılması
B) Orman bölgesinde ömrünü doldurmuş bir ağacın çürüyerek devrilmesi
C) Bir nehrin deltasında organik tarım yapılması
D) Geniş ve verimli tarım arazilerinin bulunduğu bir bölgede yer alan bataklığın kurutulması
E) Tarım alanlarında çiftlik gübresi kullanımının artırılması

7. Endüstriyel faaliyetlerde ve konutlarda kullanılan fosil yakıtlar, taşıtlardan çıkan egzoz gazları, termik santrallerden kaynaklanan baca gazları atmosfere salınmakta, bu gazlar su ile tepkimeye girerek asit meydana getirmektedir. Bu yağışların yeryüzüne asit yağmurları olarak inmesi çevrede sorun oluşturmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen yağışların etkili olduğu bir bölgede ortaya çıkacak sorunlar arasında gösterilemez?

- A) Antik kentlerdeki tarihi yapıların yıpranması
- B) Göl ve akarsularda asit dengesinin bozulması
- C) Orman ağaçlarında yaprak gelişiminin durması
- D) Su ekosistemlerinde biyolojik çeşitliliğin zarar görmesi
- E) Metal yeraltı kaynaklarında rezervin azalması

8. Bir bölgede işletmeye açılan taş ocağından dinamit patlatılarak taş çıkarılmaktadır.

Bu uygulamanın çevrede,

- I. havanın kirlenmesi,
- II. toprakların doğal yapısının bozulması
- III. bitki ve hayvanların zarar görmesi
- IV. sulara biyolojik kirliliğin artması

sorunlarından hangilerinin görülmesine neden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

9. **Aşağıdakilerden hangisi Japonya'da su kirliliğine neden olabilecek bir durum değildir?**

- A) Nükleer reaktörde sızıntı meydana gelmesi
- B) Ülkeye ham petrol getiren deniz taşıtının ülkenin kara sularında kaza yapması
- C) Tarım topraklarında tarım zararlılarında karşı kimyasal ilaç kullanılması
- D) Nükleer santrallerde kullanılan soğutma suyunun nehirler aracılığıyla tahliye edilmesi
- E) Büyük kentlerden geçen derelerin yataklarında ıslah çalışmaları yapılması

10. İsveç, Norveç gibi İskandinav ülkelerinde yer alan pek çok gölde asit artışı meydana gelmiş, göllerdeki birçok balık türü ölmüştür. Bu ülkelerde geniş alan kaplayan ormanlarda ağaçların yaprak gelişiminin durduğu, hastalık riskinin arttığı gözlenmektedir.

Yukarıda verilenler üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) İskandinav Bölgesi'ndeki kır yerleşmelerinin büyüüp gelişme göstermesi
- B) Norveç açıklarında ham petrol taşıyan tanker sayısında gözle görülür artış olması
- C) Avrupa'nın ağır sanayi bölgelerinden geçen hava kütlelerinin İskandinav ülkelerinde asit yağışlara neden olması
- D) İskandinav bölgesinde yer alan göllerin ülke içi ulaşımdaki paylarının önemli oranda artırılması
- E) İsveç ve Norveç'te ormana dayalı sanayinin gelişme göstermesi

11. Karbon döngüsünün bozulmasında beşeri müdahalelerin etkisi fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu kanıtlar?

- A) Şehirlerdeki karbonmonoksit seviyesinin dünya ortalamasından 50 ile 100 kat daha fazla olması
- B) Şehir yerleşmelerinin büyüüp genişlemesi ile yer altı su seviyesinin düşmesi arasında bir paralellik olması
- C) Atmosferdeki karbonun %2,6 sının bitki çürümelelerinden kaynaklanması
- D) Bataklık alanlardaki metan oksitlenmesinin atmosferin karbon kaynakları arasında bulunması
- E) Havadaki karbonmonoksit miktarındaki artışın canlı ölümlerine neden olması

1. Aşağıda verilen ülke ve sahip olduğu zengin doğal kaynak eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Brezilya – orman
B) Rusya – doğal gaz
C) Kuveyt – petrol
D) Hindistan – toprak
E) Japonya – petrol

2. Barajlar, coğrafi koşullar dikkate alınarak yapılan projelerle doğru inşa edilirse insanlık için büyük faydalar sağlar.

Aşağıdakilerden hangisi bu faydalardan biri değildir?

- A) Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler için imkan sağlar.
B) Akarsuyun aşağı kesiminde biyolojik çeşitliliğin artmasına olanak sağlar.
C) Ucuz ve temiz enerji üretimi sağlar.
D) Sulardan daha fazla ve yıl boyunca yararlanmayı sağlar.
E) Ülke ekonomisinin kalkınmasında katkı sağlar.

3. Aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin kullanımının çevre üzerinde daha fazla olumsuz etkisi olmaktadır?

- A) Rüzgâr
B) Petrol
C) Jeotermal
D) Biyokütle
E) Doğal gaz

4. Tükenebilir enerji kaynaklarının rezervlerinin azalması günümüzde sanayileşmiş ülkeleri çevre dostu olmaları etkisiyle de alternatif enerji kaynaklarına yöneltmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi taşınabilir alternatif enerji kaynaklarından birisidir?

- A) Su
B) Hidrojen
C) Dalga
D) Rüzgar
E) Jeotermal

5. Aşağıda verilen katı atıklardan hangisinin diğerlerine oranla daha kısa zamanda ayrışıp yok olabileceği söylenebilir?

- A) Pil
B) Cam şişe
C) Sakız
D) Kağıt
E) Plastik torba

! Organik unsurların doğada ayrışması daha kısa sürede gerçekleşmektedir.

6. Eski çağlardan günümüze toprak önemini her dönem koruyan bir doğal kaynak olmuştur.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprağın çeşitli sanayi kollarında ham madde olarak kullanılması
B) Toprağın bazı canlılara yuva olması
C) Toprağın yenilenebilir bir kaynak olması
D) Tarımsal ürün ihtiyacının zorunlu olması
E) Nüfusun dünya geneline düzensiz dağılması

7.

Organik maddelerden enerji kaynağı olarak yararlanılmasına biyokütle enerjisi denilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi biyokütle kaynaklarından biri değildir?

- A) Şehirselle ve endüstriyel atıklar
B) Protein bitkileri (bezelye, buğday)
C) Hayvansal atıklar
D) Yağlı tohum bitkileri (ayçiçeği)
E) Jeotermal kaynaklar

8. Aşağıdaki tabloda 2000 – 2005 yılları arasında bazı ülke ve kıtalarda orman alanlarının değişimi gösterilmiştir.

Kıta	Değişim oranı (%)	Ülke	Değişim oranı (%)
Asya	% +1	Çin	% +11
Afrika	% -3	Endonezya	% -10
Avrupa	% +4	Kanada	% 0
Okyanusya	% -1	Ekvador	% -6,8
G. Amerika	% +2,5	ABD	% +5

Tabloya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Orman alanları en geniş olan ülkeye
B) Orman sanayisinin gelişmediği ülkelere
C) 2000 – 2005 yılları arasında verilen kıtalardan hangilerinde orman alanlarının azaldığına
D) 2000 – 2005 yılları arasında doğal çevreye en fazla önem veren ülkelere
E) Orman alanlarının değişiminde rol oynayan faktörlere

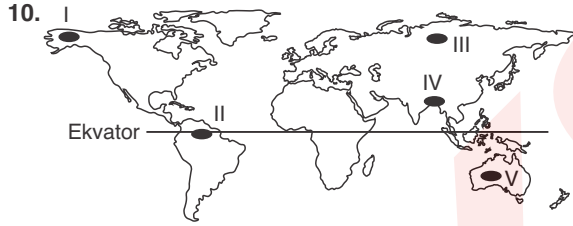
9. İnsanlar, doğal kaynakları çeşitli amaçlar için kullanarak geri dönüşü olmayan hatalara neden olmuşlardır.

Buna göre,

- I. doğal drenajı değişikliğe uğratmak,
- II. taşkın ovalarında yerleşme kurmak,
- III. göllerde kültür balıkçılığı yapmak,
- IV. barajlardan yenilenebilir enerji üretimi sağlamak

durumlarından hangileri yapılan bu hatalara örnek verilebilir?

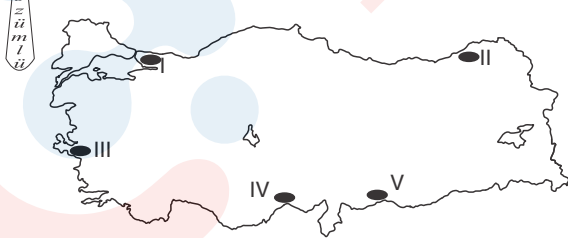
- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde nüfusun fazlalı nedeniyle doğal kaynak tüketimi **daha fazladır**?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

11. Teknolojik gelişmişlik ile doğaya bağımlılık arasında ters orantı vardır.

Buna göre, haritada işaretli alanlardan hangisinde doğaya bağımlılığın **daha fazla** olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

12. Geçmişten beri ormanlar insan hayatında önemi fazla olan doğal kaynaklar arasında yer alır. Ormanlar farklı sektörlerde bazen ham madde bazen de enerji kaynağı olarak kullanılmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde orman kullanımının söz konusu olduğu **söylenemez**?

- A) Çeşitli madenleri ergitmek
B) Isınmak ve enerji üretmek
C) Kağıt üretmek
D) Maden ocağı açmak ve mesken yapmak
E) Petrol sondaj kuyuları açmak

13. Dünya nüfusunun artması ve sanayideki teknik gelişmelere bağlı olarak doğal kaynak kullanımı artmış ve zaman içinde doğal kaynak tüketimi hızlanmıştır.

Aşağıda verilen beşeri faaliyetler hangisinin doğal kaynak tüketimine bağlı olarak doğal çevrede **daha fazla** olumsuz etki bıraktığı söylenebilir?

- A) Turizm   B) Ticaret   C) Tarım
D) Ormancılık   E) Madencilik

14. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünün en önemli doğal kaynaklarından olan tropikal yağmur ormanlarının tahrip olması sonucu ortaya çıkan problemlerden biri **değildir**?

- A) Bölgede sel ve taşkın şiddetinin artması
B) Flora ve faunanın zarar görmesi
C) Küresel ısınma ve iklim değişiklikleri neden olması
D) Yüzeysel sularında akış hızının azalması
E) Erozyon ve kuraklığın etkisinin artması

15. Aşağıdakilerden hangisinin yapılması çevreye zarar **vermez**?

- A) Düşük kalitede linyit kullanmak
B) Konut ısıtmada fosil yakıt kullanımına ağırlık vermek
C) Siyanürle altın çıkarmak
D) Tarımsal ilaç ve suni gübre kullanmak
E) Atıkları kaynağında sınıflandırmak

1. I. Buhar makinesinin icadı ile kömür ve demirin önemi artmıştır.
II. Çayır, otlak ve orman alanları pulluğun ve traktörün icadı ile tarla haline dönüştürülmüştür.
III. Dizel motorları ve gaz türbinleri ile elektrik enerjisi üretilmiş ve akarsuların önemi artmıştır.

Yukarıda Sanayi çağında önem kazanan doğal kaynaklarla ilgili verilen yargılardan hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) III ve IV

2. Doğal, tarihi güzellikler ve kültürel zenginlikler II. dünya savaşından sonra turizmin gelişmesiyle önem kazanmış ve doğal kaynaklar arasında yerini almıştır.

Buna göre, bu durum üzerinde,

- I. bireylerin ekonomik gelirinin artış göstermesi
II. gezme, görme ve eğlenme isteğinin artması,
III. endüstriyel faaliyetlerin çevre kirliliğini artırması

faktörlerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

3. Ormanlar sağladıkları pek çok maddi ve sosyal faydaları ile ülkelerin en önemli doğal kaynaklarından biridir.

Aşağıda verilenlerden hangisi orman tahribatı sonucunda ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?

- A) Sel ve taşkınların sıklık ve şiddetinin artması
B) Küresel ısınmanın ve iklim değişmelerinin görülmesi
C) Bazı canlı türlerinin yok olması
D) Kuraklık ve hava kirliliğinde artışların olması
E) Kereste, odun ve kağıt hamuru tüketiminin artması

4. Doğal kaynak kullanımının çevreye verdiği zararların azaltılması için herhangi bir faaliyete başlamadan önce ön hazırlık yapılması gerekmektedir.

Buna göre, jeotermal enerji üretimi amacıyla kurulacak olan santralin yapımında,

- I. İklim koşulları,
II. doğal bitki örtüsü,
III. yer yapısı,
IV. sulama olanakları,
V. yerşekillerinin uzanış doğrultusu

özelliklerinden hangilerinin öncelikle dikkate alınması gerekir?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

5. İnsanlar yaşadıkları çevreyi ihtiyaç ve olanakları ölçüsünde şekillendirir ve değiştirirler. Akarsuların üzerinde barajların yapılması insanların doğal çevrede yaptıkları bazı değişikliklerdir.

Bölgenin coğrafi koşulları dikkate alınarak yapılan barajların,

- I. taşkın ve sel baskınlarını azaltması,
II. elektrik üretimini sağlaması,
III. tarımsal verimliliği artırması,
IV. nadir bulunan bitki türlerini azaltması,
V. erozyon ve tuz birikimini artırması

özelliklerinden hangilerine neden olması beklenmez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

6. Teknolojik olanaklar, çevre dikkate alınmadan kullanıldığında doğal kaynak kayıplarına neden olmaktadır.

Bu tür kayıpların aşağıdaki uygulamalardan hangisi sonucu meydana gelmesi beklenmez?

- A) Okyanuslarda radarla balık avcılığının yapılması
B) Eğimli arazilerde taraça oluşturularak tarım yapılması
C) Orman içlerindeki tarım işletmelerinin büyüüp genişlemesi
D) Dolgu yoluyla denizden arazi kazanılması
E) Kömür madeninin açık işletme yoluyla çıkarılması

7. Deniz veya göl kenarında bulunan ve toprak sıkıntısı çekilen ülkeler bu alanları doldurarak sanayi, yerleşim gibi çeşitli amaçlarla toprak kazanma yoluna giderler.

Bu durumun,

- I. deprem oluşma ihtimalinin artması,
- II. zengin balık alanlarının kaybolması,
- III. ekolojik bakımdan değerli alanların yok olması,
- IV. iklim özelliklerinin değişmesi

sorularından hangilerine neden olması beklenmez?

- A) I ve III   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve V   E) III ve IV

8. Obsidyen ve çakmaktaşı kayaçları avlanmak ve korunmak için insanlar tarafından kesici alet yapımında kullanılmış ve doğal kaynak olarak önemi artmıştır.

Yukarıda verilen ifadelerin aşağıdaki çağlardan hangisine ait olduğu söylenebilir?

- A) Paleolitik   B) Neolitik   C) Mezolitik
D) Kalkolitik   E) Sanayi

Obsidyen ve çakmak taşı insanların ilk kullandığı doğal kaynaklar arasında yer alır.

9. 1910'lu yıllarda içten patlamalı ve içten yanmalı motorların icat edilmesiyle aşağıda verilen doğal kaynaklardan hangisinin öneminin arttığı söylenebilir?

- A) Kömür   B) Rüzgar   C) Petrol
D) Orman   E) Su

10. Doğal kaynakların değeri zaman ve yere göre değişmektedir.

Bu değişiklik üzerinde,

- I. insan ihtiyaçları,
- II. nüfusun artması,
- III. teknolojik gelişmeler

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

11. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla doğal çevreye olan müdahaleler çevre duyarlılığının göz ardı edilmesi durumunda pek çok sorun oluşturmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisinin sorunlara neden olması beklenmez?

- A) Gölü besleyen akarsulardan aşırı su çekilmesi
B) Taş ocaklarının patlayıcı kullanılarak işletilmesi
C) Kaynak kullanımında sürdürülebilir yöntemlerin yaygınlaştırılması
D) Tarım alanı açmak için ormanların tahrip edilmesi
E) Yeraltı kuyularından bol miktarda su çekilmesi

12. Kazakistan ile Özbekistan arasında yer alan Aral Gölü'nde 20. yüzyılın en önemli ekolojik felaketlerinden biri yaşanmaktadır. Göl 1960'lı yıllarda dünyanın dördüncü büyük gölüyken 2000'li yıllarda büyük bir hızla çöle dönmüştür.

Bu durumun oluşması üzerinde,

- I. gölü besleyen akarsular üzerinde barajların yapılması,
- II. pamuk tarlalarını sulamak amacıyla çok sayıda sulama kanalının inşa edilmesi,
- III. bölgede kış mevsiminin oldukça soğuk geçmesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

13. I. Odun ve kereste üretilmesi
II. Hidroelektrik santral inşaatlarının yapılması
III. Büyük otlakların oluşturulması
IV. Sel ve taşkınların sıklık ve şiddetinin artması
V. Küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin görülmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri yağmur ormanlarının tahrip edilmesine neden olan faktörler değildir?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

1. Atıkların tekrar kullanılabilir ve ikincil ham madde haline getirilebilecek nitelikte elde edilmesi geri dönüşümdür.

Aşağıdakilerden hangisi geri dönüşümün yararları arasında sayılamaz?

- A) Doğal kaynaklar korunur.
B) Enerji tasarrufu sağlanır.
C) Atık miktarı azalır.
D) İç ticaret canlanır.
E) Çevre kirliliği azalır.

2. Dünyada ve çevremizde doğal mirası korumak amacıyla yapmamız gereken faaliyetler arasında aşağıdakilerden hangisi yer alamaz?

- A) Turizm bölgelerinde turistik unsurları tanıtıcı konferanslar yapmak
B) Organik ürün kullanımını ve üretimini yaygınlaştırmak
C) Yenilenebilir enerji kaynaklarını tercih etmek
D) Bozulmuş ekosistemlerin restorasyonu için kaynak temin etmek
E) Sınırlı ve kontrollü avcılık faaliyetleri yapmak

3. "Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı", insan sağlığını ve doğal dengeyi koruyarak sürekli olarak ekonomik kalkınmayı ve gelecek kuşaklara daha sağlıklı bir çevre bırakabilmeyi öngörür.

Buna göre,

- I. doğal kaynakları koruma,
II. teknoloji ile doğaya hakim olma,
III. doğal kaynak kullanımında verimliliği sağlama,
IV. doğal kaynaklar hiç tükenmeyecekmiş gibi davranma

görüşlerinden hangileri bu yaklaşımın amaçlarındandır?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Sera etkisini yaratan gazların salınımlarını kısmak üzere sanayileşmiş ülkeler için çeşitli hedefler belirleyen uluslararası anlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çölleşmeyle mücadele antlaşması
B) Ramsar sözleşmesi
C) Barcelona antlaşması
D) Bonn antlaşması
E) Kyoto protokolü

! Bu anlaşma Japonya'da ilk olarak 1997 yılında zirvede sağlandı ve 2005 yılının şubat ayında yürürlüğe girdi.

5.

- Çevresel atıklar azalır.
– Doğal kaynakların devamlılığı sağlanır.
– Ekonomik tasarruf sağlanır.

Yukarıda verilen durumların yaşanmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmaktadır?

- A) Çevre bilinci
B) Geri dönüşüm
C) Doğal afet
D) Teknolojik gelişim
E) Nüfus artışı

6. Aşağıdakilerden hangisi okullar ve bazı kuruluşlarca çevre eğitimi verilmesinin amaçlarından biri değildir?

- A) Doğal kaynakların önemini anlatmak
B) İnsanları bilinçlendirmek
C) Çevreye karşı insanları duyarlı hale getirmek
D) Gereksiz kaynak kullanımlarını azaltmak
E) İnsanların yaşam kalitesini ve tüketimi arttırmak

7. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünde gün geçtikçe artan katı atıklarla mücadele basamaklarından biri değildir?

- A) Kaynakta mücadele
B) Toplama
C) Boşaltma
D) Geri kazanım
E) Arıtma

8. Dünya genelinde 1960'lı yıllardan sonra sistemli doğa koruma bilinci oluşmaya başlamıştır. Bu amaçla çevresel sorunlara yönelik bir çok düzenleme yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu düzenlemelere örnek gösterilemez?

- A) Uluslararası işbirliği yapılması ve güven sağlanması
B) Uluslararası bilgi alışverişinin ve çevre programlarının yapılması
C) Çevre koşullarının sanayileşme üzerinde engel oluşturmasının önlenmesi
D) Çevresel sorunlara yönelik araştırmalara önemli fonların ayrılması
E) Bilim ve teknolojik imkanları kullanarak çözümler üretmeye çalışılması

9. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin doğal kaynak tüketiminde sürdürülebilir kullanım politikalarına en uzak olduğu söylenebilir?

- A) Almanya B) İngiltere C) Mısır
D) Japonya E) Fransa

10. Günümüzde gelişmiş ülkeler doğal kaynak kullanımında büyük bir baskı unsuru olan nüfus artışını kontrol altına almışlar ve gelişen teknolojileri ile kaynak üretimi ve tüketimi arasında denge oluşturarak sürdürülebilir kalkınma modeline geçmişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu grup içinde yer alan ülkelerden biridir?

- A) Hindistan B) Türkiye C) Brezilya
D) Nijerya E) Almanya

11. Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü ve milli park alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tuz Gölü B) Beyşehir Gölü
C) Sultan Sazlığı D) Suğla Gölü
E) Ulubat Gölü

12. Doğal miras alanları içinde ormanlar önemli yer tutmaktadır.

- I. Su dengesini düzenler.
II. Sel ve taşkınları azaltır.
III. Sera gazı salınımını sağlar.
IV. Verimli tarım alanlarını oluşturur.
V. Karbondioksit dengesini korur.

Buna göre, yukarıda verilen etkilerden hangileri ormanlara ait değildir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve V
D) III ve IV E) III, IV ve V

13. Sanayileşme ve kentleşmeye bağlı olarak gelişmiş ülkelerde çevre sorunları riski artış göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu risklere karşı gelişmiş ülkelerde alınan tedbirlerden değildir?

- A) Geri dönüşüm tesislerinin kurulması
B) Çevre bilincini artırıcı eğitimlerin verilmesi
C) Alt yapı sistemlerinin düzenli kurulması
D) Doğal kaynak tüketiminin hızlandırılması
E) Çevre örgütlerinin kurulmasına fon ayrılması ve desteklenmesi

14. Şehirleşme ve şehirlerin yatay yönde genişlemesi, tarım alanlarını ve doğal yaşam alanlarını tehdit etmektedir. Plansız şehirleşme sonucu pek çok canlı türü yok olmaktadır. Nüfusun ve şehirlerin büyümesinin doğaya minimum zarar verebilecek düzeyde tutulması gereklidir.

Bunun için;

- I. kırsaldan kentlere yapılan göçlerin azalmasını sağlamak
II. organize sanayi bölgeleri oluşturmak
III. konutlardan çıkan atık ve çöpleri mümkün olduğu kadar şehre uzak bir arazide ve açık alanda depo etmek
IV. yerleşmenin orman bölgelerine doğru genişlemesini engellemek

faaliyetlerinden hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

1. UNESCO'nun Paris'te toplanan genel kongresinde "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme" 16 Kasım 1972'de kabul edilmiştir.

Bu sözleşmenin,

- I. kültürel ve doğal sit alanlarını dünyaya tanıtmak,
- II. doğal mirasa sahip çıkacak bilinci oluşturmak,
- III. bozulan ve yok olan kültürel ve doğal değerlerin yaşatılmasını sağlamak,
- IV. avcılığın doğal sit alanları içerisinde yapılmasını sağlamak,
- V. atmosfere salınan karbon bileşikli gazları azaltmak

**çalışmalarından hangilerini amaçladığı söylene-
mez?**

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

2. Türkiye'de, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altında yürüttüğü çalışmalar neticesinde bazı doğal ve kültürel varlıklarımız "Dünya Miras Listesine" alınmıştır.

**Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi Dünya Miras Listesi'ne alınan doğal ve kültürel varlıklar-
dan biri değildir?**

- A) Göreme ve Kapadokya Milli Parkı
B) Kızılcahamam Kaplıcaları
C) Nemrut Dağı harabeleri
D) Safranbolu Şehri
E) Truva Arkeolojik Kenti

3. Yeniden değerlendirme imkanı olan atıkların çeşitli fiziksel veya kimyasal işlemlerden geçirilerek ikincil hammaddeye dönüştürülmesi ve tekrar üretim sürecine dahil edilmesine geri dönüşüm denilmektedir.

Buna göre,

- I. doğal kaynakları koruması,
- II. çevre kirliliğini azaltması,
- III. ekonomiye katkı sağlaması,
- IV. nükleer atıkları azaltması,
- V. üretim maliyetlerini artırması

özelliklerinden hangileri geri dönüşümün yararları arasında sayılamaz?

- A) Yalnız IV   B) I ve II   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

4. – Çorum'un Sungurlu ilçesinin 22 km güneydoğusundaki Boğazkale ilçesinin doğusundadır.
– Roma ve Bizans dönemlerinden kalma kalıntılar barındırmaktadır.
– 1986 tarihinden bu yana kültürel varlık olarak Dünya Miras Listesi'nde yer almaktadır.

**Yukarıda genel özellikleri verilen varlık aşağıdaki-
lerden hangisidir?**

- A) Hattuşaş   B) Göreme
C) Pamukkale   D) Safranbolu
E) Nemrut Dağı

5. Çevrenin korunması ve daha yaşanabilir bir çevrenin sağlanabilmesi amacıyla yerel anlamda devletler ve küresel anlamda uluslararası kuruluşlar önemli çalışmalar yapmaktadır.

**Aşağıda verilenlerden hangisi bu çalışmalara ör-
nek olarak gösterilemez?**

- A) Japonya'da insanların çok yoğun olduğu bölgelere araç girişinin yasaklanması
B) Mısır'da organik atıklardan gübre yapan çöp toplacılarının örgütlenmesi
C) Petrolün deniz yolu ile büyük tankerlerde taşınmasına ağırlık verilmesi
D) Sanayi kuruluşlarının baca gazlarını kükürtdioksitten arındıran tesislerin kurulması
E) İsveç'te çeşitli boyutlarda daha sağlam ve yüzlerce kez kullanılabilen ambalajların üretilmesi

6. Sistemli doğa koruma bilinci dünya genelinde 1960'lı yıllardan sonra oluşmaya başlamış ve çevresel sorunlara yönelik pek çok düzenleme yapılmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu düzenlemeler arasında yer almaz?

- A) Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin çevre koruma çalışmalarına aktif katılımının sağlanması
B) Çevre programlarını gerçekleştirmek amacıyla yeterli kaynakların oluşturulmaya çalışılması
C) Küresel boyuttaki çevre sorunlarının çözümünün yerel yönetimlere bırakılması
D) Bilimsel ve teknolojik bilgiler doğrultusunda gerçekçi adımların atılmasının sağlanması
E) Uluslararası işbirliği ve karşılıklı güven ortamı oluşturularak çevre sorunlarının çözümünün sağlanması

7. 1972 yılında UNESCO bünyesinde "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması" na dair sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme yasal yaptırımlar yerine ikna gücünü kullanarak problemleri çözmeyi hedeflemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla yapılan çalışmalar arasında gösterilemez?

- A) Mısır'da Giza Piramitleri'nin yanına otoyol yapımının engellenmesi
B) Meksika'da gri balinaların üreme alanındaki tuz ocağının kapatılması
C) Afrika'daki Victoria Çağlayanı'na baraj yapımının iptal edilmesi
D) Mersin - Akkuyu'da nükleer santral inşa edilmesine karşı çıkılması
E) Pamukkale travertenlerine ulaşan termal suların çevredeki otellere yönlendirilmesine engel olunması

8. Sanayi Devrimi ile birlikte doğal kaynakların aşırı ve bilinçsiz kullanılması doğal çevrede büyük bozulmalara neden olmuş ve çevre koruma uygulamalarını yaygınlaştırmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi çevre koruma uygulamalarından biri değildir?

- A) Denizlerde kullanım süresi dolan platformların sökülmesi
B) Ambalajlar ve alüminyum kutuların geri dönüşüme tabi tutulması
C) Çevre dostu taşıtların vergi indirimiyle desteklenmesi
D) Tarımsal verimin kimyasal gübre kullanımı ile artırılması
E) Toplu taşıma sistemlerinin yaygınlaştırılarak, yakıt tüketiminin azaltılması

9. **Aşağıda verilenlerden hangisi çevre sorunlarının önlenmesine yönelik yapılan uygulamalardan biri değildir?**

- A) Milli Park alanlarının oluşturulması
B) Kültürel Miras alanlarında sanayi ve petrol tesislerinin sınırlandırılması
C) Ekolojik tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması
D) Bataklık ve sulak alanlarının kurutulması
E) Alternatif enerji kaynaklarının kullanılması

10. Avrupa Birliği'nde çevre sorunlarında ortak bir çevre politikası geliştirme ve birlik düzeyinde önlemlerin alınması ihtiyacının meydana gelmesinde,

- I. orman yangınları, kuraklık, sel gibi afetlerin çoğaltılması,
II. sera gazları emisyonlarının azalması,
III. çevresel dost teknolojilerin kullanılması,
IV. üretilen atık miktarının artması

Özelliklerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

Çevre kirliliğinin hızla artması, çevre koruma uygulamalarının hayata geçirilmesini hızlandırmıştır.

11. Ulubat Gölü Projesi, gölden çeşitli şekillerde yararlanan insanların katılımıyla gölü korumak için oluşturulmuş bir projedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu projenin amaçları arasında yer almaz?

- A) Göldeki balıkçılığın sürdürülebilirliğinin sağlanması
B) Göl çevresinde turizm amacıyla tesislerin yapılması
C) Gölün yaban hayatının zenginleştirilmesi
D) Gölün doğal kaynaklarının akılcı kullanımının sağlanması
E) Göldeki kirliliğin azaltılması ve önlenmesi

12. Ramsar sözleşmesi, 1971 yılında İran'ın Ramsar kentinde birçok ülke tarafından sulak alanların korunması yönünde imzalanan bir sözleşmedir.

Bu sözleşmenin amaçları arasında;

- I. su kuşlarının yaşama ortamlarını desteklemek,
II. sulak alanlardaki bitki türlerinin korunmasını sağlamak,
III. sulak alanlardan yararlanarak tarım alanlarının sulanmasını sağlamak

unsurlarından hangileri sayılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve IV E) II ve III

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Çevre Sorunları 1 / 5

Sularda oluşan fiziksel kirlilik olarak suyun sıcaklık, tat ve koku özelliklerinin değişmesi gösterilir. Suda ağır metallerin birikmesi kimyasal, küflerin ve bakterilerin oluşması biyolojik kirliliktir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 1 / 10

Nüfusun hızla arttığı bir ülkede doğal kaynakların hızla tüketilmesi doğal kaynakların yetersiz kalmasına, su sıkıntısı yaşanmasına, göçler sonucunda çarpık kentleşmeye bağlı alt yapı sorunlarına neden olacaktır. Oysa nüfusun hızla artması ulaşım yollarının öneminin daha da artmasına neden olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 1 / 15

Milli park alanlarının oluşturulması farklı canlı türlerinin ve doğal ortamın korunmasını sağlamaktadır. Geri dönüşüm projeleri ile de doğal kaynak tüketimi azaltılmakta ekolojik denge korunabilmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 2 / 2

I numara ile taranmış bölge ekvator üzerinde bulunmaktadır. Ekvator yıl boyunca yağış alan nemliliğin yüksek olduğu bir alan olduğu için kuraklıktan etkilenmesi söz konusu değildir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 2 / 6

Mercan resifleri denizlerde biyolojik çeşitliliğin çok fazla olduğu beslenme damarlarıdır. Mercan resiflerinde yoğunluğun artması bir çevre sorunu olmaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 2 / 13

Çoruh, Doğu Karadeniz Bölümü'nde, Aras Doğu Anadolu Bölgesi'nde akışa sahip akarsulardır. Bu alanlarda sanayileşme ve yerleşmenin daha az olması akarsulardaki kirlilik oranının da az olmasına neden olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 3 / 3

Atmosfere salınan gazların etkisiyle dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına sera etkisi denir. Sera etkisi sonucu sıcaklığın artması birçok olumsuz sonucu ortaya çıkarabilir. Ancak dünya yüzeyinde volkanik faaliyetlerde artışların görülmesi atmosferde sıcaklığın artması ile ilgili olmayıp gücünü ya da enerjisini yer yuvarlığının iç kısmından almaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 3 / 9

Günümüzde hava kirliliğinin artmasında önemli etkenlerden biri de motorlu taşıtlardan çıkan egzoz gazlarıdır. Toplu taşıma araçlarının kullanımının yaygınlaşması trafikteki araç sayısının azalmasına neden olacağından hava kirliliğinin azalmasına katkı sağlayan bir uygulamadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Çevre Sorunları 4 / 11

Kömür ve petrol fosil yakıtlar olup yakıldıklarında karbondioksit gazının açığa çıkmasına neden olarak hava kirliliğini arttırmaktadır. Güneş, gelgit ve rüzgar alternatif enerji kaynakları olup yenilenebilir özellik göstermektedir. Bu nedenle çevre üzerinde olumsuz etkileri fosil kaynaklara göre yok denecek kadar azdır.

B C D E

Doğal Kaynak Kullanımı ve Etkileri 1 / 1

Japonya, petrol rezervi bakımından zengin olmayan bir ülkedir. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta Japonya'nın petrol bakımından fakir olmasına rağmen ham petrol ithal edip bunu teknolojiyle ucuza işlemesi ve daha sonra ihraç etmesidir. Bu durum Japonya'nın istisna bir ülke olmasına neden olmaktadır.

A B C D E

Doğal Kaynak Kullanımı ve Etkileri 1 / 7

Jeotermal sulardan biokütle üretilmesi beklenmez.

A B C D E

Doğal Kaynak Kullanımı ve Etkileri 1 / 11

Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan II numaralı yörede sanayileşme yaygın değildir. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı bu yörede doğaya bağımlı bir yaşam ağır basmaktadır.

A B C D E

Çevre Koruma Uygulamaları ve Doğal Mirasın Korunması 1 / 5

Geri dönüşüm uygulamaları ile çevresel atıklar yeniden değerlendirilir ve azalır; doğal kaynakların tüketim hızı yavaşlar ve devamlılıkları sağlanır; ayrıca ekonomik açıdan üretimde harcanan giderlerde azalma yaşanır.

A B C D E

Çevre Koruma Uygulamaları ve Doğal Mirasın Korunması 1 / 9

Gelişmiş ülkeler artan sanayi imkânlarına yönelik doğal kaynak ihtiyacı içine girdikleri için var olan doğal kaynakların daha bilinçli kullanılmasına yönelik farklı politikalar uygulayarak doğal kaynaklardan daha uzun süre yararlanmayı amaçlamaktadır. Şıklarda verilen ülkelere bakıldığında Mısır bu ülkeler içerisinde sanayisi daha geri olan ve sürdürülebilir politikalara daha uzak olan bir ülkedir.

A B C D E

Çevre Koruma Uygulamaları ve Doğal Mirasın Korunması 1 / 12

Ormanlar, yeraltı ve yerüstü sularının dengesini sağlar, sel ve taşkınları azaltır, fotosentez ile karbondioksit ve oksijen dengesinin kurulmasında yardımcı olur. Sera gazları sanayileşmeye büyük oranda bağlıdır. Ormanlarda tarım alanı açmak ise ekosistem açısından zarar verici bir durumdur.

A B C D E

DÖRT KÖŞE

1. Doğal kaynaklar yeryüzünde sınırsız değildir ve bilinçli kullanılmadıkları takdirde bir gün tükenecektir. Bu nedenle cam, plastik ve kağıt gibi geri dönüşümlü ürün kullanımını özellikle gelişmiş ülkeler teşvik etmeye çalışmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi geri dönüşümlü ürün kullanımının sağladığı yararlarından biri olamaz?

- A) Atık miktarının azalması ve depolanmasının kolaylaşması
- B) Enerji tüketiminin ve üretim maliyetinin azalması
- C) Doğal kaynakların kendini yenileyebilmesi için zaman kazanılması
- D) Çevre kirliliği oranında azalma yaşanması
- E) Ürünün yüksek kalitede tüketiciye ulaştırılabilmesi

3. Bilimsel ve görsel açıdan az rastlanan küresel değeri olan jeolojik ve morfolojik oluşumlar, tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştiği yerler doğal miras alanları olarak kabul edilir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin doğal miras alanları arasında değildir?

- A) Manyas Gölü
- B) İhlara Vadisi
- C) Bergama Antik Kenti
- D) Çamaltı Tuzlası
- E) Peri bacaları

2. Yaşamın temel kaynağı olan su, hem ekosistemlerin devamlılığı hem de insan yaşamının devamı için vazgeçilmezdir. Dünya nüfusunun yaklaşık 1,2 milyarı yeterli içme suyundan yoksundur. Dünya Meteoroloji Örgütü'ne göre 2025 yılından itibaren 3 milyardan fazla insan susuzlukla karşı karşıya gelecektir.

Dünyadaki su kıtlığının nedenleri arasında;

- I. hızlı nüfus artışı
- II. göl alanlarının ıslah çalışmaları ile tarıma açılması
- III. sanayi sektörünün gelişmesi ile su kullanımının artması
- IV. akarsular üzerine barajlar yapılması

faktörlerinden hangilerinin bulunduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) II, III ve IV

- 4.

- I. Deprem
- II. Tsunami
- III. Çiğ
- IV. Sel
- V. Volkanizma

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış bölgeler ve yaşanma riski yüksek doğal afet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

CEVAP ANAHTARI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Med. Merk. Türk. ve Arz. Kul. / 1	C	E	D	C	A	C	B	D	B	C	B	C								
Med. Merk. Türk. ve Arz. Kul. / 2	B	A	D	D	E	E	A	D	D	B	E	C								
Türk. Eko. Pol. ve Eko. Etk. Fkt.	A	D	A	E	E	A	B	B	D	B	E	C	E							
Türkiye'de Tarım / 1	C	C	E	E	E	B	D	E	A	C	C	E	E	B						
Türkiye'de Tarım / 2	E	C	A	D	E	C	A	B	A	C	D	D	E							

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Türkiye'de Tarım / 3	A	D	D	E	C	E	B	C	E	B	D	E								
Türkiye'de Hay. ve Ormanlık	D	A	B	E	E	B	A	D	D	A	B	C	D							
Türkiye'de Mad. ve En. Kay. / 1	C	A	D	D	E	C	B	E	A	A	E	A	E							
Türkiye'de Mad. ve En. Kay. / 2	D	D	A	B	E	D	D	E	C	A	D	D	C							

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Türkiye'de Sanayi / 1	D	D	E	A	E	C	B	A	C	A	D	B	D	C	E					
Türkiye'de Sanayi / 2	C	B	E	D	E	D	A	C	B	C	E	B								
Türkiye'de Ulaşım ve Ticaret / 1	B	C	E	D	D	E	A	B	E	D	B	D	C	A						
Türkiye'de Ulaşım ve Ticaret / 2	E	A	B	B	E	B	D	C	E	D	B	E	E							
Türkiye'de Turizm	E	A	E	C	B	A	D	B	E	C	E	D	C	E	B					

Genel Tekrar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	B	E	C	C	C	B	B	C	D	D	C	A	E	C	E	C	E	E	D	C
	21	22	23	24	25	26	27													

	1	2	3	4																
Dört Köşe	A	B	B	B																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Türkiye Coğ. Kon. ve Jeo. / 1	A	D	C	B	B	D	B	C	D	D	E	E								
Türkiye Coğ. Kon. ve Jeo. / 2	B	A	E	A	C	B	E	C	A	D	B	B	C							
Türkiye'de Böl. Kalk. Projeleri	C	B	E	A	E	D	A	B	E	A	E	E	D	C	B					
Türkiye'nin. Nuf. Pol. ve Proj.	D	E	C	C	E	A	D	B	A	D	E									

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri / 1	A	C	B	D	E	B	C	D	E	A	C	C	B							
Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri / 2	A	D	C	A	B	B	E	D	D	B	D	A	E	A						
Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri / 3	B	D	D	C	A	E	B	D	B	C	E	A	C							
Türkiye'nin Kıyı Bölgeleri / 4	B	E	A	C	D	E	A	E	E	D	A	B	C	B						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Türkiye'nin İç Bölgeleri / 1	E	D	E	B	C	D	D	A	D	B	C	E	D	C	A					
Türkiye'nin İç Bölgeleri / 2	D	A	C	B	E	E	D	C	D	B	D	B	E	D	D					
Türkiye'nin İç Bölgeleri / 3	A	C	B	C	A	C	E	E	D	A	C	B	D	C	E					

Genel Tekrar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	C	E	C	E	B	A	C	D	B	E	D	C	A	D	B	E	A	D	A	E
	21	22	23	24	25															

	1	2	3	4																
Dört Köşe	A	D	D	C																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nüfus Pol. ve İlk Kült. Merk. / 1	A	E	C	A	E	D	B	D	B	B	E	C	A	D						
Nüfus Pol. ve İlk Kült. Merk. / 2	D	B	B	D	E	E	B	D	D	A	D	C	C	C						
Nüfus Pol. ve İlk Kült. Merk. / 3	B	B	D	C	C	B	D	D	E	E	C	A	C							
Nüfus Pol. ve İlk Kült. Merk. / 4	D	E	C	A	B	D	D	B	D	B	A	A	E	E						
Şehirler ve Etki Alanları / 1	E	D	D	E	A	B	D	E	A	A	B	A	C	B	B					

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Şehirler ve Etki Alanları / 2	C	B	C	C	B	C	E	A	D	E	E	B	C	A						
Ekonomik Faaliyet Türleri / 1	B	B	E	E	A	C	E	E	B	A	C	C	E							
Ekonomik Faaliyet Türleri / 2	B	E	C	D	B	C	C	B	B	A	E	E	E	A						
Ekonomik Faaliyet Türleri / 3	B	B	E	C	A	D	B	B	E	D	B	A	D							
Doğal Kaynaklar / 1	C	C	C	D	B	B	C	D	E	E	E	A	B	B						
Doğal Kaynaklar / 2	D	D	A	E	A	A	A	C	D	D	E	D	B	B						

	1	2	3	4																
Dört Köşe	E	D	B	C																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Biyçeşitlilik / 1	E	D	D	E	E	B	D	C	D	A	C	D	A							
Biyçeşitlilik / 2	A	C	E	A	B	B	E	D	E	A	C	D								
Biyçeşitlilik / 3	B	E	B	D	B	B	E	E	D	A	D	E	C							
Biyçeşitlilik / 4	C	A	C	C	A	A	E	D	A	E	B	E	B							
Ekosis.;Enj. Akışı, Mad Dön. / 1	B	E	C	B	E	B	E	B	D	A	A	D	E	C						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ekosis.;Enj. Akışı, Mad Dön. / 2	E	A	C	B	C	B	C	D	E	D	B	C	C	A						
Su Ekosis. ve Hid. Elekt. Pot / 1	C	C	E	B	A	B	B	C	D	D	B	B	A	E						
Su Ekosis. ve Hid. Elekt. Pot / 2	B	A	D	E	C	C	A	D	D	B	A	C	E	D						
Doğadaki Ekstrem Olaylar	E	C	B	D	C	C	D	E	B	C	A	E	E	D						

	1	2	3	4																
Dört Köşe	E	D	A	B																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Kültür Böl. Oluş. ve Türk Kült.	D	B	A	D	E	E	D	C	D	C	B	C	D	E						
Küresel Ticaret ve Turizm / 1	E	D	C	C	E	C	B	D	D	A	C	E	B							
Küresel Ticaret ve Turizm / 2	A	E	C	C	B	B	D	B	B	D	D	B	B							
Küresel Ticaret ve Turizm / 3	D	A	E	C	B	E	C	D	C	C	B	B								
Coğ. Özelliklerine Göre Ülk. / 1	A	D	E	B	C	D	D	A	A	B	E	E	C	B	D					

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Coğ. Özelliklerine Göre Ülk. / 2	E	B	C	A	E	D	A	D	B	C	A	E	C	B	E					
Coğ. Özelliklerine Göre Ülk. / 3	C	D	B	D	A	C	E	B	E	C	A	E	D	C	A	B				
Ülk. Özelk. ve Geliş. Düzey. / 1	D	B	E	C	C	A	E	C	D	B	E	C								
Ülk. Özelk. ve Geliş. Düzey. / 2	B	C	D	C	C	D	B	B	E	B	E	C								
Ülk. Özelk. ve Geliş. Düzey. / 3	B	C	A	B	C	D	A	D	C	E	C	E								

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ülk. Özelk. ve Geliş. Düzey. / 4	A	D	D	E	A	E	B	A	A	B	D	E								
Ulus. Ar. Örg. ve Sıc. Çat. Böl. / 1	E	A	E	D	A	C	C	E	B	B	A	E	C	D	C					
Ulus. Ar. Örg. ve Sıc. Çat. Böl. / 2	B	D	C	A	D	E	E	A	C	B	B	E	D	A	C	E				

	1	2	3	4																
Dört Köşe	E	A	D	A																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Çevre Sorunları / 1	A	E	B	B	C	C	E	B	A	E	A	C	E	D	D					
Çevre Sorunları / 2	C	A	A	D	D	E	C	E	C	D	C	D	C	A	A					
Çevre Sorunları / 3	C	E	B	E	B	D	C	D	A											
Çevre Sorunları / 4	E	B	C	A	D	D	B	E	C	B	A									
Çevre Sorunları / 5	E	A	A	B	E	D	E	B	E	C	A									

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Doğal Kay. Kullanımı ve Etk. / 1	E	B	B	B	D	D	E	C	C	D	B	E	E	D	E					
Doğal Kay. Kullanımı ve Etk. / 2	C	D	E	A	E	B	B	A	C	E	C	D	E							
Çev. Kor. Uyg. ve Doğ. Mir. Kor. / 1	D	A	C	E	B	E	E	C	C	E	B	D	D	D						
Çev. Kor. Uyg. ve Doğ. Mir. Kor. / 2	E	B	E	A	C	C	D	D	D	C	B	C								

	1	2	3	4																
Dört Köşe	E	B	C	C																